

ПРИРОДНО МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
ДЕПАРТАМАН ЗА ГЕОГРАФИЈУ, ТУРИЗАМ И
ХОТЕЛИЈЕРСТВО

Трг Доситеја Обрадовића 3,
21000 Нови Сад

Тел: 021/450-105, 450-104;

Факс: 021/459-696

www.dgt.uns.ac.rs

FACULTY OF NATURAL SCIENCES
AND MATHEMATICS
DEPARTMENT OF GEOGRAPHY, TOURISM AND
HOTEL MANAGEMENT

Trg Dositeja Obradovića 3, 21000 Novi Sad

Tel: + 381 21 450-105, 450-104;

Fax: + 381 21 459-696

www.dgt.uns.ac.rs

УСТАНОВЉАВАЊЕ ЛОВИШТА И ГАЗДОВАЊЕ У ЛОВСТВУ

др Владимир Марковић

Contents

ЛОВНО ЗАКОНОДАВСТВО	5
ИСТОРИЈАТ ЛОВНОГ ЗАКОНОДАВСТВА	5
ЗАКОН О ДИВЉАЧИ И ЛОВСТВУ	7
I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	7
II ОРГАНИЗАЦИЈА ЛОВСТВА	10
III ЛОВАЧКА КОМОРА.....	11
IV ЗАШТИТА ДИВЉАЧИ	14
V ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ И ЛОВИШТЕ.....	16
VI ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ И ДИВЉАЧИ	18
VII ФИНАНСИРАЊЕ.....	29
VIII ШТЕТА И НАКНАДА ШТЕТЕ.....	31
IX НАДЗОР	32
X КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ	35
ЗАКОН О ЗАШТИТИ ПРИРОДЕ	38
I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	38
II ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА ДОБРА	39
III ЗАШТИТА И ОЧУВАЊЕ ДИВЉИХ ВРСТА.....	39
ЗАКОН О ДОБРОБИТИ ЖИВОТИЊА	47
I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	47
ЗАКОН О ТУРИЗМУ.....	51
I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	51
II ЛОВНО-ТУРИСТИЧКА ДЕЛАТНОСТ.....	52
ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ УСТАНОВЉАВАЊА ЛОВНОГ ПОДРУЧЈА И ЛОВИШТА, УСЛОВИМА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛОВНОГ ГАЗДОВАЊА, ПОСТУПКУ СПРОВОЂЕЊА ЈАВНОГ ОГЛАСА, ПОСТУПКУ ЗА ДАВАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ ПРАВА НА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ, САДРЖИНИ УГОВОРА, УТВРЂИВАЊУ ВИСИНЕ ОДГОВАРАЈУЋИХ ГАРАНЦИЈА КОЈЕ ЈЕ ДУЖНО ДА ОБЕЗБЕДИ ПРАВНО ЛИЦЕ ПРЕ ЗАКЉУЧИВАЊА УГОВОРА, КАО И УСЛОВИМА И НАЧИНУ ЗА ДАВАЊЕ ЛОВНОГ РЕВИРА У ЗАКУП.....	54
I ПРЕДМЕТ УРЕЂИВАЊА	54
II НАЧИН УСТАНОВЉАВАЊА ЛОВНОГ ПОДРУЧЈА	54
III НАЧИН УСТАНОВЉАВАЊА ЛОВИШТА	55
IV УСЛОВИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛОВНОГ ГАЗДОВАЊА	57
V ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ЈАВНОГ ОГЛАСА	57
VI ПОСТУПАК ЗА ДАВАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ ПРАВА НА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ	57
VII САДРЖИНА УГОВОРА О ДАВАЊУ ПРАВА НА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ	58
VIII УТВРЂИВАЊЕ ВИСИНЕ ОДГОВАРАЈУЋИХ ГАРАНЦИЈА КОЈЕ ЈЕ ДУЖНО ДА ОБЕЗБЕДИ ПРАВНО ЛИЦЕ ПРЕ ЗАКЉУЧИВАЊА УГОВОРА	58
IX УСЛОВИ И НАЧИН ЗА ДАВАЊЕ ЛОВНОГ РЕВИРА У ЗАКУП.....	59
ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ ОБЕЛЕЖАВАЊА, ОДНОСНО ОЗНАЧАВАЊА ГРАНИЦА И ЛОВНО-ТЕХНИЧКИХ ОБЈЕКТА У ЛОВИШТУ	61
ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ ОРГАНИЗОВАЊА СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ ЗА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ	62
ПРАВИЛНИК О ЛОВОЧУВАРСКОЈ СЛУЖБИ.....	65
I УВОДНА ОДРЕДБА	65
II НАЧИН ОРГАНИЗОВАЊА ЛОВОЧУВАРСКЕ СЛУЖБЕ	65
III ИЗГЛЕД СЛУЖБЕНЕ УНИФОРМЕ ЛОВОЧУВАРА.....	66
IV ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ЛЕГИТИМАЦИЈЕ И ОЗНАКЕ ЛОВОЧУВАРА.....	66
V ВРСТЕ И ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ СЛУЖБЕНОГ ОРУЖЈА ЛОВОЧУВАРА.....	68
VI НАЧИН ЗАДУЖИВАЊА И РАЗДУЖИВАЊА СЛУЖБЕНИМ ОРУЖЈЕМ И ДРУГОМ ОПРЕМОМ ЛОВОЧУВАРА.....	68
VII САДРЖИНА И ИЗГЛЕД ОБРАСЦА ЗАПИСНИКА О ИЗВРШЕНОЈ ИЛИ ПОКУШАНОЈ НЕЗАКОНИТОЈ РАДЊИ И ПОТВРДЕ О ПРИВРЕМЕНОМ ОДУЗИМАЊУ СТВАРИ	69

ПРАВИЛНИК О СТРУЧНОМ ИСПИТУ ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА У ЛОВСТВУ	71
ПРОГРАМ ПОЛАГАЊА СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА У ЛОВСТВУ.....	72
I САДРЖАЈ ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА.....	72
II САДРЖАЈ ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ СТРУЧНИХ ПОСЛОВА ГАЗДОВАЊА ЛОВИШТЕМ.....	72
III САДРЖАЈ ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ЛОВОЧУВАРСКИХ ПОСЛОВА	73
ПРАВИЛНИК О САДРЖИНИ И НАЧИНУ ИЗРАДЕ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА У ЛОВСТВУ	78
I УВОДНА ОДРЕДБА	78
II САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ПРОГРАМА РАЗВОЈА ЛОВНОГ ПОДРУЧЈА	78
III САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ЛОВНЕ ОСНОВЕ	81
IV САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА.....	86
V САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ПРОГРАМА ГАЗДОВАЊА ЗА ОГРАЂЕНИ ДЕО ЛОВИШТА	88
VI САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ПРОГРАМА НАСЕЉАВАЊА ДИВЉАЧИ	89
ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА И НАЧИНУ ОРГАНИЗОВАЊА ЛОВА, ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ ОБРАСЦА ЛОВНЕ КАРТЕ, ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ ОБРАСЦА ДОЗВОЛЕ ЗА ЛОВ КРУПНЕ ДИВЉАЧИ И ДОЗВОЛЕ ЗА ЛОВ СИТНЕ ДИВЉАЧИ, КАО И ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ ОБРАСЦА ИЗВЕШТАЈА О ИЗВРШЕНОМ ЛОВУ.....	90
I УВОДНА ОДРЕДБА	90
II УСЛОВИ ОРГАНИЗОВАЊА ЛОВА.....	90
III НАЧИН ОРГАНИЗОВАЊА ЛОВА	92
IV ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ОБРАСЦА ЛОВНЕ КАРТЕ	92
V ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ОБРАСЦА ДОЗВОЛЕ ЗА ЛОВ	93
VI ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ОБРАСЦА ИЗВЕШТАЈА О ИЗВРШЕНОМ ЛОВУ	98
ПРАВИЛНИК О ПРОГЛАШАВАЊУ ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЂЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ, ТРАЈАЊУ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ НА ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЂЕНЕ ВРСТЕ ДИВЉАЧИ У ОТВОРЕНИМ И ОГРАЂЕНИМ ЛОВИШТИМА, ОГРАЂЕНИМ ДЕЛОВИМА ЛОВИШТА И ПОЛИГОНИМА ЗА ЛОВ ДИВЉАЧИ, КАО И МЕРАМА ЗАШТИТЕ И РЕГУЛИСАЊА БРОЈНОСТИ ПОПУЛАЦИЈА ТРАЈНО ЗАШТИЂЕНИХ И ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЂЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ	100
I УВОДНА ОДРЕДБА	100
II ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЂЕНЕ ВРСТЕ ДИВЉАЧИ, ТРАЈАЊЕ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ НА ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЂЕНЕ ВРСТЕ ДИВЉАЧИ У ОТВОРЕНИМ И ОГРАЂЕНИМ ЛОВИШТИМА, ОГРАЂЕНИМ ДЕЛОВИМА ЛОВИШТА И ПОЛИГОНИМА ЗА ЛОВ ДИВЉАЧИ	100
III МЕРЕ ЗАШТИТЕ И РЕГУЛИСАЊА БРОЈНОСТИ ПОПУЛАЦИЈА ТРАЈНО ЗАШТИЂЕНИХ И ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЂЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ	102
ПРАВИЛНИК О ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ СЛУЖБЕНЕ ЛЕГИТИМАЦИЈЕ И СЛУЖБЕНЕ ЗНАЧКЕ ЛОВНОГ ИНСПЕКТОРА, КАО И О НАЧИНУ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИТНЕ ОПРЕМЕ ЛОВНОГ ИНСПЕКТОРА.....	106
ПРАВИЛНИК О ЛОВАЧКОМ ИСПИТУ	108
ПРОГРАМ ПОЛАГАЊА ЛОВАЧКОГ ИСПИТА.....	109
ПРАВИЛНИК О МЕРАМА БЕЗБЕДНОСТИ У ЛОВИШТУ	111
ПРАВИЛНИК О МЕРАМА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ШТЕТЕ ОД ДИВЉАЧИ И ШТЕТЕ НА ДИВЉАЧИ И ПОСТУПКУ И НАЧИНУ УТВРЂИВАЊА ШТЕТЕ	113
ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА ЗА СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ И НАЧИНУ ОБЕЛЕЖАВАЊА УЛОВЉЕНЕ ДИВЉАЧИ И ТРОФЕЈА ДИВЉАЧИ, КАО И О НАЧИНУ ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ	116
ПРАВИЛНИК О ВЕТЕРИНАРСКО-САНИТАРНИМ УСЛОВИМА, ОДНОСНО ОПШТИМ И ПОСЕБНИМ УСЛОВИМА ЗА ХИГИЈЕНУ ХРАНЕ КОЈЕ МОРАЈУ ДА ИСПУЊАВАЈУ ОБЈЕКТИ ЗА ПРОМЕТ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ, КАО И НАЧИНУ ВРШЕЊА СЛУЖБЕНЕ КОНТРОЛЕ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ	122
I УВОДНЕ ОДРЕДБЕ	122

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ У ПОГЛЕДУ ИЗГРАДЊЕ И РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ОБЈЕКТА ЗА ПРИВРЕМЕНО СКЛАДИШТЕЊЕ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ	122
III НАЧИН ВРШЕЊА СЛУЖБЕНЕ КОНТРОЛЕ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ	123
ПРАВИЛНИК О ЛОВАЧКИМ ПСИМА	127
I УВОДНЕ ОДРЕДБЕ	127
II НАЧИН ОБУКЕ ЛОВАЧКИХ ПАСА	128
III НАЧИН КОРИШЋЕЊА ЛОВАЧКИХ ПАСА	129
IV ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ИДЕНТИФИКАЦИОНИХ КАРТИЦА ЗА ЛОВАЧКЕ ПСЕ	130
ПРАВИЛНИК О КАТАСТРУ ЛОВИШТА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАЗИ ПОДАТАКА	131
I УВОДНА ОДРЕДБА	131
II САДРЖИНА И НАЧИН ВОЂЕЊА КАТАСТРА И ЦЕНТРАЛНЕ БАЗЕ	131
III САДРЖИНА И ИЗГЛЕД ОБРАСЦА ЗА ОБРАДУ И ДОСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА ЗА КАТАСТАР И ЦЕНТРАЛНУ БАЗУ	133
IV САДРЖИНА, НАЧИН ИЗРАДЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О СТАЊУ ДИВЉАЧИ И ЛОВСТВА	134
УРЕДБА О УСТАНОВЉАВАЊУ ЛОВНИХ ПОДРУЧЈА НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	135
ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТИМА	137
ОСНОВИ ПЛАНИРАЊА У ЛОВСТВУ	137
ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА	140
ОЦЕЊИВАЊЕ ПОГОДНОСТИ СТАНИШНИХ ФАКТОРА - БОНИТИРАЊЕ СТАНИШТА	142
УТВРЂИВАЊЕ ОПТИМАЛНЕ БРОЈНОСТИ ПОПУЛАЦИЈА	148
ПРИКАЗИВАЊЕ КВАЛИТАТИВНОГ И КВАНТИТАТИВНОГ СТАЊА ДИВЉАЧИ	149
ИЗРАДА ПРОЈЕКЦИЈА РАЗВОЈА ПОПУЛАЦИЈА	150
МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ГАЗДОВАЊА ЛОВИШТЕМ	156
МИР У ЛОВИШТУ, УТВРЂИВАЊЕ РЕЗЕРВАТА	158
ЗАШТИТА КУЛТУРА ОД ДИВЉАЧИ	159
ВРСТЕ ШТЕТА И ВРСТЕ ДИВЉАЧИ КОЈЕ ПРОУЗРОКУЈУ ШТЕТУ	160
ЗАШТИТА ОД ШТЕТА	160
ПРИХРАНА ДИВЉАЧИ	162
УЗРОЦИ СМАЊЕЊА БРОЈА ДИВЉАЧИ	165
ОБЈЕКТИ У ЛОВИШТУ	166
СРЕДСТВА ЛОВНО-ТУРИСТИЧКОГ ТРАНСПОРТА	168
ТАБЕЛЕ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ КАПАЦИТЕТА ЛОВИШТА ЗА НЕКЕ ОД ЛОВНИХ ВРСТА	170
ЛИТЕРАТУРА:	172

ЛОВНО ЗАКОНОДАВСТВО

Лов је као најстарија човекова делатност, од искона обликовао међуљудске односе, али и односе људи према природи, уређујући их и усмеравајући их у одржане друштвене норме. Од ничијег власништва, од постанка људског друштва до средњег века, преко припадања властели у доба феудализма, дивљач у савременом друштву представља природно богатство целокупне друштвене заједнице. Како је човек директно одговоран за стање животних услова дивљачи, која је само делимично обновљив ресурс, тако је временом ловна политика доведена на ниво где су ловни радници и стручњаци носиоци заштите, очувања и унапређења дивљачи и њених биотопа. Први корак у обезбеђењу ових радњи је доношење адекватних законских прописа.

ИСТОРИЈАТ ЛОВНОГ ЗАКОНОДАВСТВА

За време Цара Душана (XIV век) лов и ловство су по први пут на нашим просторима правно уређени доношењем Законика и повеља-хрисовуља. У средњем веку је у Србији владао регални систем, односно право лова је припадало владарима, који су у одређеним условима то право могли да преносе црквеној и световној властели. За време владавине Турака на овим просторима, дивљач је третирана као ничије власништво, односно лов је био неограничен и нису биле потребне никакве дозволе. Након Другог српског устанка, услед прекомерног лова дивљачи, за време кнеза Милоша Обреновића, донето је неколико Наредби које су регулисале област лова и ловства (Наредбе из 1819. год, 1820, 1829, 1831, 1832, 1835 и 1837. године). Књаз Михајло Обреновић је 1840. године у Крагујевцу донео Наредбу којом је по први пут уведен ловостај на поједине врсте дивљачи, а лов на јелене и кошуте је био потпуно забрањен. Након тога, 1844. године, српски грађански Законик уређује понашање ловаца у лову као и казне које би проистикале из прекорачења ограничења. Књаз Александар Карађорђевић је 1853. године донео Уредбу о лову која је уређивала иста питања као и предходни Законик, али ни она није регулисала питање стицања права на лов. Године 1896. је формиран Савез ловачких удружења Краљевине Србије где су усвојена основна Правила која су прихваћена као основ за рад свих удружења у Србији. Књаз Александар Обреновић је 1898. године прогласио први Закон о лову који је донела Народна Скупштина у Нишу. Овај Закон је по први пут регулисао питање стицања права на лов, питање права на уловљену дивљач, питање ловостаја, први пут је дивљач била подељена на „штетну“ и „корисну“, а по први пут је био и основан фонд за помоћ ловачким удружењима. Године 1931. Краљ Александар I Карађорђевић је донео Закон о лову где су се ловишта делила на државна, општинска и сопствена – на којима је право лова имао власник земљишта на коме се ловиште налази. Након II Светског рата, стварањем ФНР Југославије донет је Општи закон о лову 1947. године. Након тога, на територији Србије донети су следећи закони који уређују област ловства и то: Закон о лову из 1948., Основни закон о лову из 1965. године, Закон о ловству из 1966., Закон о ловству

из 1973., Закон о ловству из 1976., Закон о ловству из 1986., Закон о ловству из 1993., те на крају Закон о дивљачи и ловству из 2010. године који је и данас на снази.

Србија у ранијем периоду није имала свеобухватну, политички-стратешким документом утемељену и дефинисану политику ловства, већ је она дефинисана кроз законску регулативу и поједине стратешке документе као основ за развој сектора. Глобална политика ловства претрпела је значајне концепцијске промене од искључиво економске оријентације, до све важније улоге заштите биодиверзитета. У складу са европским и светским трендовима, политика ловства Србије морала је тражити равнотежу између задовољења свих функција (економске, еколошке, социјалне и културолошке) и први корак ка успостављању система који може да задовољи постављене захтеве начињен је доношењем Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10). Закон о дивљачи и ловству донет је у циљу обезбеђивања одрживог газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства. Одредбама Закона о дивљачи и ловству доследно су примењена уставна начела о нормативним функцијама Републике, нормиране су опште основе управљања и газдовања популацијама дивљачи и њиховим стаништима, отклоњене су непотпуности и непрецизности садашњих прописа из области ловства, остварена је рационализација прописа, њихова кодификација и нужно потребним овлашћењима обезбеђена њихова ефикаснија примена. Доношењем Закона о дивљачи и ловству створене су материјалне, финансијске, кадровске и институционалне претпоставке за примену политике утврђене у документу Стратегија развоја ловства Републике Србије.

ЗАКОН О ДИВЉАЧИ И ЛОВСТВУ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Овим законом уређује се: заштита, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација дивљачи у ловишту; заштита, очување и унапређивање станишта дивљачи; заштита, уређивање и одржавање ловишта и друга питања од значаја за дивљач и ловство. Дивљач је природно богатство и имовина Републике Србије која се користи под условима и на начин предвиђен овим законом.

Циљ овог закона је обезбеђивање одрживог газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Општи интерес

Коришћење, управљање, заштита и унапређивање популација дивљачи и њихових станишта јесте делатност од општег интереса.

Општи интерес у обављању делатности обезбеђује се:

- 1) доношењем Стратегије развоја ловства Републике Србије;
- 2) доношењем планских докумената у ловству;
- 3) сталним мониторингом популација дивљачи и њихових станишта;
- 4) обезбеђивањем средстава за заштиту, очување и унапређивање популација дивљачи и њихових станишта и друге намене од значаја за развој ловства;
- 5) обезбеђивањем средстава за формирање и одржавање информационог система о популацијама дивљачи и њиховим стаништима;
- 6) обезбеђивањем подршке корисницима ловишта;
- 7) истраживачко-развојним радом у области ловства;
- 8) промоцијом ловства;
- 9) надзором над применом прописа у области ловства;
- 10) обављањем и других послова у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Значење израза

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **алохтона врста дивљачи** је врста дивљачи која се налази на подручју које је изван њеног природног распрострањења (ареала), као последица намерног или ненамерног уношења;
- 2) **аутохтона врста дивљачи** је врста дивљачи која се налази у природи у одређеном простору у оквиру свог познатог природног распрострањења;
- 3) **биолошка разноврсност (биодиверзитет)** је разноврсност и променљивост (варијабилност) биолошких облика, појава и процеса у оквиру живих организама и еколошких комплекса чији су они део, као одговор еволуције на променљивост еколошких фактора и укључује разноврсност у оквиру врста (генотипова), између врста и екосистема;
- 4) **газдовање ловиштем** је скуп мера за заштиту, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација дивљачи у ловишту, заштиту, очување и унапређивање станишта дивљачи и заштиту, уређивање и одржавање ловишта;

- 5) **гајење дивљачи** је предузимање мера ради постизања, одржавања и обнављања броја и квалитета дивљачи према природним и другим могућностима станишта;
- 6) **дозвола за лов крупне дивљачи** је исправа којом се ловцу дозвољава да лови крупну дивљач;
- 7) **дозвола за лов ситне дивљачи** је исправа којом се групи ловаца дозвољава да лови ситну дивљач;
- 8) **дивљач** је законом одређена врста дивљих сисара и птица;
- 9) **заштита дивљачи** је предузимање мера које обезбеђују услове за опстанак и развој популације одређене врсте дивљачи, као и њену заштиту од противзаконитог коришћења;
- 10) **корисник ловишта** је једно правно лице коме је дато право на газдовање ловиштем;
- 11) **коришћење дивљачи** је предузимање мера у циљу добијања одређене материјалне или опште користи од дивљачи и њених делова;
- 12) **ловац** је физичко лице које је стекло ловну карту за текућу ловну годину, испуњава услове из прописа којима се регулише оружје и муниција и оспособљено је за лов дивљачи;
- 13) **ловачки пси** су пси свих раса који се, према критеријумима кинолошке организације у Републици Србији чланице Међународне кинолошке федерације (F.C.I), употребљавају у лову;
- 14) **лов дивљачи** је активност ловаца у тражењу, посматрању, праћењу, дозивању и чекању дивљачи ради одстрела, одстрел дивљачи, хватање живе дивљачи, као и сакупљање дивљачи или њених делова;
- 15) **ловачки савез** - Ловачки савез Србије, Ловачки савез Војводине и Ловачки савез Косова и Метохије су основани ради остваривања циљева из области ловства;
- 16) **ловиште** је заокружена природна целина у којој постоје услови за трајну заштиту, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација дивљачи;
- 17) **ловиште посебне намене** је ловиште намењено за спровођење посебних мера газдовања ради очувања и усмеравања развоја популације дивљачи и њених станишта;
- 18) **ловна година** је период од 1. априла текуће године до 31. марта следеће године;
- 19) **ловна карта** је исправа којом ловац стиче појединачно право на лов на територији Републике Србије, у периоду за који је издата, а који није дужи од једне ловне године;
- 20) **ловна површина** је површина у ловишту на којој је могуће у потпуности и на најцелисходнији начин спроводити мере гајења, заштите, лова и коришћења дивљачи;
- 21) **ловни ревер** је део ловишта одређен ловном основом ловишта ради боље организације газдовања ловиштем;
- 22) **ловно подручје** је просторно заокружена географска и природна целина која се установљава ради спровођења јединствене ловне политике, дугорочног рационалног газдовања популацијама одређених врста дивљачи и ефикасног предузимања одговарајућих мера у ловиштима;
- 23) **ловостајем заштићене врсте дивљачи** су заштићене врсте дивљачи;
- 24) **матични фонд** је бројност популације одређене врсте дивљачи утврђена на почетку ловне године;
- 25) **мониторинг популација дивљачи и њихових станишта** је систем сталног праћења и анализе укупног стања популација дивљачи и њихових станишта, а посебно виталности и здравственог стања популација дивљачи и биолошке разноврсности ради предузимања мера превенције и заштите;
- 26) **ограђени терен за обуку паса** је ограђени део ловишта одређен ловном основом ловишта на којем се изводи обука ловачких паса ради усавршавања и испитивања урођених особина;

- 27) **ограђено ловиште или ограђени део ловишта** је површина земљишта, вода и шума ограђена природним или вештачким препрекама које онемогућавају, односно умањују могућност да дивљач напусти ту површину;
- 28) **одрживо газдовање** је газдовање популацијама дивљачи на начин и у обиму који не води ка дугорочном смањењу бројности, генетичке разноврсности и ареала њихових популација, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација;
- 29) **опште право на лов** је право корисника ловишта стечено у поступку давања права на газдовање ловиштем;
- 30) **оптимални фонд** је оптимална бројност популације одређене врсте дивљачи добијена на основу утврђеног бонитета ловишта;
- 31) **отворено ловиште** је ловиште у коме је могућа несметана дневна и сезонска миграција дивљачи;
- 32) **оштећена јединка дивљачи** је јединка која због трајног физичког оштећења или држања у заточеништву, услед којег је изгубила особине дивљачи из природе и способност да се снађе и одржи у природном станишту, нема статус ловне врсте дивљачи;
- 33) **парк дивљачи** је ограђена површина у којој се врши гајење и заштита дивљачи ради спровођења истраживања, образовања и развоја туризма, као и трајног збрињавања оштећених јединки дивљачи, а у којој није дозвољен лов дивљачи;
- 34) **површине ван ловишта** су површине ужег подручја градова у Републици Србији без приградских насеља и аутопут;
- 35) **појединачно право на лов** је право ловца на лов које је стечено добијањем ловне карте;
- 36) **полигон за лов дивљачи** је посебно уређена ловна површина у ловишту утврђена ловном основом ловишта намењена за лов ситне дивљачи из вештачке производње;
- 37) **промет уловљене дивљачи и трофеја дивљачи** је скуп свих радњи од померања уловљене и прописно обележене дивљачи са места одстрела до испоручивања крајњем кориснику;
- 38) **санитарни одстрел дивљачи** је одстрел повређене, односно болесне дивљачи и одстрел код сумње на појаву, спречавања појаве, ширења и сузбијања заразних болести животиња;
- 39) **соколарење** је начин лова дивљачи соколима или другим птицама грабљивицама у ловиштима где је такав лов предвиђен ловном основом;
- 40) **трајно заштићене врсте дивљачи** су строго заштићене врсте дивљачи;
- 41) **трофеји** дивљачи су роговље свих врста јелена и срндаћа, рогови муфлона, дивојарца и дивокозе, зуби (кљове) дивљег вепра, лобања и крзно медведа, вука, риса, дивље мачке и шакала, лобања лисице, јазавца и ракуноликог пса, препарирани дивљач и њени препарирани делови;
- 42) **узгајалиште дивљачи** је ограђени део ловишта намењен интензивном гајењу дивљачи за потребе насељавања и повећања бројности у ловиштима;
- 43) **узгајалиште дивљачи посебне намене** је ограђени део ловишта ради гајења дивљачи, очувања и побољшања генотипова и фенотипова одређених врста дивљачи;
- 44) **фарма дивљачи** је ограђена површина за гајење одређених врста дивљачи искључиво ради производње меса дивљачи.

II ОРГАНИЗАЦИЈА ЛОВСТВА

Надлежност за послове ловства

Министарство надлежно за послове ловства надлежно је за ловство на територији Републике Србије. Аутономна покрајина надлежна је за послове ловства од покрајинског значаја на територији аутономне покрајине.

Поједини послови аутономне покрајине

Аутономна покрајина, преко својих органа, у складу са овим законом, на територији аутономне покрајине:

- 1) установљава ловишта у ловним подручјима;
- 2) установљава ловиште на захтев једног правног лица које је власник површине земљишта и испуњава услове из овог закона;
- 3) даје сагласност на ограђивање ловишта;
- 4) даје право на газдовање ловиштем једном кориснику ловишта који испуњава услове из овог закона;
- 5) доноси програм развоја ловног подручја за ловна подручја;
- 6) даје сагласност на ловну основу за газдовање ловиштем, програм газдовања за ограђени део ловишта и програм насељавања дивљачи;
- 7) у складу са Стратегијом и програмима развоја ловних подручја ближе уређује критеријуме за утврђивање броја ловних карата које се дистрибуирају по појединим ловиштима у оквиру ловног подручја;
- 8) обезбеђује подстицајна средства за унапређење заштите и гајења дивљачи од покрајинског значаја у складу са својим актима и врши расподелу тих средстава;
- 9) обезбеђује средства за надокнаду штете коју ван ловишта проузрокује ловостајем заштићена дивљач;
- 10) даје сагласност да се може ловити ловостајем заштићена дивљач која се налази на неловним површинама, односно површинама ван ловишта;
- 11) врши инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона у ловиштима преко ловног инспектора.

Поједини послови јавних предузећа и привредних друштава

Јавна предузећа регистрована за обављање ловне делатности, у складу са овим законом, обављају послове:

- 1) чувања, заштите и гајења дивљачи до окончања поновљеног поступка доделе права на газдовање ловиштем, у случају када се не изврши давање права на газдовање ловиштем путем јавног огласа;
- 2) чувања, заштите и гајења дивљачи до окончања поновљеног поступка доделе права на газдовање ловиштем новом кориснику, у случају раскида уговора;
- 3) прикупљања и обраде података за ловишта посебне намене на територији Републике Србије који се воде у Катастру ловишта и Централној бази података;
- 4) дистрибуције ловних карата за ловишта посебне намене на територији Републике Србије.

Привредна друштва регистрована за обављање ловне делатности, у складу са овим законом, обављају послове:

- 1) прикупљања и обраде података за ловишта на територији Републике Србије који се воде у Катастру ловишта и Централној бази података, осим за ловишта посебне намене;
- 2) дистрибуције ловних карата корисницима ловишта на територији Републике Србије, осим за ловишта посебне намене. Ови послови врше се као поверени. За обављање ових послова средства се обезбеђују из Буџетског фонда за развој ловства Републике Србије, а на територији аутономне покрајине из буџетског фонда за развој ловства аутономне покрајине.

Поједини послови ловачког савеза

Ловачки савез, члан Међународног савета за ловство и заштиту дивљачи (CIC) обавља следеће послове:

- 1) образује комисију за полагање испита за оцењивање трофеја дивљачи и издаје уверење о положеном испиту за оцењивање трофеја дивљачи;
- 2) стара се о трофејима дивљачи чија је вредност изражена у CIC поенима већа од трофејне вредности националног првака;
- 3) образује Националну комисију за изложбе и трофеје која потврђује трофеје дивљачи оцењене највишим оценама, саставља листу трофејних вредности националних првака и решава о приговору на акт за оцену трофеја дивљачи коју је дала комисија корисника ловишта. Ловачки савез образује комисију за полагање ловачког испита и издаје уверење о положеном ловачком испиту, издаје чланске карте својим члановима и заступа их у земљи и иностранству, пружа стручну помоћ својим члановима и издаје ловачке часописе и другу ловачку литературу. Образовање комисије за полагање ловачког испита и издавање уверења о положеном ловачком испиту врше се као поверени послови. Јавна предузећа, привредна друштва и ловачки савез дужни су да сарађују у свим заједничким питањима из области ловства и да једни другима достављају податке и обавештења потребна за рад.

III ЛОВАЧКА КОМОРА

Оснивање

Ради остваривања и заштите права и интереса ловних радника и унапређивања ловства у складу са одрживим газдовањем популацијама дивљачи, општим интересом и општеприхваћеним међународним стандардима у ловству оснива се Ловачка комора као професионална организација, са правима и обавезама утврђеним овим законом и статутом Коморе.

Комора има својство правног лица које стиче регистрацијом у Регистар привредних субјеката, у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката. Седиште Коморе је у Београду. За оснивање и почетак рада Коморе средства се обезбеђују у буџету Републике Србије.

Састав Коморе

Члан Коморе може бити лице са најмање средњим образовањем које је у току школовања положило предмет из области ловства. Чланство у Комори је обавезно за лица која обављају послове израде планских докумената у ловству, стручних послова газдовања ловиштем и послова ловочуварске службе.

Послови Коморе

Комора обавља следеће послове:

- 1) утврђује права и дужности чланова Коморе и доноси кодекс професионалне етике;
- 2) врши упис и води евиденцију свих чланова Коморе;
- 3) издаје и одузима лиценце и о томе води евиденцију;
- 4) врши ванредну проверу квалитета стручног рада имаоца лиценце;
- 5) предлаже министру надлежном за послове ловства висину накнаде за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи и висину накнаде за ловну карту;
- 6) посредује у споровима између чланова Коморе и између чланова Коморе и корисника њихових услуга;
- 7) води евиденцију изречених дисциплинских мера члановима Коморе;
- 8) утврђује висину чланарине за чланове Коморе;
- 9) издаје легитимацију и идентификациони број члану Коморе који има лиценцу;
- 10) обавља и друге послове предвиђене статутом Коморе. Послови из става 1. тач. 3), 4) и 5) врше се као поверени. Организација и начин обављања послова из става 1. ближе се уређује статутом и општим актима Коморе. На статут и опште акте Коморе сагласност даје Министарство.

Органи Коморе

Органи Коморе су: скупштина, управни одбор, надзорни одбор, орган Коморе који решава о издавању и одузимању лиценце, Етички комитет и председник. Скупштина је највиши орган Коморе. Скупштину чине сви чланови Коморе. Статутом се може одредити начин представљања чланова Коморе у скупштини Коморе. Скупштина Коморе бира између својих чланова председника, као и састав управног одбора, надзорног одбора, органа Коморе који решава о издавању и одузимању лиценце и Етичког комитета, у чијим саставима морају бити представници Министарства и аутономне покрајине који су чланови Коморе. Број, састав, делокруг и начин избора органа утврђује се статутом Коморе.

Статут Коморе

Комора доноси статут. Статутом Коморе ближе се уређује:

- 1) делокруг Коморе;
- 2) органи Коморе и њихов делокруг рада;
- 3) начин одређивања висине чланарине и финансирања рада Коморе;
- 4) поступак пред Етичким комитетом и
- 5) друга питања из надлежности Коморе.

Средства за рад Коморе

Комора стиче средства за рад од чланарине, накнаде за упис у евиденцију, накнаде за издавање лиценце, накнаде за издавање извода из евиденције, поклона, завештања, донација и других извора, у складу са законом.

Лиценца

Лиценцу за обављање одређених послова у ловству може да стекне лице које има положен стручни испит за стицање одређене лиценце, члан је Коморе и има одговарајуће образовање, и то за:

- 1) израду планских докумената – најмање завршене основне студије;
- 2) обављање стручних послова газдовања ловиштем посебне намене – најмање завршене основне студије, а за остала ловишта - најмање завршено средње образовање уз завршену специјализацију из области ловства;
- 3) обављање послова ловочуварске службе – најмање завршено средње образовање. Лице са лиценцом може да обавља одређене послове у ловству, само ако је запослено код правног лица које је регистровано за обављање тих послова.

Члану Коморе који је до дана ступања на снагу овог закона положио државни стручни испит, чији се посебни део односио на ловство и ловно законодавство, Комора издаје лиценцу на лични захтев. Лиценца се издаје на неодређено време. Министар ближе прописује програм и начин полагања стручног испита за стицање лиценце, образац записника о полагању стручног испита и образац уверења о положеном стручном испиту.

Послови за које се стиче лиценца

Лиценца се стиче за:

- 1) израду планских докумената у складу са овим законом;
- 2) обављање стручних послова газдовања ловиштем;
- 3) обављање послова ловочуварске службе.

Поступак издавања и одузимања лиценце

Поступак издавања и одузимања лиценце спроводи Комора. Комора води евиденцију издатих и одузетих лиценци. Трошкове издавања лиценце сноси подносилац захтева за издавање лиценце. Орган Коморе који решава о издавању и одузимању лиценце доноси решење о издавању, односно одузимању лиценце. На решење органа Коморе може се изјавити жалба министру. Жалба се изјављује у року од 15 дана од дана достављања решења. Жалба не одлаже извршење решења. Решење министра по жалби је коначно и против њега се може водити управни спор. Поступак издавања и одузимања лиценце, као и евиденција издатих и одузетих лиценци ближе се уређују статутом Коморе.

Провера квалитета стручног рада имаоца лиценце

Провера квалитета стручног рада имаоца лиценце може бити редовна и ванредна. Редовну проверу квалитета стручног рада имаоца лиценце за израду планских докумената

врши Министарство, а на територији аутономне покрајине надлежни покрајински орган, и то у поступку давања сагласности на планске документе.

Редовну проверу квалитета стручног рада имаоца лиценце за обављање стручних послова газдовања ловиштем и послова ловочуварске службе врши инспектор надлежан за послове ловства. Ванредну проверу квалитета стручног рада имаоца лиценце врши Комора преко овлашћеног члана Коморе. Ванредну проверу квалитета стручног рада имаоца лиценце врши овлашћени члан Коморе који има исти или виши ниво образовања као ималац лиценце чији квалитет стручног рада проверава. Ималац лиценце дужан је да сарађује са лицем овлашћеним за проверу квалитета стручног рада.

Извештај о провери квалитета стручног рада

Ловни инспектор и Комора дужни су да Министарству достављају извештај о резултатима провере квалитета стручног рада имаоца лиценце и предузетим мерама у року од пет дана од дана извршене провере.

IV ЗАШТИТА ДИВЉАЧИ

Статус заштите дивљачи

Проглашавају се следећи статуси заштите дивљачи:

- 1) трајно заштићене врсте дивљачи;
- 2) ловостајем заштићене врсте дивљачи.

Трајно заштићене врсте дивљачи (неловне врсте дивљачи) заштићују се трајном забраном лова. Ловостајем заштићене врсте дивљачи (ловне врсте дивљачи) заштићују се забраном лова у одређеном периоду (ловостај). Ловостај дивљачи не односи се на ситну дивљач из вештачке производње на полигонима за лов дивљачи.

Начин проглашавања ловостајем заштићених врста дивљачи

Министар и министар надлежан за послове заштите животне средине споразумно проглашавају ловостајем заштићене врсте дивљачи, трајање ловне сезоне на ловостајем заштићене врсте дивљачи у отвореним и ограђеним ловиштима, ограђеним деловима ловишта и полигонима за лов дивљачи, као и мере заштите и регулисања бројности популација трајно заштићених и ловостајем заштићених врста дивљачи, а на основу процене угрожености појединих врста, бројности популација и обавеза из потврђених међународних уговора.

Забране

Забрањено је:

- 1) угрожавати опстанак дивљачи у природи и њена станишта;
- 2) прогањати, злостављати, намерно повређивати и узнемиравати дивљач;
- 3) заробљавати и држати дивљач у затвореном или ограђеном простору, намерно уништавати место за размножавање и одмор дивљачи, узимати јаја од дивљачи, као и сакупљати јаја заштићених врста птица;
- 4) држати дивљач у затвореном простору дуже од месец дана од дана престанка деловања елементарних непогода, односно излечења повреде или спровођења одређених

мера гајења, осим у зоолошким вртovima, фармама дивљачи, парковима дивљачи и другим објектима у којима је овим законом или посебним законима дозвољено држање дивљачи у затвореном простору;

5) уносити у ловиште дивљач из паркова дивљачи, зоолошких вртова и са фарми дивљачи, као и оштећених јединки дивљачи;

6) уношење нових алохтоних врста дивљачи и њихових хибрида у слободну природу на подручју Републике Србије;

7) вршити жетву и косидбу пољопривредним машинама које немају уграђене уређаје за истеривање, односно плашење дивљачи;

8) палити коров, стрњике, трстике, траве и друго растиње у ловиштима;

9) употребљавати средства за заштиту биља и друга хемијска средства у количинама и дозама које могу проузроковати штету на дивљачи;

10) тровати дивљач;

11) облагати отворене канале, акумулације, језера и обале водотока пластичним и другим материјалима, осим на начин прописан актом министра

Изузеци од забране

Забране тач. 3) и 4) не односе се на дивљач угрожену од елементарних непогода, у случајевима спречавања и сузбијања заразних болести, организованог хватања повређене дивљачи, насељавања дивљачи и испитивања урођених особина ловачких паса, као и на дивљач за потребе научног истраживања, наставе, зоолошких вртова и музеја, ако је за то дата сагласност Министарства.

Уношење дивљачи у ловиште

Дивљач се може уносити у ловиште само ако се њеним уношењем не угрожава биолошка равнотежа и биолошка разноврсност. Уношење дивљачи у ловиште може се вршити до бројности оптималног фонда утврђеног планским документом. Уношење у ловиште алохтоне дивљачи, дивљачи из увоза, као и пребацивање дивљачи из ловишта у ловиште, корисник ловишта врши у складу са програмом насељавања дивљачи, уз дозволу Министарства и дозволу министарства надлежног за послове заштите животне средине, а у складу са прописима којима се уређује заштита природе.

Контрола дивљачи пре уношења у ловиште

Пре уношења дивљачи у ловиште мора се извршити њена здравствена контрола и обезбедити одговарајућа документација, у складу са прописима којима се уређује ветеринарство.

Мере здравствене заштите дивљачи

Корисник ловишта дужан је да предузима мере заштите здравља дивљачи, као и све неопходне мере ради спречавања појаве и ширење заразних болести дивљачи и зооноза. Корисник ловишта дужан је да спроводи и друге мере у складу са прописима којима се уређује ветеринарство.

Мере за успостављање оптималне бројности

Ако се у ловишту смањи бројност неке врсте ловостајем заштићене дивљачи испод минималне бројности утврђене за ту годину планским документом, корисник ловишта дужан је да обустави лов те врсте дивљачи и предузме мере ради успостављања оптималне бројности те врсте дивљачи утврђене у ловној основи. Ако се у ловишту повећа бројност неке врсте ловостајем заштићене дивљачи изнад оптималне бројности утврђене планским документом, корисник ловишта дужан је да предузме мере ради успостављања оптималне бројности те врсте дивљачи утврђене у ловној основи.

Мере заштите дивљачи на неловним површинама, односно површинама ван ловишта

Заштиту ловостајем заштићене дивљачи која се налази на неловним површинама, односно површинама ван ловишта врши власник, односно корисник земљишта, вода и шума на којој је дивљач. Под заштитом подразумева се предузимање мера заштите дивљачи утврђених овим законом. Ловостајем заштићена дивљач која се налази на неловним површинама, односно површинама ван ловишта може се ловити уз сагласност Министарства, а на територији аутономне покрајине надлежног покрајинског органа.

Заштита дивљачи од паса и мачака без власника или без контроле власника

Пси и мачке без власника или без контроле власника који се налазе у ловишту без дозволе корисника ловишта, а представљају непосредну опасност по дивљач могу се под прописаним условима уклонити из ловишта без посебне дозволе. Министар ближе прописује услове и начин за уклањање паса и мачака без власника или без контроле власника из ловишта.

Ограничења у кретању лица у ловишту

У ловишту се могу кретати лица која су наоружана ловачким оружјем или опремљена другим средствима за лов, ако имају ловну карту и дозволу за лов.

V ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ И ЛОВИШТЕ

Установљавање ловних подручја

Ловна подручја установљавају се на целој територији Републике Србије ради спровођења јединствене ловне политике и одговарајућих мера заштите, гајења и унапређивања газдовања дивљачи.

Установљавање ловишта

Ловиште се установљава као отворено или ограђено. Отворено ловиште не може бити мање од 2.000 ha, осим ловиште посебне намене и ловиште на површини регистрованог рибњака. Ловиште на површини регистрованог рибњака не може бити мање од 200 ha. Ограђено ловиште не може бити мање од 300 ha, осим ловиште посебне

намене. Ловиште се не може ограђивати без сагласности Министарства, а на територији аутономне покрајине надлежног покрајинског органа.

Ловишта посебне намене

Ловишта посебне намене установљавају се на површинама националних паркова и на површинама са већинским учешћем државних шума и шумског земљишта.

Начин установљавања ловних подручја и ловишта

Ловна подручја на територији Републике Србије установљава Влада. Ловишта у ловним подручјима установљава министар, а ловишта у ловним подручјима на територији аутономне покрајине установљава старешина надлежног покрајинског органа, у складу са овим законом.

Министар, а на територији аутономне покрајине, старешина надлежног покрајинског органа установљава ловиште на захтев једног правног лица које је власник земљишта и испуњава услове из овог закона.

Одређивање и обележавање граница

Граница ловишта одређује се у зависности од природне целине, еколошким, географским и другим условима, средишњим током великих река и аутопутевима који спречавају природну миграцију длакаве дивљачи. Граница ловишта мора бити уочљива. Ако границу ловишта није могуће одредити на наведен начин, граница ловишта се одређује железничком пругом, магистралним и локалним путем, вододелницом, средишњим током реке и границом катастарске општине.

При утврђивању границе ловишта мора се узети у обзир природна миграција дивљачи. Корисник ловишта дужан је да видно обележи, односно означи границе ловишта, терена за обуку паса и полигона за лов дивљачи, као и ловно-техничке објекте у ловишту. Министар ближе прописује начин обележавања, односно означавања граница и објеката.

Неловне површине

Неловне површине су:

- 1) насељена места и паркови у насељима;
- 2) плантажни воћњаци и виногради, расадници и друге шумске и пољопривредне површине које су ограђене оградом кроз коју длакава дивљач не може да пролази;
- 3) објекти за лечење, одмор и рекреацију;
- 4) аеродроми, гробља, јавне саобраћајнице, активни површински копови и друге комуналне површине;
- 5) површине које се користе за војне намене;
- 6) површине које су на удаљености мањој од 200 m од насеља и стамбених и помоћних објеката изван насељеног места, дворишта сеоског домаћинства, дворишта индустријских и других објеката;
- 7) фарме дивљачи и паркови дивљачи;
- 8) остале површине и објекти на којима је у складу са другим прописима забрањен лов.

Ограђени делови ловишта

Део ловишта се може ограђивати ако је власник земљишта дао сагласност и ако је на програм газдовања за ограђени део ловишта прибављена сагласност у складу са овим законом и законом којим се уређује ветеринарство. Површина ограђеног терена за обуку паса не може бити већа од 5 ha.

VI ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ И ДИВЉАЧИ

Право на газдовање ловиштем

Право на газдовање ловиштем може да стекне један корисник ловишта који испуњава услове утврђене овим законом. Корисник ловишта може да буде правно лице које испуњава услове за спровођење ловног газдовања у складу са одредбама овог закона и то у погледу: одговарајуће гаранције прописане актом овог закона у вредности почетних фондова ловостајем заштићених врста дивљачи обрачунатој по прописаној висини накнаде и стручне и ловочуварске службе, као и друге услове прописане јавним огласом за давање права на газдовање ловиштем.

Корисник ловишта може да буде правно лице основано као јавно предузеће, привредно друштво, други облик предузећа, као и ловачка удружења и друга удружења која су основана и делују у складу са законом.

Корисник ловишта може да буде и правно лице које није регистровано за обављање стручних послова у газдовању ловиштем и/или ловочуварских послова, ако има закључен уговор о обављању стручних послова у газдовању ловиштем и/или ловочуварских послова са правним лицем регистрованим за обављање тих послова пре подношења захтева за добијање права на газдовање ловиштем. Право на газдовање ловиштем даје се јавним огласом, ако овим законом није друкчије одређено.

Изузетно, право на газдовање ловиштем даје се без јавног огласа за ловиште посебне намене јавном предузећу, односно другом правном лицу чији је оснивач Република Србија, односно аутономна покрајина, које је корисник државних шума и шумског земљишта на којима је ловиште установљено, као и за ловиште у коме је корисник власник земљишта.

Период газдовања ловиштем

Право на газдовање ловиштем даје се на период од 10 година, осим у случајевима када је овим законом друкчије одређено. Право на газдовање ловиштем посебне намене и ловиштем у којем је корисник власник земљишта даје се на период од 20 година.

Јавни оглас за давање права на газдовање ловиштем

Јавни оглас за давање права на газдовање ловиштем припрема и доставља на објављивање Министарство, а на територији аутономне покрајине надлежни покрајински орган, у року од 30 до 90 дана пре истека периода на који је дато право на газдовање

ловиштем. Јавни оглас члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”. Правно лице дужно је да уз пријаву на јавни оглас достави и доказе о испуњавању услова из овог закона, као и програм улагања у ловиште за период на који се ловиште даје на газдовање.

У случају да се на јавни оглас за давање права на газдовање ловиштем јави више правних лица која испуњавају услове овог закона, предност при додели права на газдовање ловиштем има правно лице које у програму улагања има највећу планирану вредност улагања у ловиште. Изузетно, предност у добијању права на газдовање ловиштем има правно лице које испуњава услове из овог закона, а које је правни следбеник досадашњег корисника ловишта који је ловиштем газдовао до дана ступања на снагу овог закона и који је испунио све обавезе прописане планским документом на основу кога је газдовао тим ловиштем, уколико се ловиште установљава на површини постојећег ловишта.

Комисију за избор корисника ловишта коме се даје право на газдовање ловиштем образује министар, односно старешина надлежног покрајинског органа. Одлуку о избору корисника ловишта коме се даје право на газдовање ловиштем доноси министар, односно старешина надлежног покрајинског органа, на предлог комисије.

Уговор о давању права на газдовање ловиштем

На основу одлуке о избору корисника ловишта коме се даје право на газдовање ловиштем закључује се уговор о давању права на газдовање ловиштем. Уговор закључује министар, односно старешина надлежног покрајинског органа и овлашћено лице корисника ловишта. Уговор садржи нарочито: обавезу корисника ловишта да обезбеди одговарајуће гаранције прописане актом овог закона у вредности почетних фондова ловостајем заштићених врста дивљачи обрачунатој по прописаној висини накнаде, обавезу улагања у ловиште у складу са програмом улагања у ловиште, период на који се даје право на газдовање ловиштем, бројност почетних фондова дивљачи, права и обавезе корисника ловишта у погледу заштите и гајења дивљачи, мере за унапређивање газдовања ловиштем, одговорност за чување ловишта и за спровођење мера заштите, као и услове и начин раскида уговора. Корисник ловишта дужан је да на захтев Министарства, а на територији аутономне покрајине надлежног покрајинског органа, подноси извештај о извршавању обавеза из уговора.

Раскид уговора

Уговор се може раскинути ако:

- 1) корисник ловишта, у току газдовања ловиштем, престане да испуњава услове на основу којих је стекао право на газдовање ловиштем;
- 2) корисник ловишта не извршава одредбе уговора;
- 3) корисник ловишта не донесе ловну основу у прописаном року;
- 4) корисник ловишта не газдује ловиштем у складу са ловном основом;
- 5) корисник ловишта не поступа у складу са прописима којима се уређује ловство и заштита дивљачи, као и другим законима и подзаконским актима који регулишу ову област;
- 6) корисник ловишта престане са радом;
- 7) ловиште престане да постоји у установљеним границама.

Закуп

Корисник ловишта не може уступити ловиште или његов део другом кориснику на газдовање или га дати у закуп. Изузетно, корисник ловишта посебне намене може ловни ревер дати у закуп правном лицу на територији Републике Србије које испуњава законом прописане услове само уз сагласност Министарства, а на територији аутономне покрајине уз сагласност надлежног покрајинског органа.

Овлашћење за ближе прописивање садржине акта о ловним подручјима и ловиштима

Министар ближе прописује начин установљавања ловног подручја и ловишта, услове за спровођење ловног газдовања, поступак спровођења јавног огласа, поступак за давање и одузимање права на газдовање ловиштем, садржину уговора, утврђивање висине одговарајућих гаранција које је дужно да обезбеди правно лице пре закључивања уговора, као и услове и начин за давање ловног ревера у закуп.

Плански документи

Основни документ управљања и заштите дивљачи је Стратегија коју доноси Влада за период од 15 година. Стратегијом се одређују дугорочни циљеви, смернице и мере за развој ловства и унапређивање стања популација дивљачи, као и начин спровођења, у складу са привредним, друштвеним и културним развојем Републике Србије. Стратегија, поред извештаја о стању дивљачи и ловства, начина спровођења заштите дивљачи, као и општих стратешких циљева, садржи нарочито:

- 1) смернице за развој сектора ловства и сарадње са другим секторима;
- 2) смернице за управљање популацијама дивљачи и праћење стања дивљачи и њених станишта;
- 3) смернице за законодавни и институционални оквир;
- 4) смернице за образовање стручних лица и ловочувара;
- 5) смернице за укључивање локалног становништва у процес заштите дивљачи и унапређења ловства;
- 6) смернице за обавештавање јавности и учешће јавности у одлучивању о заштити дивљачи;
- 7) планове за спровођење смерница са утврђивањем приоритета и могућих извора финансирања;
- 8) начин испуњавања међународних обавеза у заштити дивљачи и њених станишта.

Смернице утврђене Стратегијом примењују се у изради програма развоја ловних подручја и других планских докумената у ловству. Стручну основу за израду Стратегије израђује Министарство. Ревизија Стратегије обавља се по потреби. Стратегија се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Програм развоја ловног подручја

Спровођење циљева и мера за развој ловства и унапређивање стања популација дивљачи у ловном подручју врше се на основу програма развоја ловног подручја који доноси Министарство за период од 15 година. За ловно подручје на територији аутономних покрајина програм развоја ловног подручја доноси надлежни покрајински орган за период од 15 година. Програм развоја ловног подручја садржи нарочито: назив ловног подручја, површину и границе ловног подручја, природне и друге услове за гајење

дивљачи, врсте ловостајем заштићених и трајно заштићених врста дивљачи, процењене и оптималне бројности ловостајем заштићених и трајно заштићених врста дивљачи, циљеве газдовања у ловном подручју и мере за остваривање циљева, мере гајења и заштите дивљачи, мере за спречавање штета од дивљачи и штета на дивљачи, као и начин и услове партиципације власника земљишта, вода и шума обухваћеног програмом развоја ловног подручја. Програм развоја ловног подручја за наредни период доноси се четири месеца пре истека времена за који је донет претходни програм развоја ловног подручја.

Ловна основа

Ловна основа је плански документ на основу кога се врши заштита и гајење дивљачи, уређивање и одржавање ловишта, лов и коришћење уловљене дивљачи и њених делова у ловишту. Ловна основа за ловиште које се налази у националним парковима и другим заштићеним природним добрима мора бити усклађена са прописима којима се уређују мере заштите и начин коришћења националног парка и прописима којима се уређује заштита природе. Корисник ловишта дужан је да донесе ловну основу која мора бити усклађена са програмом развоја ловног подручја у оквиру кога се то ловиште налази.

Ловна основа нарочито садржи: назив ловишта, одређивање бонитета ловишта, бројно стање ловостајем заштићених и трајно заштићених врста дивљачи у ловишту, циљеве газдовања ловиштем и мере за остваривање циљева, мере гајења и заштите дивљачи, план одстрела дивљачи, план уређивања и одржавања ловишта и мере за спречавање штета на дивљачи и штета од дивљачи и економско-финансијски план газдовања. Корисник ловишта дужан је да за наредни период донесе ловну основу најкасније четири месеца пре истека времена за који је донета претходна ловна основа.

Корисник новоустановљеног ловишта дужан је да донесе ловну основу у року од 90 дана од дана потписивања уговора. Корисник ловишта дужан је да у ловној основи евидентира све извршене радове у ловишту најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину. Средства за израду ловне основе обезбеђује корисник ловишта. Ловна основа доноси се за период од 10 година.

Годишњи план газдовања ловиштем

Корисник ловишта дужан је да донесе годишњи план газдовања ловиштем усклађен са ловном основом. Годишњи план садржи нарочито: назив ловишта, резултате газдовања ловиштем у претходној ловној години, бројно стање ловостајем заштићених и трајно заштићених врста дивљачи у ловишту, мере гајења и заштите дивљачи, план одстрела дивљачи, план уређивања и одржавања ловишта и мере за спречавање штета на дивљачи и штета од дивљачи и економско-финансијски план газдовања.

Годишњи план доноси се за период од 1. априла текуће године до 31. марта наредне године. Корисник ловишта дужан је да пре израде годишњег плана утврди бројно стање дивљачи у ловишту на начин прописан програмом развоја ловног подручја, а утврђено бројно стање прикаже у годишњем плану као матични фонд на почетку ловне године. Средства за израду годишњег плана обезбеђује корисник ловишта. Забрањен је лов дивљачи пре доношења годишњег плана.

Израда планских докумената

Програм развоја ловног подручја, ловну основу, годишњи план, програм газдовања за ограђени део ловишта и програм насељавања дивљачи израђује правно лице регистровано за обављање послова планирања у ловству које има запослено лице са лиценцом за израду планских докумената. Ловна основа, програм газдовања за ограђени део ловишта и програм насељавања дивљачи доноси се по претходно прибављеној сагласности Министарства, а на територији аутономне покрајине надлежног покрајинског органа.

Министарство расписује јавни конкурс за израду програма развоја ловног подручја, у року од 90 дана од дана установљења ловног подручја, односно најкасније шест месеци пре истека времена за које је донет претходни програм. Министар ближе прописује садржину и начин израде програма развоја ловног подручја, ловне основе, годишњег плана, програма газдовања за ограђени део ловишта и програма насељавања дивљачи.

Права и обавезе корисника суседних ловишта

Корисници суседних ловишта дужни су да међусобно усклађују мере заштите и гајења дивљачи утврђене ловним основама, а нарочито у погледу утврђивања бројног стања дивљачи, планираног одстрела, динамике реализације планираног одстрела и других питања од заједничког интереса.

Права и обавезе корисника, односно власника земљишта, вода и шума

Корисник, односно власник земљишта, вода и шума на коме се ловиште налази дужан је да дозволи кориснику ловишта вршење радњи предвиђених ловном основом, годишњим планом и другим плановима и програмима донетим у складу са овим законом. Корисник, односно власник земљишта, вода и шума има право на накнаду за причињену штету коју плаћа корисник ловишта, чију висину корисник, односно власник земљишта, вода и шума и корисник ловишта утврђују споразумно.

Права и обавезе корисника, односно управљача заштићеног природног добра

Заштита, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација дивљачи у националним парковима и другим заштићеним природним добрима врши се у складу са овим законом, прописима којима се уређује заштита природе и посебним законом којим се уређују мере заштите и начин коришћења националног парка.

Катастар ловишта и Централна база података

Министарство води Катастар ловишта и Централну базу података за сва ловишта. У Катастар ловишта и у Централну базу података уписују се и воде сви подаци од значаја за планирање, управљање и надзор над ловним газдовањем, заштитом дивљачи и стаништима дивљачи. Јавна предузећа и привредна друштва дужна су да обрађене податке достављају Министарству на прописаном обрасцу. Корисник ловишта дужан је да сарађује са јавним предузећима и привредним друштвима у прикупљању података.

Министарство на основу података израђује годишњи извештај о стању дивљачи и ловства. Годишњи извештај о стању дивљачи и ловства доступан је јавности. Министар

ближе прописује садржину и начин вођења Катастра ловишта и Централне базе података, садржину и изглед обрасца за обраду и достављање података, као и садржину, начин израде и објављивања годишњег извештаја о стању дивљачи и ловства.

Стручни послови газдовања ловиштем

Стручне послове газдовања ловиштем врши лице са лиценцом за обављање стручних послова газдовања ловиштем запослено код правног лица које је регистровано за обављање стручних послова у ловству. Ово лице је службено лице које врши дужност наоружано службеним оружјем, у складу са овим законом и прописима којима се регулише оружје и муниција. Министар ближе прописује начин организовања стручне службе за газдовање ловиштем.

Ловочуварска служба

Ловочуварска служба обавља послове заштите и уређивања ловишта, као и гајења и заштите дивљачи у ловишту.

Ловочувар

Ловочувар је службено лице са одговарајућом лиценцом запослено код правног лица које је регистровано за обављање ловочуварских послова. Правно лице код кога је ловочувар запослен дужно је да ловочувару изда легитимацију на прописаном обрасцу. Ловочувар врши дужност наоружан службеним оружјем, у складу са овим законом и прописима којима се регулише оружје и муниција. Министар ближе прописује начин организовања ловочуварске службе, изглед службене униформе ловочувара, изглед и садржину легитимације и ознаке ловочувара, врсте и правила употребе службеног оружја ловочувара, начин задуживања и раздуживања службеним оружјем, врсте друге опреме ловочувара, садржину и изглед обрасца записника о извршеној или покушаној незаконитој радњи и потврде о привременом одузимању ствари.

Права и дужности ловочувара

У вршењу послова ловочувар има право и дужност да:

- 1) се представи и покаже службену легитимацију сваком лицу према којем интервенише;
- 2) сачини записник о извршеној или покушаној незаконитој радњи, извршиоцима, односно лицима која су покушала да изврше незакониту радњу, ловачком оружју, предметима, псима и превозним и другим средствима коришћеним или намењеним за вршење незаконите радње, као и да о извршеној или покушаној незаконитој радњи обавести одговорно лице у правном лицу код кога је запослен, корисника ловишта, полицију и надлежног ловног инспектора;
- 3) фотографише или сними лица која су извршила или покушала да изврше незакониту радњу, незаконито уловљену или ухваћену дивљач, трофеје и друге делове дивљачи, псе, као и ловачко оружје, предмете и друга средства којима је извршен незаконит лов или нанета штета ловишту;
- 4) лицу од кога су привремено одузети незаконито уловљена или ухваћена дивљач, трофеји и други делови дивљачи, пси и превозна и друга средства и предмети изда потврду о привременом одузимању ствари;

- 5) поднесе пријаву против лица које је затечено у извршењу незаконите радње;
- 6) затражи помоћ надлежног органа унутрашњих послова и надлежног ловног инспектора ако је онемогућен у вршењу послова ловочуварске службе.

Овлашћења ловочуvara

У вршењу послова ловочувар је овлашћен да:

- 1) контролише ловну карту, дозволу за лов, оружни лист, идентификациону картицу ловачког пса и исправу којом лице затечено у ловишту потврђује свој идентитет;
- 2) лице без јавних исправа затечено у вршењу незаконитих радњи приведе надлежном органу;
- 3) контролише ловачко оружје, предмете и друга средства коришћена или намењена за вршење незаконите радње, возила и друга средства која служе за превоз или преношење дивљачи, као и лица за која постоји сумња да превозе, односно преносе уловљену дивљач, трофеје и друге делове дивљачи;
- 4) привремено одузме незаконито уловљену или ухваћену дивљач, трофеје и друге делове дивљачи, псе, као и предмете и друга средства којима је извршен незаконит лов или нанета штета ловишту и одмах преда надлежном органу на даље поступање;
- 5) затражи успостављање претходног стања, односно предузима мере за спречавање и уклањање штетних последица. Лице затечено у ловишту дужно је да на захтев ловочуvara покаже исправе и омогући преглед улова, ловачког оружја и других средстава за лов, возила и других средстава за превоз или преношење уловљене дивљачи и њених делова.

Лов дивљачи

Ловостајем заштићена дивљач може се ловити само у ловиштима под условима утврђеним овим законом.

Право на лов дивљачи

Право на лов дивљачи имају лица са лиценцом и лица са ловном картом за текућу ловну годину која испуњавају услове из прописа којима се регулише оружје и муниција и којима је корисник ловишта издао дозволу за лов.

Право на ловну карту има:

- 1) лице са положеним ловачким испитом, у складу са овим законом;
- 2) лице које је стекло диплому средње или високе школе у којој је изучавало предмет из области ловства;
- 3) инострани ловац, у складу са овим законом.

Ловна карта

Ловна карта може бити месечна и годишња. Захтев за добијање ловне карте подноси се кориснику ловишта. Захтев садржи: презиме и име, јединствени матични број грађана, број личне карте или пасоша, пол, датум рођења, место, општину и државу рођења, држављанство, место пребивалишта и адресу стана, датум подношења захтева и врсту ловне карте за коју се подноси захтев.

Уз захтев за добијање ловне карте лице је дужно да приложи доказе о испуњености услова за добијање ловне карте, у складу са овим законом и доказ о уплати накнаде за ловну карту на рачун прописан за уплату јавних прихода. Министар, а на територији

аутономне покрајине старешина надлежног покрајинског органа, у складу са Стратегијом и програмима развоја ловних подручја ближе уређује критеријуме за утврђивање броја ловних карата које се дистрибуирају по појединим ловиштима у оквиру ловног подручја.

Издавање, штампање и дистрибуција ловних карата

Ловну карту издаје и штампа Министарство. Јавна предузећа и привредна друштва која обављају послове дистрибуције ловних карата дужна су да Министарству достављају извештај о извршењу послова до 10-тог у месецу за претходни месец.

Дозвола за лов

Овлашћено лице корисника ловишта дужно је да на прописаном обрасцу, у складу са планским документом и својим актом, изда дозволу за лов крупне дивљачи на име ловца, односно дозволу за групни лов дивљих свиња на име вође групе. Овлашћено лице корисника ловишта дужно је да на прописаном обрасцу, у складу са планским документом и својим актом, изда дозволу за лов ситне дивљачи на име вође групе.

Министар ближе прописује услове и начин организовања лова, изглед и садржину обрасца ловне карте, изглед и садржину обрасца дозволе за лов крупне дивљачи и дозволе за лов ситне дивљачи, као и изглед и садржину обрасца извештаја о извршеном лову.

Ловачки испит

Ловачким испитом проверава се оспособљеност лица за лов. Уз захтев за полагање ловачког испита лице је дужно да приложи акт о томе да је обучено да рукује ловачким оружјем, који се издаје у складу са прописима о оружју и муницији. Ловачки испит полаже се пред комисијом коју образује ловачки савез, а коју чине лица са лиценцом за обављање одређених послова у ловству. Комисија води записник о полагању ловачког испита. Ловачки савез издаје уверење о положеном ловачком испиту. Висину накнаде за издавање уверења о положеном ловачком испиту утврђује ловачки савез уз претходну сагласност Министарства. Послове ловачки савез обавља као поверене. Министар ближе прописује начин и програм полагања ловачког испита, изглед и садржину обрасца уверења о положеном ловачком испиту, као и изглед и садржину обрасца записника о полагању ловачког испита.

Акти корисника ловишта

Корисник ловишта дужан је да донесе акте којима се ближе уређује газдовање ловиштем, а нарочито начин организовања стручне и ловочуварске службе, начин организовања лова, време трајања лова, мере сигурности у лову, начин коришћења објеката у лову, контролу ловљења дивљачи, поступање са уловљеном и угинулом дивљачи и њеним деловима, као и мере за спречавање штете на дивљачи и штете од дивљачи. Министарство, а на територији аутономне покрајине надлежни покрајински орган, даје сагласност на акте корисника ловишта.

Право својине над уловљеном дивљачи

Кориснику ловишта припада уловљена или угинула дивљач и њени делови (трофеји и др.). Корисник ловишта дужан је да својим актом одреди цене одстрела дивљачи, меса одстрелене дивљачи, услуга у лову и живе дивљачи.

Промет уловљене дивљачи и њених делова

Корисник ловишта дужан је да обележи сваку уловљену дивљач и сваки трофеј дивљачи на начин прописан овим законом и то пре померања уловљене дивљачи са места одстрела. Уловљена дивљач и трофеји дивљачи могу се ставити у промет ако је за њих издата пропратница, односно трофејни лист и одговарајућа документација, у складу са прописима којима се уређује ветеринарство. Корисник ловишта дужан је да изда пропратницу за уловљену дивљач и трофејни лист на прописаном обрасцу.

Корисник ловишта дужан је да води евиденцију о одстреленој дивљачи, трофејима одстрелене дивљачи и о издатим трофејним листовима. Министар ближе прописује услове за стављање у промет уловљене дивљачи и трофеја дивљачи, начин обележавања уловљене дивљачи и трофеја дивљачи, изглед и садржину обрасца пропратнице, односно трофејног листа и начин њиховог издавања, као и начин вођења евиденције трофеја и издатих пропратница и трофејних листа.

Санитарни одстрел ловостајем заштићене дивљачи

Ловостајем заштићену дивљач дозвољено је одстрелити и у време кад је лов забрањен, у циљу спречавања појаве, спречавања ширења и сузбијања заразних болести животиња, у складу са прописима којима се уређује ветеринарство. Повређену и болесну ловостајем заштићену дивљач дозвољено је одстрелити без посебног одобрења и у време кад је лов забрањен, у случајевима када није могуће хватање ради лечења и збрињавања дивљачи. Санитарни одстрел ловостајем заштићене дивљачи врше искључиво лица која обављају стручне и ловочуварске послове у ловишту. Корисник ловишта дужан је да одмах по извршеном санитарном одстрелу ловостајем заштићене дивљачи обавести надлежну ветеринарску службу ради ветеринарско-санитарног прегледа одстрелене дивљачи.

Лов без одобрења

Дивљач се може ловити без одобрења само у случају када од дивљачи наступи непосредна опасност по живот и здравље људи или непосредна угроженост имовине правних и физичких лица. Лов без одобрења организује и врши корисник ловишта на чијој територији је наступила непосредна опасност по живот и здравље људи или непосредна угроженост имовине правних и физичких лица. Корисник ловишта дужан је да одмах по извршеном лову дивљачи обавести ловног инспектора и надлежну ветеринарску службу ради ветеринарско-санитарног прегледа уловљене дивљачи.

Извоз дивљачи или делова дивљачи

Корисник ловишта може извозити дивљач или делове дивљачи само ако је регистрован за обављање тих послова.

Оцењивање трофеја дивљачи

Испитом за оцењивање трофеја дивљачи проверава се оспособљеност лица за стручно оцењивање трофеја дивљачи које се врши на основу стандарда које је утврдио СИС. Испит за оцењивање трофеја дивљачи полаже се пред комисијом коју образује ловачки савез, члан СИС, а коју чине лица са лиценцом за обављање одређених послова у ловству и која води записник о полагању испита за оцењивање трофеја дивљачи. Ловачки савез, члан СИС, издаје уверење о положеном испиту за оцењивање трофеја дивљачи. Висину накнаде за издавање уверења о положеном испиту за оцењивање трофеја дивљачи утврђује ловачки савез, члан СИС, уз претходну сагласност Министарства.

Послове ловачки савез, члан СИС, обавља као поверене. Корисник ловишта дужан је да образује комисију за оцењивање трофеја дивљачи уловљене у том ловишту, чији чланови морају имати положен испит за оцењивање трофеја.

Трофејни лист издаје се на основу привремене оцене комисије. Министар ближе прописује начин и програм полагања испита за оцењивање трофеја дивљачи, изглед и садржину обрасца уверења о положеном испиту за оцењивање трофеја дивљачи, као и изглед и садржину обрасца записника о полагању испита за оцењивање трофеја дивљачи.

Изношење трофеја дивљачи из земље

Забрањено је изношење из земље трофеја дивљачи, препарираних дивљачи и њених препарираних делова као трофеја, чија је вредност изражена у СИС поенима већа од трофејних вредности националних првака. Република Србија откупљује трофеје дивљачи чија је вредност изражена у СИС поенима већа од трофејне вредности националног првака и који су оцењени од стране националне комисије.

Средства се обезбеђују из Буџетског фонда за развој ловства Републике Србије и буџетског фонда за развој ловства аутономне покрајине. Ловачки савез, члан СИС, дужан је да се стара о трофејима дивљачи чија је вредност изражена у СИС поенима већа од трофејне вредности националног првака. Корисник ловишта дужан је да ловцу који је одстрелио дивљач чија је вредност трофеја изражена у СИС поенима већа од трофејне вредности националног првака, уз трофејни лист и одговарајућу документацију, изда и одливак трофеја дивљачи који је веран оригиналу.

Одливак трофеја дивљачи чија је вредност изражена у СИС поенима већа од трофејне вредности националног првака излаже се на међународним сајмовима ловачких трофеја на име ловца који је ту дивљач одстрелио.

Забрана из става 1. не односи се на препарирану дивљач и њене препарираних делове као трофеје, који се могу привремено изнети из земље уз одобрење Министарства. О издатим одобрењима Министарство води евиденцију.

Национална комисија за изложбе и трофеје

Националну комисију за изложбе и трофеје образује ловачки савез, члан СИС, уз сагласност Министарства. Комисија потврђује трофеје дивљачи оцењене највишим оценама, саставља листу трофејних вредности националних првака и решава о приговору на акт за привремену оцену трофеја дивљачи коју је дала комисија корисника ловишта. Министар утврђује листу трофејних вредности националних првака која се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Ловачки пси

Ловац који користи ловачког пса у лову мора имати родовник и потврду о употребљивости у лову или идентификациону картицу издату на основу родовника и потврде о употребљивости у лову. Корисник ловишта дужан је да води евиденцију о ловачким псима који се користе у лову. Министар ближе прописује начин обуке и коришћења ловачких паса и изглед и садржину идентификационих картица за ловачке псе.

Ловни туризам

Туристичка агенција која има закључен уговор о пружању ловно- туристичких услуга са корисником ловишта дужна је да обезбеди ловну карту и дозволу за лов иностраном ловцу, као и све друге документе за ловачко оружје и ловачке псе иностраног ловца и извоз меса и трофеја дивљачи, у складу са одговарајућим прописима. Туристичка агенција и пружалац ловно-туристичких услуга дужни су да услуге пружају у складу са овим законом и прописима којима се уређује туризам.

Забране у лову

Забрањено је ловити ловостајем заштићену дивљач:

- 1) ако је угрожена пожаром, поплавом, снежним наносима, поледицом и другим елементарним непогодама;
- 2) крупне дивљачи пригоном, погоном или псима, осим дивље свиње, вука, шакала и лисице;
- 3) употребом рефлектора (фарова), бакљи и других вештачких светлосних извора (осим у лову на дивљу свињу, вука, шакала и лисицу), аеронаутичких машина, огледала, електронских уређаја, аудио уређаја и живих мамаца, као и употребом хране са омамљујућим средствима;
- 4) употребом паса који нису ловачки расни пси, паса који нису вакцинисани и обележени у складу са прописима којима се уређује ветеринарство и паса оних раса чија употреба није предвиђена ловном основом;
- 5) употребом сокола и других птица грабљивица у ловиштима у којима такав начин лова није предвиђен ловном основом;
- 6) употребом лука и стреле и самострела у отвореним ловиштима, као и у ограђеним ловиштима у којима такав начин лова на крупну дивљач није предвиђен ловном основом;
- 7) замкама или клопкама, а птице помоћу лепкова, мрежа и кућица са мрежом или помоћу других средстава за масовно хватање, односно уништавање птица;
- 8) гађањем из моторног возила и гажењем моторним возилом;
- 9) војничким оружјем и војничком муницијом;
- 10) ситну дивљач пушком са олученим цевима, пушком са неолученим цевима која прима више од два метка, као и полуаутоматском пушком са неолученим цевима која није редуцирана на два метка;
- 11) крупну дивљач пушком са неолученим цевима, осим дивље свиње;
- 12) осталим нехуманим методама и средствима која могу да изазову локални нестанак или озбиљан поремећај у популацији дивљачи.

Забране у коришћењу оружја и муниције

Забрањено је ловити:

- 1) јелена европског и дивљу свињу, осим подмлатка ових врста, ловачком муницијом калибра испод 7 mm и тежином зрна лакшим од 9,0 g;
- 2) дивљу свињу муницијом за неолучене цеви, осим кугле;
- 3) јелена лопатара, вирџинијског јелена, муфлона и дивокозу, осим подмлатка ових врста, ловачком муницијом калибра испод 6,2 mm и тежином зрна лакшим од 6,0 g;
- 4) срну и подмладак јелена и јелена лопатара ловачком муницијом калибра испод 5,6 mm и тежином зрна лакшим од 3,5 g.

VII ФИНАНСИРАЊЕ

Буџетски фондови за развој ловства

Буџетски фонд за развој ловства Републике Србије отвара Влада и њиме управља Министарство, на неодређено време. Буџетски фонд за развој ловства аутономне покрајине отвара надлежни извршни орган аутономне покрајине и њиме управља надлежни покрајински орган, на неодређено време. Буџетски фонд за развој ловства Републике Србије и буџетски фонд за развој ловства аутономне покрајине финансирају се из прихода остварених од накнаде за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи и накнаде за ловну карту, у складу са овим законом. На крају текуће године неискоришћена средства Буџетског фонда за развој ловства Републике Србије и буџетског фонда за развој ловства аутономне покрајине преносе се у наредну годину.

Средства Буџетског фонда за развој ловства Републике Србије и буџетског фонда за развој ловства аутономне покрајине

Средства Буџетског фонда за развој ловства Републике Србије користе се за:

- 1) израду програма развоја ловних подручја;
- 2) израду и реализацију програма и пројеката развоја ловства и унапређивања стања популација дивљачи и њених станишта у Републици Србији;
- 3) друге намене, у складу са овим законом. Расподелу средстава Буџетског фонда за развој ловства Републике Србије Министарство врши путем јавног конкурса, ако овим законом није друкчије одређено.

Средства буџетског фонда за развој ловства аутономне покрајине користе се за:

- 1) израду и спровођење програма развоја ловних подручја на територији аутономне покрајине;
- 2) израду и реализацију програма и пројеката развоја ловства и унапређивања стања популација дивљачи и њених станишта у аутономној покрајини;
- 3) друге намене, у складу са овим законом и општим актом аутономне покрајине. Расподелу средстава буџетског фонда за развој ловства аутономне покрајине надлежни покрајински орган врши путем јавног конкурса, ако овим законом није друкчије одређено.

Накнада за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи

Корисник ловишта дужан је да плаћа накнаду за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи, ради остваривања општег интереса и дугорочних циљева заснованих на принципима одрживог газдовања дивљачи. Накнада за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи утврђује се у одговарајућем проценту од вредности планираног одстрела ловостајем заштићених врста дивљачи за текућу ловну годину, и то 5% за ловишта посебне намене и 10% за остала ловишта, осим вредности планираног одстрела фазана.

Део накнаде за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи од 30% уплаћује се најкасније до 15. априла, а 70% најкасније до 31. децембра текуће ловне године. Средства остварена од накнаде за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи припадају Буџетском фонду за развој ловства Републике Србије и буџетском фонду за развој ловства аутономне покрајине и уплаћују се на рачун прописан за уплату јавних прихода.

Средства остварена од накнаде за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи на територији аутономне покрајине у висини од 30% припадају Буџетском фонду за развој ловства Републике Србије, а у висини од 70% припадају буџетском фонду за развој ловства аутономне покрајине. Министар на предлог Коморе прописује висину накнаде за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи.

Накнада за ловну карту

Министар на предлог Коморе прописује висину накнаде за ловну карту. За добијање ловне карте накнада за ловну карту уплаћује се на рачун прописан за уплату јавних прихода. Средства остварена од накнаде за ловну карту припадају Буџетском фонду за развој ловства Републике Србије и буџетском фонду за развој ловства аутономне покрајине и уплаћују се на рачун прописан за уплату јавних прихода.

Средства остварена од накнаде за ловну карту на територији аутономне покрајине у висини од 30% припадају Буџетском фонду за развој ловства Републике Србије, а у висини од 70% припадају буџетском фонду за развој ловства аутономне покрајине.

Средства остварена од накнаде за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи и средства остварена од накнаде за ловну карту на територији аутономне покрајине, а која припадају Буџетском фонду за развој ловства Републике Србије користе се за послове од републичког значаја на територији аутономне покрајине.

Подстицајна средства - Програми унапређивања заштите и гајења дивљачи за ловну годину

Ради унапређивања заштите и гајења дивљачи обезбеђују се подстицајна средства у буџету Републике Србије и у буџету аутономне покрајине.

Подстицајна средства која се обезбеђују у буџету Републике Србије користе се у складу са Програмом унапређивања заштите и гајења дивљачи за ловну годину, који доноси Министарство, односно програмом унапређивања заштите и гајења дивљачи за ловну годину за територију аутономне покрајине који мора бити у складу са Програмом. Сагласност на Програм даје Влада. Програми за оснивање узгајалишта дивљачи посебне намене имају приоритет при додели бесповратних средстава. Подстицајна средства се могу користити као кредитна средства или бесповратно. Средства неутрошена у текућој ловној години могу се користити за исте намене у наредној ловној години.

Право на коришћење подстицајних средстава

Право на коришћење подстицајних средстава имају корисници ловишта и друга правна лица која се баве унапређивањем ловства. Корисници средстава уз пријаву на оглас прилажу пројекат, односно план за реализацију мера утврђених програмом. О коришћењу подстицајних средстава Министарство, односно надлежни покрајински орган, са корисником средстава закључује уговор.

Извештај корисника средстава

Корисник средстава дужан је да Министарству, а на територији аутономне покрајине надлежном покрајинском органу, доставља извештај о реализацији уговора до 31. децембра за текућу ловну годину.

Обавеза корисника ловишта

Корисник ловишта дужан је да обезбеди средства за финансирање радова предвиђених ловном основом.

VIII ШТЕТА И НАКНАДА ШТЕТЕ

Мере за спречавање штете

Корисник ловишта, власник и корисник земљишта, вода и шума на којима се ловиште налази, као и власник и корисник површина ван ловишта на којима се дивљач налази, дужан је да предузима све неопходне мере ради спречавања штете коју дивљач може починити људима или имовини.

Право на накнаду штете

Правно, односно физичко лице коме је дивљач проузроковала штету има право на накнаду штете само ако је предузело прописане мере за спречавање штете од дивљачи.

Штету коју у ловишту проузрокује ловостајем заштићена дивљач дужан је да надокнади корисник ловишта. Штету коју проузрокује трајно заштићена дивљач дужно је да надокнади министарство надлежно за послове заштите животне средине. Штету коју проузрокује вук на територији на којој је трајно заштићен дужно је да надокнади министарство надлежно за послове заштите животне средине. Штету коју проузрокује вук на територији на којој је ловостајем заштићен дужно је да надокнади Министарство, уколико су корисник ловишта и оштећено лице предузели прописане мере за спречавање штете. Штету коју ван ловишта проузрокује ловостајем заштићена дивљач дужно је да надокнади Министарство, а на територији аутономне покрајине надлежни покрајински орган, уколико је власник, односно корисник површина ван ловишта предузео прописане мере за спречавање штете.

Захтев на накнаду штете

Правно, односно физичко лице коме је дивљач проузроковала штету може да поднесе захтев за накнаду штете кориснику ловишта, у року од 10 дана од дана настанка штете.

Уз захтев, правно, односно физичко лице прилаже одговарајућу документацију којом доказује настанак штете од дивљачи. Ако захтев за накнаду штете није усвојен у целини или ако се по њему не закључи споразум, односно поравнање у року од 30 дана од дана подношења захтева, правно, односно физичко лице може поднети тужбу код надлежног суда. Министар ближе прописује мере за спречавање штете од дивљачи, поступак и начин утврђивања штете по претходно прибављеном мишљењу министра надлежног за послове заштите животне средине и у споразуму са министром надлежним за послове заштите животне средине утврђује висину накнаде штете од дивљачи.

Штета настала у току лова

Корисник ловишта солидарно је одговоран са учесником у лову, који проузрокује штету у току лова организованог од стране корисника ловишта. Министар ближе прописује мере безбедности којих су дужни да се придржавају правна и физичка лица у ловишту.

Накнада штете кориснику ловишта

Правно, односно физичко лице које лови ловостајем заштићену дивљач супротно одредбама овог закона или на други начин уништава ловостајем заштићену дивљач, ловне и ловно-техничке објекте, ознаке граница или на други начин чини штету, одговорно је за незаконит лов и насталу штету и дужно је да штету надокнади кориснику ловишта.

Правно, односно физичко лице које начини штету на трајно заштићеним врстама дивљачи дужно је да штету надокнади Републици Србији. Министар ближе прописује мере за спречавање штете на дивљачи, поступак и начин утврђивања штете по претходно прибављеном мишљењу министра надлежног за послове заштите животне средине и у споразуму са министром надлежним за послове заштите животне средине утврђује висину накнаде штете за дивљач уловљену супротно одредбама овог закона или на други начин уништену дивљач.

IX НАДЗОР

Надзор над радом и применом закона

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство, ако овим законом није друкчије прописано. Надзор над радом Коморе, јавних предузећа, привредних друштава и ловачких савеза врши Министарство.

Надзор над радом правних лица састоји се од надзора над законитошћу рада и надзора над сврсисходношћу рада у вршењу послова који су им поверени овим законом. Надзором над радом испитује се спровођење закона и других општих аката, а надзором над сврсисходношћу рада - делотворност и економичност рада и сврховитост организације послова. Аутономној покрајини поверава се као поверени посао државне

управе вршење инспекцијског надзора над применом одредаба овог закона у ловиштима која се у оквиру ловних подручја налазе на територији аутономне покрајине.

Инспекцијски надзор

Инспекцијски надзор врши Министарство преко ловног инспектора у оквиру делокруга утврђеног овим законом. Инспекцијски надзор на територији аутономне покрајине врши аутономна покрајина преко ловног инспектора у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

Министарство је овлашћено да у надзору над радом ловних инспектора захтева извештаје и податке о раду, утврди стање извршавања послова и упозори на уочене неправилности, издаје инструкције и да предузме мере на које је овлашћено.

Службена легитимација и службена значка

У обављању послова инспекцијског надзора ловни инспектор мора имати службену легитимацију и службену значку. Министар ближе прописује изглед и садржину службене легитимације и службене значке, као и начин коришћења заштитне опреме ловног инспектора.

Услови које мора да испуњава ловни инспектор

Послове ловног инспектора може да обавља лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (дипломске академске студије - master, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, на којима је положило предмет из области ловства, са лиценцом за обављање одређених послова у ловству, са положеним државним стручним испитом и са најмање пет година радног искуства на стручним пословима из области ловства.

Права и дужности ловног инспектора

У вршењу послова инспекцијског надзора ловни инспектор има право и дужност да утврђује и проверава:

- 1) услове прописане овим законом које корисник ловишта мора да испуњава за газдовање ловиштем;
- 2) квалитет стручног рада имаоца лиценце за обављање стручних послова заштите, гајења и коришћења дивљачи и имаоца лиценце за обављање послова ловочуварске службе;
- 3) спровођење ловне основе и годишњег плана;
- 4) планске документе, пословне књиге, евиденције и акте корисника ловишта прописане овим законом, као и осталу документацију корисника ловишта када је то потребно, ради увида у коришћење средстава, примену прописа и мера које се односе на дивљач и ловиште;
- 5) да ли се организовање лова, лов дивљачи и промет уловљене дивљачи и њених делова спроводи у складу са овим законом;
- 6) ловне карте, дозволе за лов, пропратнице и трофејне листове;
- 7) услове који су прописани овим законом за употребу ловачких паса у ловишту;

- 8) објекте у ловишту и радове који се изводе у ловишту;
- 9) издвајање, обрачун, евидентирање и коришћење средстава;
- 10) да ли се поштују забране предвиђене овим законом;
- 11) извршавање поверених послова прописаних овим законом.

Овлашћења ловног инспектора

Ако ловни инспектор у вршењу послова утврди недостатак у примени овог закона и прописа донетих за његово спровођење, наложиће мере и одредити рок за отклањање утврђених недостатака и то:

- 1) привремену забрану лова ако корисник ловишта не газдује ловиштем у складу са планским документима и својим актима;
- 2) привремену забрану лова ако корисник ловишта не врши организовање лова дивљачи, лов дивљачи и промет уловљене дивљачи у складу са овим законом;
- 3) привремено одузимање незаконито уловљене дивљачи и њених делова, незаконито стављене у промет или незаконито присвојене угинуле дивљачи и њених делова, као и средстава и предмета којима су извршене ове радње и њихово безбедно чување до коначне одлуке надлежног органа;
- 4) предузимање одговарајућих радњи и активности за спречавање штете у хитним случајевима, у којима би наступила штета по општи интерес.

Поред ових мера ловни инспектор може да:

- 1) поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, пријаву за привредни преступ и пријаву за кривично дело, због непоступања по одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега;
- 2) нареди друге мере и предузме друге радње, у складу са овим законом.

Обавештавање других надлежних органа

Ако у току вршења инспекцијског надзора ловни инспектор оцени да су поред повреде овог закона повређени и други закони и прописи којима се уређују питања од значаја за ловство, дужан је, поред предузимања мера за које је овлашћен, да обавести други надлежни орган. Други надлежни инспекцијски орган о предузетим мерама извештава ловног инспектора. У случајевима када ловни инспектор утврди такве повреде закона за које су истовремено прописане и надлежности других инспекцијских органа, обавезан је да без одлагања обавести министра како би се заједнички извршио надзор и предузеле одговарајуће мере.

Решење ловног инспектора

Ако у току вршења инспекцијског надзора ловни инспектор утврди да корисник ловишта није ускладио спровођење ловне основе и годишњег плана доноси решење о привременој забрани лова и других радњи које су противне одредбама овог закона и прописа донетих на основу овог закона. У случају одузимања незаконито уловљене дивљачи и њених делова, незаконито стављене у промет или незаконито присвојене угинуле дивљачи и њених делова, као и средстава и предмета којима су извршене ове радње ловни инспектор доноси решење о одузимању, у року од три дана од дана њиховог одузимања. У хитним случајевима у којима би наступила штета по општи интерес ловни инспектор доноси решење којим наређује спровођење мера за спречавање штете.

Надлежност за решавање по жалби

По жалби на решење ловног инспектора, решава министар. Жалба се изјављује у року од 15 дана од дана достављања решења. Жалба не одлаже извршење решења. Решење министра по жалби је коначно и против њега се може водити управни спор. По жалби на првостепено решење надлежног покрајинског органа у вршењу поверених послова решава министар.

Трошкови одузимања

Трошкови који настају приликом одузимања незаконито уловљене дивљачи и њених делова, незаконито стављене у промет или незаконито присвојене угинуле дивљачи и њених делова, као и средстава и предмета којима су извршене ове радње падају на терет починиоца незаконите радње.

X КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ корисник ловишта - правно лице ако:

- 1) угрожава опстанак дивљачи у природи и њена станишта
- 2) прогања, злоставља, намерно повређује и узнемирава дивљач
- 3) заробљава и држи дивљач у затвореном или ограђеном простору, намерно уништава место за размножавање и одмор дивљачи, узима јаја од дивљачи или сакупља јаја заштићених врста птица
- 4) уноси у ловиште дивљач из паркова дивљачи, зоолошких вртова и са фарми дивљачи, као и оштећене јединке дивљачи
- 5) у слободну природу на подручју Републике Србије уноси нове алохтоне дивље врсте дивљачи и њихове хибриде
- 6) трује дивљач
- 7) облаже отворене канале, акумулације, језера и обале водотока пластичним и другим материјалима супротно начину предвиђеном актом министра
- 8) не обустави лов угрожене врсте ловостајем заштићене дивљачи и предузме мере ради успостављања оптималне бројности те врсте дивљачи утврђене у ловној основи за газдовање ловиштем
- 9) није закључио уговор са правним лицем регистрованим за обављање стручних послова у ловству и/или ловочуварских послова, а није регистрован за обављање тих послова
- 10) уступи или да у закуп ловиште или његов део другом кориснику на газдовање
- 11) не донесе ловну основу за ловиште које се налази у националним парковима и другим заштићеним природним добрима усклађену са прописима којима се уређују мере заштите и начин коришћења националног парка и прописима којима се уређује заштита природе
- 12) не донесе ловну основу усклађену са програмом развоја ловног подручја у оквиру кога се то ловиште налази
- 13) лови дивљач пре доношења годишњег плана
- 14) не изда, у складу са планским документом и својим општим актом, дозволу за лов крупне дивљачи на име ловца, дозволу за групни лов дивљих свиња на име вође групе, односно дозволу за лов ситне дивљачи на име вође групе

- 15) не донесе акте из члана 65. став 1. овог закона;
- 16) не одреди својим актом цене одстрела дивљачи, меса одстрељене дивљачи, услуга у лову и живе дивљачи
- 17) не обележи сваку уловљену дивљач и сваки трофеј дивљачи пре померања уловљене дивљачи са места одстрела на прописан начин
- 18) стави у промет уловљену дивљач и трофеје дивљачи, за које није издата пропратница, односно трофејни лист и одговарајућа документација у складу са прописима којима се уређује ветеринарство
- 19) врши санитарни одстрел ловостајем заштићене дивљачи супротно члану 68. став 3. овог закона;
- 20) не обавести надлежну ветеринарску службу, по извршеном санитарном одстрелу ловостајем заштићене дивљачи, ради ветеринарско-санитарног прегледа одстрељене дивљачи
- 21) не организује и не врши лов у складу са чланом 69. став 2. овог закона;
- 22) не обавести ловног инспектора и надлежну ветеринарску службу ради ветеринарско-санитарног прегледа уловљене дивљачи по извршеном лову дивљачи без одобрења
- 23) ако извози дивљач или делове дивљачи, а није регистрован за обављање тих послова
- 24) износи из земље трофеје дивљачи, препарирану дивљач и њене препариране делове као трофеје, чија је вредност изражена у СС поенима већа од трофејних вредности националних првака
- 25) лови ловостајем заштићену дивљач супротно члану 76. овог закона;
- 26) користи у лову оружје и муницију супротно члану 77. овог закона;
- 27) не плаћа накнаду за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи

Новчаном казном од 2.000 до 200.000 динара казниће се за привредни преступ из става 1. овог члана и одговорно лице корисника ловишта – правног лица. За привредни преступ из става 1. овог члана, поред прописане новчане казне кориснику ловишта - правном лицу може се изрећи и заштитна мера забране обављања одређене привредне делатности, а одговорном лицу заштитна мера забране вршења одређене дужности у трајању до 10 година. За привредни преступ из става 1. овог члана може се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење привредног преступа, односно који су настали извршењем привредног преступа.

Прекршаји

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако не обавља поверене послове из члана 7. ст. 1. и 2, члана 8. став 1, члана 11. став 1. тач. 3), 4) и 5), члана 64. ст. 3. и 4, 71. ст. 2. и 3, члана 72. став 4. и члана 73. ст. 1. и 2. овог закона.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај корисник ловишта - правно лице ако:

- 1) држи дивљач у затвореном простору дуже од месец дана од дана престанка деловања елементарних непогода, односно излечења повреде или спровођења одређених мера гајења
- 2) врши жетву и косидбу пољопривредним машинама које немају уграђене уређаје за истеривање, односно плашење дивљачи
- 3) пали у ловиштима коров, стрњике, трстике, траве и друго растиње
- 4) употребљава средства за заштиту биља и друга хемијска средства у количинама и дозама које могу проузроковати штету на дивљачи

- 5) не поступа на хуман начин према дивљачи угроженој од елементарних непогода, у случајевима спречавања и сузбијања заразних болести, приликом организованог хватања повређене дивљачи, насељавања дивљачи и испитивања урођених особина ловачких паса, као и према дивљачи за потребе научног истраживања, наставе, зоолошких вртова и музеја
- 6) уноси дивљач у ловиште, а није извршио њену здравствену контролу и није обезбедио одговарајућу документацију у складу са прописима којима се уређује ветеринарство
- 7) не предузме мере заштите здравља дивљачи и све друге мере ради спречавања појаве и ширења заразних болести дивљачи и зооноза
- 8) не предузме мере ради успостављања оптималне бројности ловостајем заштићене врсте дивљачи утврђене у ловној основи
- 9) видно не обележи, односно означи границе ловишта, терена за обуку паса и полигона за лов дивљачи, као и ловно-техничке објекте у ловишту
- 10) не поднесе извештај о извршавању обавеза из уговора на захтев Министарства, односно надлежног покрајинског органа
- 11) не донесе ловну основу у роковима
- 12) у ловној основи не евидентира све извршене радове у ловишту најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину
- 13) пре израде годишњег плана не утврди бројно стање дивљачи у ловишту на начин прописан програмом развоја ловног подручја и утврђено бројно стање не прикаже у годишњем плану као матични фонд на почетку ловне године
- 14) не ускладе мере заштите и гајења дивљачи утврђене ловним основама
- 15) не дозволи вршење радњи предвиђених ловном основом, годишњим планом и другим плановима и програмима
- 16) не сарађује са јавним предузећима и привредним друштвима у прикупљању података
- 17) ловочувару не изда легитимацију на прописаном обрасцу
- 18) не изда пропратницу за уловљену дивљач и трофејни лист на прописаном обрасцу
- 19) не води евиденцију о одстрељеној дивљачи, трофејима одстрељене дивљачи и о издатим трофејним листовима
- 20) не образује комисију за оцењивање трофеја дивљачи уловљене у ловишту
- 21) не изда ловцу који је одстрелио дивљач чија је вредност трофеја изражена у СС поенима већа од трофејне вредности националног првака уз трофејни лист и одговарајућу документацију и одливак трофеја дивљачи који је веран оригиналу
- 22) користи ловачке псе у лову који немају родовник и потврду о употребљивости у лову или идентификациону картицу издату на основу родовника и потврде о употребљивости у лову
- 23) не води евиденцију о ловачким псима који се користе у лову
  - Новчаном казном од 5.000 до 30.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако:
    - 1) зароби и држи дивљач у затвореном или ограђеном простору, намерно уништава место за размножавање и одмор дивљачи, узима јаја од дивљачи и сакупља јаја заштићених врста птица
    - 2) унесе у ловиште дивљач из паркова дивљачи, зоолошких вртова и фарми дивљачи, као и оштећене јединке дивљачи
    - 3) врши жетву и косидбу пољопривредним машинама које немају уграђене уређаје за истеривање, односно плашење дивљачи
    - 4) пали коров, стрњике, трстике, траве и друго растиње у ловиштима
    - 5) не дозволи вршење радњи предвиђених ловном основом, годишњим планом и другим плановима и програмима.

ЗАКОН О ЗАШТИТИ ПРИРОДЕ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Овим законом уређује се заштита и очување природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности као дела животне средине. Природа као добро од општег интереса за Републику Србију ужива посебну заштиту у складу са овим законом и посебним законима.

Значење израза

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **активност у природи** је свако привремено или трајно деловање човека на природу које може нарушити природну равнотежу, ако то деловање није у циљу заштите и очувања природе;
- 2) **алохтона врста** је врста која је у екосистеме наших подручја доспела намерним или ненамерним уношењем;
- 3) **аутохтона врста** је врста која је природно распрострањена у екосистемима наших подручја;
- 4) **биолошка разноврсност (биодиверзитет)** јесте свеукупност гена, врста и екосистема на Земљи или неком јасно одређеном подручју;
- 5) **врста** је група природних јединки односно популација у оквиру којих се јединке међусобно слободно укрштају и дају плодно потомство, а репродуктивно су изоловане од других група јединки односно популација;
- 6) **екосистем (биогеоценоза)** јесте структурно, функционално и динамички сложен и јединствен еколошки систем у коме се међусобно прожимају утицаји биотопа и биоценозе (абиогена и биогена);
- 7) **ендемична врста** је врста чије је распрострањење ограничено на одређено јасно дефинисано географско подручје;
- 8) **ex situ заштита** је активна мера заштите врста која обухвата активности на очувању, гајењу и размножавању врста на местима ван њихових природних станишта, као што су ботаничке баште, баште, вртови, арборетуми, алпинетуми, зоолошки вртови, акваријуми, тераријуми, банке гена, семена, плодова и вегетативних делова, као и специјализоване лабораторије;
- 9) **животна заједница (биоценоза)** јесте скуп свих популација које живе заједно на истом станишту (биотопу) које граде функционалне заједнице;
- 10) **замка** је средство намењено за задржавање, хватање или усмрђивање животиња;
- 11) **интродукција** је намерно или ненамерно уношење врсте на територију и у екосистеме у којима до тада није живела;
- 12) **популација** је просторно и временски интегрисана група јединки исте врсте која располаже заједничким скупом наследних фактора, насељава одређени простор, припада одређеном екосистему, а у оквиру које су јединке међусобно повезане првенствено односима репродукције;
- 13) **праћење стања (мониторинг)** јесте планско, систематско и континуално праћење стања природе, односно делова биолошке, геолошке и предеоне разноврсности, као део целовитог система праћења стања елемената животне средине у простору и времену;

14) **реинтродукција** је метод заштите и очувања биолошке разноврсности вештачким враћањем врсте на некадашња станишта са којих је ишчезла или на станишта на којима је бројност њене популације драстично смањена;

Субјекти заштите природе

Заштиту и очување природе, у оквиру својих овлашћења, обезбеђују:

- 1) Република Србија;
- 2) аутономна покрајина;
- 3) општина, град
- 4) управљач заштићеног подручја;
- 5) правна лица, предузетници и физичка лица који у обављању привредних и других делатности користе природне ресурсе и заштићена природна добра;
- 6) стручне и научне организације и друге јавне службе;
- 7) грађанин, групе грађана, њихова удружења, професионалне или друге организације.

II ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА ДОБРА

Заштићена природна добра

Заштићена природна добра су:

- 1) заштићена подручја
  - строги резерват природе,
  - специјални резерват природе,
  - национални парк,
  - споменик природе,
  - заштићено станиште,
  - предео изузетних одлика,
  - парк природе;
- 2) заштићене врсте
  - строго заштићена дивља врста,
  - заштићена дивља врста;
- 3) покретна заштићена природна документа.

III ЗАШТИТА И ОЧУВАЊЕ ДИВЉИХ ВРСТА

Заштита и очување дивљих врста

Под заштитом и очувањем дивљих врста подразумева се спречавање свих радњи које утичу на нарушавање повољног стања популација дивљих врста, уништавање или оштећивање њихових станишта, легла, гнезда или нарушавање њиховог животног циклуса односно повољног стања. Повољно стање дивљих врста обезбеђује се заштитом њихових станишта и заштитним мерама за поједине врсте у складу са овим законом.

Заштита станишта дивљих врста

При извођењу радова и активности у природи и коришћењу природних вредности на стаништима дивљих врста, примењују се мере, методе и техничка средства која доприносе очувању повољног стања врста, односно који не угрожавају дивље врсте и/или нарушавају станишта њихових популација, или се ти радови и активности могу ограничити у периоду који се поклапа са значајним фазама њиховог животног циклуса.

Строго заштићене дивље врсте

Строго заштићена дивља врста може бити заштићена на територији целе Републике Србије или на појединим њеним деловима. Ако је неко подручје привремено станиште строго заштићене дивље врсте, а његова се заштита не може осигурати на неки други начин, Министарство може посебним актом, по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове пољопривреде и шумарства, прогласити то подручје или неки његов део привремено заштићеним док траје потреба за заштитом.

Мере заштите строго заштићених дивљих врста

Забрањено је коришћење, уништавање и предузимање других активности којима би се могле угрозити строго заштићене врсте биљака, животиња и гљива и њихова станишта.

Забрањено је:

- 1) уништавати јединке биљака и гљива и њихових развојних облика, брањем, сакупљањем, сечењем или ископавањем и чупањем из корена, у свим фазама биолошког циклуса и угрожавати или уништавати њихова станишта;
- 2) држати и трговати самониклим строго заштићеним биљкама и гљивама и њиховим развојним облицима;
- 3) хватати, држати и/или убијати, строго заштићене врсте животиња у свим фазама биолошког циклуса, оштећивати или уништавати њихове развојне облике, јаја, гнезда и легла, као и подручја њиховог размножавања, одмарања и угрожавати или уништавати њихова станишта и сл.;
- 4) узнемиравати, нарочито у време размножавања, подизања младих, миграције и хибернације;
- 5) пресецати миграторне путеве;
- 6) прикривати, држати, узгајати, трговати, извозити, превозити, отуђивати или на било који начин прибављати и јавно излагати животиње укључујући све њихове деривате и развојне облике.

Дозвољене радње са строго заштићеним дивљим врстама

Изузетно, у случају оправданог јавног интереса и под условом да не постоји друго задовољавајуће решење и да изузеће није штетно по опстанак популација строго заштићених дивљих врста у повољном стању очувања у њиховом природном подручју распрострањености, Министарство може дозволити радње ради:

- 1) истраживања и образовања, управљања популацијом, поновног насељавања, поновног уношења и узгоја у in-situ и ex-situ условима;
- 2) спречавања озбиљних штета на усевима, стоци, шумама, рибањацима, води и другим облицима својине;

3) ради заштите јавног здравља и јавне безбедности, или других разлога од преовладавајућег јавног интереса, укључујући разлоге социјалне или економске природе и корисне последице од првенственог значаја за животну средину;

4) сакупљања матичних јединки у циљу размножавања, гајења њихових потомака и промета у комерцијалне сврхе у за то регистрованим плантажним и фармерским објектима уз услов да се део јединки врати на природна станишта.

Дозволу за случај из става 1. издаје Министарство по претходно прибављеном мишљењу завода и министарства надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде. Дозвола из става 2. издаје се у форми решења и садржи: назив врсте, сврху и циљ коришћења односно обављања радњи, место обављања радњи, време важења дозволе, начин и услове под којима се могу обављати радње, као и начин достављања извештаја о обављеним радњама. На решење из става 4., жалба није дозвољена, али се може покренути управни спор.

Заштићене дивље врсте

Заштићена дивља врста може бити заштићена на територији целе Републике Србије или на појединим њеним деловима. Заштићене дивље врсте гљива, лишајева, биљака, животиња и њихових делова, у циљу прераде, трговине, прекограничног промета, као и плантажног и фармерског узгоја, могу се сакупљати на основу дозволе, коју издаје Министарство, у складу са законом.

Начин коришћења заштићених дивљих врста

Коришћење и сакупљање заштићених дивљих врста дозвољено је искључиво на начин којим се не угрожава повољно стање њихове популације. Министар прописује мере и ближе услове заштите заштићених дивљих врста које обухватају:

- 1) временску забрану коришћења;
- 2) квантитативно и квалитативно ограничење у коришћењу;
- 3) просторну забрану коришћења ради обнове популација до задовољавајућег нивоа.

Завод води евиденцију о начину и обиму коришћења заштићених дивљих врста ради утврђивања и праћења стања популација, које укључује и дивље врсте чије је коришћење регулисано Законом о дивљачи и ловству и Законом о рибарству. Ако се утврди да је због коришћења заштићена дивља врста угрожена, министар може забранити или ограничити коришћење те врсте уз претходно мишљење завода.

Дозвола за истраживање строго заштићених и заштићених дивљих врста

За истраживање строго заштићених и заштићених дивљих врста дозволу издаје Министарство, решењем уз претходно прибављено мишљење завода. За научноистраживачки рад који се обавља на заштићеном подручју извођач је дужан да обавести управљача. Извештаји истраживања достављају се Министарству, заводу и управљачу заштићеног подручја до краја календарске године. Изношење дивљих врста и/или њихових делова и деривата у научноистраживачке сврхе врши се на основу дозволе коју издаје Министарство. На решење жалба није дозвољена, али се може покренути управни спор.

Забрањена средства за хватање и убијање дивљих животиња

Забрањена је употреба одређених средстава за хватање и убијање дивљих врста животиња, којима се угрожавају и узнемиравају њихове популације и/или станишта, нарушава њихова добробит а могу проузроковати њихово локално нестајање.

Забрањеним средствима се сматрају нарочито:

- 1) замке;
- 2) лепак;
- 3) хемијска средства типа атрактаната;
- 4) употреба живих животиња као мамаца у лову птица и дивљачи;
- 5) самострели, лукови, стреле односно друго оружје са тетивом, које потиском тетиве или друге еластичне материје избацује стрелу или други пројектил;
- 6) лов птица мрежама;
- 7) електричне убојите или омамљујуће направе;
- 8) светлеће направе;
- 9) огледала и друге заслепљујуће направе;
- 10) одашиљачи звука (магнетофони, касетофони, аудио рекордери и плејери и др.) који емитују звукове дозивања, бола или јављања/оглашавања;
- 11) направе за осветљавање циља;
- 12) оптички нишани за ноћни лов с могућношћу електронског увеличавања или претварања слике;
- 13) експлозив;
- 14) отрови или омамљујући мамци;
- 15) аутоматско оружје;
- 16) ваздухоплови;
- 17) лов животиња возилима на моторни погон у покрету;
- 18) друга средства утврђена осталим законима и ратификованим међународним уговорима.

Поједина средства могу се изузетно и ограничено користити у научноистраживачке сврхе, а ради спровођења програма реинтродукције, уматичења, мониторинга врста, премештања животиња, реализације програма заштите и очувања и у другим случајевима у складу са посебним законом. Дозволу за употребу средстава издаје Министарство решењем, уз претходно прибављено мишљење других надлежних органа.

Мере заштите миграторних врста

Јавни путеви и друге врсте саобраћајница, телекомуникациони и електроенергетски системи, хидрограђевински и други објекти чијом се изградњом пресецају уобичајени коридори дневно-ноћних и сезонских миграција дивљих животиња, проузрокује фрагментација станишта или на други начин ремети њихов нормалан животни циклус, граде се на начин којим се умањују негативни ефекти и применом посебних конструкцијских и техничко-технолошких решења на самим објектима и у њиховој околини, током изградње и у периоду експлоатације. Специјална техничко-технолошка решења, која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња (еколошки мостови, изграђени пролази и прелази, тунели, пропусне цеви, јаркови, сигурносни и усмеравајући објекти, рибље стазе и лифтови и др.) као и мере заштите и начин одржавања техничко-технолошких решења, прописује министар уз сагласност министарства надлежног за послове саобраћаја, рударства и енергетике, пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Уношење алохтоних врста

Забрањено је уношење алохтоних дивљих врста и њихових хибрида у слободну природу на подручју Републике Србије. Изузетно, уношење је дозвољено ако је научно и стручно доказано и прихватљиво с гледишта заштите природе и одрживог управљања, односно ако се уношењем не угрожава природно станиште аутохтоних дивљих врста. Министарство издаје дозволу на основу студије прихватљивости и студије о процени утицаја на природу, уз сагласност министарства надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Условне и начин уношења алохтоних дивљих врста и њихових хибрида у контролисаним условима (регистровани зоолошки вртови и друга узгајалишта) прописује министар уз сагласност министра надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде, а по претходно прибављеном мишљењу завода и других научних и стручних институција.

Стране дивље врсте које уношењем и/или ширењем угрожавају друге врсте и укупну биолошку разноврсност на подручју Републике Србије проглашава инвазивним Министарство, на основу општеприхваћених међународних критеријума, научних сазнања и обавеза преузетих из међународних уговора и међународних докумената, на предлог Завода и других стручних и научних институција, а по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде

Ненамерно уношење алохтоних врста

Ако дође до ненамерног уношења алохтоних дивљих врста и њихових хибрида у слободну природу на подручје Републике Србије, или ако постоји оправдана сумња да ће доћи до таквог уношења, министар прописује мере поступања у циљу уништавања или спречавања даљег ширења унетих алохтоних дивљих врста и њихових хибрида.

Премештање јединки аутохтоних врста

Премештање јединки аутохтоних дивљих врста у слободној природи на територији Републике Србије, може се вршити на основу истраживања и планских докумената, у складу са овим и осталим законима. Премештање из претходног става може се вршити под условом да се истраживањима утврди да такав поступак ни на који начин не угрожава повољан статус популација врсте, односно добробит животиња. Сагласност на премештање јединки аутохтоних дивљих врста у слободној природи даје Министарство уз претходно прибављено мишљење завода.

Реинтродукција дивљих врста

Реинтродукција дивљих врста у слободну природу на подручју Републике Србије може се вршити на основу истраживања, програма реинтродукције и дозволе. Пре сваке реинтродукције потребно је урадити студију изводљивости и студију процене утицаја на животну средину. Обим и садржај студија одређује Министарство на предлог завода. Реинтродукција дивљих врста може се вршити под условом да се истраживањима утврди да такав поступак доприноси повољном статусу врсте. Дозволу издаје Министарство решењем, уз претходно мишљење завода и министарства надлежног за послове пољопривреде и шумарства. На решење жалба није дозвољена, али се може покренути управни спор.

Услови за држање дивљих животиња

Дивље животињске врсте могу се држати у заточеништву ради сопствених потреба или приказивања јавности у зоолошким вртovima, акваријумима, тераријумима или сличним просторима, ради узгоја, продаје и куповине, само ако им добробит није угрожена, односно ако им се обезбеде животни услови који одговарају врсти, раси, полу, старости као и физичким и биолошким специфичностима, особинама у понашању, односно здравственом стању животиња. Забрањено је држање дивље животињске врсте у неприкладним условима. Дивље животиње обавезно се обележавају на прописани начин. Министар сагласно са министром надлежним за послове ветеринарства прописује услове које морају испуњавати зоолошки вртови и други објекти и/или простори за држање животиња у смислу услове држања, начина обележавања и евидентирања дивљих животиња.

Дозвола за држање дивљих животиња

Правно лице, предузетник и физичко лице које постане власник заштићених дивљих животиња с намером њиховог држања у заточеништву ради сопствених потреба или приказивања јавности у зоолошким вртovima, акваријумима, тераријумима или сличним просторима, ради узгоја, продаје и куповине, дужно је да у року од тридесет дана по стицању власништва над тим животињама, поднесе захтев Министарству ради прибављања дозволе. Правно лице, предузетник и физичко лице које намерава да држи аутохтоне или алохтоне дивље животиње у заточеништву ради сопствених потреба или приказивања јавности у зоолошким вртovima, акваријумима, тераријумима или сличним просторима, ради узгоја, продаје и куповине, дужно је да прибави дозволу Министарства.

Уколико се у поступку инспекцијског надзора у складу са овим законом у току важења дозволе, утврди да је зоолошки врт, односно други објекат и/или простор у коме се држе животиње у смислу овога члана, престао да испуњава услове на основу којих је дозвола издата, Министарство ће исту укинути. Министарство води регистар правних лица, предузетника и физичких лица. У складу са потврђеним међународним уговорима, одгајивачнице у којима се узгајају одређене заштићене врсте, могу да врше прекогранични промет тих заштићених врста само под условом да се региструју у надлежном међународном органу. На решење жалба није дозвољена, али се може покренути управни спор.

Узгој дивљих животиња

Правно лице, предузетник и физичко лице које намерава да узгаја аутохтоне или алохтоне дивље врсте животиња, а чије гајење није регулисано посебним законом, дужно је да прибави дозволу у складу са овим законом. Ако се у поступку издавања дозволе утврди да постоји опасност по здравље људи, добробит животиња и животну средину, Министарство може затражити од подносиоца захтева, да пре издавања дозволе изради студију о процени утицаја. Власник дивље врсте животиње обавезан је да осигура да та животиња не побегне у природу и одговоран је за штету коју та животиња проузрокује ако побегне.

Прихватилиште за дивље животиње

У сврху привременог и/или трајног збрињавања заштићених дивљих животиња формирају се наменска прихватилишта. Прихватилиште у смислу овог закона је подручје или простор са објектима уређеним за привремено или трајно збрињавање јединки дивљих животиња које нису способне да се самостално брину о себи у којем животиње могу да проведу одређено време до трајног решавања њиховог збрињавања. Министар сагласно са министром надлежним за послове ветеринарства прописује услове које морају испуњавати прихватилишта. За рад прихватилишта из овог члана потребна је дозвола, коју издаје Министарство решењем. На решење жалба није дозвољена, али се може покренути управни спор.

Пријава прекограничног промета заштићених врста

Увоз, извоз, унос, износ и транзит заштићених дивљих врста, њихових делова и деривата обавезно се пријављује царинској служби, у складу са одредбама овог закона и другим прописима. Ветеринарско здравствени и фитосанитарни преглед и контролу пошиљки над којима постоји надлежност граничне ветеринарске и фитосанитарне инспекције спроводи се у складу с посебним прописима. Граничне прелазе на којима се може обављати увоз, извоз, унос, износ и транзит заштићених врста, њихових делова и деривата, као и услове у погледу њихове опремљености и оспособљености за обављање тих послова, прописује министар надлежан за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде уз сагласност Министра. Царинска служба дужна је да приликом увоза, извоза, уноса, износа и транзита врста прегледа одговарајуће дозволе и овери прелазак границе у за то предвиђеној рубрици обрасца дозволе. У случају увоза, извоза, уноса, износа и транзита царинска служба оригинал дозволе оверава а копију дозволе задржава за своју евиденцију, а оверени оригинал враћа увознику/ извознику.

Обавезе царинске службе

Ако приликом увоза, извоза, уноса, износа, или транзита царинска служба не може да одреди врсту животиње, гљиве или биљке чији увоз или извоз подлеже ограничењима или забранама, може их:

- 1) на трошак царинског декларанта (примаоца односно пошиљаоца робе), сама чувати или дати некеме на чување до утврђивања статуса врсте чији увоз, извоз, реекспорт или транзит подлеже ограничењима;
- 2) препустити царинском декларанту до окончања поступка, али уз забрану располагања.

Царинска служба може од царинског декларанта захтевати потврду да предметна врста није под заштитом. Врсте за које царинска служба утврди да се увозе, извозе, уносе, износе или да су у транзиту без прописаних дозвола или других докумената, привремено се задржавају до окончања поступка. У случајевима издаје се потврда. Врсте се предају на чување, од стране министарства овлашћеном правном или физичком лицу, а могу се оставити на чување и царинском декларанту уз забрану располагања. Ако се прописана дозвола или други затражени документи не доставе у року од месец дана након привременог задржавања или у продуженом року који може износити најдуже два месеца, царинска служба доноси одлуку о одузимању. Ако се у поступку царинске контроле утврди да се ради о врстама за које нема увозне или извозне дозволе, одузимају се, а о одузетим врстама издаје се потврда.

Царинска служба дужна је да у најкраћем року обавести Министарство које одлучује о збрињавању одузетих врста, имајући у виду одредбе посебних прописа и ратификованих међународних уговора. Када се врсте заплене или одузму, трошкове (трошкови хране, смештаја, превоза, враћања и друго) сноси царински декларант.

ЗАКОН О ДОБРОБИТИ ЖИВОТИЊА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Овим законом уређује се добробит животиња, права, обавезе и одговорности правних и физичких лица, односно предузетника, за добробит животиња, поступање са животињама и заштита животиња од злостављања, заштита добробити животиња при лишавању живота, држању, узгоју, промету, превозу, клању и спровођењу огледа на животињама, као и друга питања од значаја за заштиту добробити животиња се уређује овим законом, односи се на животиње које могу да осете бол, патњу, страх и стрес, и то нарочито на:

- 1) животиње које се користе у производне сврхе;
- 2) животиње које се користе у научноистраживачке, биомедицинске и образовне сврхе;
- 3) животиње које се користе за изложбе, такмичења, приредбе и друге облике јавног приказивања;
- 4) животиње за рад и службене животиње;
- 5) кућне љубимце;
- 6) напуштене и изгубљене животиње;
- 7) дивље животиње у заточеништву.

Изузетно, добробит животиња, која се уређује овим законом, не односи се на дивље животиње у природним стаништима чија се заштита, лов, коришћење и располагање уређују посебним прописима.

Забрањено је:

- 1) злостављати животињу;
- 2) напустити и одбацити животињу чији опстанак зависи непосредно од човека;
- 3) лишавати животињу живота, осим у случајевима и на начин прописан овим законом;
- 4) држати и репродуковати животињу на начин којим јој се наноси бол, патња, страх и стрес;
- 5) присиљавати животињу на узимање хране, осим у здравствене или научноистраживачке сврхе;
- 6) користити техничке уређаје или друга средства којима се животиња кажњава и којима се утиче на њено понашање, укључујући бодљикаве огрице или средства за обуку или гоњење употребом електричне енергије или хемијских материја, осим у обуци службених паса;
- 7) хватати животињу замкама којима јој се наноси бол или повреда, осим у случају хватања штетних глодара;
- 8) повећавати агресивност животиње селекцијом или механичким методама;
- 9) нахушкавати животињу на људе или друге животиње, осим у поступку обуке службених животиња;
- 10) користити живе животиње за исхрану других животиња, осим ако је то једини начин за исхрану тих животиња;
- 11) користити живе животиње као мамце за лов или обуку животиња;
- 12) организовати трке животиња на начин којим се превазилазе физичке могућности животиња и животињама наноси повреда, бол, патња, страх и стрес;

- 13) репродуковати животињу која није достигла телесну зрелост, као и животињу са наследним поремећајима, осим у случају мутација код огледних животиња;
- 14) пустити у дивљину репродуковану, отхрањену и припитомљену дивљу животињу, ако претходно није припремљена за преживљавање у таквом животном окружењу;
- 15) додељивати животиње као награде у играма на срећу;
- 16) користити допинг, стимулансе и друге супстанце које се користе ради бржег развоја животиње и побољшања производних и физичких особина;
- 17) хранити или напајати животињу супстанцама које начином употребе или садржајем могу да изазову непотребну патњу или бол животиње;
- 18) излагати животињу директном утицају неповољних временских прилика или недостатку кисеоника;
- 19) подвргавати или омогућавати подвргавање животиње интервенцији, која се спроводи без стручне бриге и хуманости и противно правилима добре ветеринарске праксе;
- 20) пропагирати активности које су овим законом забрањене, осим ако се тим активностима указује на негативне последице таквих радњи;
- 21) омамљивати, клати, односно лишавати животињу живота супротно одредбама овог закона;
- 22) одржавати борбе између животиња или између животиња и људи, организовати клађење, кладити се, као и присуствовати борбама животиња;
- 23) држати, репродуковати, обучавати и вршити промет животиња, као и стављати на располагање објекте, земљиште или материјална средства другом лицу ради борбе између животиња или између животиња и људи;
- 24) убијати, злостављати и подстицати животињу на агресивност и противприродно понашање ради производње филмова, реклама и других дела на филмској траци, видео траци и другим носачима слике и тона, као и стављати у промет, изнајмљивати и јавно приказивати такве филмове, рекламе и друга дела;
- 25) давати лекове, медицинска средства и друга слична средства која немају за циљ дијагностику, превентиву, лечење животиње и побољшање њеног здравственог стања, а која могу довести до промена у понашању, физичким и психичким способностима животиње;
- 26) поседовати, употребљавати и продавати лекове и супстанце у циљу допинговања животиња;
- 27) подстицати, подржавати, помагати и прикривати допинг животиња;
- 28) обучавати животињу применом силе или другим средствима која су штетна за њен живот и добробит, као и приморавати је на понашање које није карактеристично за њену врсту и превазилази њене физичке могућности;
- 29) употребљавати отрове и друга хемијска средства која изазивају бол, патњу и смрт животиња, осим у циљу контроле популације глодара, односно дератизације и извођења огледа на животињама у научноистраживачке сврхе;
- 30) продавати или поклањати кућне љубимце лицима млађим од 18 година без дозволе родитеља или старатеља;
- 31) ловити изгубљене и напуштене кућне љубимце;
- 32) занемаривати животињу лишавањем основних животних потреба, као што су: храна и вода, удобан простор за смештај, односно склониште, простор за одмор и обављање физиолошких потреба, хигијена, ветеринарска нега, као и амбијенталне прилике које одговарају врсти, раси, полу и старосној категорији;
- 33) злоупотребљавати лекове на животињама;
- 34) навикавати животињу на активности које су за њу неприродне и самоуништавајуће;

- 35) држати, репродуковати и користити дивље животиње у циљу излагања у циркусима, на такмичењима и приредбама и, осим у научне сврхе, на изложбама;
- 36) увозити и продавати животиње, односно сировине и производе од животиња са којима се поступало супротно захтевима добробити животиња;
- 37) држање, репродукција, увоз, извоз и лишавање живота животиње искључиво ради производње крзна и коже.

Изузетно од става 1. тачка б) код утовара, претовара и истовара животиња, у складу са овим законом, може се примењивати електрични гонич.

Интервенције на животињама

Забрањено је обављати интервенције на животињама ради промене њиховог идентитета, прикривања телесних мана и старости, као и делимичну или потпуну ампутацију појединих делова животињског тела, а нарочито:

- 1) сећи и скраћивати реп;
- 2) одстрањивати гласне жице, односно вршити девокализацију;
- 3) уклањати канџе и отровни зуб;
- 4) болно поткивати копитаре;
- 5) скраћивати кљун живини;
- 6) кастрирати овнове еластичним прстеном;
- 7) обаваљати интервенције на полним органима мужјака, осим кастрације;
- 8) жигосати овце и говеда;
- 9) сећи језик теладима;
- 10) онеспособљавати петлове да се оглашавају кукурикањем;
- 11) интервенције на живини које их онемогућавају да користе крила, осим скраћивање крилних пера;
- 12) обављати радње којима се код живине утиче на слабљење вида;
- 13) сећи ушне шкољке;
- 14) сећи рокове.

Интервенције се изузетно могу обављати:

- 1) ради заштите здравља, односно спречавања угрожавања живота и добробити животиња;
- 2) у научноистраживачке и биомедицинске сврхе, у складу са овим законом;
- 3) ради контроле популације животиња стерилизацијом или кастрацијом;
- 4) ради обележавања напуштених животиња, засецањем ушне шкољке.

Заштита добробити животиња у зоолошком врту, прихватилишту, односно одгајалишту за дивље животиње

Власник зоолошког врта, односно мини зоолошког врта, прихватилишта, односно одгајалишта за дивље животиње, дужан је да обезбеди нарочито:

- 1) простор и опрему за држање и репродукцију животиња у заточеништву који одговарају потребама сваке животињске врсте;
- 2) одговарајуће просторије за изолацију животиња, односно карантин;
- 3) заштиту животиња од посетилаца и посетилаца од животиња;
- 4) спровођење сталне здравствене заштите;
- 5) храну и воду у складу са потребама сваке животињске врсте;

- 6) вођење евиденције о свакој јединки, као и о свим продатим, размењеним или поклоњеним животињама;
- 7) програм одржавања збирке са листом врста и плановима збрињавања евентуалног потомства;
- 8) финансијска средства неопходна за трајни рад;
- 9) план збрињавања животиња у случају његовог затварања или елементарних непогода.

Испуњеност услова решењем утврђује министар. Решење је коначно и против њега се може покренути управни спор. Министар, уз сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине, прописује ближе услове, као и елементе за одређивање мини зоолошког врта.

Лице које је одговорно за послове заштите добробити животиња у зоолошком врту, прихватилишту, односно одгајалишту за дивље животиње мора имати завршене дипломске академске студије - master у области ветеринарских наука (доктор ветеринарске медицине) или биолошких наука (дипломирани биолог - master), односно завршене основне судије у трајању од најмање пет година у области ветеринарских наука или најмање четири године у области биолошких наука. Лица која се брину о животињама морају бити обучена за добробит животиња. Министар, уз сагласност министра надлежног за послове животне средине, прописује програм обуке о добробити животиња.

Промет дивљих животиња које су под посебним режимом заштите у складу са домаћим и међународним прописима може се вршити једино између зоолошких вртова, прихватилишта и одгајалишта за дивље животиње, уз сагласност министра и министра надлежног за послове заштите животне средине.

ЗАКОН О ТУРИЗМУ и ЗАКОН О УГОСТИТЕЉСТВУ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређења

Овим законом уређују се: услови и начин планирања и развоја туризма; туристичке организације за промоцију туризма; туристичке агенције; услуге у туризму; Регистар туризма; друга питања од значаја за развој и унапређење туризма

Начела

Уређење односа у области туризма заснива се на начелима:

- 1) интегралног развоја туризма и пратећих делатности, као чинилаца укупног привредног и друштвеног развоја, којим се у складу са законом обезбеђује спровођење међусобно усаглашених планова и програма;
- 2) одрживог развоја туризма као усклађеног система техничко-технолошких, економских и друштвених активности, који се заснива на економском развоју, очувању природних и културних добара, очувању и развоју локалне заједнице;
- 3) повећања ефикасности и одговорности у области коришћења, управљања, заштите и унапређења туристичког простора;
- 4) обезбеђивања јединствених стандарда за пружање услуга у туризму;
- 5) заштите националне економије, корисника туристичког производа и туристичких професија;
- 6) партнерског односа приватног и јавног сектора и цивилног друштва код планирања, обликовања и пласмана туристичког производа на тржишту;
- 7) обезбеђивања јединствене, јавне и електронске евиденције регистрованих и евидентираних података из области туризма;
- 8) поштовања људских права и достојанства особа са инвалидитетом, равноправности и забране дискриминације у туризму у складу са прописима којима се спречава дискриминација особа са инвалидитетом;
- 9) садржаним у Етичком кодексу у туризму Светске туристичке организације Уједињених нација;
- 10) планирања и остваривања политике развоја туризма у складу са стратегијом развоја туризма Републике Србије.

II ЛОВНО-ТУРИСТИЧКА ДЕЛАТНОСТ

Ловнотуристичку делатност обавља привредно друштво или јавно предузеће чији је оснивач Република Србија или аутономна покрајина које је регистровано за обављање делатности узгоја и лова дивљачи.

Ловнотуристичка делатност је пружање услуга прихвата и смештаја, припремања и услуживања хране, пића и напитака у објектима ловног туризма, као и пружање других услуга за потребе ловног туризма

Пружалац ловнотуристичких услуга се региструје и евидентира у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката и овим законом. Ако је пружалац ловнотуристичких услуга привредно друштво, а делатност обавља у више објеката дужан је да за обављање послова из оквира делатности у сваком објекту образује огранак.

Објекти ловног туризма

Објекти ловног туризма јесу објекти за смештај ловаца. Услуге смештаја и исхране могу користити и друга лица само уколико су у пратњи ловаца, с тим што пружалац ловнотуристичких услуга тим лицима не може пружати остале услуге ловног туризма.

Према врсти услуга које пружају објекти ловног туризма могу бити:

- 1) ловачка вила;
- 2) ловачки дом;
- 3) ловачка кућа;
- 4) ловачка колиба.

Пружалац ловнотуристичких услуга дужан је да пре отпочињања обављања ловнотуристичке делатности у објекту ловног туризма прибави акт којим се објекат ловног туризма разврстава у одговарајућу категорију. Захтев за разврставање објекта ловног туризма у категорију подноси пружалац ловнотуристичких услуга министарству. Разврставање објекта ловног туризма у категорију врши се решењем које доноси министар и важи три године од дана достављања решења подносиоцу захтева. Решење је коначно и доставља се ради евидентирања у Регистар туризма.

Услуге у ловном туризму

Услуге ловног туризма јесу: прихват и смештај ловаца - туриста; организовање лова; пружање других услуга за потребе ловног туризма (изнајмљивање ловачких паса, изнајмљивање ловачког оружја, услуге превоза до ловишта и по ловишту, обука ловачких паса и др.). Пружалац ловнотуристичких услуга дужан је да услуге пружа у складу са овим законом и прописима којима се уређује ловство и заштита животне средине. Услуге ловног туризма обављају се у ловиштима и објектима ловног туризма који испуњавају услове прописане законом.

Обавезе пружања ловнотуристичких услуга

Пружалац ловнотуристичких услуга који обавља ловнотуристичку делатност дужан је да:

- 1) на улазу у објект ловног туризма видно истакне пословно име и седиште, назив и врсту објекта ловног туризма, као и радно време и да га се придржава у свом пословању;
- 2) у објекту ловног туризма држи решење о регистрацији у Регистру привредних субјеката и уверење о евиденцији у Регистру туризма;
- 3) у објекту ловног туризма видно истакне правила, односно услове и начин коришћења ловишта и других услуга ловног туризма;
- 4) у објекту ловног туризма одржава просторије и опрему и пружа услуге према прописаним стандардима за врсту објекта у којој обавља делатност и за категорију која му је одређена решењем министра;
- 5) у писаном, говорном или визуелном јавном оглашавању тачно користи врсту и категорију објекта ловног туризма која му је одређена решењем министра;
- 6) да истакне цене услуга које пружа и да се придржава истакнутих, односно објављених цена;
- 7) за сваку пружену услугу изда прописан рачун.

Министар, уз сагласност министара надлежних за послове ловства, унутрашњих послова, инфраструктуре, животне средине и просторног планирања, прописује минималне техничке услове за изградњу, уређење и опремање ловнотуристичких објеката, као и стандарде, услове и начин пружања и коришћења услуга ловног туризма.

**ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ УСТАНОВЉАВАЊА ЛОВНОГ ПОДРУЧЈА И ЛОВИШТА,
УСЛОВИМА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛОВНОГ ГАЗДОВАЊА, ПОСТУПКУ
СПРОВОЂЕЊА ЈАВНОГ ОГЛАСА, ПОСТУПКУ ЗА ДАВАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ
ПРАВА НА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ, САДРЖИНИ УГОВОРА, УТВРЂИВАЊУ
ВИСИНЕ ОДГОВАРАЈУЋИХ ГАРАНЦИЈА КОЈЕ ЈЕ ДУЖНО ДА ОБЕЗБЕДИ
ПРАВНО ЛИЦЕ ПРЕ ЗАКЉУЧИВАЊА УГОВОРА, КАО И УСЛОВИМА И НАЧИНУ
ЗА ДАВАЊЕ ЛОВНОГ РЕВИРА У ЗАКУП**

I ПРЕДМЕТ УРЕЂИВАЊА

Овим правилником ближе се прописује начин установљавања ловног подручја и ловишта, услови за спровођење ловног газдовања, поступак спровођења јавног огласа, поступак за давање и одузимање права на газдовање ловиштем, садржина уговора, начин утврђивања висине одговарајућих гаранција које је дужно да обезбеди правно лице пре закључивања уговора, као и услови и начин за давање ловног ревира у закуп.

II НАЧИН УСТАНОВЉАВАЊА ЛОВНОГ ПОДРУЧЈА

Ловно подручје установљава се актом о установљавању ловног подручја.

Ловно подручје установљава се као:

- 1) просторно заокружена географска и природна целина чије се границе одређују и дефинишу еколошким, географским и другим условима, а ради спровођења јединствене ловне политике, дугорочног рационалног газдовања популацијама одређених врста дивљачи и ефикасног предузимања одговарајућих мера у ловиштима;
- 2) простор у коме су биолошки, еколошки и други услови станишта на целој површини ловног подручја повољни за гајење, заштиту и одрживо коришћење одређених врста дивљачи, а истовремено немају негативни утицај на само станиште, осталу фауну и друге компоненте животне средине, као и на имовину правних и физичких лица;
- 3) простор на коме постоје (или треба да постоје) популације дивљачи чији популациони параметри омогућавају спровођење одговарајућих мера одрживог газдовања тим популацијама ради постизања, одржавања и обнављања броја и квалитета дивљачи (прираст, старосна, полна и трофејна структура) према природним и другим могућностима станишта, у складу са јединственом ловном политиком и програмом развоја ловног подручја, као и на начин који омогућава да се ловним газдовањем унутар ловног подручја уз дневну и сезонску миграцију дивљачи постигну планирани циљеви газдовања дивљачи на нивоу ловног подручја;
- 4) простор који испуњава стручно процењене услове примарне повољности за одређене врсте крупне дивљачи (јелен европски, срна, дивокоза, дивља свиња, мрки медвед, рис, вук, велики тетреб), које ће имати улогу носећих врста у процесу ловног газдовања на датом ловном подручју.

Границе ловног подручја одређују се великим природним (средишњи токови великих река) или вештачким препрекама (аутопутеви), које спречавају природну миграцију длакаве дивљачи, као и другим јасно уочљивим границама.

Акт о установљавању ловног подручја садржи нарочито:

- 1) назив ловног подручја;
- 2) опис граница ловног подручја;
- 3) укупну површину ловног подручја;
- 4) ловостајем заштићене и трајно заштићене врсте дивљачи у ловном подручју;
- 5) геотопографску подлогу у дигиталном растерском облику у размери до 1:300.000;
- 6) карту ловног подручја у дигиталном и штампаном облику.

III НАЧИН УСТАНОВЉАВАЊА ЛОВИШТА

Ловиште се установљава актом о установљавању ловишта. Ловиште се установљава као:

- 1) заокружена природна целина која се налази у оквиру једног ловног подручја, а чије су границе одређене у зависности од природне целине, еколошким, географским и другим условима, на начин да описују просторно заокружену и еколошки функционалну целину;
- 2) простор чије границе одређују што правилнију површину ради спречавања фрагментираности ловишта и међусобног задирања површина суседних ловишта једног у друго како би се избегло да корисник ловишта из једног дела у други део свог ловишта може да дође само проласком кроз ловиште којим газдује други корисник;
- 3) простор у коме могу да се спроводе одговарајуће мере одрживог газдовања популацијама дивљачи, у складу са програмом развоја ловног подручја и планским документима корисника ловишта;
- 4) ловиште посебне намене, ако испуњава услове за интегрално газдовање шумом, шумским земљиштем и дивљачи као природним богатствима од општег интереса и то на површини националног парка, односно на површини са већинским учешћем државних шума и шумског земљишта чији је корисник правно лице чији је оснивач Република Србија, односно аутономна покрајина, а која представља заокружену природну целину, ради јединственог газдовања природним ресурсима и спровођења посебних мера газдовања, у складу са опште прихваћеним основним принципима заштите и одрживог коришћења;
- 5) простор који може да се, ради боље организације ловног газдовања, подели на ловне ревира, као најмање организационе и функционалне делове ловишта, који се одређују ловном основом и то на начин који омогућава да се ловно газдовање спроводи тако да се уз дневну и сезонску миграцију дивљачи очува бројност и стабилност популације одређене врсте дивљачи на нивоу сваког ловног ревира.

Ловишта се установљавају тако што у погледу:

- 1) коришћења простора могу бити:
  - (1) отворена,
  - (2) ограђена;
- 2) намене могу бити:
  - (1) ловишта посебне намене,
  - (2) ловишта на површини регистрованог рибњака,
  - (3) ловишта која се установљавају на основу захтева власника земљишта, у складу са законским условима,
  - (4) остала ловишта;

3) надморске висине и конфигурације терена могу бити:

- (1) равничарска ловишта - до 200 m надморске висине,
- (2) брдска ловишта - од 200 m до 600 m надморске висине,
- (3) планинска ловишта - од 600 m до 1200 m надморске висине,
- (4) високопланинска ловишта - преко 1200 m надморске висине.

Ловиште посебне намене установљава се на површини националног парка и на површини са већинским учешћем државних шума и шумског земљишта као заокружена природна целина у којој постоје услови за спровођење посебних мера газдовања (заштита ретких и угрожених врста дивљачи, спровођење мера за реализацију поступка реинтродукције ловостајем заштићених врста дивљачи, спровођење мера за спречавање штета и усклађивање шумског, ловног и пољопривредног газдовања).

Отворено ловиште посебне намене може да се установи на површини мањој од 2000 ha само ако се утврди да та површина испуњава услове из става 1. и ако се утврди да постоји стручна оправданост за гајење крупних ловостајем заштићених врста дивљачи у отвореном ловишту посебне намене чија је површина мања од 2000 ha. Ограђено ловиште посебне намене може да се установи на површини мањој од 300 ha само ако се утврди да та површина испуњава услове за спровођење посебних мера газдовања и ако се утврди да постоји стручна оправданост за гајење крупних ловостајем заштићених врста дивљачи у ограђеном ловишту чија је површина мања од 300 ha.

Акт о установљавању ловишта доноси се на основу захтева једног правног лица које је власник земљишта, у складу са законом којим се уређује ловство.

Акт о установљавању ловишта садржи нарочито:

- 1) назив ловног подручја у коме се ловиште налази;
- 2) назив ловишта;
- 3) врсту/тип ловишта;
- 4) опис граница ловишта;
- 5) укупну површину ловишта,
- 6) ловостајем заштићене и трајно заштићене врсте дивљачи које се налазе у ловишту у време установљавања ловишта;
- 7) геотопографску подлогу у дигиталном растерском облику у размери 1:50.000;
- 8) карту ловишта у дигиталном и штампаном облику.

Акт о установљавању ловишта на површинама које су проглашене заштићеним природним добром и представљају заокружену природну целину, односно на површинама које заједно са површином заштићеног природног добра чине заокружену природну целину и испуњавају услове за установљавање ловишта, садржи и податке о успостављеним режимима заштите, описе површина обухваћених режимима заштите и карте ловишта са површинама на којима су успостављени одређени режими заштите.

IV УСЛОВИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛОВНОГ ГАЗДОВАЊА

Спровођење ловног газдовања обавља се под условом да је :

- 1) обезбеђена одговарајућа гаранција у вредности почетних фондова ловостајем заштићених врста дивљачи, обрачунатој по прописаној висини накнаде (банкарска гаранција, залог, хипотека, акције, осигурање или други одговарајући облик гаранције);
- 2) обезбеђена стручна и ловочуварска служба за газдовање ловиштем;
- 3) донет програм улагања у ловиште за период на који се ловиште даје на газдовање, усклађен са програмом развоја ловног подручја;
- 4) обезбеђено спровођење ловног газдовања у погледу прописаних мера заштите, управљања, лова, коришћења и унапређивања популација дивљачи у ловишту, заштите, очувања и унапређивања станишта дивљачи и заштите, уређивања и одржавања ловишта, у складу са законом којим се уређује ловство и посебним прописима.

V ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ЈАВНОГ ОГЛАСА

Припрему и достављање јавног огласа за давање права на газдовање ловиштем на објављивање, као и остале радње у вези са спровођењем јавног огласа врши министарство надлежно за послове ловства, а на територији аутономне покрајине надлежни покрајински орган, у складу са законом којим се уређује ловство.

Јавни оглас за давање права на газдовање ловиштем се спроводи тако што се уз пријаву на јавни оглас достављају докази о испуњености услова, а који се односе на:

- 1) упис у регистар привредних субјеката, у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката;
- 2) обезбеђивање стручне и ловочуварске службе;
- 3) обезбеђивање одговарајуће гаранције у вредности почетних фондова ловостајем заштићених врста дивљачи обрачунатој по прописаној висини накнаде;
- 4) програм улагања у ловиште за период на који се ловиште даје на газдовање који мора да буде усклађен са програмом развоја ловног подручја;
- 5) доказ да је подносилац пријаве на јавни оглас правни следбеник досадашњег корисника ловишта који је ловиштем газдовао до ступања на снагу закона којим се уређује ловство и који је испунио све обавезе прописане планским документом на основу кога је газдовао тим ловиштем, уколико је ловиште установљено на површини постојећег ловишта;
- 6) доказ да се против подносиоца пријаве на јавни оглас не води истражни поступак за привредни криминал.

VI ПОСТУПАК ЗА ДАВАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ ПРАВА НА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ

На основу одлуке о избору корисника ловишта коме се даје право на газдовање ловиштем закључује се уговор о давању права на газдовање ловиштем у року од седам дана од дана доношења одлуке о избору корисника ловишта коме се даје право на газдовање ловиштем, у складу са законом којим се уређује ловство.

Изузетно, уговор о давању права на газдовање ловиштем посебне намене и ловиштем у коме је корисник власник земљишта закључује се у року од седам дана од дана установљавања ловишта, у складу са законом којим се уређује ловство.

Право на газдовање ловиштем одузима се раскидом уговора о давању права на газдовање ловиштем, у складу са законом којим се уређује ловство. У случају када се утврди да је корисник ловишта престао да испуњава уговорне обавезе, као и услове за ловно газдовање, односно ако ловиште престане да постоји у установљеним границама Министарство, а на територији аутономне покрајине надлежни покрајински орган покреће поступак за одузимање права на газдовање ловиштем.

Када се не изврши давање права на газдовање ловиштем путем јавног огласа, као и у случају раскида уговора о давању права на газдовање ловиштем, до окончања поновљеног поступка доделе права на газдовање ловиштем новом кориснику, послове чувања, заштите и гајења дивљачи обављају јавна предузећа регистрована за обављање делатности од општег интереса, у складу са законом којим се уређује ловство.

VII САДРЖИНА УГОВОРА О ДАВАЊУ ПРАВА НА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ

Уговор о давању права на газдовање ловиштем садржи нарочито:

- 1) обавезу корисника ловишта да од дана потписивања уговора пренесе право располагања одговарајућим гаранцијама у вредности почетних фондова ловостајем заштићених врста дивљачи обрачунатим по прописаној висини накнаде;
- 2) обавезу улагања у ловиште у складу са програмом улагања у ловиште;
- 3) период на који се даје право на газдовање ловиштем;
- 4) бројност почетних фондова дивљачи на дан 1. априла текуће године који у планским документима корисника ловишта представљају матичне фондове на почетку ловне године;
- 5) обавезу корисника ловишта да израђује и спроводи планска докумената за газдовање ловиштем (ловна основа, годишњи план, програм газдовања за оградањени део ловишта и програм насељавања дивљачи), у складу са програмом развоја ловног подручја;
- 6) права и обавезе корисника ловишта у погледу заштите и гајења дивљачи;
- 7) мере за унапређивање газдовања ловиштем;
- 8) одговорност за чување ловишта и за спровођење мера заштите;
- 9) услове и начин раскида уговора;
- 10) права и обавезе корисника ловишта у случају раскида уговора.

VIII УТВРЂИВАЊЕ ВИСИНЕ ОДГОВАРАЈУЋИХ ГАРАНЦИЈА КОЈЕ ЈЕ ДУЖНО ДА ОБЕЗБЕДИ ПРАВНО ЛИЦЕ ПРЕ ЗАКЉУЧИВАЊА УГОВОРА

Висина одговарајућих гаранција које је дужно да обезбеди правно лице пре закључивања уговора утврђује се у вредности почетних фондова ловостајем заштићених врста дивљачи обрачунатој на основу висине накнаде за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи коју прописује министар на предлог Ловачке коморе, у складу са законом којим се уређује ловство.

IX УСЛОВИ И НАЧИН ЗА ДАВАЊЕ ЛОВНОГ РЕВИРА У ЗАКУП

Ловни ревер се може дати у закуп под условом да је:

- 1) корисник ловишта обезбедио да стручне послове газдовања за ловни ревер који се даје у закуп обавља стручна служба, у складу са законом којим се уређује ловство;
- 2) корисник ловишта обезбедио да чување ловишта и спровођење мера заштите врши ловочуварска служба, у складу са законом којим се уређује ловство;
- 3) корисник ловишта израдио планска докумената за газдовање ловиштем, у складу са законом којим се уређује ловство и програмом развоја ловног подручја у коме се то ловиште налази;
- 4) ловни ревер који се даје у закуп, као део ловишта посебне намене, одређен ловном основом ради боље организације газдовања ловиштем;
- 5) висина закупнине одређена тако да не буде мања од вредности висине накнаде коју корисник ловишта посебне намене плаћа за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи у ловном реверу који даје у закуп увећане за трошкове газдовања ловним ревером;
- 6) корисник ловишта утврдио својим актом да се средства остварена давањем ловног ревера у закуп могу утрошити само за финансирање радова предвиђених ловном основом;
- 7) купац испунио законом прописане услове;
- 8) купац израдио програм улагања/инвестиција купаца (у случају да је планирано улагање/инвестиција);
- 9) дата сагласност за давање ловног ревера у закуп, у складу са законом којим се уређује ловство.

Јавно предузеће, односно друго правно лице чији је оснивач Република Србија, односно аутономна покрајина, а које је корисник државних шума и шумског земљишта на којима је ловиште посебне намене установљено подноси министарству надлежном за послове ловства, односно надлежном покрајинском органу, захтев за сагласност за давање ловног ревера у закуп, у складу са законом којим се уређује ловство.

Уз захтев, корисник ловишта посебне намене доставља:

- 1) предлог уговора о давању ловног ревера у закуп који се закључује између корисника ловишта посебне намене као закуподавца и правног лица на територији Републике Србије које испуњава законом прописане услове као купаца;
- 2) програм улагања/инвестиција купаца (у случају да је планирано улагање/инвестиција);
- 3) доказ да купац испуњава законом прописане услове.

Ловни ревер, као део ловишта посебне намене одређен ловном основом ради боље организације газдовања ловиштем, може се дати у закуп једном правном лицу путем јавног надметања, на основу прикупљених понуда, а изузетно и непосредном погодбом. Предмет јавног надметања, прикупљања понуда, односно непосредне погодбе је коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи у ловном реверу, у складу са ловном основом корисника ловишта посебне намене.

О давању ловног ревера у закуп закључује се уговор који садржи нарочито:

- 1) обавезу закуподавца да обезбеди да стручне послове газдовања за ловни ревер који се даје у закуп обавља стручна служба коју он као корисник ловишта мора да обезбеди у складу са прописима којима се уређује ловство;

- 2) обавезу закуподавца да обезбеди да чување ловишта и спровођење мера заштите врши ловочуварска служба коју је он као корисник ловишта дужан да обезбеди у складу са прописима којима се уређује ловство;
- 3) обавезу закуподавца да мора да израђује и спроводи планска докумената за газдовање ловиштем (ловна основа, годишњи план, програм газдовања за ограђени део ловишта, програм насељавања дивљачи и извод из планског документа за ловни ревир који се даје у закуп) у складу са прописима којима се уређује ловство и програмом развоја ловног подручја у коме се то ловиште налази;
- 4) висину закупнине која не сме бити мања од вредности висине накнаде коју корисник ловишта посебне намене плаћа за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи у ловном ревиру који даје у закуп увећане за трошкове газдовања ловним ревиром, са роковима плаћања закупа.
- 5) период на који се ловни ревир даје у закуп;
- 6) планирани одстрел дивљачи за сваку ловну годину у периоду закупа, предвиђен ловном основом за ловни ревир који се даје у закуп;
- 7) дефинисање улагања/инвестиције закупца у складу са програмом улагања/инвестиција;
- 8) обавезу закуподавца да покрене поступак за ревизију ловне основе ловишта у вези мера предвиђених програмом улагања/инвестиција закупца, ако те мере нису предвиђене ловном основом ловишта;
- 9) обавезу да се сви објекти, улагања и инвестиције које је купац изградио, односно уложио у газдовање ловним ревиром, од дана истека уговора о давању ловног ревира у закуп преносе у власништво закуподавца;
- 10) права и обавезе закупца;
- 11) права и обавезе закуподавца;
- 12) услове и начин раскида уговора о давању ловног ревира у закуп.

ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ ОБЕЛЕЖАВАЊА, ОДНОСНО ОЗНАЧАВАЊА ГРАНИЦА И ЛОВНО-ТЕХНИЧКИХ ОБЈЕКТА У ЛОВИШТУ

Овим правилником ближе се прописује начин обележавања, односно означавања граница ловишта, терена за обуку паса и полигона за лов дивљачи, као и ловно-техничких објеката у ловишту.

Границе ловишта, терена за обуку паса и полигона за лов дивљачи, као и ловно-техничких објеката у ловишту видно се обележавају, односно означавају одговарајућим таблама. Табле којима се обележавају, односно означавају границе ловишта, терена за обуку паса и полигона за лов дивљачи су од метала, правоугаоног облика, величине најмање 50 x 30 cm, жуте боје, са текстом исписаним црним словима ћириличким и латиничним писмом, а на подручјима где се користи писмо националне мањине и на том писму.

Текст на таблама којима се обележава, односно означава граница ловишта садржи назив ловишта и назив корисника ловишта, а може да садржи и лого корисника ловишта. Текст на таблама којима се обележава, односно означава граница терена за обуку паса садржи назив ловишта и речи: „терен за обуку паса”, а може да садржи и лого корисника ловишта. Текст на таблама којима се обележава, односно означава граница полигона за лов дивљачи садржи назив ловишта и речи: „полигон за лов дивљачи”, а може да садржи и лого корисника ловишта.

Табле којима се обележавају, односно означавају границе ловишта постављају се на погодну основу или држач на карактеристичним тачкама, у складу са актом о установљавању ловишта. Табле којима се обележавају, односно означавају ловно-технички објекти у ловишту (високе и ниске чеке) су од метала, правоугаоног облика, величине најмање 15 x 15 cm, жуте боје, са арапским редним бројем исписаним црном бојом.

ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ ОРГАНИЗОВАЊА СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ ЗА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ

Овим правилником ближе се прописује начин организовања стручне службе за газдовање ловиштем. Стручну службу за газдовање ловиштем чине лица која су стекла лиценцу за обављање стручних послова газдовања ловиштем и која су запослена код правног лица које је регистровано за обављање стручних послова у ловству, у складу са законом којим се уређује ловство. Када стручну службу за газдовање ловиштем чине два или више стручних лица, корисник ловишта може својим општим актом да одреди руководиоца стручне службе, који организује и координира рад стручне службе и обавља стручне послове у ловишту. Стручна служба за газдовање ловиштем организује се на начин да се планирани стручни послови газдовања ловиштем обављају непрестано на целој површини ловишта.

У зависности од укупне површине, врсте ловишта по намени, врсте ловишта по коришћењу простора, типа ловишта по надморској висини и конфигурацији терена, гајених ловостајем заштићених врста дивљачи, планираних мера газдовања ловиштем, као и других природних и економских услова ловишта, програмом развоја ловног подручја у коме се то ловиште налази прописује се број стручних лица у ловиштима, с тим да максимална површина по једном стручном лицу не може бити већа од 60.000 ha.

Стручна служба за газдовање ловиштем у погледу обављања стручних активности и послова коришћења, управљања, заштите и унапређивања популација дивљачи и њихових станишта и предузимања радњи за спровођење планских докумената организује се на начин да се обезбеди:

1) непрекидно праћење стања у ловишту кроз праћење ловостајем заштићене дивљачи у погледу бројности, оствареног прираста, полне, старосне и трофејне структуре за сваку врсту дивљачи, миграције дивљачи, здравственог стања и кондицију дивљачи као и услова за размножавање дивљачи и развој подмлатка;

2) предузимање стручних мера у погледу:

- (1) организовања и извођења лова, у складу са планским документом,
- (2) организовања и извођења промета одстрељене дивљачи и њених делова у складу са прописима којима се уређују ветеринарство и ловство,
- (3) организовања и координације рада ловочуварске службе,
- (4) успостављања и одржавања оптималне бројности ловостајем заштићених врста дивљачи утврђене у ловној основи,
- (5) утврђивања бројног стања дивљачи у ловишту,
- (6) спровођења планских докумената,
- (7) употребе ловачког оружја и муниције, ловачких паса у лову, као и лова соколовима у ловиштима у којима је такав начин лова предвиђен ловном основом,
- (8) праћења стања ловних и ловно-техничких објеката,
- (9) организовања оцењивања трофеја дивљачи,
- (10) набавке, односно производње хранива за исхрану и прихрану дивљачи по утврђеним нормативима,
- (11) учествовања у спровођењу превентивних ветеринарско-санитарних мера у ловишту ради здравствене заштите дивљачи,
- (12) спровођења превентивних мера заштите дивљачи при обављању пољопривредних и других радова у ловишту,

- (13) обележавања, односно означавања граница ловишта, терена за обуку паса и полигона за лов дивљачи, као и ловно-техничких објеката у ловишту,
- (14) обуке ловачких паса у ловишту,
- (15) учествовања у организовању ловачких испита, испита за оцењивање трофеја дивљачи и другим активностима од значаја за едукацију ловаца,
- (16) спровођења научно-истраживачких радова у ловишту,
- (17) спречавања штете на дивљачи и штете од дивљачи;

3) састављање оперативних планова и програма за унапређење квалитативног и квантитативног стања дивљачи и њихових станишта у ловишту, односно газдовање ловиштем, записника, извештаја, анализа, евиденције, обављање кореспонденције и слично, као и покретање поступка израде ревизије планских докумената за газдовање ловиштем.

Стручна служба за газдовање ловиштем у погледу функционалности, ефикасности, униформности и мобилности организује се на начин да се за стручна лица обезбеђује службено оружје, легитимација, униформа, превозно средство и друга опрема.

Службено оружје и одговарајућа муниција стручног лица обезбеђује се и евидентира се у складу са законом којим се уређује ловство и законом којим се уређује оружје и муниција. Стручно лице користи службено оружје искључиво у ловишту у коме врши дужност, за потребе спровођења мера газдовања ловиштем предвиђених ловном основом, а у складу са законом којим се уређује ловство и законом којим се уређује оружје и муниција. Службено оружје чува се закључано и на други начин обезбеђено како не би дошло у посед неовлашћених лица, у складу са прописима којима се уређује оружје и муниција. Приступ службеном оружју има овлашћено лице, у складу са прописима којима се уређује оружје и муниција.

Овлашћено лице задужује, односно раздужује службено лице службеним оружјем и одговарајућом муницијом, уз обавезну претходну контролу исправности службеног оружја. Оружје се задужује, односно раздужује ненапуњено, очишћено и одвојено од муниције. Легитимација стручног лица издаје се у виду картице, правоугаоног облика, димензија 54x86,6mm, која је израђена од тврдог картона, са доминантним зеленим тоновима. Легитимација садржи податке о стручном лицу, правном лицу и ловишту у коме стручно лице обавља дужност, и то: име, презиме и јединствени матични број стручног лица, место за фотографију, регистарски број легитимације, назив и седиште ловишта у коме стручно лице обавља дужност, пословно име и седиште правног лица, датум и место издавања легитимације и печат и потпис издаваоца легитимације.

Униформа стручног лица је радна и свечана, тамно зелене, односно маслинасто зелене боје. Радну униформу стручног лица чини:

- 1) капа/качкет;
- 2) кошуља (једна летња и једна зимска);
- 3) панталоне (једне летње и једне зимске);
- 4) џемпер;
- 5) рукавице;
- 6) капут, јакна;
- 7) ципеле;
- 8) чизме.

Свечану службену униформу стручног лица чини:

- 1) шешир;
- 2) кошуља (једна летња и једна зимска);
- 3) џемпер;
- 4) одело (једно летње и једно зимско);
- 5) капут;
- 6) ципеле.

Стручно лице радну униформу носи за време вршења службе и не може је отуђити. Ради обављања планираних послова стручне службе за газдовање ловиштем обезбеђује се моторно возило које се користи искључиво у ловишту. Моторним возилом управљају само лица која испуњавају услове за управљање моторним возилима у складу са законом којим се уређује безбедност саобраћаја и уз овлашћење надлежног органа корисника ловишта. Другу опрему стручних лица чине фотоапарат, двоглед, ловачки нож и остала опрема, у складу са законом којим се уређује ловство.

ПРАВИЛНИК О ЛОВОЧУВАРСКОЈ СЛУЖБИ

I УВОДНА ОДРЕДБА

Овим правилником уређује се начин организовања ловочуварске службе, изглед службене униформе ловочувара, изглед и садржина легитимације и ознаке ловочувара, врсте и правила употребе службеног оружја ловочувара, начин задуживања и раздуживања службеног оружја, врсте друге опреме ловочувара, садржина и изглед обрасца записника о извршеној или покушаној незаконитој радњи и потврде о привременом одузимању ствари.

II НАЧИН ОРГАНИЗОВАЊА ЛОВОЧУВАРСКЕ СЛУЖБЕ

Корисник ловишта има ловочуварску службу коју чине ловочувари који су стекли одговарајућу лиценцу у складу са законом којим се уређује ловство. Корисник ловишта организује ловочуварску службу за обављање послова заштите и уређивања ловишта, као и гајења и заштите дивљачи у ловишту на начин да се послови ловочуварске службе обављају несметано и непрестано на целој површини ловишта. Корисник ловишта у коме ловочуварску службу чине два или више ловочувара може својим општим актом да одреди руководиоца/пословођу ловочуварске службе који организује и координира рад ловочуварске службе и обавља послове ловочувара.

Ловочуварском службом у ловишту, у погледу организовања, координирања и контроле рада, руководи службено лице које корисник ловишта одреди својим општим актом, а које је ималац лиценце за обављање стручних послова газдовања ловиштем и које је запослено код правног лица које је регистровано за обављање стручних послова у ловству.

У оквиру вршења послова ловочуварске службе ловочувар води дневник ловочувара који садржи нарочито податке о: пословима, задацима и роковима за извршење тих послова и задатака; реализацији добијених послова и задатака од руководиоца; резултатима осматрања дивљачи; информацијама о стању дивљачи и њихових станишта у ловишту; запажањима у току својих активности у ловишту; предузетим радњама у ловишту; као и друге податке од значаја за дивљач и ловиште.

У случају ванредних ситуација у ловишту (незаконит лов, сумња на заразне болести дивљачи, елементарне непогоде, штете на дивљачи и од дивљачи и др.) ловочувар без одлагања обавештава овлашћено лице које обавља стручне послове газдовања ловиштем, законског заступника правног лица код кога је запослен, а по потреби и друге надлежне органе и о томе сачињава посебан извештај

III ИЗГЛЕД СЛУЖБЕНЕ УНИФОРМЕ ЛОВОЧУВАРА

Службена униформа ловочувара је радна и свечана, тамнозелене маслинастозелене боје. Радну службену униформа ловочувара чини:

- 1) капа/качкет;
- 2) кошуља (једна летња и једна зимска);
- 3) панталоне (једне летње и једне зимске);
- 4) џемпер;
- 5) рукавице;
- 6) капут, јакна;
- 7) ципеле;
- 8) чизме.

Свечану службену униформу ловочувара чини:

- 1) шешир;
- 2) кошуља (једна летња и једна зимска);
- 3) џемпер;
- 4) одело (једно летње и једно зимско);
- 5) капут;
- 6) ципеле.

Службену униформу ловочувар носи за време вршења службе и не сме је отуђити. Радна службена униформа ловочувара набавља се на сваке две године (по један зимски и летњи комплет), осим летње и зимске јакне, односно капута који се набављају сваке пете године.

Свечана службена униформа ловочувара набавља се сваке пете године (по један зимски и летњи комплет). Ако се службена униформа, односно део службене униформе ловочувара оштети тако да не може више да се користи, правно лице код кога је ловочувар запослен, на захтев ловочувара обезбеђује замену службене униформе, односно дела униформе и пре истека.

IV ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ЛЕГИТИМАЦИЈЕ И ОЗНАКЕ ЛОВОЧУВАРА

Легитимација ловочувара има предњу и задњу страну. Предња страна легитимације ловочувара садржи:

1) у горњем десном углу место за фотографију димензија 25 x 30 mm, испод које се налази место за печат правног лица код кога је ловочувар запослен;

2) у средишњем горњем делу Мали грб Републике Србије, испод кога се налазе речи:

„Република Србија

ЛЕГИТИМАЦИЈА

ЛОВОЧУВАРА”;

3) испод речи: „ЛОВОЧУВАРА”, налазе се речи: „Рег. број”, поред којих је означено место за уписивање регистарског броја легитимације, а десно од места за уписивање регистарског броја

легитимације налазе се речи: „Број ознаке” поред којих је означено место за уписивање броја ознаке;

4) испод речи: „Рег. број” налазе се речи: „Име и презиме” поред којих је означено место за упис презимена и имена ловочувара;

5) испод речи: „Име и презиме” налази се реч: „ЈМБГ”, поред које је означено место за упис Јединственог матичног броја грађанина.

Полеђина легитимације ловочувара садржи:

1) место означено за упис назива правног лица код кога је ловочувар запослен испод кога се налазе речи: „Назив правног лица код кога је ловочувар запослен”;

2) испод речи: „Назив правног лица код кога је ловочувар запослен”, налази се место означено за упис седишта правног лица код кога је ловочувар запослен, испод кога се налазе речи: „Седиште правног лица код кога је ловочувар запослен”;

3) испод речи: „Седиште правног лица код кога је ловочувар запослен”, налази се место означено за упис назива и седишта ловишта у коме ловочувар врши дужност, испод кога се налазе речи: „Назив и седиште ловишта у коме ловочувар врши дужност”;

4) испод речи: „Назив и седиште ловишта у коме ловочувар врши дужност” налази се текст који гласи: „Ловочувар има права, дужности и овлашћења из чл. 57. и 58. Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10)”;

5) испод текста из тачке 4) овог става, на левој страни је означено место за упис места и датума издавања ловочуварске легитимације, испод кога се налазе речи: „Место и датум издавања ловочуварске легитимације”;

6) испод текста из тачке 5) овог става, на средини налази се место за печат;

7) испод текста из тачке 5) овог става, на десној страни означено је место за потпис овлашћеног лица правног лица код кога је ловочувар запослен, испод кога се налазе речи: „Потпис овлашћеног лица правног лица код кога је ловочувар запослен”.

Ознака ловочувара је израђена од метала, овалног је облика димензија 70 x 61 mm, полирана и челично сиве боје (хромирана) са позлаћеним Малим грбом Републике Србије у центру ознаке димензија 25 x 14 mm.

На горњем делу ознаке налази се полирана хромирана, благо лучна трака на којој се налази ћирилички санс-серифни натпис „Република Србија”. Слова су угравирани и испуњена зеленом емајл бојом.

Испод металне траке из става 2. овог члана налази се ћирилички санс-серифни натпис „ЛОВОЧУВАР” (висине 5 mm), у металном раму (35 x 7mm) и око металних слова испуњен зеленом емајл бојом.

Симетрично лево и десно су позиционирани стилизовани рељефни листови храста зелене боје, које симетрично пресецају траке српске тробојке (црвено, плаво, бела).

На доњем делу ознаке ловочувара налази се лучни полирани, хромирани метални отсечак, са четвороцифреним идентификационим бројем (висине 4 mm), угравираним и испуњеним црном емајл бојом.

У доњем делу ознаке ловочувара, испод нумерације налази се лучна метална полирана трака ширине 9 mm на којој се налази стилизовано роговље европског јелена.

Ознака ловочувара носи се изнад левог џепа на кошуљи, јакни или капуту.

Ловочувар који изгуби легитимацију или ознаку или на други начин остане без легитимације, односно ознаке о томе одмах обавештава непосредног руководиоца. Нова легитимација, односно ознака ловочувара издаје се после оглашавања у јавним гласилима да изгубљена или на други начин нестала легитимација, односно ознака ловочувара више не важи. Ловочувар коме престане служба или који буде постављен на друго радно место враћа легитимацију и ознаку ловочувара у року од три дана од дана престанка службе или дана постављења на друго радно место.

V VRSTE И ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ СЛУЖБЕНОГ ОРУЖЈА ЛОВОЧУВАРА

Правно лице код кога је ловочувар запослен обезбеђује службено оружје и одговарајућу муницију за сваког ловочувара и евидентира службено оружје и муницију у складу са законом којим се уређује ловство и законом којим се уређује оружје и муниција. Ловочувар врши дужност наоружан службеним оружјем, у складу са законом којим се уређује ловство и законом којим се уређује оружје и муниција. Ловочувар користи службено оружје искључиво у ловишту у коме врши дужност, за потребе спровођења мера газдовања ловиштем предвиђених ловном основом, а у складу са законом којим се уређује ловство и законом којим се уређује оружје и муниција. Службено оружје у ловишту чува се закључано и на други начин обезбеђено како не би дошло у посед неовлашћених лица, у складу са прописима којима се уређује оружје и муниција. Правно лице код кога је ловочувар запослен овлашћује лица која имају приступ службеном оружју, у складу са прописима којима се уређује оружје и муниција.

VI НАЧИН ЗАДУЖИВАЊА И РАЗДУЖИВАЊА СЛУЖБЕНИМ ОРУЖЈЕМ И ДРУГОМ ОПРЕМОМ ЛОВОЧУВАРА

Овлашћено лице задужује, односно раздужује ловочувара службеним оружјем и одговарајућом муницијом, уз обавезну претходну контролу исправности службеног оружја. Оружје се задужује, односно раздужује ненапуњено, очишћено и одвојено од муниције. Ради ефикасног обављања послова ловочувара корисник ловишта обезбеђује моторно возило које се користи искључиво у ловишту у коме ловочувар врши дужност, за потребе спровођења мера газдовања ловиштем предвиђених ловном основом. Моторним возилом управљају само лица која испуњавају услове за управљање моторним возилима у складу са законом којим се уређује безбедност у саобраћају и уз овлашћење надлежног органа корисника ловишта.

Друга опрема ловочувара је:

- 1) фотоапарат;
- 2) двоглед;
- 3) ловачки нож;
- 4) друга потребна опрема.

VII САДРЖИНА И ИЗГЛЕД ОБРАСЦА ЗАПИСНИКА О ИЗВРШЕНОЈ ИЛИ ПОКУШАНОЈ НЕЗАКОНИТОЈ РАДЊИ И ПОТВРДЕ О ПРИВРЕМЕНОМ ОДУЗИМАЊУ СТВАРИ

Ловочувар сачињава Записник о извршеној или покушаној незаконитој радњи и лицу од кога су привремено одузети незаконито уловљена или ухваћена дивљач, трофеји и други делови дивљачи, пси и превозна и друга средства и предмети издаје Потврду о привременом одузимању ствари, на јединственом обрасцу Записника о извршеној или покушаној незаконитој радњи и Потврде о привременом одузимању ствари који се штампа на нумерисаном трослојномсамокопирајућем папиру, формата А 4 (210x297mm). Записник о извршеној или покушаној незаконитој радњи садржи: назив и седиште корисника ловишта; назив ловишта; назив ревира/дела ловишта; датум и време састављања записника; податке о лицу затеченом у ловишту које је извршило или покушало да изврши незакониту радњу (име и презиме, ЈМБГ, број личне карте, место пребивалишта и адресу); врсту, калибар и серијски број оружја које то лице поседује; предмете, псе и превозно или друго средство коришћено или намењено за вршење незаконите радње; место за опис незаконите радње које је извршило или покушало да изврши лице затечено у ловишту; место за примедбу ловочувара; место за потпис затеченог лица којим потврђује да је преузело примерак записника о извршеној или покушаној незаконитој радњи и место за име, презиме и потпис ловочувара. Потврда о привременом одузимању ствари садржи: назив и седиште корисника ловишта; број записника о извршеној или покушаној незаконитој радњи; датум и време састављања потврде; податке о лицу коме се привремено одузимају ствари (име и презиме, ЈМБГ, број личне карте, место пребивалишта и адреса); место за уписивање привремено одузетих ствари; опис одузетих ствари; количину одузетих ствари; место за примедбу ловочувара; место за потпис лица коме се привремено одузимају ствари; место за регистарски број легитимације ловочувара и место за потпис ловочувара.

 Република Србија		
ЛЕГИТИМАЦИЈА ЛОВОЧУВАРА		
Рег. број _____	Бр. ознаке _____	М.П.
Име и презиме: _____		
ЈМБГ: _____		

_____
Назив правног лица код кога је ловочувар запослен

_____
Седиште правног лица код кога је ловочувар запослен

_____
Назив и седиште ловишта у коме ловочувар врши дужност

Ловочувар има права, дужности и овлашћења из чл. 57. и 58. Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10).

_____
Место и датум издавања
ловочуварске легитимације

МП

_____
Потпис овлашћеног лица
правног лица код кога је ловочувар запослен

ЗАПИСНИК О ИЗВРШЕНОЈ ИЛИ ПОКУШАНОЈ НЕЗАКОНИТОЈ РАДЊИ

Назив и седиште корисника ловишта: _____
 Назив ловишта: _____
 Назив ревира/дела ловишта: _____
 Датум састављања записника: ____, 201__ године; Време састављања записника: _____

ПОДАЦИ О ЛИЦУ ЗАТЕЧЕНОМ У ЛОВИШТУ КОЈЕ ЈЕ ИЗВРШИЛО ИЛИ ПОКУШАЛО ДА ИЗВРШИ НЕЗАКОНИТУ РАДЊУ		
Име и презиме:	ЈМБГ:	Број личне карте:
Место пребивалишта и адреса:	Врста, калибар и серијски број оружја:	
Предмети, пси и друга средства која су коришћена или намењена за вршење незаконите радње:	Превозна или друга средства која су коришћена или намењена за вршење незаконите радње:	
МЕСТО ЗА ОПИС НЕЗАКОНИТЕ РАДЊЕ КОЈЕ ЈЕ ИЗВРШИЛО ИЛИ ПОКУШАЛО ДА ИЗВРШИ ЛИЦЕ ЗАТЕЧЕНО У ЛОВИШТУ:		
Примедба:		

Лице затечено у ловишту својим потписом потврђује да је преузело примерак записника о извршеној или покушаној незаконитој радњи: _____

Рег. број легитимације ловочувара

Потпис ловочувара

ПОТВРДА О ПРИВРЕМЕНОМ ОДУЗИМАЊУ СТВАРИ

Назив и седиште корисника ловишта: _____
Број записника о извршеној или покушаној незаконитој радњи: _____
Датум састављања потарде: ____201__ године; Време састављања потарде: _____

ПОДАЦИ О ЛИЦУ КОМЕ СЕ ПРИВРЕМЕНО ОДУЗИМАЈУ СТВАРИ			
Име и презиме:	ЈМБГ:	Број личне карте:	Место пребивалишта и адреса:
ПРИВРЕМЕНО ОДУЗЕТЕ СТВАРИ:		ОПИС СТВАРИ	КОЛИЧИНА
1			
2			
3			
4			
5			
6			
<u>Примедба:</u>			

Лице затечено у ловишту својим потписом потврђује да је преузело примерак потарде о привремено одузетим стварима: _____

Рег. број легитимације ловочувара

Потпис ловочувара

ПРАВИЛНИК О СТРУЧНОМ ИСПИТУ ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА У ЛОВСТВУ

Овим правилником утврђује се програм и начин полагања стручног испита за стицање лиценце за обављање одређених послова у ловству, образац записника о полагању стручног испита и образац уверења о положеном стручном испиту. Стручни испит полаже се по Програму полагања стручног испита за стицање лиценце за обављање одређених послова у ловству. Стручни испит се полаже пред Стручном комисијом за полагање стручног испита, коју образује Ловачка комора. Стручна комисија има три члана, које бира Управни одбор Ловачке коморе на предлог Стручног одбора Ловачке коморе.

Писмену пријаву за полагање стручног испита кандидат подноси Ловачкој комори на Обрасцу СИ-1 – Пријава за полагање стручног испита за стицање лиценце
Уз пријаву члана кандидат прилаже:

- 1) потврду о чланству у Ловачкој комори;
- 2) оригинал или оверену копију дипломе о стеченом образовању;
- 3) доказ о уплати трошкова полагања стручног испита;
- 4) копију личне карте.

Трошкове полагања стручног испита, као и трошкове полагања поправног испита сноси кандидат, односно правно лице код кога је кандидат запослен. О полагању стручног испита Стручна комисија води записник о полагању стручног испита на Обрасцу СИ-2 – Записник о полагању стручног/поправног испита за стицање лиценце за обављање одређених послова у ловству. На основу записника, кандидату који је положио стручни испит издаје се уверење о положеном стручном испиту на Обрасцу СИ-3 – Уверење о положеном стручном испиту за стицање лиценце. Евиденцију лица која су полагала стручни испит води Стручна комисија за сваког кандидата. Евиденција садржи податке о кандидату, и то: редни број, име и презиме, ЈМБГ, место и адреса становања, број и датум подношења пријаве за полагање стручног испита, датум полагања стручног испита и врсту лиценце за коју се полаже стручни испит, резултат полагања стручног испита, број записника о положеном стручном испиту и датум издавања уверења о положеном стручном испиту.

ПРОГРАМ ПОЛАГАЊА СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА У ЛОВСТВУ

Циљ програма је: Унапређење квалитета и стручно усмеравање кандидата за обављање одређених послова из области ловства за које је прописано стицање лиценце.

Задаци програма су:

- 1) увођење у редовну праксу стручно оспособљених лица за обављање одређених послова из области ловства;
- 2) израда критеријума и грађења стандарда за стручно оспособљавање појединаца у вршењу одређених послова из области ловства;
- 3) прилагођавање организације стручног испита у складу са стандардима компетенција.

I САДРЖАЈ ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА

- 1) Ловно законодавство
- 2) Основи планирања у ловству
- 3) Методологија израде планских докумената
- 4) Методологија израде економско-финансијског плана газдовања ловиштем
- 5) Акти корисника ловишта
- 6) Правилници и упутства
- 7) Планови газдовања ловиштима
- 8) Евиденција

II САДРЖАЈ ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ СТРУЧНИХ ПОСЛОВА ГАЗДОВАЊА ЛОВИШТЕМ

- 1) Екологија дивљачи и ловна зоологија
- 2) Газдовање ловиштима и популацијама дивљачи
- 3) Коришћење дивљачи

- 4) Управљање ловиштима
- 5) Уређење ловишта
- 6) Ловно законодавство

III САДРЖАЈ ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ЛОВОЧУВАРСКИХ ПОСЛОВА

- 1) Газдовање ловиштима и популацијама дивљачи
- 2) Коришћење дивљачи
- 3) Ловно законодавство
- 4) Уређење ловишта
- 5) Заштита и гајење дивљачи

Ловачкој комори
Кнеза Вишеслава бр. 3
11 000 Београд
Република Србија

ПРИЈАВА ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА:

- 1) израду планских докумената _____
- 2) обављање стручних послова газдовања ловиштем _____
- 3) обављање послова ловочуварске службе _____

КАНДИДАТ: _____
(име, очево име и презиме)

ДАТУМ И МЕСТО РОЂЕЊА: _____

ЈМБГ: _____

МЕСТО И АДРЕСА ПРЕБИВАЛИШТА: _____
_____

КОНТАКТ ТЕЛЕФОН: _____

Место и датум подношења пријаве: Потпис кандидата:

_____

Прилог:

- 1) потврда о чланству у Ловачкој комори;
- 2) оригинал или оверена копија дипломе о стеченом образовању;
- 3) доказ о уплати трошкова полагања стручног испита;
- 4) копија личне карте.

ЗАПИСНИК
о полагању стручног/поправног испита за стицање лиценце
за обављање одређених послова у ловству

Пред Стручном комисијом у саставу:

1. _____ председник Стручне комисије;
2. _____ члан Стручне комисије;
3. _____ члан Стручне комисије;

_____
(име, очево име и презиме кандидата и стручна спрема)

рођен/а у _____, датум _____ године _____
ЈМБГ _____, број личне карте _____,
место издавања _____, полаже дана _____, стручни испит за
стицање лиценце за _____.

Испитни предмети: Оцена: задовољио/није задовољио

1. _____ ; _____
2. _____ ; _____
3. _____ ; _____
4. _____ ; _____
5. _____ ; _____
6. _____ ; _____
7. _____ ; _____
8. _____ ; _____

Подаци о полагању стручног испита:

_____
_____
_____.

Белешке испитивача:

_____
_____
_____
_____

Потпис испитивача

Након завршеног испита, Стручна комисија утврђује да је кандидат полагао стручни испит за стицање лиценце за _____ и показао успех:

ПОЛОЖИО-ЛА, НИЈЕ ПОЛОЖИО-ЛА,

те се упућује на поправни испит из предмета _____, што кандидату на основу овог записника, одмах по одржаном испиту усмено објављује председник Стручне комисије, а кандидат објаву наведених резултата стручног испита потврђује потписом овог записника.

Кандидат: _____

Председник Стручне комисије _____

Члан _____

Члан _____

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ЛОВАЧКА КОМОРА

Стручна комисија за полагање стручног испита

У В Е Р Е Њ Е

О ПОЛОЖЕНОМ СТРУЧНОМ ИСПИТУ ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ

_____ (име, очево име и презиме кандидата)

Датум рођења: _____ ЈМБГ: _____

Место и општина рођења: _____

ПОЛАГАО-ЛА је стручни испит по Правилнику о полагању стручног испита за стицање лиценце за обављање одређених послова у ловству („Службени гласник РС”, број: __/__), пред Стручном комисијом за полагање стручног испита Ловачке коморе дана _____ године, и ПОЛОЖИО – ЛА је стручни испит за стицање ЛИЦЕНЦЕ ЗА:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

Уверење се издаје на основу Правилника о полагању стручног испита за стицање лиценце за обављање одређених послова у ловству („Службени гласник Републике Србије”, број:

Број: _____

Датум: _____

Председник Стручне комисије   М.П.   Председник Ловачке коморе

_____

_____

ПРАВИЛНИК О САДРЖИНИ И НАЧИНУ ИЗРАДЕ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА У ЛОВСТВУ

I УВОДНА ОДРЕДБА

Овим правилником ближе се прописује садржина и начин израде програма развоја ловног подручја, ловне основе, годишњег плана газдовања, програма газдовања за ограђени део ловишта и програма насељавања дивљачи.

II САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ПРОГРАМА РАЗВОЈА ЛОВНОГ ПОДРУЧЈА

I Садржина Програма

Програм садржи нарочито:

- 1) преамбулу;
- 2) назив ловног подручја, површину и границе ловног подручја;
- 3) природне и друге услове за гајење ловостајем заштићених врста дивљачи, као и за одржавање и унапређења стања одређених заштићених и трајно заштићених врста дивљачи ;
- 4) општу оцену погодности станишних и других фактора у ловном подручју;
- 5) врсте, процењене почетне и оптималне бројности фондова ловних врста дивљачи и друге смернице за управљање популацијама тих врста дивљачи у ловном подручју ;
- 6) врсте, процењене бројности неловних врста дивљачи и друге смернице за заштиту тих врста дивљачи у ловном подручју;
- 7) циљеве газдовања у ловном подручју и мере за остваривање циљева;
- 8) мере гајења и заштите дивљачи;
- 9) мере за спречавање штета од дивљачи и штета на дивљачи;
- 10) начин и услове партиципације власника земљишта, вода и шума обухваћеног Програмом;
- 11) опште податке о правном лицу које је регистровано за обављање послова планирања у ловству и које је израдило плански докуменат;
- 12) карту ловног подручја и друге прилоге.

Преамбула

Преамбула се налази на почетку Програма испред назива и садржи правни основ за доношење и назив органа који доноси Програм.

Општи подаци о ловном подручју

Општи подаци о ловном подручју прецизирају се Програмом тако што се поред назива ловног подручја наводи и:

- 1) назив и број акта о установљавању ловног подручја и број јавног гласила у којем је објављен акт о установљавању ловног подручја;
- 2) опис граница ловног подручја;
- 3) укупна површина ловног подручја.

Природни и други услови за гајење ловних врста дивљачи и за одржавање и унапређења стања неловних врста дивљачи

Природни и други услови за гајење ловних врста дивљачи и за одржавање и унапређења стања неловних врста дивљачи односе се на:

- 1) основне природне и еколошке карактеристике ловног подручја;
- 2) процењену структуру површина ловног подручја;
- 3) начин коришћења површина у ловном подручју;
- 4) заштићена природна добра.

Општа оцена погодности станишних и других фактора у ловном подручју

Програм садржи општу оцену погодности станишних и других фактора у ловном подручју, као основ за утврђивање бонитета станишта и процене оптималне бројности ловних врста дивљачи у ловном подручју.

Оцена обухвата:

- 1) оцену погодности станишних фактора за гајење ловних врста дивљачи у ловном подручју (географски, биолошки, еколошки, педолошки, хидролошки, климатски, орографски и други фактори);
- 2) однос према другим делатностима у ловном подручју;
- 3) дејство потенцијалних фактора ризика (антропогени фактори, предатори, болести и други).

Смернице за управљање популацијама ловних врста дивљачи

Смернице за управљање популацијама ловних врста дивљачи одређују се посебно за сваку ловну врсту дивљачи у ловном подручју и односе се нарочито на:

- 1) домаћи и латински назив ловне врсте дивљачи;
- 2) статус угрожености и заштите ловне врсте дивљачи (национални и међународни ниво);
- 3) процењену тренутну бројност ловне врсте дивљачи;
- 4) процењену оптималну бројност ловне врсте дивљачи;
- 5) начин утврђивања бројног стања ловне врсте дивљачи;
- 6) циљеве управљања ловном врстом дивљачи;
- 7) мере управљања ловном врстом дивљачи.

Смернице за заштиту неловних врста дивљачи

Смернице за заштиту неловних врста дивљачи односе се нарочито на:

- 1) домаћи и латински назив неловне врсте;
- 2) статус угрожености и заштите неловне врсте дивљачи (национални и међународни ниво);
- 3) процењену тренутну бројност неловне врсте дивљачи;
- 4) планиране активности које се односе на физичке, правне, биолошке, здравствене и друге мере за заштиту неловних врста дивљачи у ловном подручју.

Циљеви газдовања у ловном подручју

Програмом се утврђују циљеви газдовања у ловном подручју, који се нарочито односе на:

- 1) статус дивљачи;
- 2) заштиту дивљачи;
- 3) станишне услове и капацитет ловног подручја;
- 4) укупни биодиверзитет;
- 5) послове газдовања и друге стручне послове;
- 6) социо-економске циљеве.

Мере за остваривање циљева газдовања у ловном подручју

За остваривање циљева газдовања у ловном подручју Програмом се нарочито уређују мере за:

- 1) унапређење статуса дивљачи у ловном подручју;
- 2) унапређење здравствене заштите дивљачи;
- 3) унапређење станишних услова и капацитета ловног подручја;
- 4) очување и унапређење укупног биодиверзитета;
- 5) унапређење послова газдовања и других стручних послова;
- 6) остваривање циљева у социо-економској сфери.

Поред мера Програмом се утврђује и потребан број стручних лица и ловочувара у ловиштима која се налазе у ловном подручју, и то у зависности од: укупне површине ловишта, врсте ловишта по намени, врсте ловишта по коришћењу простора, типа ловишта по надморској висини и конфигурацији терена, ловних врста дивљачи, планираних мера газдовања ловиштем, као и других природних и економских услова ловишта.

Мере гајења и заштите дивљачи у ловном подручју

Мере гајења и заштите дивљачи у ловном подручју, јесу:

- 1) мере управљања ловним врстама дивљачи;
- 2) мере за постизање одржавање и обнављање броја и квалитета дивљачи према природним и другим могућностима станишта;
- 3) мере које обезбеђују услове за опстанак и развој популације дивљачи и њену заштиту од противзаконитог коришћења.

Мере за спречавање штета од дивљачи и штета на дивљачи

Мере за спречавање штета од дивљачи, као и мере за спречавање штета на дивљачи у ловном подручју обухватају превентивне, компензационе и друге мере.

Начин и услови партиципације власника земљишта, вода и шума обухваћеног Програмом

Програмом се уређује начин и услови партиципације власника земљишта, вода и шума у погледу:

- 1) учешћа у припремним радњама за израду планских докумената, ради усклађивање права корисника ловишта на газдовање ловиштем и права својине власника земљишта, вода и шума обухваћеног Програмом;
- 2) сарадње са корисницима ловишта, поуздане информисаности о ловним активностима, едукације из области ловства и друго;
- 3) сарадње са корисницима ловишта у решавању проблема везаних за штете на дивљачи и штете од дивљачи.

Општи подаци о пројектанту Програма

Општи подаци о пројектанту Програма односе се на:

- 1) правну форму/претежну делатност/шифру делатности;
- 2) основне податке о лицу са лиценцом за израду планских докумената и број те лиценце.

Поред података Програм садржи и потпис лица са лиценцом за израду планских докумената, као и печат и потпис одговорног лица код пројектанта.

Карта ловног подручја и други прилози

Саставни део Програма је карта ловног подручја у дигиталном и штампаном облику, као и геотопографска подлога у дигиталном растерском облику у размери 1:300.000 и налазе се у прилогу Програма. Поред прилога, Програм може да садржи и табеларне, графичке и друге прилоге.

II Начин израде Програма

Програм се израђује у електронском и штампаном облику. Штампани облик Програма се израђује као укоричена књига чије странице су нумерисане.

III САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ЛОВНЕ ОСНОВЕ

I Садржина ловне основе

Ловна основа садржи:

- 1) преамбулу;
- 2) опште податке о кориснику ловишта;
- 3) назив ловишта и друге податке о ловишту (у даљем тексту: општи подаци о ловишту);
- 4) резултате газдовања ловиштем у претходном планском периоду;
- 5) природне и остале услове за гајење ловних врста дивљачи;
- 6) оцену погодности станишних и других фактора у ловишту;
- 7) врсте, процењене почетне и оптималне бројности фондова ловних врста дивљачи и управљање популацијама тих врста дивљачи са планом одстрела дивљачи у ловишту;
- 8) врсте, процењене бројности неловних врста дивљачи, као и циљеве и мере заштите тих врста дивљачи у
- 9) циљеве газдовања ловиштем и мере за остваривање циљева;
- 10) мере гајења и заштите дивљачи;

- 11) план уређивања и одржавања ловишта;
- 12) мере за спречавање штета на дивљачи и штета од дивљачи;
- 13) економско-финансијски план газдовања;
- 14) опште податке о пројектанту ловне основе;
- 15) карту ловишта и друге прилоге.

Преамбула

Преамбула се налази на почетку ловне основе испред назива и садржи правни основ за доношење, број уговора о давању права на газдовање ловиштем и назив органа који доноси ловну основу.

Општи подаци о кориснику ловишта

Ловна основа садржи опште податке о кориснику ловишта, и то:

- 1) назив и седиште корисника ловишта;
- 2) правну форму/претежну делатност/шифру делатности корисника ловишта;
- 3) број запослених на пословима ловства, по квалификацијама и структури.

Општи подаци о ловишту

Општи подаци о ловишту прецизирају се ловном основном, тако што се поред назива ловишта наводи и:

- 1) назив и број акта о установљавању ловишта и број јавног гласила у којем је објављен акт о установљавању ловишта;
- 2) назив ловног подручја у коме се ловиште налази;
- 3) врста/тип ловишта;
- 4) опис граница ловишта;
- 5) укупна површина ловишта.

Поред података у ловној основи наводе се и одговарајући подаци из уговора о давању правана газдовање ловиштем.

Резултати газдовања ловиштем у претходном планском периоду

Ловна основа садржи резултате газдовања ловиштем у претходном планском периоду, исказане у табеларном приказу:

- 1) оптималних фондова ловних врста дивљачи;
- 2) матичних фондова ловних врста дивљачи за сваку ловну годину.

Поред табеларног приказа ловна основа садржи и преглед планираних и реализованих ловних активности (насељавање дивљачи, одстрел, набавка и утрошак хране за дивљач, набавка медикамената, број организованих ловова, број ловаца, остварени пословни резултати и слично).

Природни и други услови за гајење ловних врста дивљачи

Природни и други услови за гајење ловних врста дивљачи односе се на:

- 1) процењену структуру површина ловишта, на основу расположивих података из катастра непокретности;

- 2) начин коришћења површина у ловишту;
- 3) површине ловишта на којима ловна врста дивљачи има повољне услове за живот, репродукцију, правилан развој и сталан опстанак и на којима се ловним газдовањем гаји, штити и рационално користи (ловно-продуктивне површине);
- 4) површине ловишта на којима ловна врста дивљачи нема услова за сталан опстанак и размножавање или на којима је непожељна или осетно штетна и на којима се дивљач штити и лови, али се не гаји (ловно-непродуктивнеповршине);
- 5) заштићена природна добра у ловишту;
- 6) кратак опис основних карактеристика суседних ловишта.

Оцена погодности станишних и других фактора у ловишту

Ловна основа садржи оцену погодности станишних и других фактора у ловишту којом се утврђује:

- 1) погодност станишних фактора, односно квалитет станишта у односу на животне услове за поједине врсте ловне дивљачи на ловно-продуктивним површинама (бонитирање);
- 2) капацитет ловишта, као највећи могући број ловне дивљачи утврђен бонитирањем, који се може гајити у ловишту, а који не нарушава природне односе између ловне врсте дивљачи и осталих животињских врста, као и између ловних врста дивљачи и њихових станишта и који не чини никакве штете или чини минималне и подношљиве штете на ловно-продуктивним површинама на којима се гаји;
- 3) однос према другим делатностима у ловишту;
- 4) дејство потенцијалних фактора ризика (антропогени фактори, предатори, болести и друго).

Управљање популацијама ловних врста дивљачи

Управљање популацијама ловних врста дивљачи односи се нарочито на:

- 1) домаћи и латински назив ловне врсте дивљачи;
- 2) статус угрожености и заштите ловних врста дивљачи (национални ниво);
- 3) процењене почетне бројности ловних врста дивљачи;
- 4) оптималне бројности ловних врста дивљачи утврђених бонитирањем;
- 5) план развоја популација ловних врста дивљачи за период важења ловне основе кроз израду динамике развоја популације за сваку врсту, на бази пројекције по старосним класама (подмладак, младе, средњедобне и зреле јединке), у квантитативном распону од утврђене минималне бројности те врсте за сваку ловну годину до оптималне бројности, са планом одстрела ловне дивљачи по полној, старосној и трофејној структури;
- 6) насељавање дивљачи у ловиште;
- 7) производњу/набавку хране и медикамената за ловне врсте дивљачи са нормативима;
- 8) лов и остале ловне активности (врста и начин организовања лова, промет одстрељене дивљачи и њених делова, услови и начин коришћења ловачких паса у ловишту и друго).

Заштита неловних врста дивљачи

Заштита неловних врста дивљачи односи се нарочито на:

- 1) домаћи и латински назив неловне врсте дивљачи;
- 2) статус угрожености и заштите неловне врсте дивљачи (национални ниво);
- 3) процењену тренутну бројност неловне врсте дивљачи;
- 4) планиране активности које се односе на физичке, правне, биолошке, здравствене и друге мере за заштиту неловних врста дивљачи у ловишту.

Циљеви газдовања у ловишту

Ловном основом се утврђују циљеви газдовања у ловишту, који се нарочито односе на:

- 1) управљање ловним врстама дивљачи;
- 2) унапређење здравствене заштите ловних врста дивљачи;
- 3) унапређење станишних услова и капацитета ловишта, као и услова за бољу организацију газдовања ловиштем;
- 4) развој и унапређење ловног туризма;
- 5) очување и унапређење укупног биодиверзитета;
- 6) социо-економске циљеве.

Мере за остваривање циљева газдовања у ловишту

За остваривање циљева газдовања у ловишту ловном основом се нарочито уређују мере за:

- 1) унапређење управљања ловним врстама дивљачи;
- 2) унапређење здравствене заштите ловних врста дивљачи;
- 3) унапређење станишних услова и капацитета ловишта, као и услова за бољу организацију газдовања ловиштем (одређивање ловног ревира у ловишту и друге мере);
- 4) развој и унапређење ловног туризма;
- 5) очување и унапређење укупног биодиверзитета;
- 6) остваривање циљева у социо-економској сфери.

Мере гајења и заштите дивљачи у ловишту

Мере гајења и заштите дивљачи у ловишту, јесу:

- 1) мере управљања ловним врстама дивљачи;
- 2) мере за постизање, одржавање и обнављање броја и квалитета ловних врста дивљачи у односу на природне и друге могућности станишта;
- 3) мере које обезбеђују услове за опстанак и развој популације дивљачи (физичке, правне, биолошке, здравствене и друге мере) и њену заштиту од противзаконитог коришћења;
- 4) усклађивање ловне делатности са другим делатностима које се врше у ловишту и суседним ловиштима (у области шумарства, пољопривреде, водопривреде и друго);
- 5) друге мере.

План уређивања и одржавања ловишта

План уређивања и одржавања ловишта односи се на подизање поља и за дивљач, изградњу, обележавање, односно означавање, одржавање и унапређивање стања ловних и ловно-техничких објеката у ловишту, као и на друге активности.

Мере за спречавање штета од дивљачи и штета на дивљачи

Мере за спречавање штета од дивљачи, као и мере за спречавање штета на дивљачи у ловишту обухватају превентивне, компензационе и друге мере.

Економско-финансијски план газдовања ловиштем

Економско-финансијски план газдовања ловиштем садржи:

- 1) пројекцију непосредних и посредних прихода (ловно-туристичке услуге и друго) и расхода од газдовања ловиштем (накнада за коришћење ловних врста дивљачи, ПДВ, плате, набавка дивљачи, опреме, хране, медикамената и друго);
- 2) инвестициона и друга улагања у ловиште.

Општи подаци о пројектанту ловне основе

Општи подаци о пројектанту ловне основе односе се на:

- 1) правну форму/претежну делатност/шифру делатности;
  - 2) основне податке о лицу са лиценцом за израду планских докумената и број те лиценце.
- Поред података ловна основа садржи и потпис лица са лиценцом за израду планских докумената, као и печат и потпис одговорног лица код пројектанта.

Карта ловишта и други прилози

Саставни део ловне основе је карта ловишта размере до 1:50.000, на којој је приказана просторна дистрибуција ловне дивљачи по врстама, ловни и ловнотехнички објекти, као и границе полигона за лов ловних врста дивљачи и полигона за обуку ловачких паса и која се налази прилогу ловне основе.

Поред прилога, ловна основа садржи и евиденцију извршених радова у ловишту, евиденцију штета у ловишту, штета на дивљачи и од дивљачи, хронику ловишта, као и табеларне, графичке и друге прилоге. Евиденција извршених радова, води се за сваку ловну годину и садржи упоредни приказ планираних и извршених радова који се односе на: одржавање ловишта, изградњу, адаптацију и одржавање ловних и ловно-техничких објеката у ловишту, одстрел ловне дивљачи за сваку врсту по полној, старосној и трофејној структури, производњу и/или насељавање ловних врста дивљачи, производњу и набавку хране, медикамената и других средстава за исхрану и прихрањивање дивљачи, спречавање штета од дивљачи и на дивљачи, као и на друге радове и инвестиције.

II Начин израде ловне основе

У ловној основи, у зависности од организације газдовања ловиштем, посебно се исказују планиране активности, као и циљеви и мере ловног газдовања за отворени део ловишта, ограђени део ловишта, односно за ловни ревер. У случају да постоји потреба да се изради ревизија ловне основе, примењују се одредбе овог правилника. Ловна основа се израђује у електронском и штампаном облику. Штампани облик се израђује као укоричена књига, чије странице су нумерисане. Ловна основа у електронском облику чува се у Централној бази података као трајни документ.

IV САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА

I Садржина годишњег плана

Годишњи план садржи:

- 1) преамбулу;
- 2) назив ловишта и друге податке о ловишту
- 3) резултате газдовања ловиштем у претходној ловној години;
- 4) врсте и бројно стање фондова ловних врста дивљачи и управљање популацијама тих врста дивљачи са планом одстрела дивљачи у ловишту у ловној години;
- 5) врсте, процењене бројности неловних врста дивљачи, као и циљеве и мере заштите тих врста дивљачи у ловишту у ловној години;
- 6) мере гајења и заштите дивљачи;
- 7) план уређивања и одржавања ловишта;
- 8) мере за спречавање штета од дивљачи и штета на дивљачи;
- 9) економско-финансијски план газдовања;
- 10) опште податке о пројектанту годишњег плана;
- 11) прилог.

Преамбула

Преамбула се налази на почетку годишњег плана испред назива и садржи правни основ за доношење и назив надлежног органа корисника ловишта који доноси годишњи план.

Општи подаци о ловишту

Општи подаци о ловишту прецизирају се годишњим планом тако што се поред назива ловишта наводи и:

- 1) назив корисника ловишта;
- 2) врста/тип ловишта;
- 3) укупна површина ловишта;
- 4) структура и начин коришћења површина у ловишту.

Резултати газдовања ловиштем у претходној ловној години

Резултати газдовања ловиштем у претходној ловној години односе се на упоредни приказ планираних мера за период важења претходног годишњег плана и остварених резултата газдовања ловиштем у претходној ловној години и то посебно за отворени, односно за ограђени део ловишта.

Управљање популацијама ловних врста дивљачи у ловној години

Управљање популацијама ловних врста дивљачи у ловној години односи се на:

- 1) врсте и бројно стање матичних фондова популација ловних врста дивљачи која су утврђена бројањем, на начин прописан Програмом;
- 2) оптималне бројности популација ловних врста дивљачи, као и густине популација ловних врста дивљачи утврђених бонитирањем;

- 3) план развоја популација ловних врста дивљачи у ловној години кроз израду динамике развоја популације за сваку врсту, на бази пројекције по старосним класама (подмладак, младе, средњедобне и зреле јединке), у квантитативном распону од утврђене минималне бројности те врсте до оптималне бројности, са планом одстрела ловне дивљачи по полној, старосној и трофејној структури;
- 4) производња/набавка хране и медикамената за ловне врсте дивљачи, са нормативима;
- 5) насељавање дивљачи у ловиште;
- 6) лов и остале ловне активности (врста и начин организовања лова, промет одстрељене дивљачи и њених делова, услови и начин коришћења ловачких паса у ловишту и друго).

Заштита неловних врста дивљачи у ловној години

Заштита неловних врста дивљачи у ловној години односи се нарочито на:

- 1) домаћи и латински назив неловне врсте дивљачи;
- 2) статус угрожености и заштите неловне врсте дивљачи (национални ниво);
- 3) процењену тренутну и оптималну бројност неловне врсте дивљачи;
- 4) планиране активности које се односе на физичке, правне, биолошке, здравствене и друге мере за заштиту неловних врста дивљачи у ловишту.

Мере гајења и заштите дивљачи у ловишту

Мере гајења и заштите дивљачи у ловишту уређују се годишњим планом у складу са мерама гајења и заштите дивљачи у ловишту.

План уређивања и одржавања ловишта

План уређивања и одржавања ловишта уређује се годишњим планом у складу са планом уређивања и одржавања.

Мере за спречавање штета од дивљачи и штета на дивљачи

Мере за спречавање штета од дивљачи, као и мере за спречавање штета на дивљачи у ловишту обухватају превентивне, компензационе и друге мере.

Економско-финансијски план газдовања

Економско-финансијски план газдовања садржи:

- 1) пројекцију непосредних и посредних прихода (ловно-туристичке услуге и друго) и расхода од газдовања ловиштем (накнада за коришћење ловних врста дивљачи, ПДВ, плате, набавка дивљачи, опреме, хране, медикамената и друго);
- 2) инвестициона и друга улагања у ловиште.

Општи подаци о пројектанту годишњег плана

Општи подаци о пројектанту годишњег плана односе се на:

- 1) правну форму/претежну делатност/шифру делатности;
- 2) основне податке о лицу са лиценцом за израду планских докумената и број те лиценце.

Поред података годишњи план садржи и потпис лица са лиценцом за израду планских докумената, као и печат и потпис одговорног лица код пројектанта.

Прилози

Саставни део годишњег плана су прилози, и то:

- 1) евиденције газдовања ловиштем;
- 2) табеларни, графички и други прилози.

II Начин израде годишњег плана

У годишњем плану, у зависности од организације газдовања ловиштем, посебно се исказују планиране активности, као и мере ловног газдовања за отворени део ловишта, ограда део ловишта, односно за ловни ревер. У случају да постоји потреба да се изради ревизија годишњег плана, примењују се одредбе овог правилника. Годишњи план се израђује у електронском и штампаном облику, тако што су странице нумерисане. Годишњи план чува се у архиви корисника ловишта, као трајни документ.

V САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ПРОГРАМА ГАЗДОВАЊА ЗА ОГРАЂЕНИ ДЕО ЛОВИШТА

Ако је део ловишта ограда у складу са законом, израђује се програм газдовања за ограда део ловишта, који је саставни део ловне основе.

Програм газдовања за ограда део ловишта садржи:

- 1) назив ловишта у којем се налази ограда део ловишта;
- 2) укупну површину ограденог дела ловишта;
- 3) намену ограденог дела ловишта (заштита, управљање, лов и коришћење дивљачи, обука ловачких паса, полигони за лов дивљачи и друго);
- 4) врсте дивљачи у ограденом делу ловишта;
- 5) планиране мере за:
  - (1) заштиту, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација ловних врста дивљачи у ограденом делу ловишта,
  - (2) заштиту, очување и унапређивање станишта дивљачи,
  - (3) заштиту, уређивање и одржавање ловишта,
  - (4) спречавање штета на дивљачи и штета од дивљачи у ограденом делу ловишта;
- 6) план улагања у подизање ограде и уређење ограденог дела ловишта са спецификацијом планираних расхода;
- 7) пројекцију планираних прихода и расхода за период газдовања ограденим делом ловишта, утврђених ловном основном;
- 8) карту ограденог дела ловишта.

Програм газдовања за ограда део ловишта садржи и друге податке од значаја за остваривање циљева газдовања ограденим делом ловишта.

VI САДРЖИНА И НАЧИН ИЗРАДЕ ПРОГРАМА НАСЕЉАВАЊА ДИВЉАЧИ

Ако је ловном основном планирано насељавање дивљачи израђује се програм насељавања дивљачи, који је саставни део ловне основе. Програм насељавања дивљачи садржи нарочито:

- 1) студију изводљивости, која садржи нарочито: стручну оправданост реализације програма насељавања дивљачи, био-еколошке аспекте и економске аспекте насељавања дивљачи, циљ извођења програма насељавања дивљачи и друго;
- 2) основне податке о прихватилишту са доказом о испуњености услова који се уређују у складу са прописима о ветеринарству, заштите животне средине и ловству;
- 3) поступке:
  - (1) набавке и уношења дивљачи у прихватилиште,
  - (2) праћења дивљачи у прихватилишту и праћење дивљачи после испуштања;
  - 3) динамику реализације појединих фаза програма;
  - 4) очекиване резултате реализације програма;
  - 5) податке о носиоцима реализације програма;
  - 6) спецификацију трошкова потребних за реализацију програма насељавања дивљачи;
  - 7) прилог.

Прилог нарочито обухвата:

- 1) табеларни или други приказ података о оградама и објектима који су саставни део прихватилишта;
- 2) прегледну карту ловишта у размери 1:10.000 са местом и положајем прихватилишта као и са просторним распоредом објеката;
- 3) прегледну карту у размери 1:100.000 са локацијом прихватилишта и дела ловишта у који се планира испуштање дивљачи у односу на насељена места у окружењу.

ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА И НАЧИНУ ОРГАНИЗОВАЊА ЛОВА, ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ ОБРАСЦА ЛОВНЕ КАРТЕ, ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ ОБРАСЦА ДОЗВОЛЕ ЗА ЛОВ КРУПНЕ ДИВЉАЧИ И ДОЗВОЛЕ ЗА ЛОВ СИТНЕ ДИВЉАЧИ, КАО И ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ ОБРАСЦА ИЗВЕШТАЈА О ИЗВРШЕНОМ ЛОВУ

I УВОДНА ОДРЕДБА

Овим правилником ближе се прописују услови и начин организовања лова, изглед и садржина обрасца ловне карте, изглед и садржина обрасца дозволе за лов крупне дивљачи и дозволе за лов ситне дивљачи, као и изглед и садржина обрасца извештаја о извршеном лову.

II УСЛОВИ ОРГАНИЗОВАЊА ЛОВА

Корисник ловишта може да организује лов на одређену ловостајем заштићену дивљач ловцу који поседује ловну карту за текућу ловну годину, оружни лист за одговарајуће ловачко оружје и одређену дозволу за лов, која се сачињава и издаје у складу са овим правилником. Корисник ловишта мора да води евиденцију извештаја о сваком извршеном лову, који се сачињава и издаје у складу са овим правилником.

Ловцу који не поседује одговарајући оружни лист, као и ловцу који не поседује ловну карту, односно ловцу чија је ловна карта изгубљена или трајно оштећена (поцепана или похабана ловна карта тако да недостају поједини делови, односно одштампани и/или уписани подаци се не могу јасно прочитати), овлашћено лице корисника ловишта не може да изда дозволу за лов дивљачи. Ради поновног стицања права на лов, у случају губитка или трајног оштећења ловне карте ловац мора да поднесе захтев за издавање нове ловне карте кориснику ловишта, који га води у евиденцији захтева за издавања ловних карата.

Уз захтев ловац прилаже:

- 1) трајно оштећену ловну карту, ако је захтев поднет због трајног оштећења;
- 2) изјаву како је дошло до губитка или трајног оштећења ловне карте;
- 3) доказ о уплати накнаде за нови образац ловне карте на рачун прописан за уплату јавних прихода.

Корисник ловишта подноси захтев Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде за издавање нове ловне карте, у року од седам дана од дана добијања документације. На захтев корисника ловишта до добијања нове ловне карте ловац може да лови само уз одобрење Министарства. Изгубљена или трајно оштећена ловна карта поништава се у евиденцији корисника ловишта за издавање ловних карата и у Централној бази података.

Корисник ловишта мора за сваког ловца у лову на крупну дивљач, вука, шакала и лисицу да обезбеди пратњу лица које врши стручне послове газдовања ловиштем или ловочувара (стручни пратилац). Корисник ловишта мора да обезбеди стручног пратиоца за сваку групу ловаца у лову на ситну дивљач и групу ловаца у групном лову на дивље свиње, вука, шакала и лисицу. Изузетно, у случају да организује лов, а да нема потребан број

стручних пратиоца, корисник ловишта мора да обезбеди пратиоца за сваког ловца у лову на крупну дивљач, вука, шакала и лисицу, односно за сваку групу ловаца у лову на ситну дивљач и групу ловаца у групном лову на дивље свиње, вука, шакала и лисицу, у складу са својим актом. Пратилац у лову на ситну дивљач и у групном лову на дивље свиње, вука, шакала и лисицу уједно је и вођа групе.

Овлашћено лице корисника ловишта мора пре издавања дозволе за лов да упозна сваког ловца у лову на крупну дивљач и стручног пратиоца/пратиоца/вођу групе ловаца са начином организовања лова, обавезама и одговорностима у организовању и реализацији лова, временом трајања лова, мерама сигурности у лову, начином коришћења објеката у лову, поступањем са уловљеном и угнулом дивљачи и њеним деловима, као и са ценама одстрела дивљачи, меса одстрељене дивљачи и услуга у лову, што ловац и стручни пратилац/пратилац/вођа групе ловаца потврђује потписом на дозволи за лов.

У зависности од врсте дивљачи која се лови и начина организовања лова, овлашћено лице корисника ловишта после утврђивања исправности ловне карте, оружног листа, личне исправе ловца/вође групе ловаца и документације ловачког пса издаје ловцу/вођи групе ловаца и стручном пратиоцу/пратиоцу одређену дозволу за лов дивљачи.

Корисник ловишта који организује лов на крупну дивљач, вука, шакала и лисицу мора да изда дозволу за лов крупне дивљачи, вука, шакала и лисицу у три истоветна примерка од којих један примерак издаје ловцу, један примерак стручном пратиоцу/пратиоцу, а један примерак задржава у евиденцији издатих дозвола за лов крупне дивљачи корисника ловишта. Корисник ловишта који организује групни лов на дивљу свињу, вука, шакала и лисицу мора да изда дозволу за групни лов дивљих свиња, вука, шакала и лисицу у три истоветна примерка од којих један примерак издаје стручном пратиоцу/вођи групе ловаца у групном лову дивљих свиња, вука, шакала и лисице, један примерак задржава у блоку дозвола за лов дивљих свиња, вука, шакала и лисице, а један примерак у евиденцији издатих дозвола за лов крупне дивљачи корисника ловишта. Корисник ловишта који организује лов ситне дивљачи мора да изда дозволу за лов ситне дивљачи у три истоветна примерка од којих један примерак издаје стручном пратиоцу/вођи групе ловаца, један примерак задржава у блоку дозвола за лов, а један примерак у евиденцији издатих дозвола за лов ситне дивљачи корисника ловишта.

Корисник ловишта мора да овласти стручног пратиоца да сачини извештај о сваком извршеном лову, у року од 12 сати после завршеног лова. Пратилац ловца у лову на крупну дивљач, вука, шакала и лисицу, односно вођа групе ловаца у лову на ситну дивљач/групном лову на дивље свиње, вука, шакала и лисицу мора одмах после завршеног лова да достави овлашћеном лицу корисника ловишта све потребне податке ради уношења у извештај о извршеном лову. Пратилац ловца у лову на крупну дивљач, вука, шакала и лисицу, односно вођа групе ловаца у лову на ситну дивљач/групном лову на дивље свиње, вука, шакала и лисицу одговара под пуном материјалном и кривичном одговорношћу за тачност података које доставља овлашћеном лицу корисника ловишта, што потврђује својим потписом у извештају о извршеном лову. Корисник ловишта који организује лов мора да изда извештај о извршеном лову дивљачи у три истоветна примерка од којих један примерак издаје стручном пратиоцу, један примерак благајни корисника ловишта као основ за фактурисање извршеног лова, а један примерак задржава у евиденцији извештаја о извршеном лову корисника ловишта.

III НАЧИН ОРГАНИЗОВАЊА ЛОВА

У зависности од врсте дивљачи која се лови и броју учесника у лову може да се организује појединачни или групни лов.

У појединачном лову крупна дивљач, вуц, шакал и лисица могу да се лове:

- 1) дочеком са земље или са чеке;
- 2) прикрадањем;
- 3) тражењем;
- 4) дозивањем;
- 5) запрегом.

У групном лову дивља свиња, вуц, шакал и лисица могу да се лове пригоном или погоном. У групном лову учествује најмање три ловца, а највише 20 ловаца.

Ситна дивљач може да се лови:

- 1) пригоном;
- 2) кружним ловом;
- 3) соколарењем у ловиштима у којима је такав лов предвиђен ловном основом.

Корисник ловишта може да организује лов на ситну дивљач и групни лов на дивље свиње, вука, шакала и лисицу уз коришћење одговарајућих ловачких паса, у складу са прописима којима се уређује коришћење ловачких паса у лову. За случај рањавања крупне дивљачи у лову корисник ловишта мора да обезбеди ловачког пса који је оспособљен за препознавање и праћење крвног трага одговарајуће дивљачи, у складу са прописима којима се уређује коришћење ловачких паса у лову.

У лов на ситну дивљач и у групни лов на дивље свиње, вука, шакала и лисицу група ловаца полази са зборног места. На зборном месту стручни пратилац/вођа групе мора да провери исправност оружја и опреме за лов, ловну карту, оружни лист и документа за псе, ако се употребљавају у лову. Стручни пратилац/вођа групе мора да упозна ловце са врстом дивљачи која се лови, начином лова, временом завршетка лова и мерама сигурности којих ловци морају да се придржавају. По завршетку лова група ловаца мора да се врати на зборно место. Стручни пратилац/вођа групе по повратку на зборно место мора да прикупи све потребне податке за уношење у извештај о извршеном лову.

IV ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ОБРАСЦА ЛОВНЕ КАРТЕ

Годишња ловна карта издаје се на Обрасцу број 1 - Годишња ловна карта, који је правоугаоног облика, димензија 54 x 86,6 mm, израђеног од тврде хартије са доминантним зеленим тоновима, који је одштампана уз овај правилник и чини његов саставни део. На предњој страни годишње ловне карте, у горњем средишњем делу налази се грб Републике Србије и назив: Издавач/Publisher: Република Србија/Republic of Serbia Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде/Ministry of agriculture, forestry and water management, исписан на српском језику, ћириличким писмом и на енглеском језику. Испод назива издавача је текст: ГОДИШЊА ЛОВНА КАРТА/ANNUAL HUNTING LICENCE, За ловну годину/For the hunting year, исписан у два реда, на српском језику, ћириличким писмом и на енглеском језику. Испод назива годишње ловне карте је текст: Рег. бр./Reg. No., испод кога је текст: Датум издавања/Issuing date. Испод датума издавања годишње ловне карте, у левом доњем углу, је место за печат корисника ловишта: М.П. корисника ловишта, а у десном доњем углу место за потпис овлашћеног лица корисника ловишта. У горњем левом углу је елемент заштите. У горњем десном углу је заштитна нумерација. На полеђини годишње ловне карте налазе се следећи подаци: Име и презиме/Name and Surname, ЈМБГ/ID, Држава/State, Рег. бр. личне карте-пасоша/Reg. No. of Identity card-passport, исписани у четири реда, на српском језику, ћириличким

писмом и на енглеском језику. Испод места за рег. бр. личне карте-пасоша је текст: Важи само уз личну карту-пасош/Valid with Identity card - passport.

Месечна ловна карта издаје се на Обрасцу број 2 - Месечна ловна карта, који је правоугаоног облика, димензија 54 x 86,6 mm, израђеног од тврде хартије беле боје, који је одштампана уз овај правилник и чини његов саставни део. На предњој страни месечне ловне карте, у горњем средишњем делу налази се грб Републике Србије и назив: Издавач/Publisher: Република Србија/Republic of Serbia Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде/ Ministry of agriculture, forestry and water management, исписан на српском језику, ћириличким писмом и на енглеском језику. Испод назива издавача је текст: МЕСЕЧНА ЛОВНА КАРТА/MONTHLY HUNTING LICENCE, За месец/For the month, Важи 30 дана од датума издавања/ Valid 30 days from issuing date, исписан у три реда, на српском језику, ћириличким писмом и на енглеском језику. Испод назива месечне ловне карте је текст: Рег. бр./Reg. No., испод кога је текст: Датум издавања/Issuing date. Испод датума издавања месечне ловне карте, у левом доњем углу, је место за печат корисника ловишта: М.П. корисника ловишта, а у десном доњем углу место за потпис овлашћеног лица корисника ловишта. У горњем левом углу је елемент заштите. У горњем десном углу је заштитна нумерација. На полеђини месечне ловне карте налазе се следећи подаци: Име и презиме/Name and Surname, ЈМБГ/ID, Држава/State, Рег. бр. личне карте-пасоша/Reg. No. of Identity card-passport, исписани у четири реда, на српском језику, ћириличким писмом и на енглеском језику. Испод места за рег. бр. личне карте-пасоша је текст: Важи само уз личну карту-пасош/Valid with Identity card - passport.

ГОДИШЊА ЛОВНА КАРТА

Изглед и садржина предње стране годишње ловне карте

	
Издавач/Publisher: Република Србија/ Republic of Serbia Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде/ Ministry of agriculture, forestry and water management	
ГОДИШЊА ЛОВНА КАРТА/ ANNUAL HUNTING LICENCE За ловну годину/ For the hunting year _____	
Рег. бр./Reg. No. _____ Датум издавања/Issuing date: _____	
М.П. корисника ловишта _____	потпис овлашћеног лица _____

Изглед и садржина полеђине годишње ловне карте

_____
Име и презиме/Name and Surname
_____
ЈМБГ/ID
_____
Држава/State
_____
Рег. бр. личне карте – пасоша/Reg. No. of Identity card-passport
Ловна карта важи само уз личну карту – пасош Valid with Identity card - passport

МЕСЕЧНА ЛОВНА КАРТА

Изглед и садржина предње стране ловне карте

	
Издавач/Publisher: Република Србија/ Republic of Serbia Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде/ Ministry of agriculture, forestry and water management	
МЕСЕЧНА ЛОВНА КАРТА/ MONTHLY HUNTING LICENCE За месец/ For the month _____ Важи 30 дана од датума издавања/Valid 30 days from issuing date	
Рег. бр./Reg. No. _____ Датум издавања/Issuing date: _____	
М.П. корисника ловишта _____	потпис овлашћеног лица _____

Изглед и садржина полеђине ловне карте

_____
Име и презиме/Name and Surname
_____
ЈМБГ/ID
_____
Држава/State
_____
Рег. бр. личне карте – пасоша/Reg. No. of Identity card-passport
Ловна карта важи само уз личну карту – пасош Valid with Identity card - passport

V ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ОБРАСЦА ДОЗВОЛЕ ЗА ЛОВ

Дозвола за лов дивљачи издаје се, у зависности од начина лова, на Обрасцу број 3 – Дозвола за лов крупне дивљачи, вука, шакала и лисице, Обрасцу број 4 – Дозвола за лов ситне дивљачи или Обрасцу број 5 – Дозвола за групни лов дивљих свиња, вука, шакала и лисице. Обрасци дозвола за лов дивљачи су димензија 30 x 21 cm, одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део. Штампане прописаних образаца дозвола за лов врши корисник ловишта.

Дозвола за лов крупне дивљачи, вука, шакала и лисице која се издаје на Обрасцу број 3 - Дозвола за лов крупне дивљачи, вука, шакала и лисице, садржи следеће податке:

- назив ловишта и назив корисника ловишта,
- серијски број дозволе за лов,

- назив: „ДОЗВОЛА ЗА ЛОВ КРУПНЕ ДИВЉАЧИ, ВУКА, ШАКАЛА И ЛИЦИЦЕ”,
- име и презиме ловца, место пребивалишта, регистарски број ловне карте, врсту ловне карте, број оружног листа и калибар ловачког оружја,
- податке о врстама крупне дивљачи и њиховом полу, старосној класи, трофејној вредности и броју јединки,
- бројеве маркица за обележавање одстрељене дивљачи пре померања са места одстрела које се задужују;
- напомену да се лов дивљачи врши у складу са одредбама Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10) и извршних прописа за спровођење закона,
- напомену да ловац и стручни пратилац/пратилац у лову својим потписом потврђују да су од стране корисника ловишта упознати са обавезама и одговорностима у организовању и реализацији лова, временом трајања лова, мерама сигурности у лову, начином коришћења објеката у лову, поступањем са уловљеном и угинулом дивљачи и њеним деловима, као и са ценама одстрела дивљачи, меса одстрељене дивљачи и услуга у лову,
- датум важења дозволе за лов,
- ловачки поздрав „ДОБАР ПОГЛЕД”,
- датум издавања дозволе за лов,
- место за потпис ловца,
- место за потпис стручног пратиоца/пратиоца у лову,
- место за потпис овлашћеног лица корисника ловишта,
- место за печат корисника ловишта.

Дозвола за лов ситне дивљачи која се издаје на Обрасцу број 4 - Дозвола за лов ситне дивљачи садржи следеће податке:

- назив ловишта и назив корисника ловишта,
- серијски број дозволе за лов,
- назив: „ ДОЗВОЛА ЗА ЛОВ СИТНЕ ДИВЉАЧИ”,
- име и презиме стручног пратиоца/вође групе ловаца у лову на ситну дивљач, место пребивалишта, регистарски број ловне карте, врсту ловне карте, број оружног листа и калибар ловачког оружја,
- одобрени број ловаца у групи и регистарске бројеве ловних карата свих ловаца из те групе,
- врста ситне дивљачи и број јединки,
- бројеве маркица за обележавање одстрељене дивљачи пре померања са места одстрела које се задужују (од броја _ до броја _),
- напомену да се лов дивљачи врши у складу са одредбама Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10) и извршних прописа за спровођење закона,
- напомену да стручни пратилац/вођа групе својим потписом потврђују да су од стране корисника ловишта упознати са обавезама и одговорностима у организовању и реализацији лова, временом трајања лова, мерама сигурности у лову, начином коришћења објеката у лову, поступањем са уловљеном и угинулом дивљачи и њеним деловима, као и са ценама одстрела дивљачи, меса одстрељене дивљачи и услуга у лову,
- датум важења дозволе за лов,
- ловачки поздрав „ДОБАР ПОГЛЕД”,
- датум издавања дозволе за лов,
- место за потпис стручног пратиоца/пратиоца/вође групе,
- место за потпис овлашћеног лица корисника ловишта,
- место за печат корисника ловишта.

Дозвола за групни лов дивљих свиња, вука, шакала и лисице која се издаје на Обрасцу број 5 - Дозвола за групни лов дивљих свиња, вука, шакала и лисица садржи следеће податке:

- назив ловишта и назив корисника ловишта,
- серијски број дозволе за лов,
- назив: „ДОЗВОЛА ЗА ГРУПНИ ЛОВ ДИВЉИХ СВИЊА, ВУКА, ШАКАЛА И ЛИЦИЦЕ”,
- име и презиме ловца/вође групе ловаца у групном лову дивљих свиња вука, шакала и лисице, место пребивалишта, регистарски број ловне карте, врсту ловне карте, број оружног листа и калибар ловачког оружја,
- одобрени број ловаца у групи и регистарске бројеве ловних карата свих ловаца из те групе,
- врста дивљачи и број јединки,
- бројеве маркица за обележавање одстрељене дивљачи пре померања са места одстрела које се задужују,
- напомену да се лов дивљачи врши у складу са одредбама Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10) и извршних прописа за спровођење закона,
- напомену да стручни пратилац/вођа групе својим потписом потврђују да су од стране корисника ловишта упознати са обавезама и одговорностима у организовању и реализацији лова, временом трајања лова, мерама сигурности у лову, начином коришћења објеката у лову, поступањем са уловљеном и угинулом дивљачи и њеним деловима, као и са ценама одстрела дивљачи, меса одстрељене дивљачи и услуга у лову,

- датум важења дозволе за лов,
- ловачки поздрав „ДОБАР ПОГЛЕД”,
- датум издавања дозволе за лов,
- место за потпис стручног пратиоца/вође групе,
- место за потпис овлашћеног лица корисника ловишта,
- место за печат корисника ловишта.

НАЗИВ ЛОВИШТА: _____

КОРИСНИК ЛОВИШТА: _____

**ДОЗВОЛА ЗА ЛОВ
КРУПНЕ ДИВЉАЧИ, ВУКА, ШАКАЛА И ЛИСИЦЕ**

Ловцу: _____ из _____;
 Регистарски број ловне карте: _____; Врста ловне карте: Годишња/Месечна
 Број оружног листа: _____; Калибар ловачког оружја: _____;
 дозвољава се да лови следећу врсту дивљачи:

Ред. бр.	Врста дивљачи	Пол	Старосна класа	Трофејна вредност (kg, g, cm)	Број јединки

Бројеви маркица за обележавање одстрелене дивљачи пре померања са места одстрела које се задужују:

_____

Лов дивљачи врши се у складу са одредбама Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10) и извршних прописа за спровођење Закона.

Ловац, стручни пратилац/пратилац у лову својим потписом потврђују да су од стране корисника ловишта упознати са обавезама и одговорностима у организовању и реализацији лова, временом трајања лова, мерама сигурности у лову, начином коришћења објеката у лову, поступањем са уловљеном и утинулом дивљачи и њеним деловима, као и са ценама одстрела дивљачи, меса одстрелене дивљачи и услуга у лову.

Дозвола за лов важи до: _____.201_ године.

„ДОБАР ПОГЛЕД”

Датум издавања дозволе за лов: _____.201_ године

_____
потпис ловца

_____
стручни пратилац/пратилац у лову

М.П.

_____
овлашћено лице корисника ловишта

НАЗИВ ЛОВИШТА: _____

КОРИСНИК ЛОВИШТА: _____

ДОЗВОЛА ЗА ЛОВ СИТНЕ ДИВЉАЧИ

Стручном пратиоцу/вођи групе: _____ из _____;

Регистарски број ловне карте: _____; Врста ловне карте: Годишња/Месечна

Број оружног листа: _____; Калибар ловачког оружја: _____;

дозвољава се да, са групом од _____ ловаца, са ловним картама чији су регистарски бројеви:

_____
_____
_____

лови:

Ред. бр.	Врста ситне дивљачи	Број јединки

Бројеви маркица за обележавање одстрељене дивљачи пре померања са места одстрела које се задужењу (од броја _-до броја _):

_____
_____

Лов дивљачи врши се у складу са одредбама Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10) и извршних прописа за спровођење Закона.

Стручни пратилац/вођа групе ловаца својим потписом потврђују да су од стране корисника ловишта упознати са обавезама и одговорностима у организовању и реализацији лова, временом трајања лова, мерама сигурности у лову, начином коришћења објеката у лову, поступањем са уловљеном и утнулом дивљачи и њеним деловима, као и са ценама одстрела дивљачи, меса одстрељене дивљачи и услуга у лову.

Дозвола за лов ситне дивљачи важи до: __. __. 201__ године.

„ДОБАР ПОГЛЕД”

Датум издавања дозволе за лов: __. __. 201__ године

М.П.

_____
стручни пратилац/вођа групе

_____
овлашћено лице корисника ловишта

НАЗИВ ЛОВИШТА: _____

КОРИСНИК ЛОВИШТА: _____

ДОЗВОЛА ЗА ГРУПНИ ЛОВ ДИВЉИХ СВИЊА,
ВУКА, ШАКАЛА И ЛИСИЦЕ

Ловцу, вођи групе: _____ из _____;

Регистарски број ловне карте: _____; Врста ловне карте: Годишња/Месечна

Број оружног листа: _____; Калибар ловачког оружја: _____;

дозвољава се да, са групом од _____ ловаца, са ловним картама чији су регистарски бројеви:

_____
_____
_____

лови:

Ред. бр.	Врста дивљачи	Број јединки

Бројеви маркица за обележавање одстрелене дивљачи пре померања са места одстрела које се задужују:

_____
_____

Лов дивљачи врши се у складу са одредбама Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10) и извршних прописа за спровођење Закона.

Стручни пратилац/вођа групе ловаца својим потписом потврђују да су од стране корисника ловишта упознати са обавезама и одговорностима у организовању и реализацији лова, временом трајања лова, мерама сигурности у лову, начином коришћења објеката у лову, поступањем са уловљеном и угулоном дивљачи и њеним деловима, као и са ценама одстрела дивљачи, меса одстрелене дивљачи и услуга у лову.

Дозвола за групни лов дивљих свиња важи до: _____.201__ године.

„ДОБАР ПОГЛЕД”

Датум издавања дозволе за лов: _____.201__ године

_____

М.П.

_____

стручни пратилац/вођа групе

овлашћено лице корисника ловишта

VI ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ОБРАСЦА ИЗВЕШТАЈА О ИЗВРШЕНОМ ЛОВУ

Извештај о извршеном лову дивљачи издаје се на Обрасцу број 6 - Извештај о извршеном лову дивљачи, димензија 30 x 21 cm, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део. Штампање прописаног обрасца извештаја о извршеном лову врши корисник ловишта.

Образац извештаја о извршеном лову дивљачи садржи:

- назив: Извештај о извршеном лову, серијски број извештаја о извршеном лову,
- назив ловишта, ловног ревира, датум обављања лова, време почетка и завршетка лова,
- бројеве задужених маркица за обележавање одстрељене дивљачи пре померања са места одстрела,
- табелу у коју се уписује: регистарски број ловне карте ловца, врста одстрељене дивљачи, пол, старосна класа, број одстрељене дивљачи, бројеви искоришћених маркица за обележавање одстрељене дивљачи,
- податке из родовника и потврде о употребљивости у лову или број идентификационе картице ловачког пса (у ловиштима у којима је лов са употребом ловачких паса предвиђен ловном основом),
- врсту рањене, а непронађене дивљачи у лову, њен пол, старосну класу и њену процењену тежину/трофејну вредност у природи,
- напомену да пратилац/вођа групе, под пуном материјалном и кривичном одговорношћу, својим потписом потврђује да су подаци које је доставио овлашћеном лицу корисника ловишта тачни,
- место за потпис пратиоца/вође групе,
- место, датум и време састављања извештаја,
- потпис овлашћеног лица корисника ловишта.

ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОМ ЛОВУ

У ЛОВИШТУ: _____ ЛОВНОМ РЕВИРУ: _____
Датум лова: ___ 201_ године; Време почетка лова: _____; Време завршетка лова: _____
Лов извршен на основу Дозволе за лов бр. _____ издате ___ 201_ године
Бројеви задужених маркица за обележавање одстрељене дивљачи пре померања са места одстрела:

Ред. бр.	Рег. број ловне карте ловца	Врста одстрељене дивљачи	Пол	Старосна класа	Број одстрељене дивљачи	Бројеви искоришћених маркица за обележавање одстрељене дивљачи

Подаци из родовника и потврде о употребљивости у лову или бројеви идентификационих картица ловачких паса употребљених у лову: _____

Ред. бр.	Врста рањене, а непронађене дивљачи у лову	Пол	Старосна класа	Процењена тежина/трофејна вредност у природи

Пратилац/вођа групе, под пуном материјалном и кривичном одговорношћу, својим потписом потврђује да су подаци које је доставио овлашћеном лицу корисника ловишта тачни.
Пратилац/вођа групе: _____
Место, датум и време састављања извештаја: _____ Овлашћено лице корисника ловишта _____

ЗАХТЕВ ЗА ДОБИЈАЊЕ ЛОВНЕ КАРТЕ

Молим: _____
(назив и седиште корисника ловишта)

да ми, у ловној 20__/20__ години, одобри добијање: 1. Годишње ловне карте 2. Месечне ловне карте
(заокружити број испред ловне карте за коју се подноси захтев)

Лични подаци подносиоца захтева:

Име и презиме: _____

ЈМБГ:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Регистарски број личне карте: _____

Регистарски број пасоша: _____ (само за стране држављане)

Датум рођења: ____. ____. ____ . године Пол: (уписати „М“ или „Ж“ у поље)

Држава, место и општина рођења: _____

Држављанство: _____

Држава, место пребивалишта и адреса стана: _____

Контакт телефон: _____

ИЗЈАВА ПОДНОСИОЦА ЗАХТЕВА (заокружити 1. или 2. за домаћег ловца, односно 3. за иностраног ловца):

1. Уз захтев прилажем доказ о положеном ловачком испиту (ловна карта Ловачког савеза Србије за ловну 2010/2011. годину, копија Дипломе о положеном ловачком испиту коју је издао Ловачки савез Србије, односно оригинал потврде Ловачког савеза Србије да је подносилац захтева положио ловачки испит): _____

2. Уз захтев прилажем доказе о испуњености услова за добијање ловне карте, у складу са Законом о дивљачи и ловству: (фотокопија дипломе за лице које је стекло диплому средње или високе школе у којој је изучавало предмет из области ловства): _____

3. Уз захтев прилажем доказе о испуњености услова за добијање ловне карте, у складу са Законом о дивљачи и ловству (фотокопија докумената матичне државе о оспособљености и испуњености услова за лов за иностраног ловца и потврда овлашћене туристичке агенције преко које се иностраном ловцу организује лов ловостајем заштићене дивљачи на територији Републике Србије): _____

4. Уз захтев за добијање ловне карте прилажем доказ о уплати накнаде за ловну карту на рачун прописан за уплату јавних прихода.

Датум подношења захтева: ____. ____. 20__ . године

М.П.

_____
Овлашћено лице корисника ловишта

_____
Подносилац захтева за добијање ловне карте

ПРАВИЛНИК О ПРОГЛАШАВАЊУ ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ, ТРАЈАЊУ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ НА ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНЕ ВРСТЕ ДИВЉАЧИ У ОТВОРЕНИМ И ОГРАЂЕНИМ ЛОВИШТИМА, ОГРАЂЕНИМ ДЕЛОВИМА ЛОВИШТА И ПОЛИГОНИМА ЗА ЛОВ ДИВЉАЧИ, КАО И МЕРАМА ЗАШТИТЕ И РЕГУЛИСАЊА БРОЈНОСТИ ПОПУЛАЦИЈА ТРАЈНО ЗАШТИЋЕНИХ И ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ

I УВОДНА ОДРЕДБА

Овим правилником проглашавају се ловостајем заштићене врсте дивљачи, трајање ловне сезоне на ловостајем заштићене врсте дивљачи у отвореним и ограђеним ловиштима, ограђеним деловима ловишта и полигонима за лов дивљачи, као и мере заштите и регулисања бројности популација трајно заштићених и ловостајем заштићених врста дивљачи.

II ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНЕ ВРСТЕ ДИВЉАЧИ, ТРАЈАЊЕ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ НА ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНЕ ВРСТЕ ДИВЉАЧИ У ОТВОРЕНИМ И ОГРАЂЕНИМ ЛОВИШТИМА, ОГРАЂЕНИМ ДЕЛОВИМА ЛОВИШТА И ПОЛИГОНИМА ЗА ЛОВ ДИВЉАЧИ

Ловостајем заштићене врсте дивљачи су:

1) крупна дивљач:

- (1) дивокоза (*Rupicapra rupicapra*),
- (2) муфлон (*Ovis aries musimon*),
- (3) срна (*Capreolus capreolus*),
- (4) јелен европски, јелен обичан (*Cervus elaphus*),
- (5) јелен лопатар (*Dama dama*),
- (6) јелен вирџинијски (*Odocoileus virginianus*),
- (7) дивља свиња (*Sus scrofa*);

2) ситна дивљач:

- (1) длакава дивљач:
- зец (*Lepus europaeus*),
  - дивља мачка (*Felis silvestris*) **,
  - куна белица (*Martes foina*),
  - куна златица (*Martes martes*),
  - јазавац (*Meles meles*),
  - сиви пух (*Glis glis*),
  - ондатра (*Ondatra zibethica*),
  - веверица (*Sciurus vulgaris*),
  - ракунолики пас (*Nyctereutes procyonoides*),

- нутрија (*Myocastor coypus*),
- ласица (*Mustela nivalis*),
- мрки твор (*Mustela putorius*);

(2) перната дивљач:

- дивља патка кржуља, крџа (*Anas crecca*),
- дивља патка звиждара (*Anas penelope*),
- дивља патка глувара (*Anas platyrhynchos*),
- дивља патка пупчаница, гротовац (*Anas querquedula*),
- дивља патка риђоглава (*Aythya ferina*),
- дивља гуска лисаста (*Anser albifrons*),
- дивља гуска глоговњача (*Anser fabalis*),
- шумска шљука (*Scolopax rusticola*),
- дивљи голуб гривнаш (*Columba palumbus*),
- гугутка (*Streptopelia decaocto*),
- грлица (*Streptopelia turtur*),
- препелица (*Coturnix coturnix*),
- пољска јаребица (*Perdix perdix*),
- фазан (*Phasianus sp.*),
- црна лиска (*Fulica atra*),
- сојка (*Garrulus glandarius*),
- барска кокица (*Gallinula chloropus*),
- гачац (*Corvus frugilegus*),
- велики корморан (*Phalacrocorax carbo*) ****,
- астреб кокошар (*Accipiter gentilis*) ****,
- сива чапља (*Ardea cinerea*) ****,
- сива врана (*Corvus cornix*),
- сврака (*Pica pica*);

3) крупне звери:

- (1) вук (*Canis lupus*) *,
- (2) шакал (*Canis aureus*),
- (3) лисица (*Vulpes vulpes*).

Заштита, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација ловостајем заштићених аутохтоних врста дивљачи врши се у отвореним и ограђеним ловиштима, као и у ограђеним деловима ловишта, у складу са годишњим планом газдовања ловиштем корисника ловишта. Заштита, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација ловостајем заштићених алохтоних врста крупне дивљачи (јелен лопатар, јелен вирџинијски и муфлон) врши се искључиво у ограђеним ловиштима или ограђеним деловима ловишта, у складу са годишњим планом корисника ловишта.

Трајање ловне сезоне на ловостајем заштићене врсте дивљачи одређује се према врсти ловостајем заштићене дивљачи, у зависности од њених биолошких карактеристика и еколошких услова станишта у коме се налази. За ситну дивљач из вештачке производње која се лови на полигонима за лов дивљачи ловна сезона траје током целе године, у складу са годишњим планом корисника ловишта.

Хватање ловостајем заштићене врсте дивљачи врши се у складу са овим правилником и посебним прописом. Корисник ловишта врши хватање ловостајем заштићене врсте дивљачи у складу са планским документима за газдовање ловиштем, и то:

- 1) крупне дивљачи током целе године, осим женских грла крупне дивљачи у периоду када су високо гравидне или кад воде младунце млађе од 30 дана;
- 2) зечева од 15. октобра до 31. јануара;
- 3) ситне дивљачи из вештачког узгоја за лов на полигонима за лов дивљачи током целе године. Изузетно од става 2. тачка 3) хватање осталих врста ситне дивљачи врши се уз сагласност надлежног органа, а у складу са законом којим се уређује ловство.

III МЕРЕ ЗАШТИТЕ И РЕГУЛИСАЊА БРОЈНОСТИ ПОПУЛАЦИЈА ТРАЈНО ЗАШТИЋЕНИХ И ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ

Заштићене врсте дивљачи штите се ограничењем коришћења, забраном уништавања и предузимања других активности којима се наноси штета врстама и њиховим стаништима, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама, прописаних овим правилником и посебним законима. Трајно заштићене врсте дивљачи могу да се користе у складу са прописима којима се уређује заштита природе.

Заштита, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација ловостајем заштићених врста дивљачи спроводи се предузимањем одговарајућих мера и активности, као што су:

- 1) праћење стања популација ловостајем заштићених врста дивљачи и чинилаца њиховог угрожавања, а нарочито праћење и ублажавање негативних последица утицаја промене климе на ловостајем заштићене врсте дивљачи и њихова станишта;
- 2) постизање оптималне бројности ловостајем заштићених врста дивљачи у складу са програмом развоја ловног подручја који доноси министарство надлежно за послове ловства;
- 3) реализација ловних активности у складу са планским документима корисника ловишта;
- 4) оснивање узгајалишта и узгајалишта посебне намене;
- 5) реинтродукција ловостајем заштићених врста дивљачи, односно гајење ловостајем заштићених врста дивљачи у условима ван природног станишта (*ex situ*) и на природном станишту (*in situ*) ради њиховог враћања у природу;
- 6) праћење стања миграторних ловостајем заштићених врста дивљачи, подручја значајних за развојни циклус врсте, као и станишта миграторних ловостајем заштићених врста дивљачи (зимовалишта, одмаралишта, миграторни коридори);
- 7) премештање јединки ловостајем заштићених врста дивљачи у случају акцидентних ситуација (загађења ваздуха, воде и земљишта, пожари, поплаве и сл.), ако за то постоје одговарајући услови;
- 8) биотехничке мере за заштиту станишта и очување биодиверзитета;
- 9) санација и ревитализација оштећених станишта;
- 10) спровођење компензацијских мера успостављањем новог локалитета које има исте или сличне особине као оштећени локалитет и уношење ловостајем заштићених врста дивљачи на друге локалитете у циљу повећања бројности;

11) подршка научним истраживањима, образовним активностима и популаризацији очувања и заштите ловостајем заштићених врста дивљачи.

Регулисање бројности заштићених врста дивљачи у ловном подручју врши се на основу програма развоја ловног подручја ради постизања и одржавања оптималне бројности здраве и нормално развијене дивљачи, која ће уз најповољнију старосну, полну и трофејну структуру дати максимални годишњи прираст, а која причињава минималну штету на станишту на коме се налази.

Лов на вепра, прасад и назимад дивље свиње (*Sus scrofa*, L), може да се организује у току целе године у циљу спречавања појаве, ширења и сузбијања заразне болести Афричке куге свиња и других заразних болести животиња, као и у случају када од ове врсте дивљачи наступи непосредна опасност по живот и здравље људи или непосредна угроженост имовине правних и физичких лица, у складу прописима којима се уређују ловство и ветеринарство.

Корисник ловишта може да организује лов крмаче и у време њеног ловостаја (од 1. марта до 30. јуна) у циљу спречавања појаве, ширења и сузбијања заразне болести Афричке куге свиња и других заразних болести животиња, као и у случају када од ове врсте дивљачи наступи непосредна опасност по живот и здравље људи или непосредна угроженост имовине правних и физичких лица, уз обавезно претходно обавештавање и надзор ветеринарског и ловног инспектора, у складу прописима којима се уређују ветеринарство и ловство.

У ловиштима у којима се не газдује дивљом свињом, односно где планским документом није утврђено присуство дивље свиње или је она утврђена као пролазна, повремена или сезонска дивљач у ловишту и представља непожељну врсту због штета које причињава у пољопривреди и другој имовини физичких или правних лица, корисник ловишта може да организује лов на дивље свиње и без посебног одобрења, у складу прописима којима се уређују ловство и ветеринарство.

Заштита и регулисање бројности популација трајно заштићених врста дивљачи, које се обезбеђују у складу са прописима којима се уређује заштита природе, односе се на:

1) сисаре:

- (1) мрки медвед (*Ursus arctos*),
- (2) рис (*Lynx lynx*),
- (3) видра (*Lutra lutra*),
- (4) хермелин (*Mustela erminea*),
- (5) степски твор (*Mustela eversmanii*),
- (6) дабар (*Castor fiber*),
- (7) шарени твор (*Vormela peregusna*);

2) птице:

- (1) јаребица камењарка (*Alectoris graeca*),
- (2) лештарка (*Bonasa bonasia*),
- (3) велики тетреб (*Tetrao urogallus*),
- (4) дивља патка шиљкан (*Anas acuta*),
- (5) дивља патка кашикара (*Anas clypeata*),
- (6) дивља патка чегртуша (*Anas strepera*),
- (7) дивља гуска (*Anser anser*),

- (8) мала лисаста гуска (*Anser erythropus*),
 (9) дивља патка ђубаста (*Aythya fuligula*),
 (10) барска шљука бекасина (*Gallinago gallinago*).

ТРАЈАЊЕ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ НА ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНЕ ВРСТЕ ДИВЉАЧИ

Ловостајем заштићене врсте дивљачи лове се у следећем периоду ловне године:

Ред. број	ВРСТА Српски назив	ВРСТА Научни назив	ПОЛ ДИВЉАЧИ	ТРАЈАЊЕ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ
СИСАРИ (MAMMALIA) – КРУПНА ДИВЉАЧ				
1.	Дивокоза	<i>Rupicapra rupicapra, L.</i>	дивојарац	1.7.-31.1.
			дивокоза и дивојаре	1.9.-31.1.
2.	Муфлон ♂	<i>Ovis aries musimon, Pall.</i>	муфлон	1.1.-31.12.
			муфлонка и муфлонско јагње	1.10.-31.1.
3.	Срна ♂	<i>Capreolus capreolus, L.</i>	срндаћ	15.4.-30.9.
			срна и лане	1.9.-31.1.
4.	Јелен европски, јелен обични ♂	<i>Cervus elaphus, L.</i>	јелен	1.8.-15.2.
			кошута и јеленско теле	1.8.-31.1.
5.	Јелен лопатар ♂	<i>Cervus dama, L.</i>	јелен лопатар	1.9.-15.2.
			кошута и јеленче	1.9.-31.1.
6.	Јелен вирџинијски	<i>Odocoileus virginianus, Zimm.</i>	јелен вирџинијски	1.9.-15.2.
			кошута и јеленско теле	1.9.-31.1.
7.	Дивља свиња ♂	<i>Sus scrofa, L.</i>	вепар	1.1.-31.12.
			крмача	1.7.-28/29.2.
			прасе, назиме	1.1.-31.12.

СИСАРИ (MAMMALIA) – СИТНА ДЛАКАВА ДИВЉАЧ				
1.	Зећ ♂	<i>Lepus europaeus, Pall.</i>		15.10.-15.12.
2.	Дивља мачка* ♂	<i>Felis silvestris, Schreber</i>		1.7.-28/29.2.
3.	Куна белица ♂	<i>Martes foina, Erxleben</i>		1.10.-28/29.2.
4.	Куна златица ♂	<i>Martes martes, L.</i>		1.10.-28/29.2.
5.	Јазавац ♂	<i>Meles meles, L.</i>		1.7.-28/29.2.
6.	Сиви пух ♂	<i>Glis glis, L.</i>		1.8.-28/29.2.
7.	Ондатра ♂	<i>Ondatra zibethica, L.</i>		1.1.-31.12.
8.	Веверица ♂	<i>Sciurus vulgaris, L.</i>		1.8.-28/29.2.
9.	Ракунолики пас ♂	<i>Nyctereutes procyonoides, Gray.</i>		1.1.-31.12.
10.	Нутрија ♂	<i>Myocastor coypus, Mol.</i>		1.1.-31.12.
11.	Ласица ♂	<i>Mustela nivalis, L.</i>		ловостај током целе године
12.	Мрки твор ♂	<i>Mustela putorius, L.</i>		ловостај током целе године
СИСАРИ (MAMMALIA) – КРУПНЕ ЗВЕРИ				
1.	Вук * ♂	<i>Canis lupus, L.</i>		1.7.-31.3.
2.	Шакал ♂	<i>Canis aureus, L.</i>		1.1.-31.12.
3.	Лисица ♂	<i>Vulpes vulpes, L.</i>		1.1.-31.12.

ПТИЦЕ (AVES) – ПЕРНАТА ДИВЉАЧ			
1.	Дивља патка кржуља, крџа	<i>Anas crecca, L.</i>	1.9.–28/29.2.
2.	Дивља патка звиждара	<i>Anas penelope, L.</i>	1.9.–28/29.2.
3.	Дивља патка глувара	<i>Anas platyrhynchos, L.</i>	1.9.–28/29.2.
4.	Дивља патка пупчаница, гротовац	<i>Anas querquedula, L.</i>	1.9.–28/29.2.
5.	Дивља патка риђоглава	<i>Aythya ferina, L.</i>	1.9.–28/29.2.
6.	Дивља гуска лисаста	<i>Anser albifrons, Scopoli.</i>	1.10.–28/29.2.
7.	Дивља гуска глоговњача	<i>Anser fabalis, Latham.</i>	1.10.–28/29.2.
8.	Шумска шљука**	<i>Scolopax rusticola, L.</i>	1.10.–31.1.
9.	Дивљи голуб гривнаш	<i>Columba palumbus, L.</i>	1.8.–28/29.2.
10.	Гугутка	<i>Streptopelia decaocto, Friv.</i>	1.8.–28/29.2.
11.	Грлица ***	<i>Streptopelia turtur, L.</i>	15.8.–30.9.
12.	Препелица	<i>Coturnix coturnix, L.</i>	15.8.–30.9.
13.	Пољска јаребица ****	<i>Perdix perdix, L.</i>	15.10.–30.11.
14.	Фазан	<i>Phasianus colchicus, L.</i>	1.10 –31.1.
15.	Црна лиска	<i>Fulica atra, L.</i>	1.9.–28/29.2.
16.	Барска кокица	<i>Gallinula chloropus, L.</i>	1.9.–28/29.2.
17.	Сојка	<i>Garrulus glandarius, L.</i>	1.8.–28/29.2.
18.	Гачац	<i>Corvus frugilegus, L.</i>	1.8.–28/29.2.
19.	Велики корморан*****	<i>Phalacrocorax carbo, L.</i>	1.1.–31.12.
20.	Јастреб кокошар*****	<i>Accipiter gentilis, L.</i>	1.1.–31.12.
21.	Сива чапља *****	<i>Ardea cinerea, L.</i>	1.1.–31.12.
22.	Сива врана *****	<i>Corvus cornix, L.</i>	1.1.–31.12.
23.	Сврака *****	<i>Pica pica, L.</i>	1.1.– 31.12.

* врста се штити као ловостајем заштићена врста дивљачи, осим на територији Аутономне покрајине Војводине где се штити као строго заштићена дивља врста;

** врста се штити као ловостајем заштићена врста дивљачи на подручјима до 500 m надморске висине;

*** врста која се штити привременом забраном лова (ловостај) у периоду од 1. октобра 2021. године до 14. августа 2024. године, после чега се проглашава редовно трајање ловне сезоне на ову врсту у периоду од 15. августа до 30. септембра;

**** врста која се штити привременом забраном лова (ловостај) у периоду од 15. октобра 2021. године до 14. октобра 2024. године, после чега се проглашава редовно трајање ловне сезоне на ову врсту у периоду од 15. октобра до 30. новембра;

***** врсте које корисник ловишта може да лови искључиво ради спречавања штета у ловиштима на површини регистрованог рибњака и у ловиштима, у складу са годишњим планом газдовања ловиштем; ловостајем заштићене врсте које могу да се лове на ловним и неловним површинама у ловишту, као и на површинама ван ловишта и у време када је лов забрањен, искључиво уз сагласност министарства надлежност за послове ловства, а на територији аутономне покрајине надлежног покрајинског органа, на захтев корисника ловишта, као и власника, односно корисника земљишта, вода и шума на неловним површинама, односно на површинама ван ловишта на којој је дивљач, у случају повећане бројности ове врсте ловне врсте изнад оптималне бројности утврђене планским документом, као и ради заштите живота и здравља људи, спречавања појаве, ширења и сузбијања заразних болести животиња, спречавања штета на усевима, пољопривредним културама, стоци, шумама, рибњацима, води и другим облицима имовине физичких и правних лица, као и ради заштите осталих врста дивљачи и њених станишта, од ловне врсте за чији лов се подноси захтев

ПРАВИЛНИК О ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ СЛУЖБЕНЕ ЛЕГИТИМАЦИЈЕ И СЛУЖБЕНЕ ЗНАЧКЕ ЛОВНОГ ИНСПЕКТОРА, КАО И О НАЧИНУ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИТНЕ ОПРЕМЕ ЛОВНОГ ИНСПЕКТОРА

Овим правилником ближе се прописује изглед и садржина службене легитимације и службене значке ловног инспектора, као и начин коришћења заштитне опреме ловног инспектора.

Службена легитимација ловног инспектора има изглед правоугаоне картице, димензија 54 x 86,6 mm и израђена је од тврдог картона, са доминантним зеленим тоновима.

Предња страна службене легитимације садржи:

1) у горњем делу с леве стране Мали грб Републике Србије, а испод њега једно испод другог уписан текст:

(1) „Република Србија”,

(2) „СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА ЛОВНОГ ИНСПЕКТОРА”;

2) у горњем делу с десне стране, место за фотографију формата 25 x 30 mm;

3) испод текста: „СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА ЛОВНОГ ИНСПЕКТОРА” и места за фотографију, једно испод другог уписан текст:

(1) „Рег. број” са означеним местом за уписивање регистарског броја службене легитимације и у наставку уписан текст: „Бр. службене значке” са означеним местом за уписивање броја службене значке,

(2) „Презиме и име” и у наставку означено место за уписивање презимена и имена ловног инспектора,

(3) „ЈМБГ” и у наставку означено место за уписивање јединственог матичног броја грађана ловног инспектора.

Полеђина службене легитимације садржи:

1) у средини одштампан текст: „Ловни инспектор има права, дужности и овлашћења из чл. 96, 97, 98. и 99. Закона о дивљачи и ловству

2) испод текста о правима, дужностима и овлашћењима ловног инспектора означено место за уписивање датума издавања службене легитимације, испод којег је уписан текст: „Датум издавања”, у наставку место за печат органа („М.П.”), као и означено место за потпис министра који руководи радом министарства надлежног за послове ловства, испод којег је уписан текст: „Министар”;

3) испод текста: „Датум издавања”, означено место за уписивање својеручног потписа ловног инспектора и текст: „Својеручни потпис”.

Службена значка ловног инспектора је овалног облика, димензија 70 x 61 mm и израђена је од метала, полирана и челично сиве је боје (хромирана).

Службена значка садржи:

1) у горњем делу полирану, хромирану, благо лучну траку са ћириличким санс-серифним текстом: „РЕПУБЛИКА СРБИЈА” и са словима текста зелене боје;

2) испод металне траке наслања се метални рам, димензија 35 x 7 mm, са ћириличким санс-серифним текстом: „ЛОВНИ ИНСПЕКТОР” и са словима текста зелене боје;

3) у централном делу позлаћен Мали грб Републике Србије, димензија 25 x 14 mm;

4) симетрично лево и десно од Малог грба Републике Србије стилизоване рељефне листове храста зелене боје, које симетрично пресецају траке српске тробојке (црвена, плава, бела);

5) у доњем делу лучни полирани, хромирани метални отсечак, са угравираним троцифреним идентификационим бројем, који је црне боје;

б) испод металног отсечка лучну металну полирану траку на којој се налази стилизовано роговље јелена европског.

лужбену легитимацију, односно службену значку издаје министарство надлежно за послове ловства. Ако ловни инспектор изгуби, оштети или из других разлога остане без службене легитимације, односно службене значке, без одлагања је оглашава неважећом у „Службеном гласнику Републике Србије” и Министарству подноси захтев за издавање нове службене легитимације, односно службене значке.

У обављању инспекцијског надзора ловни инспектор користи следећу заштитну опрему:

- 1) капу/качкет;
- 2) кошуљу - летњу и зимску;
- 3) панталоне - летње и зимске;
- 4) јакну летњу и зимску;
- 5) заштитне рукавице од природне или синтетичке гуме;
- 6) ципеле;
- 7) чизме.

Заштитна опрема је тамнозелене/маслиначкозелене боје. Заштитну опрему ловни инспектор користи за време вршења службе и не сме да је отуђи. Заштитна опрема ловног инспектора може да садржи и фотоапарат и двоглед, као и друга средства потребна за рад и заштиту ловног инспектора у вршењу инспекцијског надзора.

 Република Србија					
СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА ЛОВНОГ ИНСПЕКТОРА					
Рег. број _____	Бр. службене значке <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 15px;"></td><td style="width: 20px; height: 15px;"></td><td style="width: 20px; height: 15px;"></td><td style="width: 20px; height: 15px;"></td></tr></table>				
Презиме и име: _____					
ЈМБГ: _____					

<small>Ловни инспектор има права, дужности и овлашћења из чл. 96, 97, 98, и 99. Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10).</small>		
_____	М.П.	_____
Датум издавања		Министар
_____		
Својеручни потпис		

ПРАВИЛНИК О ЛОВАЧКОМ ИСПИТУ

Овим правилником ближе се прописује начин и програм полагања ловачког испита, изглед и садржина обрасца уверења о положеном ловачком испиту, као и изглед и садржина обрасца записника о полагању ловачког испита. Ловачки испит се полаже на основу Програма полагања ловачког испита

Полагање ловачког испита спроводи се на начин да се обезбеди провера теоријских и практичних садржаја по завршеној обуци за полагање ловачког испита, која се спроводи по Програму од стране предавача са одговарајућом лиценцом за обављање одређених послова у ловству, у складу са законом којим се уређује ловство и које је својим актом овластио ловачки савез који организује полагање ловачког испита.

Ловачки испит полаже се пред комисијом за полагање ловачког испита коју образује ловачки савез, у складу са законом којим се уређује ловство. Комисија се састоји од председника и два члана који имају лиценцу за обављање одређених послова у ловству, у складу са законом којим се уређује ловство.

Ловачки испит полаже се у просторијама ловачког савеза или код правног лица које обезбеди:

- 1) предаваче са одговарајућом лиценцом за обављање одређених послова у ловству, у складу са законом којим се уређује ловство;
- 2) одговарајући простор, опрему и наставна средства за проверу теоријске и практичне обучености, који чине ловиште, стрелиште, кинолошке манифестације, ловачки трофеји, прибор за оцењивање трофеја, ловачко оружје и муниција, пројектор, видео бим, литература и сл.

Кандидат који се пријављује за полагање ловачког испита подноси захтев за полагање ловачког испита ловачком савезу, уз који прилаже доказ да је обучено да рукује ловачким оружјем, који се издаје у складу са прописима о оружју и муницији.

Ловачки савез утврђује место и датум одржавања ловачког испита, као и списак кандидата, о чему обавештава кандидате најкасније 30 дана пре датума полагања ловачког испита. О месту и датуму полагања ловачког испита ловачки савез обавештава надлежног ловног инспектора најкасније осам дана пре датума одржавања ловачког испита. Кандидат се оцењује оценом: ПОЛОЖИО или НИЈЕ ПОЛОЖИО. Оцена кандидата уноси се у записник о полагању ловачког испита. Кандидата који омета одржавање ловачког испита председник Комисије удаљава са испита и констатује да је Кандидат удаљен са испита. Кандидат који је удаљен са полагања ловачког испита на ловачки испит може поново изаћи после шест месеци од дана удаљавања са полагања ловачког испита. Кандидату који положи ловачки испит издаје се уверење о положеном ловачком испиту, у складу са законом којим се уређује ловство.

ПРОГРАМ ПОЛАГАЊА ЛОВАЧКОГ ИСПИТА А

Полагање ловачког испита спроводи се провером теоријских и практичних садржаја из следећих области:

1) Ловачки обичаји и култура:

(1) основа ловачких обичаја и ловне културе (историјат ловства и ловних прописа, најважнији ловачки обичаји и њихов значај и питање представљања културе лова),

(2) основе из законодавства које се односе на ловство (право на лов, ловна карта, издавање дозволе за лов, попуњавање извештаја о извршеном лову, накнада за уловљену дивљач, пратећа документација за уловљену дивљач и њене делове),

(3) остали прописи којима се уређује дивљач и ловство;

2) Биологија и болести дивљачи:

(1) врсте сисара и птица сврстане у ловну дивљач и њихове најзначајније особине (подела дивљачи по статусу заштите, најугроженије заштићене и строго заштићене врсте дивљих сисара и птица, распрострањење, биологија, морфологија и време репродукције, трајање ловне сезоне/ловостај),

(2) исхрана и прихрањивање дивљачи у ловишту (обрада и подизање поља и ремиза за дивљач, прикупљање и изношење хране, соли и медикамената у ловиште),

(3) болести дивљачи (најчешће болести од којих оболева крупна длакава, ситна длакава и перната дивљач и крупне звери, зоонозе и мере за спречавање појаве, ширења и сузбијања болести дивљачи),

(4) здравствена заштита дивљачи (мере здравствене заштите дивљачи, мере за спречавање штете на дивљачи и штете од дивљачи, нешкодљиво уклањање лешева дивљих животиња и паса и мачака луталица),

(5) утврђивање броја, структуре и стања дивљачи у ловишту (праћење, осматрање и бројање дивљачи),

(6) поступак са уловљеном дивљачи и промет дивљачи (обележавање уловљене дивљачи, одстрањивање утробе-изнутрица, припрема за пренос-транспорт, хлађење уловљене дивљачи и поступак са трофејом у току транспорта-ношења на обраду);

3) Газдовање ловиштем, услови и начини лова:

(1) ловиште (појам ловишта, подела ловишта, уређивање ловишта, ловни и ловно-технички објекти, побољшање природних услова станишта у ловишту),

(2) планска документа за газдовање ловиштем (програм развоја ловног подручја, ловна основа ловишта, годишњи план газдовања ловиштем, програм насељавања дивљачи),

(3) услови и начини лова дивљачи (начини лова, организација извођења лова крупне, ситне длакаве и ситне пернате дивљачи и крупних звери, употреба ловачких паса, сокола и птица грабљивица у лову),

(4) трофеји дивљачи (процена трофеја у природи и трофејни лист);

4) Ловачко оружје, муниција и ловна балистика:

(1) ловачко оружје и муниција и техника гађања (историјат, подела, врсте и намена ловачког оружја, муниција за ловачко оружје и њене особине, нишански уређаји и справе, техника гађања ловачким оружјем, ловна балистика, ограничења употребе ловачког оружја и ловачке муниције и ловно стрељаштво),

(2) мере безбедности у лову (прописи о мерама безбедности у лову, мере безбедности при доласку у лов, у току лова и при повратку из лова и спречавање појаве и ширења пожара),

(3) прва помоћ у лову (повреде у лову, поступак са повређеним лицем, прва помоћ повређеном, пренос, превоз до медицинске установе и ризици);

5) Ловна кинологија:

(1) ловна кинологија (врсте ловачких паса, употреба ловачких паса у лову, обука ловачких паса и пратећа документација за ловачке псе),

(2) болести ловачких паса (најчешће болести од којих обољевају ловачки пси, зоонозе и мере за спречавање појаве, ширења и сузбијања болести ловачких паса).

ПРАВИЛНИК О МЕРАМА БЕЗБЕДНОСТИ У ЛОВИШТУ

Овим правилником ближе се прописују мере безбедности којих су дужни да се придржавају правна и физичка лица у ловишту. Корисник ловишта, у складу са својим актом о газдовању ловиштем, предузима све мере којима се обезбеђују безбедност и сигурност свих учесника у лову, мере за спречавање штете у току лова организованог од стране корисника ловишта, као и мере за спречавање других штета у ловишту, кроз:

- 1) праћење епизоотиолошке ситуације у ловишту и окружењу;
- 2) праћење реализације радова у пољопривреди, шумарству и другим делатностима који се одвијају на површини ловишта;
- 3) праћење активности које на површини ловишта спроводе корисник, односно власник земљишта, вода и шума и корисник, односно управљач заштићеног природног добра;
- 4) изградњу, одржавање и обележавање, односно означавање ловно-техничких објеката у ловишту на начин који обезбеђује сигурност и безбедност при њиховом коришћењу;
- 5) обезбеђење услова за добру прегледност терена приликом осматрања или лова;
- 6) обезбеђење одговарајућег простора за обавезно извођење пробног хица пре почетка лова за ловачко оружје са олученим цевима;
- 7) припрему дела ловишта назначеног у дозволи за лов („место звано”) за безбедно извођење лова;
- 8) праћење временске прогнозе ради најављивања, резервисања и организовања лова;
- 9) упознавање ловаца са мерама безбедности којих су дужни да се придржавају у ловишту;
- 10) предузимање мера за заштиту и безбедност живота, здравља и имовине учесника у лову, дивљачи и њених станишта, као и правних и физичких лица која се налазе у ловишту, а не учествују у лову, приликом организовања лова, а нарочито приликом организовања лова на начин који предвиђа употребу ловачких паса и организовања појединачног лова на дивље свиње и крупне звери (вука, шакала и лисицу) ноћу, један сат пре изласка и један сат после заласка сунца, дочеком са чеке;
- 11) отказивање, односно обустављање лова услед пријаве стручног пратиоца / пратиоца / вође групе ловаца да ловац не испуњава услове за учествовање у лову у складу са прописима којим се уређује ловство и ловачком етиком;
- 12) спречавање, сузбијање, односно гашење шумских пожара;
- 13) остале мере безбедности у ловишту и у лову које прописује својим актом о газдовању ловиштем, у складу са законом којим се уређује ловство.

Правна и физичка лица, укључујући и корисника, односно управљача заштићених природних добара, која на површини ловишта обављају радове у пољопривреди, шумарству и другим делатностима, благовремено обавештавају корисника о тим радовима.

Мере безбедности којих су дужни да се придржавају учесници у лову су:

- 1) да се ловачким оружјем мора руковати опрезно и одговорно;
- 2) да приликом одласка до места лова, преласка на друго место, кратког престанка лова, боравка у затвореним просторијама ловачко оружје мора бити испражњено и / или преломљено;
- 3) да се ловачко оружје пуни после знака који даје стручни пратилац / пратилац / вођа групе ловаца за почетак лова, а празни после давања знака за завршетак лова;
- 4) да се ловачко оружје пуни леђа окренутих учесницима лова, тако да се држи косо усмерено надоле или нагоре;
- 5) да се ловачко оружје никада не сме уперити према другом учеснику у лову;

- 6) да није дозвољено пуцати на дивљач која се креће у правцу других учесника у лову и када се други учесници у лову тиме угрожавају;
- 7) да се у групном лову дивљач не сме пратити са упереним ловачким оружјем све док не прође линију ловаца;
- 8) да се убрзач окидања („шнелер”) и оптички нишан са увећањем преко четири пута у групном лову не смеју користити;
- 9) да није дозвољено дивљач осматрати помоћу оптичког нишана на ловачком оружју;
- 10) да се приликом ношења напуњеног ловачког оружја рука не сме држати на устима цеви или на окидачу, односно обарачу;
- 11) да се после пада ловачког оружја на земљу или у снег ловачко оружје мора прегледати ради отклањања евентуалних зачепљења или других оштећења и недостатака;
- 12) да се место на које је ловац распоређен не сме напуштати у време лова без одобрења стручног пратиоца / пратиоца / вође групе ловаца све до завршетка лова;
- 13) да су сви учесници у лову обавезни да на себи имају одговарајућу обележавајућу ознаку (траку на капи или капу или прслук или обележје на раменом делу прслука или јакне) која је јарке наранџасте, жуте, љубичасте или црвене боје.

Мере безбедности којих су дужни да се придржавају стручни пратилац / вођа групе ловаца у лову су:

- 1) упознавање ловаца пре почетка лова са начином организовања лова, врстом прописаног ловачког оружја и одговарајуће ловачке муниције за тај начин организовања лова, начином кретања са ловачким оружјем кроз ловиште, начином на који се врши пуцање на дивљач која се лови;
- 2) контрола ловне карте, оружног листа и дозволе за лов, обележавајуће ознаке, ловачког пса, као и остале ловачке опреме коју ловац носи са собом у лов пре почетка лова;
- 3) провера ловачког оружја са олученим цевима које ловац користи у лову извођењем пробног хица пре почетка лова;
- 4) спречавање употребе ловачког оружја у случајевима када је угрожена безбедност учесника у лову и / или људи и имовине у ловишту;
- 5) искључење ловаца који представљају потенцијалну опасност за учеснике у лову и / или људи и имовине у ловишту;
- 6) руковођење ловом на стручан начин, у складу са прописима којим се уређује ловство, којим се спречава могућност угрожавања безбедности учесника у лову, штета на дивљачи и штета на станишту дивљачи;
- 7) друге мере од значаја за безбедност у ловишту и лову прописане актом корисника ловишта о газдовању ловиштем.

ПРАВИЛНИК О МЕРАМА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ШТЕТЕ ОД ДИВЉАЧИ И ШТЕТЕ НА ДИВЉАЧИ И ПОСТУПКУ И НАЧИНУ УТВРЂИВАЊА ШТЕТЕ

Овим правилником ближе се прописују мере за спречавање штете од дивљачи, мере за спречавање штете на дивљачи, као и поступак и начин утврђивања штете од дивљачи и штете на дивљачи.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) дивљач обухвата одређене врсте дивљих сисара и птица које су заштићене ловостајем;
- 2) власник и корисник имовине је власник и корисник земљишта, вода и шума на којима се ловиште налази и имовине на тим површинама, као и власник и корисник површина ван ловишта на којима се дивљач налази и имовине на тим површинама;
- 3) штета од дивљачи је штета коју дивљач може да проузрокује људима или имовини на земљишту, водама и шумама на којима се ловиште налази, као и површинама ван ловишта на којима се налази дивљач;
- 4) штета на дивљачи је штета коју правно и физичко лице и/или дивљач проузрокује на дивљачи, као и штета која настане као последица елементарних непогода (поплава, земљотрес, суша, пожар).

У ловишту се предузимају следеће мере за спречавање штете од дивљачи:

- 1) одржавање бројног стања дивљачи до оптималне бројности утврђене планским документом;
- 2) подизање и редовно одржавање поља за дивљач и ремиза за дивљач сетвом и садњом биљних врста које привлаче дивљач, у деловима ловишта удаљеним од површина на којима дивљач проузрокује или може да проузрокује штету, у складу са планским документом;
- 3) подизање и одржавање ловно-техничких објеката за осматрање и лов (високе и ниске чеке) на одговарајућим местима ради подизања степена заштите имовине од дивљачи;
- 4) обезбеђивање довољне количине хране и воде у ловишту током ловне године за све врсте дивљачи у ловишту, а нарочито за време зимског периода и елементарних непогода, у време непосредно пре сетве и садње, као и у време дозревања усева и плодова, у складу са планским документом;
- 5) пружање помоћи и информација власницима и корисницима имовине у погледу заштите живота и здравља људи и имовине од дивљачи, као и избора одређених пољопривредних култура за сетву, односно садњу и набавке средстава за спречавање штета од дивљачи, обавештавањем путем средстава јавног информисања, оглашавањем на локалним огласним таблама и на други начин;
- 6) подношење захтева управљачу пута за постављање саобраћајних знакова ограничења брзине кретања и „дивљач на путу” на свим јавним саобраћајницама на којима постоји могућност настанка штете од дивљачи у ловишту, на површинама ван ловишта, као и на неловним површинама, ради спречавања штете од дивљачи на возилу;
- 7) друге мере од значаја за заштиту имовине од дивљачи.

Власник и корисник имовине, ради спречавања штете од дивљачи, редовно контролише стање своје имовине и организује њену заштиту и чување у складу са законом којим се уређује ловство и одредбама овог правилника, и то:

- 1) заштитом повртњака, расадника, воћњака, плантажних засада и винограда на начин који спречава пролаз длакаве дивљачи;
- 2) прилагођавањем избора биљне културе коју засејава или сади природном окружењу које се налази око пољопривредне површине коју обрађује, на начин да се избегну или у највећој мери смање могући ризици од штета од дивљачи;

- 3) уклањањем усева и плодова са површина у ловишту и у непосредној близини ловишта у агротехничком року;
- 4) коришћењем механичких и хемијских средстава (репелената) која одбијају дивљач од усева, засада и младих стабала и то на начин прописан писаним упутством произвођача;
- 5) везивањем паса поред усева;
- 6) коришћењем видљивих плашила, светлосних и звучних уређаја;
- 7) контролисаним спаљивањем материјала чији дим и гасови одбијају дивљач;
- 8) постављањем електрограда (електропастира);
- 9) коришћењем механичких средстава за појединачну заштиту стабала воћака и других садница (алуфолија, металне траке, пластичне траке, пластична фолија, пластични или папирнати џакови, шибље, кукурузовина и други материјали);
- 10) чувањем домаћих животиња уз стално присуство пастира и паса чувара;
- 11) затварањем домаћих животиња у току ноћи у оборе изграђене на начин да се онемогући улазак било које врсте дивљачи која проузрокује, односно може да проузрокује штету на домаћим животињама;
- 12) спровођењем осталих мера заштите.

У ловишту се предузимају следеће мере за спречавање штете на дивљачи:

- 1) одржавање бројног стања дивљачи у ловишту до оптималне бројности утврђене планским документом;
- 2) заштита дивљачи од незаконитог лова;
- 3) заштита дивљачи од длакавих и пернатих предатора (грабљивица) који се повремено или стално налазе у ловишту;
- 4) заштита дивљачи од утапања на воденим површинама (канални, акумулације, језера или обале водотока);
- 5) заштита дивљачи у копненом, водном и ваздушном саобраћају;
- 6) заштита дивљачи од средстава за заштиту биља и других хемијских средстава;
- 7) заштита дивљачи у случају елементарних непогода;
- 8) контрола одређеног ловачког оружја и одговарајуће ловачке муниције која се користи у току организовања и извођења лова, као и заштита дивљачи у току организовања и извођења лова;
- 9) подизање и одржавање ловно-техничких објеката за осматрање и лов (високе и ниске чеке) на одговарајућим местима ради подизања степена заштите дивљачи;
- 10) спречавање и сузбијање заразних болести дивљачи;
- 11) обезбеђивање довољне количине хране и воде у ловишту током ловне године за све врсте дивљачи у ловишту, а нарочито за време суше, зимског периода и елементарних непогода, у време непосредно пре сетве и садње, као и у време дозревања усева и плодова;
- 12) подношење захтева управљачу пута за постављање саобраћајних знакова ограничења брзине кретања и „дивљач на путу” на свим јавним саобраћајницама на којима постоји могућност настанка штете на дивљачи у ловишту, на површинама ван ловишта, као и на површинама које представљају неловне површине, ради спречавања штете на дивљачи од возила;
- 13) друге мере од значаја за заштиту дивљачи.

Ради спречавања штета на дивљачи од утапања, предузимају се следеће мере:

- 1) отворени канали, акумулације, језера или обале водотока облажу се заштитном облогом која је израђена од материјала и постављена на начин који не угрожава живот и здравље дивљачи и која се поставља на основу претходне сагласности министарства надлежног за послове ловства;

2) обезбеђује се изградња и одржавање прелаза за дивљач минималне ширине 8 m (еколошки прелаз или вишенаменски мост), који омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљачи, који су целом дужином ограђени провидном оградом (фармерско плетиво или други слични материјал) минималне висине 1,4 m која спречава пад дивљачи, при чему је горња површина прелаза растресита и дубока 30 cm, како би се омогућио спонтани раст трава и жбунастих врста биљака, а минимално растојање између прелаза 1,5 km;

3) обезбеђује се да се дивљач не лови на прелазу и у зони од најмање 500 m од прелаза

Ради спречавања штете на дивљачи обезбеђује се да се жетва и кошење обављају пољопривредним машинама које имају уграђене електронске или механичке уређаје за откривање, плашење и/или истеривање дивљачи.

Штета од дивљачи утврђује се тако што корисник ловишта у коме је настала штета од дивљачи без одлагања, а најкасније у року од 24 сата од пријема захтева за накнаду штете, образује трочлану стручну комисију за утврђивање узрока штете и процену вредности причињене штете. У случају сумње да је штету проузроковао вук на територији на којој је ловостајем заштићен, један члан Комисије је ловни инспектор. Комисија без одлагања, а најкасније у року од 12 сати пре планираног почетка увиђаја обавештава подносиоца захтева за накнаду штете и ловног инспектора о времену и месту вршења увиђаја. Комисија спроводи увиђај у року од 24 сата од њеног образовања. О спроведеном увиђају сачињава се записник, који нарочито садржи: име и презиме подносиоца захтева за накнаду штете, место и начин настанка штете, знакове који указују да је штета настала од одређене врсте дивљачи, мере за спречавање штете од дивљачи које су предузете пре настанка штете, процену настале штете, примедбе подносиоца захтева за накнаду штете, датум, време и место сачињавања записника, име, презиме и потпис чланова Комисије и потпис подносиоца захтева за накнаду штете, односно доказ да је уредно обавештен о увиђају. Записник се сачињава у три примерка, од којих се један доставља подносиоцу захтева за накнаду штете, а један ловном инспектору. Штета на дивљачи утврђује се тако што лице које обавља стручне или ловочуварске послове у ловишту без одлагања обавештава надлежног ловног инспектора, који предузима мере за утврђивање штете у складу са законом којим се уређује ловство.

ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА ЗА СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ И НАЧИНУ ОБЕЛЕЖАВАЊА УЛОВЉЕНЕ ДИВЉАЧИ И ТРОФЕЈА ДИВЉАЧИ, КАО И О НАЧИНУ ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ

Овим правилником ближе се прописују услови за стављање у промет уловљене дивљачи и трофеја дивљачи, начин обележавања уловљене дивљачи и трофеја дивљачи, изглед и садржина обрасца пропратнице, односно трофејног листа и начин њиховог издавања, као и начин вођења евиденције трофеја и издатих пропратница и трофејних листова

Уловљена дивљач и трофеји дивљачи стављају се у промет ако:

- 1) су обележени евиденционом маркицом за обележавање уловљене дивљачи, која се евидентира у Централној бази података у складу са законом којим се уређује ловство;
- 2) је извршена службена контрола одстрељене дивљачи и трофеја дивљачи, у складу са прописима којима се уређује ветеринарство
- 3) је извршено вађење унутрашњих органа одстрељене крупне дивљачи пре померања са места одстрела и њихово паковање у пластичну кесу у складу са прописима којима се уређује ветеринарство од стране лица које врши стручне послове газдовања ловиштем/ловочувара или пратиоца;
- 4) је обезбеђена документација која прати уловљену дивљач у промету у складу са прописима којима се уређује ловство и прописима којима се уређује ветеринарство.

Маркица мора бити:

- 1) израђена од савитљивог, самолепљивог и отпорног материјала на физичке и атмосферске утицаје, за чију употребу у ове сврхе овлашћена институција за контролу сировинског састава материјала и његових физичко-хемијских и токсиколошких својстава издаје атест;
- 2) лака за читање, са заштићеним и неизбрисивим натписом који је ласерски одштампан;
- 3) израђена тако да се не може поново искористити, односно тако да уклањање са обележене дивљачи није могуће без њеног физичког оштећења;
- 4) дизајнирана тако да остане трајно причвршћена;
- 5) нетоксична и нешкодљива по здравље и безбедност.

Маркица је самолепљива трака беле боје, димензија 350 x 30 mm, чији је изглед дат у Прилогу – Маркица за обележавање дивљачи, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Натпис на маркици је одштампан ћириличним писмом, врста слова: Times New Roman, подебљано и садржи: двословну ознаку дивљачи, шестоцифрени серијски број почевши од 000001, ознаку Републике Србије (СРБ), висине најмање 7 mm и натпис текуће ловне године.

Труп одстрељене крупне дивљачи обележава се маркицом после извршеног вађења унутрашњих органа тако што се маркица провлачи између костију подлактице или кроз кожу на трбушној дупљи на начин да се ужи део провлачи кроз перфорацију и затеже тако да уклањање маркице није могуће без њеног физичког оштећења.

Трофеј одстрељене дивљачи обележава се маркицом тако да уклањање маркице није могуће без њеног физичког оштећења. Маркицом се обележава и пластична кеса са

унутрашњим органима одстрељене крупне дивљачи на начин да уклањање маркице није могуће без њеног физичког оштећења. У случају да одстрељену дивљач, трофеје дивљачи и кесе са унутрашњим органима одстрељене дивљачи није могуће обележити маркицом (нпр. маркице су изгубљене/оштећене услед нестручног руковања), одстрељена дивљач, трофеји дивљачи и кесе са унутрашњим органима одстрељене дивљачи обележавају се бројем евиденционе маркице тако што се тај број преписује из дозволе за лов на делове пластике, картона или платна који се чврсто везују за труп, трофеј или кесу на којима остају до момента службене контроле. После извршеног обележавања са трупом и унутрашњим органима одстрељене крупне дивљачи поступа се у складу са прописима којима се уређује ветеринарство.

Маркица се прибавља у складу са планом одстрела дивљачи предвиђеним Годишњим планом газдовања ловиштем за наредну ловну. Свака издата, као и свака неискоришћена маркица из претходне ловне године посебно се евидентира у Централној бази података према кориснику ловишта коме је издата.

Евиденција садржи и податке о изгубљеним и маркицама оштећеним услед нестручног руковања, а које су издате за обележавање дивљачи за коју је издата дозвола за лов. Маркице које су изгубљене или оштећене услед нестручног руковања евидентирају се као маркице искоришћене за обележавање дивљачи за коју је издата дозвола за лов, о чему се обавештава министарство надлежно за послове ловства.

Уловљена дивљач ставља се у промет само ако је обележена и ако је за њу издата пропратница у складу са овим правилником, као и одговарајућа документација у складу са прописима којима се уређује ветеринарство. Трофеј одстрељене дивљачи ставља се у промет само ако је обележен и ако је за њега издат трофејни лист у складу са овим правилником, као и одговарајућа документација у складу са прописима којима се уређује ветеринарство. Корисник ловишта обезбеђује да се службена контрола одстрељене дивљачи и њених делова врши у складу са прописима којима се уређује ветеринарство.

Крупна дивљач која се лови ради пресељења или у научно – истраживачке сврхе, обележава се тако да се маркица причврсти око ноге или рогова/роговља тако да уклањање маркице није могуће без њеног физичког оштећења, у складу са законом којим се уређује ловство.

Померање, пренос, односно транспорт одстрељене крупне дивљачи са припадајућим деловима са места одстрела у ловишту до места службене контроле врши се након обележавања на начин прописан овим правилником.

Маркица којом је обележена кеса са унутрашњим органима одстрељене крупне дивљачи скида се приликом службене контроле одстрељене дивљачи, у складу са прописима којима се уређује ветеринарство. Маркица којом је обележен труп одстрељене крупне дивљачи, као и маркица којом је обележен трофеј одстрељене крупне дивљачи не скида се у промету, односно до крајњег корисника.

Маркица за обележавање одстрељене јединке трофејне крупне дивљачи израђује се као троделна, а појединачни делови маркице користе се за обележавање:

- 1) трофеја дивљачи, и то: рогова код муфлона и дивојарца/дивокозе, роговља код јелена обичног, јелена лопатара, јелена вирџинијског и срндаћа и кљова код дивљег вепра;
- 2) трупа дивљачи;
- 3) унутрашњих органа.

Маркица за обележавање одстрељене јединке трофејне крупне звери/ситне длакаве дивљачи израђује се као троделна, а појединачни делови маркице користе се за обележавање трупа, лобање и крзна. Маркица за обележавање одстрељене јединке крупне дивљачи женског пола и прве старосне категорије израђује се као дводелна, а појединачни делови маркице

користе се за обележавање:

- 1) трупа дивљачи;
- 2) унутрашњих органа из члана 5. став 3. овог правилника.

Маркица за ухваћену крупну дивљач је жуте боје, а маркица за одстрељену крупну дивљач /трофејне крупне звери и трофејну ситну дивљач је беле боје и садрже следеће податке за:

- 1) јелена обичног: ЈО 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 2) јелена лопатара: ЈЛ 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 3) јелена вирџинијског: ЈВ 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 4) срну обичну: СО 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 5) дивокозу: ДК 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 6) муфлона: МФ 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 7) дивљу свињу: ДС 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 8) вука: ВУ 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 9) шакала: ША 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 10) лисицу: ЛИ 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину;
- 11) за трофејну ситну дивљач: прва два слова назива дивљачи на српском језику и у наставку 000001 СРБ или АПВ/АПКиМ и текућу ловну годину.

Одстрељена ситна дивљач обележава се при првом контакту са одстрељеном дивљачи. Обележавање одстрељене ситне длакаве/пернате дивљачи врши се стезањем маркице оковрата/ноге дивљачи тако да уклањање маркице није могуће без њеног физичког оштећења. Померање, пренос, односно транспорт одстрељене ситне дивљачи са места одстрела у ловишту до места службене контроле врши се након обележавања на начин прописан овим правилником и прописима којима се уређује ветеринарство. За обележавање ситне дивљачи длакаве/пернате користи се једноделна маркица израђена од пластике која се састоји од основног дела са перфорацијом за провлачење и ужег дела за провлачење.

На основном делу маркица садржи ознаку СДД за ситну длакаву дивљач, односно СПД за ситну пернату дивљач, шестоцифрени серијски број који почиње од 000001, ознаку Републике Србије (СРБ), односно аутономне покрајине (АПВ/АПКиМ) и место за уписивање текуће ловне године.

Пропратница за уловљену дивљач је формата А5 (димензија 148x210 mm) Пропратница садржи:

- 1) назив ловишта;
- 2) назив и седиште корисника ловишта;
- 3) назив: „ПРОПРАТНИЦА ЗА УЛОВЉЕНУ ДИВЉАЧ”;
- 4) име и презиме лица које превози уловљену дивљач;
- 5) ЈМБГ/регистарски број личне карте;
- 6) одредиште крајњег корисника;
- 7) врсту уловљене дивљачи;
- 8) број јединки и маса уловљене дивљачи;
- 9) број евиденционе маркице за обележавање дивљачи;
- 10) број Потврде о безбедности меса и органа дивљачи за исхрану људи у складу са прописима којима се уређује ветеринарство;
- 11) регистарски број возила којим се превози уловљена дивљач;
- 12) датум издавања пропратнице;

13) потпис овлашћеног лица и печат.

Пропратница за уловљену дивљач сачињава се у три истоветна примерка, од којих се један предаје лицу које превози уловљену дивљач, а два примерка остају кориснику ловишта као евиденција издатих пропратница.

Трофејни лист је формата А6 (105x148 mm)

Трофејни лист садржи:

1) на првој страни (спољашњој):

- (1) назив и седиште корисника ловишта,
- (2) назив: „ТРОФЕЈНИ ЛИСТ”,
- (3) назив врсте дивљачи на српском и латинском и број СИС поена,
- (4) име и презиме ловца,
- (5) назив ловишта,
- (6) датум лова;

2), 3) на другој и трећој страни (унутрашњој):

- (1) табеларни приказ СИС формуле за врсту дивљачи за коју се издаје трофејни лист,
- (2) регистарски број,
- (3) датум оцењивања,
- (4) име и презиме чланова комисије за оцењивање трофеја и број уверења,
- (5) место за печат и потпис одговорног лица корисника ловишта;

4) на четвртој страни (спољашњој):

- (1) место за опис лова (уколико ловац захтева).

Трофејни лист се издаје за трофеје следећих врста дивљачи:

Лисица / *Vulpes vulpes* / лобања

Јазавац / *Meles meles* / лобања

Ракунолики пас / *Nyctereutes procyonoides* / лобања

Дивља мачка / *Felis silvestris* / лобања, крзно

Рис / *Lynx lynx* / лобања, крзно

Шакал / *Canis aureus* / лобања, крзно

Вук / *Canis lupus* / лобања, крзно

Медвед / *Ursus arctos* / лобања, крзно

Дивља свиња / *Sus scrofa* / кљове

Срна / *Capreolus capreolus* / роговље са лобањом

Јелен-европски / *Cervus elaphus* / роговље са лобањом

Муфлон / *Ovis musimon* / рогови са лобањом

Дивокоза / *Rupicapra rupicapra* / рогови са лобањом

Јелен лопатар / *Dama dama* / роговље са лобањом

Белорепи јелен / *Odocoileus virginianus* / роговље са лобањом

Евиденција трофеја води се на оцењивачком листу, који нарочито садржи следеће податке: име и презиме ловца, место боравка, државу, регистарски број ловне карте ловца, назив ловишта, место одстрела, датум лова, табеларни приказ формуле СИС за врсту дивљачи која се оцењује, укупну оцену трофеја, регистарски број оцењивачког листа, датум оцењивања, место оцењивања, старост (процена), потписе три члана комисије за оцењивање трофеја, број уверења, потпис председника комисије за оцењивање трофеја, место за печат корисника ловишта.

Трофеји се евидентирају у посебном регистратору, сложени по редоследу регистарских бројева, као и у електронском облику у и представљају трајни документ. Оцењивачки листови и издати трофејни листови евидентирају се за сваку ловну годину у Централној бази података.

Евиденција издатих трофејних листова нарочито садржи следеће податке: назив ловишта, назив и седиште корисника ловишта, име и презиме ловца, регистарски број ловне карте ловца, врсту дивљачи, датум одстрела, број оцењивачког листа из кога се елементи мерења и оцене уносе у трофејни лист који се даје ловцу који је дивљач одстрелио, број трофејног листа, вредност трофеја у СИС поенима, датум издавања трофејног листа, податке о комисији за оцењивање трофеја.

Маркица за обележавање дивљачи

ПРОПРАТНИЦА ЗА УЛОВЉЕНУ ДИВЉАЧ

Серија А

Број: 000001

НАЗИВ ЛОВИШТА: _____
 КОРИСНИК ЛОВИШТА: _____

ПРОПРАТНИЦА ЗА УЛОВЉЕНУ ДИВЉАЧ

Име и презиме лица које превози дивљач:

ЈМБГ/регистарски број ловне карте:

Одредиште крајњег корисника

Ред. бр.	Врста уловљене дивљачи	Број уловљене дивљачи	Маса уловљене дивљачи (kg)	Број евиденционе маркице	Број Потврде о безбедности меса и органа дивљачи за исхрану људи

Регистарски број возила којим се превози уловљена дивљач:

Датум издавања пропратнице: _____

М.П.

_____ потпис овлашћеног лица

ПРАВИЛНИК О ВЕТЕРИНАРСКО-САНИТАРНИМ УСЛОВИМА, ОДНОСНО ОПШТИМ И ПОСЕБНИМ УСЛОВИМА ЗА ХИГИЈЕНУ ХРАНЕ КОЈЕ МОРАЈУ ДА ИСПУЊАВАЈУ ОБЈЕКТИ ЗА ПРОМЕТ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ, КАО И НАЧИНУ ВРШЕЊА СЛУЖБЕНЕ КОНТРОЛЕ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ

I УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Овим правилником ближе се прописују ветринарско-санитарни услови, односно општи и посебни услови за хигијену хране које у погледу изградње односно реконструкције морају да испуњавају објекти за промет хране животињског порекла (објекти за привремено складиштење одстрељене дивљачи), као и начин вршења службене контроле одстрељене дивљачи.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) **објекат за привремено складиштење одстрељене дивљачи** јесте објекат у коме се врши службена контрола меса и органа дивљачи непосредно после одстрела, ради коришћења за сопствене потребе или упућивања у објекат за обраду и расечање меса дивљачи;
- 2) **овлашћено лице у ловишту** јесте лиценцирано лице, у складу са прописима којима се уређује ловство.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ У ПОГЛЕДУ ИЗГРАДЊЕ И РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ОБЈЕКТА ЗА ПРИВРЕМENO СКЛАДИШТЕЊЕ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ

Објекти за привремено складиштење одстрељене дивљачи морају да се налазе унутар ловишта. Изузетно, од овог правилника објекти за привремено складиштење одстрељене дивљачи могу да се налазе и изван ловишта ако унутар ловишта није могуће испунити услове у погледу изградње и опремљености објекта, у складу са посебним прописом и овим правилником. Ако се објекат за привремено складиштење одстрељене дивљачи налази изван ловишта онда објекат мора да буде лоциран у непосредној близини, односно близу ловишта и пута којим се одстрељена дивљач износи из ловишта.

Објекти за привремено складиштење одстрељене дивљачи морају да буду снабдевени електричном енергијом, вештачким осветљењем, топлим и хладном водом, као и да имају следеће просторе, односно просторије:

- 1) за пријем одстрељене дивљачи;
- 2) за егзентерацију и преглед трупова дивљачи у вертикалном, односно висећем положају које садрже следећу опрему:
  - (1) метални сто за преглед органа, (2) комору за хлађење, (3) комору за задржано месо и органе, (4) посуду или контејнер за конфискат. Радне површине морају да буду израђене од чврстог нерђајућег материјала, а под од материјала који се лако чисти, пере и дезинфикује.

Простори, односно просторије морају да буду таквог капацитета да омогућавају да се до завршетка службене контроле, односно од пријема до складиштења у расхладној комори трупова и органа складиштење обавља одвојено по врстама дивљачи и да се приликом привременог складиштења избегне њихово нагомилавање.

III НАЧИН ВРШЕЊА СЛУЖБЕНЕ КОНТРОЛЕ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ

Службена контрола дивљачи непосредно после одстрела врши се у објектима за привремено складиштење одстрелене дивљачи, у складу са законом којим се уређује ветеринарство. Службена контрола може да се врши у објектима за обраду и расечање меса дивљачи ако се они налазе у ловишту у коме је дивљач одстрелена или у његовој близини. Службена контрола дивљачи непосредно после одстрела може да се врши у објекту за привремено складиштење одстрелене дивљачи која је пореклом из суседних ловишта, ако објекат испуњава услове из овог правилника.

Корисници ловишта морају најкасније 48 сати пре почетка лова да пријаве лов надлежном ветеринарском инспектору или овлашћеној ветеринарској станици, који врше службену контролу дивљачи непосредно после одстрела.

Месо и органи одстрелене дивљачи који су после службене контроле у објектима за привремено складиштење одстрелене дивљачи оцењени као безбедни могу да се користе за сопствене потребе или да се упуте у објекат за обраду и расечање меса дивљачи. Приликом вршења службене контроле овлашћено лице у ловишту, мора ветеринарском инспектору, односно овлашћеној ветеринарској станици, да да изјаву о извршеном одстрелу.

Изјава је саставни део службене контроле дивљачи непосредно после одстрела и садржи податке којима се утврђује:

- 1) да ли је пре, односно приликом одстрела примећено неуобичајено, односно промењено карактеристично понашање или друга сумња на промену здравственог стања дивљачи;
- 2) да ли су трупови и органи одстрелене дивљачи обележени на прописан начин;
- 3) да ли су приликом егзентерације примећене промене на трупу и органима које би указивале на промену здравственог стања дивљачи.

Ако се, на основу извршене службене контроле и изјаве утврди да су месо и органи дивљачи после одстрела безбедни за исхрану људи издаје се Потврда о безбедности меса и органа дивљачи за исхрану људи, која је одштампана уз овај правилник и чини његов саставни део. Ако се, на основу извршене службене контроле утврди да месо и органи дивљачи непосредно после одстрела нису безбедни услед једног од недостатака изјава се даје усмено ветеринарском инспектору на записник.

Код крупне дивљачи, после одстрела, морају одмах да се изваде унутрашњи органи, а нарочито желудац и црева. Срце, плућа, јетра, бубрези и слезина који су упаковани у пластичне кесе морају да буду означени тако да се може утврдити њихова припадност трупу. Органи морају да се чувају до завршетка прегледа. Скидање коже и расечање дивљачи није дозвољено на месту одстрела. После одстрањења унутрашњих органа на труп одстрелене дивљачи и упаковане органе, који се достављају на преглед, ставља се евиденциона маркица за обележавање одстрелене дивљачи, у складу са прописом којим се уређује ловство. Приликом превоза до објекта у коме се врши службена контрола мора се избегавати нагомилавање одстрелене дивљачи у превозном средству.

Приликом прегледа трупа и унутрашњих органа одстрелене дивљачи утврђује се:

- 1) да ли постоје промене које указују на постојање сумње или појаву заразних болести које се преносе на људе или животиње;
- 2) да ли се уочавају знаци болести или промена општег стања на основу којих би се месо дивљачи могло прогласити неупотребљивим за исхрану људи;
- 3) да ли се уочавају знаци аутолитичних процеса услед касног вађења унутрашњих органа или неког другог разлога;
- 4) да ли постоје знаци који указују да је дивљач конзумирала материје фармаколошког дејства или да је дивљач узимала друге материје са којима се може контаминирати месо и

због којих оно може да буде здравствено неисправно, односно небезбедно или да постоји оправдана сумња на присуство биолошких остатака или других отровних материја.

Вађење унутрашњих органа ситне дивљачи врши се у објекту у коме се врши службена контрола, осим ако није другчије прописано. Вађење унутрашњих органа ситне дивљачи мора да се изврши одмах по приспећу одстрељене дивљачи у објекат. Месо и органи одстрељене дивљачи прегледају се визуелно, а ако је потребно палпирају се и засецају. Ако резултати прегледа нису довољни за оцену здравствене исправности, односно безбедности меса и органа онда се врше одговарајућа лабораторијска испитивања. Приликом прегледа меса и органа одстрељене дивљачи потребно је утврдити или искључити промене које указују на:

- 1) болести које се преносе на људе и животиње;
- 2) малигне или мултипне отоке и мултипне апсцесе;
- 3) распрострањеност паразита у поткожном ткиву или мускулатури;
- 4) тровање;
- 5) знаке природне смрти, клања или одстрела у агонији;
- 6) озледе, крварења или отоке;
- 7) знаке распадања, нарочито при касном налажењу одстрељене дивљачи или касно обављеној егзентерацији;
- 8) одступање у погледу боје, мириса или укуса;
- 9) одступање у конзистенцији, нарочито водњикавост и изузетну мршавост;
- 10) запрљаност која се ни темељним исецањем не може отклонити.

Месо дивљих свиња и медведа мора да се прегледа ради утврђивања да ли садржи ларве трихинеле спиралис на начин предвиђен за преглед закраних свиња, у складу са посебним прописом. Преглед меса и органа одстрељених зечева врши се на начин којим се врши преглед закраних кунића, а преглед одстрељене пернате дивљачи на начин којим се врши преглед меса и органа заклане живине, у складу са посебним прописом. Нејестиви делови одстрељене дивљачи и конфискат морају се учинити нешкодљивим, у складу са посебним прописом. Месо и органи одстрељене дивљачи оцењују се као здравствено исправни, односно безбедни за исхрану људи ако се не утврде промене које утичу на здравствену исправност, односно безбедност и ако свеже озледе настале одстрелом или локално ограничене промене не утичу на здравствену исправност, односно безбедност меса дивљачи за исхрану људи.

Месо одстрељене дивљачи је здравствено неисправно, односно није безбедно за људску исхрану ако:

- 1) се утврди један од недостатака из овог правилника;
- 2) се утврди један од разлога здравствене неисправности меса и органа одстрељене дивљачи за јавну потрошњу, у складу са посебним прописом;
- 3) месо потиче од дивљачи оболеле од туларемије, псеудотуберкулозе (ако промене нису ограничене само на поједине органе), стафиломикозе зечева, миксоматозе, салмонелозе и туберкулозе;
- 4) месо одстрељене дивљачи не задовољава услове у погледу микробиолошке исправности коју морају да имају животне намирнице у промету, у складу са посебним прописом;
- 5) месо и органи одстрељене дивљачи не задовољавају услове у погледу максимално дозвољених количина остатака, у складу са посебним прописом;
- 6) је утврђена контаминација радионуклидима изнад дозвољеног нивоа активности;
- 7) месо дивљих свиња и медведа садржи ларве трихинеле спиралис.

Месо одстрењене дивљачи здравствено неисправно за исхрану људи мора се одмах учинити нешкодљивим, у складу са посебним прописом. Труп одстрењене дивљачи са припадајућим органима мора што пре да се допреми у објект у коме ће се прегледати, оцени и обележити. Ако спољашња температура не омогућава да се довољно брзо постигне одговарајућа температура у дубини меса, месо треба што је могуће пре, а најкасније 10 сати после одстрела сместити у одговарајући уређај за хлађење. После завршеног прегледа месо одстрењене дивљачи које је здравствено исправно, односно безбедно за исхрану људи мора да се охлади довољно брзо тако да се у дубини мишићног ткива крупне дивљачи постигне температура до највише + 7°C, односно до највише + 4° С у месо ситне дивљачи. Ако се месо одстрењене дивљачи смрзава мора да се обезбеди температура од најмање -12°C за смрзнуто месо, односно од најмање -18°C за дубоко смрзнуто месо. Поступци који се односе на хлађење, смрзавање, паковање и обележавање меса закраних кунића примењују се и на хлађење, смрзавање, паковање и обележавање меса зечева, као и закране живине код пернате дивљачи, у складу са посебним прописима.

У објектима у којима се обавља преглед одстрењене дивљачи води се евиденција о извршеној службеној контроли одстрењене дивљачи. Евиденција садржи податке о датуму одстрела и прегледа одстрењене дивљачи, називу ловишта и кориснику ловишта у коме је извршен одстрел, врсти одстрењене дивљачи, броју прегледане одстрењене дивљачи, броју евиденционе маркице одстрењене дивљачи у складу са прописом којим се уређује ловство и оцену употребљивости меса одстрењене дивљачи, у складу са Прилогом - Евиденција о извршеној службеној контроли одстрењене дивљачи

**ПОТВРДА
О БЕЗБЕДНОСТИ МЕСА И ОРГАНА ДИВЉАЧИ ЗА ИСХРАНУ ЉУДИ**

Подаци о објекту

назив објекта: _____
 локација: _____
 -објект за привремено складиштење одстрењене дивљачи
 -објект за обраду и расечање меса дивљачи
 контролни број:

Порекло одстрењене дивљачи

назив ловишта: _____
 округ, општина: _____
 корисник ловишта: _____
 идентификациони број ловишта:

Подаци о одстрењеној дивљачи

датум одстрела:
 врста дивљачи: _____
 број (комада): _____
 евиденциона маркица одстрењене дивљачи _____

_____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____

број пропратнице:

Подаци о пошиљци

назив и адреса одредишта _____
 округ/општина: _____
 врста пошиљке: _____

Изјава овлашћеног лица у ловишту

Одговорно тврдим да су унутрашњи органи одстрелене дивљачи извађени одмах после извршеног одстрела и да су труп и органи одстрелене дивљачи који се шаљу на преглед обележени на прописан начин.

Приликом вађења унутрашњих органа нису примећене промене које би указивале на промену здравственог стања одстрелене дивљачи.

Приликом одстрела није примећена некарактеристична промена понашања која би указивала на промену здравственог стања дивљачи.

Овлашћено лице у ловишту

_____

_____ (потпис овлашћеног лица у ловишту)

Подаци о извршеном прегледу

датум прегледа:

оцена употребљивости:

Месо дивљачи оцењује се као здравствено исправно односно безбедно за исхрану људи јер нису утврђене промене које утичу на здравствену исправност и нису примећени знаци заразних болести у складу са Правилником о ветеринарско-санитарним условима, односно општим и посебним условима за хигијену хране које морају да испуњавају објекти за промет одстрелене дивљачи, као и начину вршења службене контроле одстрелене дивљачи.

Органи одстрелене дивљачи _____ оцењују се као здравствено исправни за исхрану људи јер нису утврђене промене које утичу на здравствену исправност и нису примећени знаци заразних болести, у складу са Правилником о ветеринарско-санитарним условима, односно општим и посебним условима за хигијену хране које морају да испуњавају објекти за промет одстрелене дивљачи, као и начину вршења службене контроле одстрелене дивљачи.

Дана: _____

М.П.

_____ (потпис ветеринарског инспектора, односно лица у овлашћеној ветеринарској станици)

ЕВИДЕНЦИЈА О ИЗВРШЕНОЈ СЛУЖБЕНОЈ КОНТРОЛИ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ

година: _____
врста објекта: _____
назив објекта: _____
адреса/локација: _____
Подаци из евиденције

Р.бр.	Датум прегледа	Датум одстрела	Назив ловишта	Корисник Ловишта	Врста дивљачи	Број прегледаних животиња	Број евиденционе маркше одстрелене дивљачи	Оцена употребљивости меса			Напомена	Ветеринарски инспектор/овлашћени ветеринар
								Употребљиво	Неупотребљиво	Задржано		

ПРАВИЛНИК О ЛОВАЧКИМ ПСИМА

I УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Овим правилником ближе се прописује начин обуке и коришћења ловачких паса и изглед и садржина идентификационих картица за ловачке псе.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) **ловачки пси** су пси свих раса који се према критеријумима Кинолошког савеза Републике Србије - чланице Међународне кинолошке федерације (*Fédération Cynologique Internationale* - F.C.I.) користе у лову и који су на основу стандарда ових организација разврстани у F.C.I. групе расних паса, и то:

- (1) група III - теријери,
- (2) група IV - јазавичари,
- (3) група VI - гоничи, трагачи по крви и сродне расе,
- (4) група VII - птичари,
- (5) група VIII - ретривери, цуњавци и пси за воду;

2) **обука ловачких паса** је дресура (обучавање) и испит за коришћење у лову ловачких паса који се обучавају на територији Републике Србије, у складу са овим правилником и критеријумима F.C.I. и Кинолошког савеза Републике Србије;

3) **Кинолошки савез Републике Србије** (КСС) је удружење кинолошких друштава са територије Републике Србије, односно организација која се, између осталог, бави и заштитом, узгојем, унапређењем и евидентирањем чистокрвних раса ловачких паса, организовањем кинолошких манифестација и испита ловачких паса, као и оспособљавањем кинолошких кадрова свих профила (узгајивачи паса, судије, дресери, водичи паса и друго);

4) **ограђени терен за обуку ловачких паса** је ограђени део ловишта одређен ловном основом за газдовање ловиштем на коме се изводи обука ловачких паса, који не може бити мањи од два ни већи од пет хектара;

5) **неограђени/отворени терен за обуку ловачких паса** је део отвореног ловишта, одређен ловном основом за газдовање ловиштем и/или годишњим планом газдовања ловиштем, у коме се налази одређена врста дивљачи за чији лов се у периоду од 1. јула текуће године до 15. маја наредне године обучава одговарајућа раса ловачких паса, а који не може бити мањи од 100 ha површине ловишта;

6) **вештачки ров за обуку паса јамара** је ров изграђен на делу отвореног/ограђеног ловишта који је ловном основом за газдовање ловиштем одређен за извођење обуке јамара (теријера и јазавичара) за лов дивљачи под земљом, без контакта са дивљачи;

7) **родовник (педигре)** је исправа којом се доказује идентитет ловачког пса и власништво над њим;

8) **књижица ловачког пса** је исправа коју издаје КСС сваком ловачком псу и која га прати током живота у свим активностима у којима учествује, укључујући и обуку;

9) **потврда о употребљивости у лову (сертификат)** је исправа коју издаје КСС на основу сваког успешно положеног испита ловачког пса (испит урођених особина, испит у раду и/или испит у раду на крвном трагу) којом се доказује да тај ловачки пас може да се користи у лову;

- 10) **идентификациона картица ловачког пса** је исправа коју на захтев власника ловачког пса или лица овлашћеног од стране власника ловачког пса издаје КСС на основу родовника и потврде о употребљивости у лову;
- 11) **кинолошки судија** је лице које оцењује ловачког пса на испиту за коришћење у лову;
- 12) **дресер** је лице које је оспособљено да врши обучавање ловачког пса за одређене радње у лову.

II НАЧИН ОБУКЕ ЛОВАЧКИХ ПАСА

Обука ловачког пса врши се тако да се пас одговарајуће расе оспособи и усаврши за лов одређене врсте дивљачи. Дресура ловачког пса врши се тако да ловачки пас, осим урођених рефлексних реакција, постепено стекне и условне рефлексе на одређене надражаје и утицаје (звучне и визуелне команде), односно да ловачки пас стекне навику да на команду коју му изда дресер механички изведе одређену радњу.

Ловачки пас дресира се до навршених девет месеци живота у собним (кућним) и/или дворишним условима тако да научи да извршава основне радње: долазак на позив; вођење на поводцу; вођење без поводца; звучне команде (глас или звиждук); визуелне команде; навикавање на пуцањ; доношење (апортирање) и слично. Ловачки пас дресира се од навршених четири месеца живота, у зависности од расе, тако да се оспособи и усаврши за рад на земљи (тражење, маркирање и мир на дивљач, доношење одстрељене дивљачи, тражење рањене дивљачи и слично), рад у води и рад под земљом.

Дресура се врши за:

- 1) групни лов на дивље свиње - на ограђеном терену за обуку ловачких паса;
- 2) лов на ситну дивљач и крупне звери - на неограђеном/отвореном терену за обуку ловачких паса;
- 3) лов дивљачи под земљом - у вештачком рову за обуку паса јамара;
- 4) проналажење рањене дивљачи - на делу ловишта који је одређен ловном основом за газдовање ловиштем и/или годишњим планом газдовања ловиштем.

Обука ловачког пса завршава се полагањем испита за коришћење у лову ловачког пса који може бити испит за утврђивање урођених особина ловачког пса и/или радни испит ловачког пса (у даљем тексту: радни испит) који се полагају пред кинолошким судијом.

Испитом за утврђивање урођених особина проверавају се наследна својства, односно степен радне способности на основу урођених особина ловачког пса у зависности од расе, а полаже га ловачки пас са родовником који се дресира на начин одређен овим правилником и то у периоду од навршених девет месеци до навршених 24 месеца живота. Испит за утврђивање урођених особина организује се на делу отвореног/ограђеног ловишта. Ловачки пас у току дресуре може да учествује у лову до навршених 24 месеца живота без положеног испита за коришћење у лову.

Радним испитом проверавају се способност, обученост и употребљивост ловачког пса у лову, а полаже се у зависности од начина коришћења ловачког пса из одговарајуће F.C.I. групе расних ловачких паса у лову. Радни испит организује се на делу отвореног/ограђеног ловишта у коме је дозвољено коришћење одговарајуће расе ловачких паса. Радни испит којим се проверава употребљивост птичара у лову организује се у отвореном ловишту у коме, осим ситне дивљачи, може да се налази и крупна дивљач, при чему обучавањем птичар приликом полагања радног испита не сме да узнемири, а нарочито не сме да гони крупне дивље преживаре. Радни испит којим се проверава употребљивост ловачког пса у лову на дивље свиње, крупне звери (вук, шакал, лисица и друге ловостајем заштићене врсте звери) и зеца, организује се у отвореном ловишту у

коме се налази крупна дивљач, при чему обучавањани ловачки пас приликом полагања радног испита не сме да узнемири, а нарочито не сме да гони крупне дивље преживаре. Изузетно, радни испит којим се проверава употребљивост гонича и јамара у лову на дивље свиње може да се организује и у ограђеном терену за обуку ловачких паса у коме се искључиво налазе дивље свиње. Радни испит којим се проверава употребљивост јамара у лову (под земљом и над земљом) организује се у делу отвореног/ограђеног ловишта са вештачким ровом за обуку паса јамара, при чему обучавањани јамар приликом полагања радног испита не сме да оствари директан контакт са дивљачи. Радни испит којим се проверава употребљивост ловачког пса за рад на крвном трагу дивљачи (вештачком или природном) старом најмање 12 сати и дугом најмање 600 m организује се у делу отвореног/ограђеног ловишта, при чему обучавањани ловачки пас приликом полагања радног испита на крвном трагу не сме да узнемири, а нарочито не сме да гони крупну дивљач.

Ловачки пас који полаже испит за утврђивање урођених особина, односно радни испит добија оцену о употребљивости у лову, коју кинолошки судија уписује у књижицу ловачког пса. На основу успешно положеног испита издаје се потврда о употребљивости у лову која садржи: број потврде; назив расе, име, датум штењења, пол, разред коме припада, број родовне књиге, тетовир број и/или број микрочипа ловачког пса; податке о власнику ловачког пса (име и презиме, ЈМБГ, адреса и пребивалиште); врсту положеног испита за који се издаје потврда; датум и место полагања испита; оцену којом је ловачки пас оцењен на испиту; број књижице ловачког пса; потпис и печат овлашћеног лица КСС.

III НАЧИН КОРИШЋЕЊА ЛОВАЧКИХ ПАСА

Птичари, цуњавци, ретривери, теријери и јазавичари користе се за лов ситне пернате дивљачи, а за лов зеца поред наведених раса ловачких паса и гоничи. Гоничи, теријери, јазавичари, птичари и цуњавци користе се за лов дивљих свиња и крупних звери. Теријери и јазавичари користе се за лов јамарењем. За лов могу да се користе и друге расе ловачких паса признате од F.C.I. или КСС.

Ловачки пас који има положен испит у раду на крвном трагу користи се за препознавање и праћење крвног трага крупне дивљачи или крупне звери рањене у појединачном лову, односно за препознавање и праћење крвног трага дивље свиње или крупне звери рањене у групном лову.

У групном лову користи се најмање један ловачки пас одговарајуће расе на групу до десет ловаца. У лову соколарењем користи се најмање један пас птичар на једног ловца - соколара. Стручни пратилац/пратилац/вођа групе прати коришћење ловачког пса у лову и отказује, односно прекида лов ако се ловачки пас неуобичајено понаша. Ловачки пас користи се у лову у периоду од свитања (излазак сунца) до сумрака (залазак сунца), осим трагача по крвном трагу који може да се користи и ноћу. Ловачки пас користи се у току трајања ловне сезоне у складу са прописом којим се уређује трајање ловне сезоне на ловостајем заштићене врсте дивљачи.

IV ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ИДЕНТИФИКАЦИОНИХ КАРТИЦА ЗА ЛОВАЧКЕ ПСЕ

Идентификациона картица ловачког пса израђује се од тврде хартије правоугаоног облика, димензија 54 x 86,6 mm са доминантним зеленим тоновима, на Обрасцу - Идентификациона картица ловачког пса.

Идентификациона картица ловачког пса садржи:

- 1) логотип КСС;
- 2) регистрациони број идентификационе картице ловачког пса;
- 3) назив: „ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТИЦА ЛОВАЧКОГ ПСА”;
- 4) име ловачког пса;
- 5) назив расе ловачког пса;
- 6) датум штењења ловачког пса;
- 7) пол ловачког пса;
- 8) број микрочипа ловачког пса;
- 9) број потврде;
- 10) број родовника;
- 11) место печата и потпис овлашћеног лица КСС.

	Регистрациони број: _____
ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТИЦА ЛОВАЧКОГ ПСА	
Име ловачког пса: _____	
Назив расе: _____	
Датум штењења: _____	
Пол: М Ж (заокружити одговарајући пол)	
Број микрочипа: _____	
Број потврде о употребљивости у лову: _____	
Број родовника: _____	
М.П. _____ овлашћено лице Кинолошког савеза Републике Србије	

ПРАВИЛНИК О КАТАСТРУ ЛОВИШТА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАЗИ ПОДАТАКА

I УВОДНА ОДРЕДБА

Овим правилником ближе се прописује садржина и начин вођења Катастра ловишта и Централне базе података, садржина и изглед обрасца за обраду и достављање података, као и садржина, начин израде и објављивања годишњег извештаја о стању дивљачи и ловства.

II САДРЖИНА И НАЧИН ВОЂЕЊА КАТАСТРА И ЦЕНТРАЛНЕ БАЗЕ

Катастар и Централна база садрже:

- 1) базе података са актуелним и архивским подацима од значаја за планирање, управљање и надзор над ловним газдовањем, заштитом дивљачи и стаништима дивљачи;
- 2) просторне податке;
- 3) рачунарску и комуникацијску опрему;
- 4) корисничке апликације;
- 5) пратећу документацију и прописане поступке и процедуре за њихов континуиран и исправан рад.

Катастар и Централна база се налазе у министарству надлежном за послове ловства. Катастар садржи податке о ловном подручју и податке о ловишту.

Подаци о ловном подручју су:

- 1) редни број ловног подручја (римски број);
- 2) назив ловног подручја;
- 3) опис граница ловног подручја;
- 4) укупна површина ловног подручја;
- 5) начин коришћења површина у ловном подручју;
- 6) заштићена природна добра;
- 7) карта ловног подручја у дигиталном облику и геотопографска подлога у дигиталном растерском облику у размери до 1:300.000.

Подаци о ловишту су:

- 1) редни број ловишта (арапски број) и ознака ловишта (Л-ловиште, ЛПН-ловиште посебне намене, ЛРР- ловиште на површини регистрованог ребњака, ЛВЗ-ловиште у коме је корисник власник земљишта);
- 2) назив ловишта;
- 3) редни број (римски број) и назив ловног подручја у коме се ловиште налази;
- 4) врста и тип ловишта;
- 5) опис граница ловишта;
- 6) укупна површина ловишта;
- 7) ловна и неловна површина ловишта;
- 8) начин коришћења површина у ловишту;

- 9) ловно-технички објекти у ловишту;
- 10) карта ловишта у дигиталном облику и геотопографска подлога у дигиталном растерском облику у размери до 1:50.000.

Катастар садржи и друге податке од значаја који се односе на планирање, управљање и надзор над ловним газдовањем, заштитом дивљачи и стаништима дивљачи у ловишту. Редни број ловног подручја и редни број ловишта је јединствен и непроменљив. Подаци се воде у електронској, а по потреби и у штампаној форми.

Централна база садржи нарочито:

1) податке о ловном подручју:

- (1) редни број и назив ловног подручја,
- (2) укупну површину ловног подручја,
- (3) ловостајем заштићене и трајно заштићене врсте дивљачи у ловном подручју,
- (4) друге податке од значаја за Централну базу који се односе на планирање, управљање и надзор над ловним газдовањем, заштитом дивљачи и стаништима дивљачи у ловном подручју;

2) податке о ловишту:

- (1) редни број ловишта и ознаку ловишта,
- (2) назив ловишта,
- (3) редни број и назив ловног подручја у коме се ловиште налази,
- (4) врсту и тип ловишта,
- (5) назив и број акта о установљавању ловишта и број службеног гласила у коме је акт о установљавању ловишта објављен,
- (6) укупну површину ловишта,
- (7) опис, односно површину (ловну и неловну),
- (8) структуру површина у ловишту,
- (9) власничку структуру шума, шумског земљишта и других површина које се налазе у ловишту;

3) податке о уговору:

- (1) број уговора о давању права на газдовање ловиштем,
- (2) подаци о уговорним странама,
- (3) датум потписивања уговора,
- (4) почетак важења уговора,
- (5) датум истека уговора,
- (6) опис посебних услова;

4) податке о кориснику ловишта:

- (1) назив,
- (2) шифра делатности,
- (3) адреса и пребивалиште,
- (4) тип корисника ловишта (правно лице основано као јавно предузеће, привредно друштво, други облик предузећа, као и ловачка удружења и друга удружења основана у складу са законом),
- (5) овлашћено лице корисника ловишта (основни подаци),
- (6) унутрашња организација корисника ловишта,
- (7) број, стручна спрема и радна места лица запослених на пословима из области ловства;

5) податке о газдовању ловиштем:

- (1) врсте ловостајем заштићених и трајно заштићених дивљачи у ловишту,
- (2) оптималне фондове ловостајем заштићених врста дивљачи из планског документа,

- (3) матични фонд гајених ловостајем заштићених врста дивљачи,
- (4) процењена бројна стања појединих врста ловостајем заштићених дивљачи које се налазе у ловишту, а које нису гајене врсте дивљачи,
- (5) процењена бројна стања појединих трајно заштићених врста дивљачи,
- (6) планирани и реализовани одстрел,
- (7) подаци о ловцима (лични подаци, број ловне карте),
- (8) подаци о издатим дозволама за лов по начину/врсти лова,
- (9) подаци о задуженим, искоришћеним, оштећеним, изгубљеним и раздуженим маркицама,
- (10) планирано и реализовано уношење дивљачи у ловиште,
- (11) планиране и реализоване активности у ловишту у погледу исхране дивљачи,
- (12) планиране и реализоване активности у ловишту у погледу здравствене заштите дивљачи,
- (13) планиране и реализоване активности у ловишту у погледу изградње, обележавања и одржавања ловних и ловно-техничких објеката,
- (14) планиране и реализоване активности у ловишту у погледу спречавања штета на дивљачи и штета од дивљачи,
- (15) планирана и реализована инвестициона и друга улагања у ловиште;

6) податке о гаранцији:

- (1) врста гаранције,
- (2) износ гаранције према уговору,
- (3) износ достављене гаранције,
- (4) датум истека гаранције,
- (5) други подаци о гаранцији;

7) Централна база садржи и друге податке од значаја за управљање и надзор над ловним газдовањем, заштиту дивљачи и станишта дивљачи. Подаци се воде у електронској, а по потреби и у штампаној форми.

Министарство води Катастар и Централну базу за сва ловишта у складу са законом којим се уређује ловство. Информациону базу података прикупљених у ловишту од значаја за Катастар и Централну базу води корисник ловишта.

Приступ Катастру и Централној бази имају и државни органи надлежни за послове заштите животне средине, надлежни покрајински орган за послове ловства, корисници ловишта и јавност, у складу са дозвољеним или договореним правом приступа. Јавна предузећа и привредна друштва обрађене податке од од значаја за планирање, управљање и надзор над ловним газдовањем, заштитом дивљачи и стаништима дивљачи за Катастар и Централну базу достављају Министарству, у складу са законом којим се уређује ловство.

III САДРЖИНА И ИЗГЛЕД ОБРАСЦА ЗА ОБРАДУ И ДОСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА ЗА КАТАСТАР И ЦЕНТРАЛНУ БАЗУ

Образац за обраду и достављање података за Катастар и Централну базу садржи податке о јавном предузећу/привредном друштву, лицу које врши унос података у образац (име и презиме, ЈМБГ, степен стручне спреме, радно место), као и месту, датуму и времену уноса података.

IV САДРЖИНА, НАЧИН ИЗРАДЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О СТАЊУ ДИВЉАЧИ И ЛОВСТВА

Годишњи извештај о стању дивљачи и ловства садржи нарочито: правни основ за доношење годишњег извештаја, оптималне и матичне фондове гајених ловостајем заштићених врста дивљачи, планиране и реализоване одстреле дивљачи, укупан број ловишта, број издатих ловних карата, располагање средствима буџетских фондова за развој ловства и друге податке значајне за ловство на територији Републике Србије. Годишњи извештај о стању дивљачи и ловства израђује Министарство у писаној и електронској форми у складу са законом којим се уређује ловство. Годишњи извештај о стању дивљачи и ловства објављује се на званичном сајту Министарства у року од 30 дана од дана добијања обрађених података од стране јавних предузећа и привредних друштава.

УРЕДБА О УСТАНОВЉАВАЊУ ЛОВНИХ ПОДРУЧЈА НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Овом уредбом установљавају се ловна подручја на територији Републике Србије. Ловна подручја на територији Републике Србије су:

1. БЕОГРАДСКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 4.475 km²
2. ЗАПАДНО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 11.882 km²
3. ЦЕНТРАЛНО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 13.625 km²;
4. ЈУЖНО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 15.243 km²;
5. ИСТОЧНО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 10.470 km²;
6. СЕВЕРНОБАЧКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 2.610 km²;
7. ЈУЖНОБАЧКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 3.079 km²;
8. ИСТОЧНОБАЧКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 3.242 km²
9. СЕВЕРНОБАНАТСКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 3.100 km²;
10. СРЕДЊЕБАНАТСКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 4.364 km²;
11. ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ ДЕЛИБЛАТСКА ПЕШЧАРА: Укупна површина ловног подручја је 1.411 km²;
12. СЕВЕРНОСРЕМСКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 2.041 km²;
13. ИСТОЧНОСРЕМСКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 296 km²;
14. ЈУЖНОСРЕМСКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 1.477 km²
15. СЕВЕРНО КОСОВСКОМЕТОХИЈСКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 5.521 km²;
16. ЈУЖНО КОСОВСКОМЕТОХИЈСКО ЛОВНО ПОДРУЧЈЕ: Укупна површина ловног подручја је 5.333 km²

Република Србија
Ловна подручја
Размера 1:2.000.000

ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТИМА

Под газдовањем ловиштина се подразумева скуп мера за заштиту, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација дивљачи у ловишту, уређивање и одржавање ловишта (Закон о дивљачи и ловству, 2010). Газдовање ловиштина и ловним подручјима је комплексна област у оквиру укупног коришћења свих потенцијала и природних ресурса, те полази од основа као што су: очување биодиверзитета ловне фауне, одрживо газдовање ловном фауном те обезбеђивање свих захтева и потреба друштва у односу према ловној и неловној фауни (Дренић, 2012).

ОСНОВИ ПЛАНИРАЊА У ЛОВСТВУ

Планирање у ловству, кроз израду програма развоја ловног подручја, ловне основе, годишњег плана газдовања ловиштем, програма газдовања за оградањени део ловишта и програма насељавања дивљачи, представља најосетљивији и стручно најодговорнији захват, чији су резултати видљиви и мерљиви већ у првој години примене планског документа, а који се може како подићи газдовање на највиши ниво, тако и нанети штета са несагледивим последицама.

Управо због тога, планери, односно пројектанти планских докумената, морају при изради планског документа, користити научне и прихваћене стручно-искуствене методологије и достигнућа, у складу са прописима који регулишу планирање у ловству.

Квалитетна израда планских докумената у ловству, основни је предуслов за одрживо газдовање ловиштина и унапређење ловства, уз истовремено одрживо управљање популацијама дивљачи и стварање најбољих услова за унапређивање стања популација аутохтоне дивљачи.

Планови газдовања ловиштина

Планови газдовања ловиштем су: ловна основа, годишњи план газдовања ловиштем, програм газдовања за оградањени део ловишта и програм насељавања дивљачи. Ловну основу, годишњи план газдовања ловиштем, програм газдовања за оградањени део ловишта и програм насељавања дивљачи израђује правно лице регистровано за обављање послова планирања у ловству које има запослено лице са лиценцом за израду планских докумената. Ловна основа, програм газдовања за оградањени део ловишта и програм насељавања дивљачи доноси се по претходно прибављеној сагласности Министарства, а на територији аутономне покрајине надлежног покрајинског органа.

Ловна основа

Ловна основа је плански документ на основу кога се врши заштита и гајење дивљачи, уређивање и одржавање ловишта, лов и коришћење уловљене дивљачи и њених делова у ловишту. Ловна основа за ловиште које се налази у националним парковима и другим заштићеним природним добрима мора бити усклађена са прописима којима се уређују мере заштите и начин коришћења националног парка и прописима којима се уређује заштита природе. Корисник ловишта дужан је да донесе ловну основу која мора

бити усклађена са програмом развоја ловног подручја у оквиру кога се то ловиште налази. Ловна основа нарочито садржи: назив ловишта, одређивање бонитета ловишта, бројно стање ловостајем заштићених и трајно заштићених врста дивљачи у ловишту, циљеве газдовања ловиштем и мере за остваривање циљева, мере гајења и заштите дивљачи, план одстрела дивљачи, план уређивања и одржавања ловишта и мере за спречавање штета на дивљачи и штета од дивљачи и економско-финансијски план газдовања.

Корисник ловишта дужан је да за наредни период донесе ловну основу најкасније четири месеца пре истека времена за који је донета претходна ловна основа. Корисник новоустановљеног ловишта дужан је да донесе ловну основу у року од 90 дана од дана потписивања уговора. Корисник ловишта дужан је да у ловној основи евидентира све извршене радове у ловишту најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину.

Средства за израду ловне основе обезбеђује корисник ловишта. Ловна основа доноси се за период од 10 година. Ловна основа садржи:

- 1) преамбулу;
- 2) опште податке о кориснику ловишта;
- 3) назив ловишта и друге податке о ловишту;
- 4) резултате газдовања ловиштем у претходном планском периоду;
- 5) природне и остале услове за гајење ловних врста дивљачи;
- 6) оцену погодности станишних и других фактора у ловишту;
- 7) врсте, процењене почетне и оптималне бројности фондова ловних врста дивљачи и управљање популацијама тих врста дивљачи са планом одстрела дивљачи у ловишту;
- 8) врсте, процењене бројности неловних врста дивљачи, као и циљеве и мере заштите тих врста дивљачи у ловишту;
- 9) циљеве газдовања ловиштем и мере за остваривање циљева;
- 10) мере гајења и заштите дивљачи;
- 11) план уређивања и одржавања ловишта;
- 12) мере за спречавање штета на дивљачи и штета од дивљачи;
- 13) економско-финансијски план газдовања;
- 14) опште податке о пројектанту ловне основе;
- 15) карту ловишта и друге прилоге.

Годишњи план газдовања ловиштем

Правилник о начину организовања лова, времену трајања лова, мерама сигурности у лову, начину коришћења објеката у лову, контроли ловљења дивљачи корисника ловишта мора бити усклађен са следећим правилницима:

Годишњи план газдовања ловиштем је плански документ, који мора бити усклађен са ловном основом, а доноси се за период од 1. априла текуће године до 31. марта наредне године.

Корисник ловишта дужан је да пре израде годишњег плана утврди бројно стање дивљачи у ловишту на начин прописан програмом развоја ловног подручја, а утврђено бројно стање прикаже у годишњем плану као матични фонд на почетку ловне године. Забрањен је лов дивљачи пре доношења годишњег плана. Средства за израду годишњег плана обезбеђује корисник ловишта. Годишњи план садржи:

- 1) преамбулу;
- 2) назив ловишта и друге податке о ловишту;
- 3) резултате газдовања ловиштем у претходној ловној години;

- 4) врсте и бројно стање фондова ловних врста дивљачи и управљање популацијама тих врста дивљачи са планом одстрела дивљачи у ловишту у ловној години;
- 5) врсте, процењене бројности неловних врста дивљачи, као и циљеве и мере заштите тих врста дивљачи у ловишту у ловној години;
- 6) мере гајења и заштите дивљачи;
- 7) план уређивања и одржавања ловишта;
- 8) мере за спречавање штета од дивљачи и штета на дивљачи;
- 9) економско-финансијски план газдовања;
- 10) опште податке о пројектанту годишњег плана;
- 11) прилог.

Програм газдовања за оградањени део ловишта

Програм газдовања за оградањени део ловишта је саставни део ловне основе, који се израђује ако је део ловишта оградањен у складу са законом.

Програм газдовања за оградањени део ловишта садржи:

- 1) назив ловишта у којем се налази оградањени део ловишта;
- 2) укупну површину оградањеног дела ловишта;
- 3) намену оградањеног дела ловишта (заштита, управљање, лов и коришћење дивљачи, обука ловачких паса, полигони за лов дивљачи и друго);
- 4) врсте дивљачи у оградањеном делу ловишта;
- 5) планиране мере за:
  - (1) заштиту, управљање, лов, коришћење и унапређивање популација ловних врста дивљачи у оградањеном делу ловишта,
  - (2) заштиту, очување и унапређивање станишта дивљачи,
  - (3) заштиту, уређивање и одржавања ловишта,
  - (4) спречавање штета на дивљачи и штета од дивљачи у оградањеном делу ловишта;
- 6) план улагања у подизање ограде и уређење оградањеног дела ловишта са спецификацијом планираних расхода;
- 7) пројекцију планираних прихода и расхода за период газдовања оградањеним делом ловишта, утврђених ловном основном;
- 8) карту оградањеног дела ловишта.

Програм газдовања за оградањени део ловишта садржи и друге податке од значаја за остваривање циљева газдовања оградањеним делом ловишта.

Програм насељавања дивљачи

Програм насељавања дивљачи је саставни део ловне основе, који се израђује ако је ловном основном планирано насељавање дивљачи. Програм насељавања дивљачи садржи нарочито:

- 1) студију изводљивости, која садржи нарочито: стручну оправданост реализације програма насељавања дивљачи, био-еколошке аспекте и економске аспекте насељавања дивљачи, циљ извођења програма насељавања дивљачи и друго;
- 2) основне податке о прихватилишту са доказом о испуњености услова који се уређују у складу са прописима о ветеринарству, заштите животне средине и ловству;
- 3) поступке:
  - (1) набавке и уношења дивљачи у прихватилиште;
  - (2) праћења дивљачи у прихватилишту и праћење дивљачи после испуштања;

- 4) динамику реализације појединих фаза програма;
- 5) очекиване резултате реализације програма;
- 6) податке о носиоцима реализације програма;
- 7) спецификацију трошкова потребних за реализацију програма насељавања дивљачи;
- 8) прилог, који нарочито обухвата:
  - (1) табеларни или други приказ података о оградама и објектима који су саставни део прихватилишта;
  - (2) прегледну карту ловишта у размери 1:10.000 са местом и положајем прихватилишта као и са просторним распоредом објеката;
  - (3) прегледну карту у размери 1:100.000 са локацијом прихватилишта и дела ловишта у који се планира испуштање дивљачи у односу на насељена места у окружењу.

Циљ планирања у ловству је унапређење стања дивљачи и њених станишта, кроз предузимање одговарајућих мера за постизање оптималних бројних стања, равнотеже полних и старосних и унапређивање трофејних структура, заштиту, узгој и одрживо коришћење.

Одрживо газдовање је могуће трајно остваривати ако постоји континуитет коректног и тачног утврђивања и праћења стања фондова дивљачи, стручног, реалног дугорочног и краткорочног планирања и доследне, благовремене и стручне реализације планова.

Методологија израде планских докумената

За израду квалитетних планских докумената у ловству, неопходно је реално, објективно и стручно:

- прикупљање података
- оцењивање погодности станишних фактора - бонитирање станишта,
- утврђивање оптималне бројности популација,
- приказивање квалитативног и квантитативног стања дивљачи,
- израда пројекција развоја популација.

ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА

За израду планских докумената у ловству неопходно је прикупити следеће релевантне податке:

I Општи подаци о ловном подручју/ловишту

Општи подаци о ловном подручју/ловишту су садржани у Акту о установљавању, а за ловиште и у Акту о давању права на газдовање ловиштем:

- Опис граница ловног подручја/ловишта
- Укупна површина ловног подручја/ловишта
- Карта ловног подручја/ловишта
- Општи подаци о кориснику ловишта*

– Уговор о давању права на газдовање ловиштем*

* плански документ за ловиште

II Природни и други услови за гајење дивљачи

Процењена структура површина (исказана по врсти култура, власништву, ловне, неловне, ловно-продуктивне и ловно-непродуктивне површине),

– Начин коришћења површина

– Основне природне и еколошке карактеристике станишта:

- орографски услови са приказом конфигурације терена и другим карактеристикама,
- надморска висина – најнижа и највиша надморска висина, са приказом претежне надморске висине ради одређивања типа ловишта,
- хидрографски услови – најважнији водотоци, њихов распоред и припадност сливном подручју,
- педолошки услови – геолошка подлога и опис типова земљишта,
- климатски услови – минимална, максимална и средња годишња температура ваздуха, сезонски распоред падавина, укупна количина падавина, висина и трајање снежног покривача, најзначајнији ветрови.
- вегетацијски услови – кратак приказ типова биљних заједница (шумске асоцијације и пољопривредне културе са приказом прехранбених потенцијала станишта),
- мир у ловишту – сви аспекти који битно утичу на гајене врсте дивљачи у ловишту.

– Заштићена природна добра – приказ степена заштите и ограничења у газдовању, прописаних за одговарајући степен заштите.

III Бројно стање ловостајем заштићених и трајно заштићених врста дивљачи

Извори релевантних података за утврђивање бројног стања ловостајем заштићених и трајно заштићених врста дивљачи су:

- Подаци корисника ловишта са бројања дивљачи,
- Извештаји стручних и ловочуварских служби о праћењу и анализи укупног стања популација дивљачи у ловишту,
- Подаци корисника ловишта из евиденција о излучењу дивљачи из ловишта (одстрел и губици),
- Подаци корисника ловишта о утрошку хране за дивљач,
- Подаци добијени сакупљањем, идентификацијом и копролошком анализом фецеса дивљачи;
- Подаци Завода за заштиту природе о мониторингу врста.

ОЦЕЊИВАЊЕ ПОГОДНОСТИ СТАНИШНИХ ФАКТОРА - БОНИТИРАЊЕ СТАНИШТА

Низ аутора који су у својим радовима разматрали питање оцењивање погодности станишних фактора - бонитирање, углавном се слажу у томе да је бонитет комплексни показатељ животних услова за одређену врсту дивљачи, односно бонитет представља оцену животних услова за одређену врсту дивљачи у оквиру њеног станишта. Имајући у виду поделу простора Републике Србије на ловна подручја и даљу поделу ловних подручја на ловишта, као и тростепеност планирања у ловству (Стратегија развоја ловства Републике Србије – Програм развоја ловног подручја – Ловна основа), оцењивање погодности станишних фактора – бонитирање потребно је прилагодити нивоу планирања. Стратегија развоја ловства Републике Србије треба да прикаже ареале аутохтоних врста дивљачи у Републици Србији, односно њихова природна станишта и садашње распрострањење, као и смернице управљања популацијама, са циљем унапређивања стања популација аутохтоне дивљачи.

При изради Програма развоја ловног подручја, оцену животних услова за одређену врсту дивљачи потребно је вршити на нивоу популације дивљачи, у оквиру њеног станишта. За квалитетно оцењивање погодности станишних фактора потребно је прво извршити поделу простора по типовима станишта, а затим извршити оцену погодности основних станишних фактора. При утврђивању величине површина на којима се врши оцена погодности станишних фактора, треба имати у виду и дневне и сезонске миграције популација дивљачи и друге факторе који утичу на животне услове (узнемиравање дивљачи, сезонска промена вегетације, посебно пољопривредних усева и сл.). Резултат оцене погодности станишних фактора на нивоу типова станишта представља смерницу и оквир за планирање, који се даље разрађује при изради Ловне основе.

Полазна основа за оцењивање погодности станишних фактора – бонитирање при изради Ловне основе су подаци из Програма развоја ловног подручја. Бонитирање на нивоу ловишта је потребно вршити по типовима станишта, разрађујући даље полазне податке из Програма развоја ловног подручја. Имајући у виду променљивост појединих фактора (ширење насеља и путне мреже, промена намене површина, установљење заштићених природних добара, промена бројности предатора и др.), потребно је прилагодити бонитирање насталим променама и специфичностима ловишта. Оцењивање погодности станишних фактора - бонитирање станишта, врши се у складу са стручним стандардима и процедурама које доноси Ловачка комора Србије.

За сваку од гајених врста дивљачи, на основу података из ловне основе, најпре се утврђује станишни простор дивљачи у ловишту. Како на истој површини може егзистирати више врста, тако се и станишни простори појединих врста преклапају. За даље радње као што су бонитирање и одређивање капацитета, увек се рачуна само ловно-продуктивна површина (ЛПП), односно она површина на којој еколошки услови омогућавају нормалан развој и гајење појединих врста дивљачи.

Бонитирање представља утврђивање квалитета станишта у односу на захтеве дивљачи. Дакле, бонитирање ловишта јесте оцењивање основних фактора као што су: храна и вода, вегетација, тло, мир у ловишту, конфигурација терена и друго што има утицај на опстанак и правилан развој дивљачи. Како сви фактори немају исти утицај на живот дивљачи тако ни немају исту вредност. Наиме, храна и вода имају коефицијент пет; вегетација и квалитет тла имају коефицијент четири; клима, прикладност ловишта и мир у ловишту имају вредност два; а најмањи утицај за живот дивљачи има конфигурација терена и има коефицијент један. Ово је и логично, јер на пример, дивљач може да опстане ако је у неком ловишту конфигурација терена непогодна, али не може да опстане ако у ловишту нема довољно хране и воде.

Оцене су изражене у бодовима које су добијене као производ коефицијента и саме вредности фактора. Одређени број добијених бодова представља и одређене бонитетне разреде. Постоје четири бонитетна разреда. Иако су слични, процеси бонитирања за ловишта ситне и крупне дивљачи се међусобно разликују.

Бонитаирање ловишта, а затим сврставање ловишта у поједине бонитетне разреде се врши да би се добио капацитет ловишта, односно податак о оптималној густини одређене врсте у пролећном стање која може опстати и успешно се гајити на основној јединици површине од 100 ha. Када се одреди пролећно стање дивљачи (матични фонд), онда се на основу реалног прираста израчунава економски капацитет. Економски капацитет ловишта је максималан број неке врсте дивљачи на 100 ha ловно-продуктивне површине (ЛПП) уз услове да је нормално развијена, да даје добро потомство, да има квалитетан трофеј, а да пре свега обезбеђује позитивне економске резултате газдовања без обзира на штете које почини у ловишту.

Следи пример одређивања бонитета ловишта, и на основу тога одређивања капацитета.

БОНИТИРАЊЕ ЛОВИШТА ЗА СИТНУ ДИВЉАЧ

При бонитирању ловишта за ситну дивљач оцењују се следећи фактори и имају следеће коефицијенте.

Табела 1.

Основни чиниоци ловишту	Храна и вода	Квалитет тла	Биљни свет	Мир у ловишту	Климатски услов	Прикладност ловишта	Конфигурација терена
Коефицијент	5	4	4	2	2	2	1
%	25	20	20	10	10	10	5

Фактор вредности је добијен на тај начин што сваких 5% дају вредност 1. То значи, да од свих фактора који су од значаја за опстанак ситне дивљачи, највећу утицај имају храна и вода (25%), а најмању конфигурација терена (5%).

Следи пример бонитирања ловишта за ситну дивљач, односно за фазана.

Табела 2

Основни чиниоци у ловишту	Оцена 1-5	Коефицијент	Поени
Храна и вода	4	5	20
Квалитет тла	4	4	16
Биљни свет	4	4	16
Мир у ловишту	3	2	6
Климатски услов	3	2	6
Општа прикладност ловишта	3	2	6
Конфигурација терена	5	1	5
Укупно поена			75

Из дате табеле се види да је број бодова за дато ловиште 75. Према табели (Табела 3) за одређивање бонитетних разреда ловиште које је добило 75 бодова припада II бонитетном разреду (други бонитетни разред се креће у распону од 74-86 бодова).

Табела 3 Одређивање бонитетних разреда код ситне дивљачи

Поени	Бонитетни разред
87-100	I
74-86	II
60-73	III
41-59	IV

У наредној табели (Табела 4) приказан је број фазанске дивљачи на 100 ха ЛПП по бонитетним разредима. Ловиште из горе наведеног примера се налази у другом бонитетном разреду, а из табеле о броју фазана се види да у други бонитетни разред у пролећно стање долази од 40 до 59 фазана. Како ово ловиште има само један бод више од доње границе II разреда (доња граница је 74, а ловиште има 75 бодова), тако се и број фазана у ловишту креће у доњој граници броја фазана на 100 ха ЛПП, те ће износити 40 јединки. Да је ловиште, на пример имало 85 бодова, број фазана би износио око 58 јединки.

Табела 4 Бројност фазана и бонитетни разреди за фазанску дивљач

100 ha ЛПП	Бонитетни разред			
	I	II	III	IV
Пролећна бројност	60	40-59	20-39	10-19
Коеф. продукције	1,7	1,1-1,7	0,9-1,1	0,3-0,9
Годишњи прираштај	102	44-100	18-43	3-17
Бр. стање пред ловну сезону	162	84-159	38-82	13-36

На основу добијених података може се приступити одређивању матичног фонда и економског капацитета. Ловно-продуктивна површина из датог ловишта за фазанску дивљач је дата у Табели 5 и она у датом примеру износи 15000 ha.

Табела 5 Одређивање капацитета ловишта за фазанску дивљач

Бонитетни разред	II
Пролећно стање на 100 ha лпп	40
Ловно-продуктивна површина	15000 ha
Матични фонд	150 x 40 = 6000
Однос полова	1:4
Економски капацитет	150 ha x 84 = 12600

Матични фонд од 6000 јединки је добијен на следећи начин. Бонитирањем је утврђено 75 бодова, односно да је ловиште у II разреду. Према табели о броју фазанске дивљачи у појединим разредима (пролећно стање) одређено је 40 јединки на 100 ha ЛПП. Како површина ЛПП тј. ловно-продуктивна површина износи 15000 ha, основна мерна јединица је 100 ha, добија се 6000.

Формула за израчунавање матичног фонда је следећа:

$(\text{Ловно-продуктивна површина у ha} / 100) \times \text{број дивљачи на 100 ha ЛПП}$ дакле,
 $\frac{15000}{100} \text{ ha} \times 40 \text{ фазана} = 6000 \text{ фазана}$

Економски капацитет је добијен на исти начин само што је из табеле о броју фазанске дивљачи у појединим разредима узети стање, односно број дивљачи пред ловну сезону. Како је у датом примеру број бодова 75 односно при доњој граници другог бонитетног разреда, број фазана пред сезону лова је узет за 84, а распон у II бонитетном разреду се креће у интервалу од 84 до 159.

Економски капацитет ловишта се може израчунати и на другачији (прецизнији) начин. За прецизније израчунавање капацитета потребно је познавати основне податке

који су у вези са размножавањем врста. Пре свега потребно је знати колики је однос полова датих врста у природи, као и колико је реални прираст.

На основу ових података дат је пример израчунавања економског капацитета на нешто тачнији начин. Наиме, како је матични фонд остао исти, тј. 6000 јединки, од овог броја прво треба одредити колико има женки. Како је однос полова 1:4 у корист кока, то значи да од 6000 фазана има $6000/5=1200$. Даље следи $6000-1200 = 4800$. (када се од 6000 јединки одузме 1200 фазана остаје 4800 кока). Сада се на 4800 кока рачуна реални прираст од 125%. (125% је узето из Табеле 4 где се коефицијент репродукције креће од 1,1-1,7. У овом примеру за коефицијент репродукције ће се узети вредност од на пример 1,25. јер је ловишту у доњој граници II бонитетног разреда)

Број кока $\times \frac{\text{прираст}}{100} = \text{прираст}$, дакле $4800 \times \frac{125}{100} = 6000$

Када се прираст од 6000 дода на матични фонд од 6000 добија се економски капацитет од 12000 јединки.

БОНИТИРАЊЕ ЛОВИШТА ЗА КРУПНУ ДИВЉАЧ

Бонитирање ловишта за крупну дивљач се врши истим поступцима као и за ситну дивљач, с тим што постоје извесне разлике. Прва разлика је у томе што се фактори разликују, односно клима и конфигурација терена се не оцењују посебно, него су скупа у општој прикладности ловишта, те зато ова ставка има коефицијент 5, а код ситне дивљачи је имала свега 2. Друга разлика је у одређивању коефицијента. Наиме, овде се коефицијент изражава у процентима и сваких 1% има вредност 1. Процентуално учешће фактора у поенима: Храна и вода 25%, Вегетација 20%, Квалитет тла 15%, Општа прикладност ловишта 25%, Мир у ловишту 15%

Табела 6 Бонитирање ловишта за крупну дивљач*

Храна и вода	25%
Вегетација	20%
Тло	15%
Мир у ловишту	15%
Општа погодност ловишта	25%

*сваких 1% има вредност 1

Табела 7 Бројност срнеће дивљачи и бонитетни разреди за срнећу дивљач

Поени	Бонитетни разред
преко 75	I
61-75	II
51-60	III
40-50	IV

Табела 8 Бројност срнеће дивљачи и бонитетни разреди за срнећу дивљач

100 ha ЛПП	I	II	III	IV
Пролећно стање	8	7-5	4-3	2
Јесења бројност	12	11-7	6-4	3

Следи пример бонитирања ловишта за крупну дивљач, односно за срнећу дивљач.

Табела 9 Пример бонитирања ловишта за срнећу дивљач

Основни фактори	коефицијент	поени
Храна и вода	18%	18
Вегетација	14%	14
Тло	12%	12
Мир у ловишту	10%	10
Општа погодност ловишта	14%	14
Укупно бодова		68

Пошто је број поена 68, види се из табеле да је то на средини скале II бонитетног разреда. То значи да би на пролећном бројању било реално очекивати 6 грла срнеће дивљачи на 100 ha ЛПП.

а основу добијених података може се приступити одређивању матичног фонда и економског капацитета. Ловно-продуктивна површина из датог ловишта за срнећу дивљач је дата у Табели 11 и она у датом примеру износи 20000 ha.

Табела 10 Одређивање капацитета ловишта за срнећу дивљач

Бонитетни разред	II
Пролећно стање на 100 ha лпп	6
Ловно-продуктивна површина	20000 ha
Матични фонд	$200 \times 6 = 1200$
Однос полова	1:1
Економски капацитет	$200 \text{ ha} \times 9 = 1800$

Дакле, економски капацитет за одређено ловиште износи 1800 грла срнеће дивљачи. Врло често се у пракси дешава да стање у ловишту не одговара зацртаној бројности из ловне основе, односно врло често је број дивљачи мањи од прописаног, а разлози неретко леже у погрешном бонитирању ловишта.

ГОДИШЊИ ПЛАН ГАЗДОВАЊА ЗЕЦОМ

Годишњи план се доноси сваке године за све гајене врсте дивљачи. Овим планом се на основу пролећног бројања може утврдити број дивљачи који је предвиђен за одстрел. Бројање се увек врши на три врсте ревира и то најбогатијем, средњем и на терену који је најслабији у поглеу насељености и густине одређене врсте. Укупна површина на којој се врши пролећно бројање ситне дивљачи треба да заузима 10% укупне површине ловишта.

Следи пример израчунавања одстрела за зечију дивљач

Укупна површина ловишта је 18000 ха. Бројање је извршено у три дела ловишта од по 600 хектара ($3 \times 600 \text{ ха} = 1800 \text{ ха}$ а то је 10% укупне површине ловно продуктивних површина у ловишту). У једном делу је избројано 50 јединки, у другом 150, а у трећем делу 200 јединки зеца, односно укупно 400 јединки зеца на 1800 ха.

Дакле, на површини од 1800 ха избројано је 400 зечева. То значи да на 100 ха (пошто је 100 ха основна мерна јединица) иде 22,22 зеца, што је добијено

$1800 \text{ ха} : 400 \text{ зечева} = 100 \text{ ха} : X$ из тога следи да је $X = 100 \times 400 / 1800 = 22,22$ зеца на 100 ха.

Како је укупна површина ловишта 18000 ха, укупно (просек) има :

(Ловно-продуктивна површина у ха /100) $\times$ број дивљачи на 100 ха ЛПП дакле,

$18000 \text{ ха} / 100 \times 22,22 = 4000$ зечева има укупно у ловишту у пролећном бројању. Како је однос полова 1:1 то значи да су пола зечева женке односно да их има $4000 / 2 = 2000$

Прираст за зеца износи 130% у односу на број женки и износи:

$2000 \times 130 / 100 = 2600$ или краће $2000 \times 1,3$ (прираст) = 2600 младих. Када се сабере стање на пролећном бројању 4000 и прираст 2600 добија се укупно 6600. Када се рачуна одстрел треба водити рачуна и о зимским губицима који за ситну дивљач износе око 30%. Тако од укупне популације са прирастом 6600 зечева треба одузети губитке од 30% и добије се:

$6600 \times 30 / 100 = 1980$ зечева износе губици. Добија се $6600 - 1980 = 4620$ зеца. То је број зечева коме је после пролећног бројања додат прираст, а одузети губици. Коначно, број зечева за одстрел се добија када се од броја зечева коме је после пролећног бројања додат прираст, а одузети губици одузме број зечева на пролећном бројању и тако добијамо цифру од : $4620 - 4000 = 620$ Ово значи да ако се за следећу годину планира да има исти број зеца као и текуће онда треба одстрелити 620 зечева. Уколико корисник ловишта жели да повећа број зеца наредних година број зечева за одстрел треба смањити, а уколико жели смањити број зечева онда одстрел треба повећати преко 620 јединки.

УТВРЂИВАЊЕ ОПТИМАЛНЕ БРОЈНОСТИ ПОПУЛАЦИЈА

Закон о дивљачи и ловству дефинише оптимални фонд као оптималну бројност популације одређене врсте дивљачи, добијену на основу утврђеног бонитета. Оцењивање погодности станишних фактора и оптималне бројности популација дивљачи на нивоу ловног подручја треба извршити са одређеном дозом флексибилности, која са једне стране усмерава и уоквирује планирање на нивоу ловишта, али оставља могућност одређених одступања при утврђивању оптималне бројности популација у Ловној основи, у оквиру вредности предвиђених Програмом развоја ловног подручја. Утврђивање оптималне бројности популација, врши се у складу са стручним стандардима и процедурама које доноси Ловачка комора Србије.

ПРИКАЗИВАЊЕ КВАЛИТАТИВНОГ И КВАНТИТАТИВНОГ СТАЊА ДИВЉАЧИ

На основу података о квалитативном и квантитативном стању популација дивљачи утврђују се циљеви газдовања и мере за остваривање циљева, као и мере гајења и заштите дивљачи. Подаци о квантитативном стању популација приказују се за крупну дивљач разврстани по полној и старосној структури, како је приказано у следећим табелама.

Јелен европски

Укупан број грла	Телац	Кошуте и дивизице	Јелени			Укупно
			Шилаши	Млади до 5 година	Преко 5 година	

Јелен лопатар

Укупан број грла	Телац	Кошуте и дивизице	Јелени			Укупно
			Шилаши	Млади до 5 година	Преко 5 година	

Срна

Укупан број грла	Ланац	Срне	Срндаћи			Укупно
			До 2 године	3-4 године	5 и више година	

Муфлон

Укупан број грла	Јагњад	Муфлове	Муфлони			Укупно
			До 2 године	3-5 године	6 и више година	

Дивокоза

Укупан број грла	Јарац	Дивокозе	Дивојарци			Укупно
			До 2 године	3-5 године	6 и више година	

Дивља свиња

Укупан број грла	Назимак	Крмаче	Вепрови			Укупно
			До 2 године	3-5 године	6 и више година	

ИЗРАДА ПРОЈЕКЦИЈА РАЗВОЈА ПОПУЛАЦИЈА

Израда пројекције развоја популација дивљачи уз строго поштовање „математичког модела“ који је примењиван при изради планских докумената у претходном периоду, показала је низ недостатака, што указује на потребу флексибилнијег планирања.

Законом о дивљачи и ловству је установљена категорија минималне бројности дивљачи утврђене за ту годину планским документом, која је доња гранична вредност бројности популације, док је горња гранична вредност оптимална бројност популације. Имајући у виду ове граничне вредности, при изради пројекција развоја популација потребно је планирати дозвољена одступања у бројности, реалном прирасту, а самим тим и у планираном излучењу.

ПРИМЕР ДИНАМИКЕ РАЗВОЈА ПОУЛАЦИЈЕ СРНА

Елементи за приказ развоја популације срна су:

- Број дивљачи на почетку сезоне 1999/00. и он износи 570 грла у односу полова 1: 1,42 у корист женки
- *Ловнопродуктивна површина* – 20000 ha
- *Бонитет ловишта* - II
- *Газдинска старост* која је утврђена на 7 година
- *Реални прираст* који се обрачунава у просеку са 70% у односу на број срна старијих од две године
- *Капацитет ловишта* , дефинисан оптималним фондом од 1000 грла
- *Економски капацитет ловишта* од 1250 грла у односу полова 1: 1
- *Предвидиви губици* 2-5% од укупног броја дивљачи
- *Одстрел*, у просеку 162,2 грла годишње, односно 14,68% у односу на просечан број дивљачи пред лов.

Табела 11 Ловна 1999.-2000. година

Број реда	Динамика популације срна	пол	Старост година- класа старости								Однос полова
			1	2	3	4	5	6	7+	укупно	
			I ст. класа		II ст. класа		III ст. класа				
1	основни матични фонд	М	110	90	85	80	70	50	15	500	
		Ж	110	90	85	80	70	50	15	500	
		У	220	180	170	160	140	100	30	1000	1:1
2	Стварни матични фонд (март 1999.)	М	90	35	30	30	20	20	10	235	
		Ж	90	45	40	40	40	40	40	335	
		У	180	80	70	70	60	60	50	570	1:1,42
3	Прелаз у виши старосни разред	М	/	90	35	30	30	20	30	235	
		Ж	/	90	45	40	40	40	40	335	
		У	/	180	80	70	70	60	110	570	1:1,42
4	Планирани прираст 70%	М	86							86	
		Ж	86							86	
		У	172							172	1:1
5	Унос или хватање срна	М	-	-	-	-	-	-	-	-	
		Ж	-	-	-	-	-	-	-	-	
		У	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	Предвидиви губици	М	4	1					2	7	
		Ж	4	1					2	7	
		У	8	2					4	14	1:1
7	Фонд пред ловну сезону	М	82	89	35	30	30	20	28	314	
		Ж	82	89	45	40	40	40	78	314	
		У	164	178	80	70	70	60	106	728	1:1,32
8	Планирани одстрел	М							10	10	
		Ж							30	30	
		У							40	40	1:2,43
9	Фонд за наредну ловну год.	М	82	89	35	30	30	20	18	304	
		Ж	82	89	45	40	40	40	48	384	
		У	164	178	80	70	70	60	66	688	1:1,26

Из дате табеле се види да је стварни матични фонд у пролеће 1999. године износио 570 грла у односу полова 1:1,42 у корист срна. У реду број 3 се види да од укупног броја женки (335) у репродукцији учествује 245 срна јер су 90 женки млађе од две године те нису полно зреле. Када се рачуна прираст од 70% на 245 срна добије се укупно 417 грла, од чега су 172 ланета (86 мужијака и 86 женки) што се може видети у реду број 4. Када се одузму губици који се могу предвидети, а износе 2% матичног фонда увећаног за реални прираст (највише страдају ланад и старије срне- ред број 6) фонд пред ловну сезону износи 728 срна при односу полова 1:1,32 у корист срна. После планираног одстрела од 5,5% и то у најстаријој старосној класи (10 м + 30 ж) фонд за наредну ловну годину је повећан са 570 на укупно 688 грла, а однос полова је са 1:1,42 сада постао повољнији и износи 1:1,26. Под претпоставком да се динамика развоја популације срна развија у оквиру планираних параметара, те да се број из године у годину повећавао а однос полова приближавао

оптималном, стање популације срна за ловну 2007.-2008. годину је приказано у следећој табели.

Табела 12 Ловна 2007-2008. година

Број реда	Динамика популације срна	пол	Старост година- класа старости								Однос полова
			1	2	3	4	5	6	7+	укупно	
			I ст. класа		II ст. класа		III ст. класа				
1	основни матични фонд	М	110	90	85	80	70	50	15	500	
		Ж	110	90	85	80	70	50	15	500	
		У	220	180	170	160	140	100	30	1000	1:1
2	Стварни матични фонд (март 1999.)	М	110	90	85	80	70	50	15	500	
		Ж	110	90	85	80	70	50	15	500	
		У	220	180	170	160	140	100	30	1000	1:1
3	Прелаз у виши старосни разред	М	/	110	90	85	80	70	65	500	
		Ж	/	110	90	85	80	70	65	500	
		У	/	220	180	170	160	140	130	1000	1:1
4	Планирани прираст 70%	М	136							136	
		Ж	136							136	
		У	272							272	1:1
5	Унос или хватање срна	М	-	-	-	-	-	-	-	-	
		Ж	-	-	-	-	-	-	-	-	
		У	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	Предвидиви губици	М	15	5	2	1			7	30	
		Ж	15	5	2	1			7	30	
		У	30	10	4	2			14	60	1:1
7	Фонд пред ловну сезону	М	121	105	88	84	80	70	58	606	
		Ж	121	105	88	84	80	70	58	606	
		У	242	210	176	168	160	140	116	1212	1:1
8	Планирани одстрел	М	11	15	3	4	10	20	43	106	
		Ж	11	15	3	4	10	20	43	106	
		У	22	30	6	8	20	40	86	212	1:1
9	Фонд за наредну ловну год.	М	110	90	85	80	70	50	15	500	
		Ж	110	90	85	80	70	50	15	500	
		У	220	180	170	160	140	100	30	1000	1:1

Из предходне табеле се види да је протеклих неколико година требао бити постигнут оптималан матични фонд те се тиме и повећава квота одстрела која се у ловној 99/00. кретала 5,5% а за ловну 2007/2008. годину одстрел планира са 17,5% у односу на фонд срна пред сезону лова и износи 212 грла. Међутим, бројањем дивљачи које извршено у пролеће 2007. године у коме су учествовали искусни ловци који су могли одредити старосну и полну структуру као и трофеј дивљачи, утврђено је да се тренутно стање не подудара са предвиђеним из ловне основе за 2007. годину. Тако је уместо планираних хиљаду грла у односу полова 1:1, избројано 817 грла у односу 1:1,54. Да би се поправило бројно стање срнеће дивљачи потребно је смањити одстрелну квоту. Према плановима ловне основе одстрел би требао да износи 17,5% у односу на фонд срна пред сезону лова и

износи 212 грла, али због затеченог стања одстрел може да се планира свега 6,6% и износиће 65 грла. То је управо и главни разлог спутавања развоја ловног туризма, а самим тим и остваривања знатних девизних прилива.

Старосна структура популације и односа полова

Важан елемент при изради пројекција развоја популација крупне дивљачи је старосна структура. У свакој популацији као циљ се поставља постизање идеалне структуре по полу и старости, што се постиже одговарајућим мерама гајења.

У погледу односа полова најприкладнији је онај који се јавља као елемент биолошке структуре популације одређене врсте дивљачи у непоремећеним природним условима, а то је најчешће однос 1:1.

За сваку врсту мора да се успостави таква старосна структура, која ће обезбедити одрживо управљање популацијом. Старосну структуру популације треба приказивати по старосним категоријама (подмладак, млади, средњедобни, зрели), које су практичније и примереније за планирање, док приказивање по годинама старости треба користити као помоћни алат при планирању.

Пројекција развоја популације је смерница за предузимање мера на гајењу и заштити дивљачи. Старосна и полна структура популације регулише се правилно планираним одстрелом.

Реални годишњи прираст

Реални годишњи прираст је одлучујући елемент на основу којег се планира излучење дивљачи за сваку поједину врсту. При нормално изграђеној структури популације, односно успостављеној оптималној и полној структури, излучење из популације треба да буде једнако броју јединки које сваке године прирастају у популацији. Уколико под утицајем разних негативних деловања животне средине реални прираст буде испод или изнад просечног за дату популацију, тада и проценат излучења мора бити мањи или већи од просечног годишњег.

Излучење

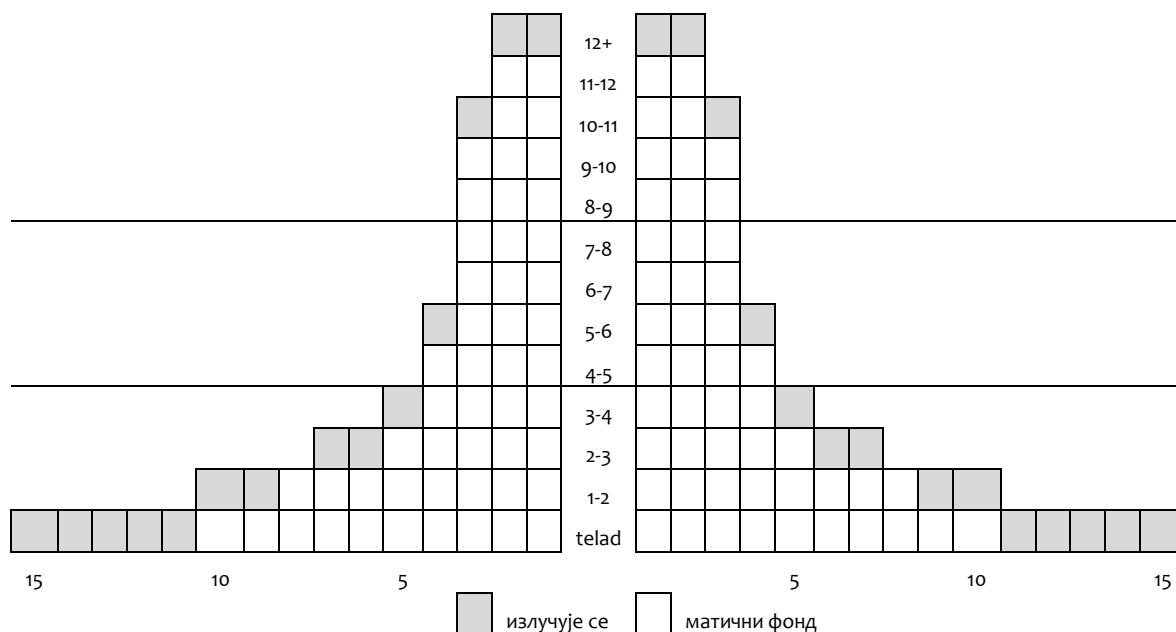
Под излучењем се подразумева укупно смањење броја јединки популације у једној ловној години. Ово смањење може да буде последица губитака изазваних деловањем неповољних климатских фактора (високи снегови, лавине, поплаве и сл.), штета од предатора, затим услед хватања живе дивљачи ради насељавања у друга ловишта и на крају услед одстрела. Сва смањења настала услед наведених чинилаца сачињавају укупно излучење.

Минимална бројност дивљачи

Минимална бројност дивљачи утврђује се за сваку ловну годину планским документом, у зависности од врсте дивљачи, природних и других услови за гајење дивљачи. Утврђивање минималних бројности дивљачи, врши се у складу са стручним стандардима и процедурама које доноси Ловачка комора Србије.

Примери структуре популације и планираног излучења

Јелен европски

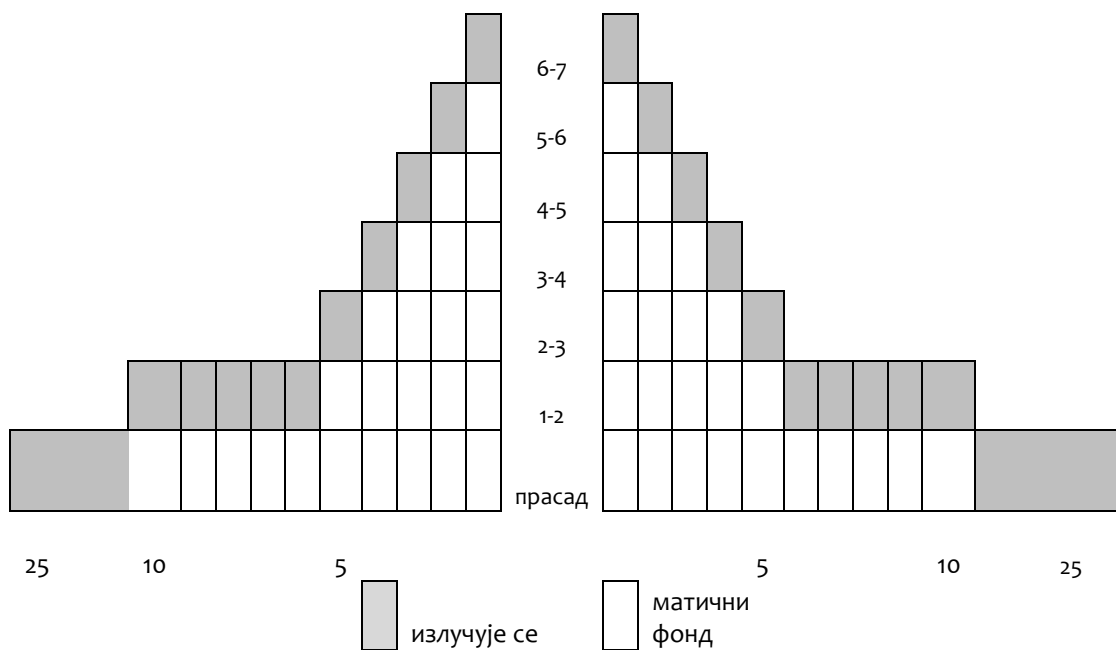

Старосна класа		I					II					III						
Старост у годинама		1	2	3	4	I	5	6	7	8	II	9	10	11	12	12+	III	У
Оптимална бројност	М	10	8	5	4	27	4	3	3	3	13	3	3	2	2	0	10	50
	Ж	10	8	5	4	27	4	3	3	3	13	3	3	2	2	0	10	50
Матични фонд	М	8	9	5	3	25	2	3	1	1	7	4	2	2	1	1	10	42
	Ж	9	9	5	3	26	1	2	4	4	11	2	3	3	3	0	11	48
Прелаз у виши ст. разред	М	0	8	9	5	22	3	2	3	1	9	1	4	2	2	2	11	42
	Ж	0	9	9	5	23	3	1	2	4	10	4	2	3	3	3	15	48
Реални прираст	М	15				15					0						0	15
	Ж	15				15					0						0	15
Стање пред лов	М	15	8	9	5	37	3	2	3	1	9	1	4	2	2	2	11	57
	Ж	15	9	9	5	38	3	1	2	4	10	4	2	3	3	3	15	63
Излучење	М	5	0	4	1	10	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	3	13
	Ж	5	1	4	1	11	0	0	0	1	1	1	0	1	1	3	6	18
Стање на крају ловне год.	М	10	8	5	4	27	3	2	3	1	9	1	3	2	2	0	8	44
	Ж	10	8	5	4	27	3	1	2	3	9	3	2	2	2	0	9	45
Однос према оптимуму	М	0	0	0	0	0	-1	-1	0	-2	-4	-2	0	0	0	0	-2	-6
	Ж	0	0	0	0	0	-1	-2	-1	0	-4	0	-1	0	0	0	-1	-5

Матични фонд у табели је дат на основу бројања.

Реални прираст се рачуна 0,75 грла по кошту старијој од 2 године.

Дивља свиња

Старосна класа		I			II			III				
Старост у годинама		1	2	I	3	4	II	5	6	6+	III	У
Оптимална бројност	М	20	10	30	8	6	14	4	2	0	6	50
	Ж	20	10	30	8	6	14	4	2	0	6	50
Матични фонд	М	15	12	27	8	6	14	5	1	1	7	48
	Ж	22	11	33	7	5	12	4	4	4	12	57
Прелаз у виши ст. разред	М	0	15	15	12	8	20	6	5	2	13	48
	Ж	0	22	22	11	7	18	5	4	8	17	57
Реални прираст	М	57		57								57
	Ж	57		57								57
Стање пред лов	М	57	15	72	12	8	20	6	5	2	13	105
	Ж	57	22	79	11	7	18	5	4	8	17	114
Излучење	М	37	5	42	4	2	6	2	3	2	7	55
	Ж	37	12	49	3	1	4	1	2	8	11	64
Стање на крају ловне год.	М	20	10	30	8	6	14	4	2	0	6	50
	Ж	20	10	30	8	6	14	4	2	0	6	50
Однос према оптимуму	М											
	Ж											

Матични фонд у табели је дат на основу бројања.

Реални прираст се рачуна 2 грла по крмачи старој 2 и више година.

МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ГАЗДОВАЊА ЛОВИШТЕМ

Економско-финансијски план газдовања ловиштем садржи:

- 1) Пројекцију непосредних и посредних прихода од газдовања ловиштем
  - 2) Пројекцију расхода за газдовање ловиштем укључује
  - 3) Инвестициона и друга улагања у ловиште
-
- 1) Пројекција непосредних и посредних прихода од газдовање ловиштем укључује:
    - a. приходе остварене од одстрела гајених врста дивљачи:
      - за обрачун се користе подаци из плана одстрела, који се добија из плана развоја популација гајених врста дивљачи и ценовника који доноси корисник ловишта.
    - b. приходе остварене од услуга у лову
    - c. друге приходе корисника ловишта
  - 2) Пројекција расхода за газдовање ловиштем укључује:
    - a. трошкове гајења и заштита дивљачи:
      - уношење дивљачи у ловиште - за обрачун се користе подаци из плана развоја популација гајених врста дивљачи,
      - исхрану дивљачи - за обрачун се користе подаци из плана производње хране за дивљач,
      - прихрану дивљачи - за обрачун се користе подаци из плана развоја популација гајених врста дивљачи и нормативи хранива која се користе за прихрану,
      - здравствену заштиту дивљачи,
      - изградњу и одржавање ловно-техничких објеката.
    - b. трошкове газдовања ловиштем:
      - израду планских докумената,
      - трошкове стручне и ловочуварске службе,
      - трошкове набавке службене униформе и опреме стручне и ловочуварске службе,
      - накнаду за штету од дивљачи,
      - накнаду за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи,
      - ПДВ.
  - 3) Инвестициона и друга улагања у ловиште

Чланом 47. Закона о дивљачи и ловству прописана је обавеза корисника ловишта да у ловној основи евидентира све извршене радове у ловишту најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину.

Правилник о садржини и начину израде планских докумената у ловству прописује обавезу вођења следећих евиденција у ловној основи ловишта:

- инвестирање у ловиште – изградња и адаптација ловних и ловно-техничких објеката у ловишту
- одржавање ловишта – одржавање ловних и ловно-техничких објеката у ловишту
- реализација планова одстрела дивљачи за сваку врсту по полној, старосној и трофејној структури,
- реализација производње ловостајем заштићених врста дивљачи,
- реализација насељавања ловостајем заштићених врста дивљачи,
- производња и набавка хране, медикамената и других средстава за исхрану и прихрањивање дивљачи,
- штета на ловним и ловно-техничким објектима у ловишту,
- штета на дивљачи и од дивљачи,
- хроника ловишта.

Евиденције извршених радова воде се за сваку ловну годину и садрже упоредни приказ планираних и извршених радова.

Начин вођења евиденција извршених радова мора бити усклађен са актом којим се уређује садржина и начин вођења Катастра ловишта и Централне базе података

МИР У ЛОВИШТУ, УТВРЂИВАЊЕ РЕЗЕРВАТА

Мир у ловишту као један од најважнијих фактора за живот, развој и опстанак дивљачи у ловишту, свакако да заузима посебно место у уређењу ловишта. Јер када је реч о ловишту као биотопу дивљачи, важно је не само физичко уређење, већ и психичко. Иако је мир на задовољавајућем нивоу и поред неких ограничавајућих фактора као што су постојање неколико фреквентних комуникација, затим пољопривредна обрада земљишта, мир се може довести на још компететнији ниво. мир и заштита од узнемиравања дивљачи се може обезбедити комбинацијом следећих решења :

1. током целе године вршити одстрел паса и мачака луталица
2. у лов водити искључиво расне ловачке псе, који имају позитивну оцену урођених особина
3. одржавати број предатора на оптималном нивоу
4. ограничити кретање сакупљача лековитог биља, као и пастира са стоком и псима
5. искоренити криволов и ловокрађу
6. поступати у складу са Законом о дивљачи и ловству и казнити све пољопривреднике који после жетве пале стрњиште
7. инсистирати на употреби плашилица на пољопривредним машинама за време радова у њивама
8. организовати квалитетну ловочуварску службу
9. формирати резерват за боравак дивљачи у коме је одстрел забрањен
10. подизати свест о потреби бриге за дивљачи и њеном биотопу
11. спречавање појаве и ширења болести дивљачи

Спречавање појаве и ширења болести дивљачи обухвата следеће активности:

1. Регулисање бројности и структуре популације дивљачи
2. Праћење понашања дивљачи
3. Давање превентивних средстава кроз храну
4. Трајно и безбедно уклањање лешева дивљачи

Од свих наведених мера, трајно и безбедно уклањање лешева дивљачи је најзначајнија мера ради спречавања ширења болести, а посебно заразних од којих су неке од њих и зоонозе (преносиве и на човека). Пошто лешеви заражених животиња садрже огроман број бактерија и вируса, да би се спречила зараза, леш угинуле или болесне одстрељене животиње треба закопати или спалити. Закопавање се обавља на сувом, оцедитом месту, далеко од хранилишта, појилишта, бунара и тамо где је ниво подземних вода најмање три метра испод површине. Јама мора бити дубока око два метра, а да би се одбиле грабљивице, преко набацане земље се посипа формалин. Спаљивање се врши као и затрпавање, само што је много сигурније по осталу дивљач и ловце. Наравно, ради утврђивања болести, комплетне лешеве или неке њене делове (према упутству ветеринара) треба слати на преглед у ветеринарску станицу.

ЗАШТИТА КУЛТУРА ОД ДИВЉАЧИ

Корисници ловишта дужни су да предузимају мере за спречавање штета које проузрокује дивљач, а то подразумева: успостављање оног бројног стања дивљачи до постизања ловног газдинског капацитета, осигурање довољно квалитетне хране за дивљач, обезбеђивање чувара, ограђивање земљишта и вода, ограђивање плантажа, истеривање дивљачи из одређених култура и употреба хемијских и механичких средстава, видљивих и звучних плашила, као и друге уобичајене мере заштите значајне за одређено подручје и одређену врсту дивљачи.

У ловиштима одређене (углавном крупна) врсте дивљачи праве штете, посебно: обичан јелен, јелен лопатар, вирџинијски јелен, срна, дивља свиња и муфлон, а од пернате дивљачи нешто штета праве фазани (ако им је бројност већа од дозвољеног капацитета, што је за наша ловишта веома ретко) и то на пољопривредним културама, али се, при томе, не сме заборавити да су фазани од користи за пољопривреду и шумарство, јер једу штетне инсекте и семе коровских биљака.

Наведене врсте дивљачи праве разноврсне штете на пољопривредним и шумским културама, што се манифестује пашом, одгризањем разних незрелих и зрелих плодова, ровањем гомоља и жила, одгризањем избојака, прегризањем стабљика, зимским нагризањем коре и љетним гуљењем и др.

Јелени праве штете ради подмиривања својих животних потреба, и то: пасу, односно, одгризају разноврсно биље по пољима, ливадама и пашњацима, одгризају врхове младих кукурузних клипова који имају младо млечно зрно, ископавају гомољасте плодове, на шумском дрвећу одгризају избојке терминалних пупољака, затим оштећују крошње младица шумског дрвећа и воћака, зими нагризају кору зубима, а лети је гуле и то тако што нагрижену кору дизањем главе изгуле у виду каиша, стружу кору роговљем при скидању баста са роговља, понекад ударају (у време парења и рике) роговљем о стабалца те их сламају или им огуле кору и дрво се сасуши.

Срне чине сличне штете као и јелени, али њихове штете су мање, а примећено је да више штете праве одгризањем избојака него оштећивањем коре, па је срна због тога типичан брстилац. Штете чине срндаћи када у априлу скидају баст са роговља, при чему га тару о млада стабалца када у потпуности униште кору и то дрво је осуђено да се осуши.

Јелен у низијским ловиштима, а и у брдским ако је време пољопривредних радова, преко дана одгриза избојке, а тек у сумрак излази на чистину ради паше, па од дневне постаје ноћна дивљач.

Ако је у ловишту осигуран мир током зиме, штете ће бити мање. Ако има доста појила, штете на кори ће бити мање и обратно. У кори има 40-60 % воде и зато дивљач оштећује кору. Дивљачи зими не треба давати много соли, јер се тиме повећава жеђ. Јеленима треба давати со када мењају длаку и у раздобљу развоја рогова. Јелени праве штете из следећих разлога:

- 1) услед поремећаја циклуса узимања хране током 24 сата (који би требао бити шест сати узимања хране по дану и два сата ноћу);
- 2) зими оштећују кору јер нема квалитетне хране;
- 3) јелени оштећују кору ради недостатка неких елемената у организму, као нпр.: кобалта, бакра, цинка, мангана, натријума, калцијума, фосфора и витамина;
- 4) кора је добра у исхрани јер је превентивна заштита против цревних паразита;

Врсте дрвећа које најчешће оштећују су: јасен, јавор, храст, смрча, ариш, бор, а код нас су посебно велике штете на тополама. Такође, запажено је да су веће штете причињене на

вештачки подигнутим тополама него код природних састојина. Дивља свиња прави штете по шумама јер ровањем оштећује жиле дрвећа, а највише штете чини на кромпириштима, кукурузу и другим пољопривредним културама.

ВРСТЕ ШТЕТА И ВРСТЕ ДИВЉАЧИ КОЈЕ ПРОУЗРОКУЈУ ШТЕТУ

Дивљач, папкари (обичан јелен, јелен лопатар, муфлони, срне и дивља свиња) проузрокују штету на пољима бршћењем, ровањем и гажењем. Озимим житарицама дивљач се храни до пролећа. Други период, када се штете опет повећавају, траје до тзв. млечне зрелости житарица до жетве. Осим житарицама, дивљи папкари се хране и листовима репе, луцерком, уљаном репицом, кромпировим лишћем и другим културама. Дивље свиње једу свеже посејан јечам и кукуруз, тек засејан кромпир, а штету наносе и раскопавањем њива. После штете, ретко када је могуће одредити која врста дивљачи је ту штету проузроковала. Да би се то утврдило треба посматрати и пратити дивљач која долази на поља, према њиховим траговима и измету.

Зечеви праве штете нагризањем коре и то на шумском растињу, али и на воћкама. Изгрижене површине на стаблу су косо и глатко одгрижене, као да су одрезане виноградарским маказама. Скоро да је немогуће одредити да ли је штету проузроковао дивљи кунџ или зец. Дивљи кунџи брсте најчешће житарице које се налазе у близини њихових ровова, а то је на рубовима шума и на стрминама. Они углавном праве штету на мањим местима која попасу. За разлику од дивљих кунџа, зечеви проузрокују штету на већим површинама, али у мањем у обиму. Да ли су штету на репи проузроковали дивљи кунџи и зечеви или папкари, може се установити на основу отиска зуба.

Од пернате дивљачи највише штете проузрокују фазани. Њихова омиљена храна је кукуруз тек изникао из земље. Фазани наносе штете и на другим житарицама, посебно на пшеници, а када је лето сушно, на репи и парадајзу. Осим фазана, извесне штете праве и дивље гуске када долећу у великим јатима током зиме на млада жита на којима радо пасу. Велике штете проузрокују и голубови гривнаши, нарочито на поврћу које се гаји на великим парцелама. Од типичних пољопривредних култура, ови голубови највише воле да једу уљану репицу, горушицу и махунарке.

ЗАШТИТА ОД ШТЕТА

Против штета од дивљачи употребљавају се следеће врсте средстава:

- 1) механичка средства заштите
- 2) хемијска средства заштите
- 3) ловно-газдинска средства заштите.

Механичка средства заштите против штета од дивљачи могу се поделити у две основне подгрупе, и то за заштиту појединих стабала и за групну заштиту угрожене површине.

За заштиту крошње против одгризања терминалних избојака може да се користи јефтино средство, а то је отпадак кудеље, која се од врха крошње разастре према тлу; могла би се користити и стаклена вуна, али она је скупља.

Осим кудеље, може се као механичко средство за појединачну заштиту крошње користити алуминијумска фолија, која се објеси од врха према доле па бљеском и металним звуком, када дува ветар, одбија дивљач.

Кора дрвета може да се заштити и његовим властитим гранчицама, тако што се савију ка стаблу и повежу канапом. То је заштита зеленим гранчицама.

Ако се користе одсечене гранчице, онда се такав завој назива “суви”. Обично се техником заштите “зеленим гранчицама” заштићује кора стабалаца старих 10-15 година, а код старијих се употребљава техника “сувим гранчицама”.

Млада биљка може да се заштити и тако да се поред ње у земљу забоду одсечено стабло неког грма, које ће на тај начин штитити њену крошњу.

Наведена механичка средства индивидуалне заштите крошње и коре релативно су јефтина па се препоручују за употребу код узгоја шума и воћњака. Њихова ефикасност је доказана и код нас и у иностранству.

Као заштита угрожених биљака на некој површини, била она у шуми, уз шуму или у пољу, може се користити механичко средство – ограда. Ограде као механичко средство заштите штета од дивљачи могу бити направљене од различитог материјала: дрвета, метала, бетона и у комбинацији дрво-метал, дрво-бетон, метал-бетон.

Ако неку површину угрожавају јелени, препоручује се да ограда буде висине 1,8 - 2,2 метара па и виша, ако је угрожавају дивље свиње висина ове ограде треба да је од 0,90 до 1,20 метара, заштитна ограда од срна висине 1,20 – 1,50 метара, заштитна ограда од зечева и дивљих кунџа висине 0,60 – 1,20 метара.

Ограде могу заштити површине обрасле пољопривредним и шумским растињем и то са свих страна или само са оне стране одакле долази штеточина па ограде могу да буду делимичне или потпуне.

По начину градње и функцији, ограде могу бити стабилне, које остају дужи низ година на истом месту градње и преносне, које остају тако дуго док постоји могућност настајања штета.

Функција ограде може бити таква да спречава дивљач да долази на угрожену површину обраслу шумским или пољопривредним растињем или да спречава излазак дивљачи из неког ограђеног простора, као нпр. код ограђених узгајалишта длакаве дивљачи.

Хемијска средства (репеленти) заштићују појединачно угрожену биљку или групу биљака на угроженој површини. Ово хемијско средство мора испуњавати сљедеће услове: да није отровно ни за биљку ни за дивљач, да не спречава нормалан раст биљке, да је отпорно на атмосфериле, да се једноставно примјећује, да што боље спречава настајање оштећивања и да није прескупо.

Хемијска средства се употребљавају као заштита крошњи, односно, ради спречавања одгризања избојака на три начина:

- прскањем крошњи хемијским средствима,
- премазивањем крошњи хемијским средствима и
- уроњавањем терминалних избојака у хемијско средство.

Крошње се прскају хемијским средством помоћу разноврсних прскалица и то тако да се прска од врха крошње према корену или одоздо према врху.

Групе угрожених биљака могу се заштитити хемијским средствима која својим мирисом одбијају дивљач. Ови препарати називају се репеленти, од којих се постављају тзв. хемијске баријере. Репеленти су група хемијских средстава универзалног учинка јер су

заштита и крошњама и кори биљака, а њихово дејство зависи од јачине мириса, од смера ветра и од тога како су и гдје постављене хемијске баријере.

Од репелената познат је антропин, чији мирис подсећа на мирис човековог зноја. Поред ових репелената познати су још: аргол, кемакол, месурол итд.

Шумске и пољопривредне површине које су угрожене као ловна газдинства обавезују кориснике ловишта да при изради ловних основа предвиде све ове мере и да захваљујући њима спрече штете.

Сваки корисник ловишта обавезан је да кроз ловну основу успостави и одржава бројно стање дивљачи до економског капацитета ловишта. То је такво бројно стање, односно, густина природних популација дивљачи која осигурава просперитет, односно, природну репродукцију, а да при томе не угрожава шумарске и пољопривредне делатности, односно, да су штете настале од дивљачи сведене на минимум.

При узгоју оних врста дивљачи које проузрокују штету у ловишту мора постојати посебна анализа ловно-газдинске оправданости, а посебно са гледишта штета које настају на шумском и пољопривредном растињу.

Сваки корисник ловишта мора сваке године организовати квантитативно и квалитативно прихрањивање дивљачи, јер у недостатку природне хране, дивљач прави штете. Осим тога, треба подизати једно и вишегодишње ремизе, смањивати број предатора у ловишту, као и организовати квалитетну ловочуварску службу.

ПРИХРАНА ДИВЉАЧИ

Ловним газдовањем, обезбеђују се довољне количине хране за исхрану дивљачи и у току зимског периода и у току преостлог дела године. У току године, када нема снежног покривача, газдовањем се тежи на што природнији начин помоћи дивљачи у њеном прихрањивању, а то се постиже побољшањем природних услова у ловишту.

Побољшање природних услова се врши подизањем ремиза због обезбеђивања природних извора хране и заклона који су дивљачи неопходни током целе године. Оне могу бити једногодишње и вишегодишње. Вишегодишње ремизе су веома важне, нарочито у равничарским ловиштима у којима површине под шумама заузимају мале просторе. Како ситна дивљач треба заклон, тако га треба и крупна. Вишегодишње ремизе се подижу садњом дрвећа и жбуња као што су: багрем, храст, кестен, дивља крушка и јабука, тиса, орах али и боровница, купина, малина, ружа и луцерка. Дрвореди имају још једну важну улогу, а то је заштитни појас уз саобраћајнице.

Када се говори о једногодишњим ремизама, онда треба напоменути да када год је могуће напуштене (уз сагласност власника) њиве, ливаде и пашњаке треба искористити за сетву: пшенице, зоба, ражи, кукуруза, сунцокрета, кромпира, репе и осталих пољопривредних култура које осим заклона пружају и исхрану.

Сасечање грана и шибља се врши сваке јесени, а сасечене гране треба оставити на земљи јер такође служе као храна за неку дивљач. Међутим дивљач се радо храни избојцима, пупољцима, лишћем и корењем дрвећа и тиме наноси велике штете, а међу њима је и велики број стабала у приватном власништву, потребно је преузети одређене мере за заштиту култура од дивљачи.

За време зимског периода, када је неопходне вегетације за исхрану дивљачи у оскудици, човек тј. ловац има обавезу да дивљачи обезбеди потребну количину хране. Пре свега потребно је на основу броја дивљачи и величине ловишта одредити број хранилишта као и количину хране која треба да буде изнета у иста. Наиме, број хранилишта највише

зависи од броја и просторне густине дивљачи тако да је у ловишту потребно имати једно хранилиште : на пет до десет грла сrneће дивљачи, на двадесетак зечева, на тридесет до четрдесет фазана, односно на пет јата пољске јаребице.

Број хранилишта предвиђених за поједине врсте може да варира, што опет зависи од просторног размештаја и груписања дивљачи на појединим местима, као и од саме величине и облика ловишта. Узимајући ово у обзир, изградњу хранилишта у граничним појасевима ловишта која су у непосредној близини са саобраћајницама, насељима, индустријским постројењима и другим сличним објектима, треба избегавати, и не само ту него и у деловима ловишта где је густ промет пољопривредних машина јер се тиме ремети неопходни мир у ловишту.

Истраживањима је доказано да годишњи прираст дивљачи може да буде и до 50% мањи уколико се ремети мир у ловишту. Развој пољопривреде и индустрије у доба данашњице доноси такве услове да је могуће имати две жетве годишње у све већем броју земаља, те да је број улазака пољопривредника у њиве све већи. На овај начин при свакој сетви, жетви, косидби, при сваком копању, прскању инсектицидима и хербицидима, орању, тањирању или наводњавању дивљач се неизбежно узнемирава, а често и настрада. Ово је само један од разлога зашто се хранилишта морају лоцирати у удаљенијим и људској нози неприступачнијим теренима. У планирању размештаја ловно-узгојних објеката важну улогу има познавање навика дивљачи. У конкретном случају корисник ловишта мора да има податке у којим то деловима ловишта дивљач најчешће борави дању, а у којим ноћу. Неопходно је знати места окупљања дивљачи зими, као и да добро познаје навике сваке гајене врсте. Тако на пример, сrneћа дивљач која воли да се креће на рубовима шумских комплекса, ретко да ће залазити у баре и трстике као и на стеновите голети, јер тамо не може да нађе нити заклон нити храну. Зато је при сваком кретању у ловишту неопходно помно пратити и записивати, где се која дивљач креће, где се храни, које су то врсте биљног и анималног порекла које дивљач узима, колико је учешће младих у укупној популацији, каква је старосна структура, трофејна вредност итд. Тек пошто се обаве све наведене мере, врши се размештај ловно-узгојних објеката и тек тада се може рачунати на адекватно зимско прихрањивање дивљачи али само са одређеном дозом сигурности, јер ће услед могућих поремећеја у еколошким факторима, дивљач тежити да своје потребе задовољи на неком другом месту где услови буду погоднији. Уколико дивљач не подмири своје потребе за храном, водом или сољу осим проузроковања штета на околној вегетацији, врло су честе појаве миграција, а понекад и појаве заразних болести које се услед смањене отпорности брже шире и чије последице могу имати катастрофалне последице. То пре свега значи да дивљач треба прихрањивати онда када је потребно, односно када услови тако захтевају. Тако да је понекад у истом ловишту прихрањивање траје шест а некад два или три месеца, што директно зависи од климатских фактора као што су: температура ваздуха, дебљина снежног покривача, број снежних дана, инсолација, ветрови, време наступања првог јесењег и последњег пролећног мраза, количина падавина и остало.

Када се одреди број, структура и распоред хранилишта у ловишту, пред сваки период прихрањивања потребно је оквирно израчунати потребне количине као и врсту хране која ће се износити у наредном периоду. Према дугогодишњем искуству, зимска прихрана треба да износи од 50% до 100% потребне хране што зависи од климатских фактора. Такође, зрнаста храна за прихрану крупне дивљачи се планира 1% од тежине дивљачи на дан, односно 3% кабасте хране од тежине дивљачи на дан. Тако на пример, ако је један јелен тежак 150 kg и ако зима није оштра количина потребне хране износи:

Јелен тежине од 150 kg:

Зрнаста храна 1% = 1,5 kg хране, ако зима није оштра прихрана износи 50% потребне хране, што износи 0,75 kg хране на дан

Кабаста храна 3% = 4,5 kg хране на дан, ако зима није оштра износи 50% потребне хране, што износи 2,25 kg хране на дан

Ако се узме да, на пример, зимски услови трају 3,5 месеца добија се следећа количина :

Зрнаста храна: 0,75 kg x 105 дана $\approx$ 80 kg

Кабаста храна: 2,25 kg x 105 дана $\approx$ 230 kg

Укупно хране по грлу јеленске дивљачи: 80 kg зрнасте + 230 kg кабасте = 310 kg хране..

На основу процена и искуства годишње се планира одређена количина хране и то:

Дивљач	Зрнаста храна у kg	Кабаста храна у kg
јелен	50-100	150-300
срна	10-20	25-50
зец	5-10	10-20
фазан	3-6	

Да би зимско прихрањивање било квалитетно, осим одговарајуће количине хране, потребно је водити рачуна и о врсти хране која се уноси у ловиште. Наиме, дивљач конзумира много више биљних и животињских врста него што се износи у хранилишта. На пример, препелица користи око 200 врста семења, биљака, и инсеката, тетреб се храни са 123 биљне и 117 животињске врсте; зец са 71 врсту трава и жбуња, а јелен се храни са 80 врста дрвећа, једе кору са 60 врста дрвећа, једе 60 врста корова и 28 врста осталих биљака.

И поред акција које ловци предузимају како би побољшали природне услове у ловишту и како би заштитили дивљач, као што су пошумљавање појединих делова ловишта, у виду вишегодишњих и једногодишњих ремиза, неопходно је обезбедити одговарајући број хранилишта за све гајене врсте дивљачи и редовно их снабдевати довољном количинома одговарајућом врстом хране. Како би се дивљач навикла на прихрану, зиму дочекала са добрим залихама масних наслага и како би се лакше груписала са прихраном треба да се почне још половином јесени. Ловци треба да обратe пажњу на места где се дивљач групише јер таква места привлаче и грабљивице и ловокрадице Зато дивљачи осим, хране, воде и минералних материја треба обезбедити и мир и спречити њене природне и неприродне непријатеље, јер се само на тај начин обезбеђује квалитетно гајење у зимском периоду. На тај начин ћемо имати већи број дивљачи који ће здравији и јачи ући наредни период репродукције и тиме обезбедити повољнији реални прираст за следећу годину.

УЗРОЦИ СМАЊЕЊА БРОЈА ДИВЉАЧИ

- Тровање дивљачи
- Климатски фактори
- Рањавање
- Пољопривреда
- Саобраћај

Тровање дивљачи

- вештачка ђубрива (P, N, Mg, K, Ca) услед недостатка солишта
- инсектициди
- родентициди
- затровани мамци
- оловна сачма
-

Климатски фактори

- хладноћа
- киша
- суша
- поплава
- пожар

Рањавање

- Табела 13 Законом прописан калибар

Дивљач	Калибар	Тежина зрна
Јелен европски	7mm	9 g
Дивља свиња	7mm	9 g
Јелен лопатар	6,2 mm	6 g
Вирџинијски јелен	6,2 mm	6 g
Муфлон	6,2 mm	6 g
Дивокоза	6,2 mm	6 g
Срна	5,6 mm	3,5 g
Теле, прасе	5,6 mm	3,5 g

- Дивљач заштићену ловостајем забрањено је ловити:
  - 1) ако је угрожена пожаром, поплавом, снежним наносима, поледицом и другим елементалним непогодама;
  - 2) употребом рефлектора (фарова), бакљи и других вештачких светлосних извора (осим дивље свиње), аеронаутичних машина, огледала, грамофона, магнетофона и живих мамаца, као и употребом хране у коју се стављена омамљујућа средства;
  - 3) употребом паса који нису ловачки расни пси, који немају родоносни и оцену урођених особина (испит у раду);
  - 4) употребом паса дугоногих гонича за лов у низијским ловиштима (до 500 m надморске висине) и у ловиштима у којима се гаји срна, муфлон, дивокоза и јелен;
  - 5) употребом сокола и других птица грабљивица, осим у за то намењеним ловиштима;

- 6) употребом лука и стреле, осим лова на крупну дивљач у ограђеним ловиштима до 1000 ha површине;
- 7) замкама или клопкама, а птице помоћу лепкова, мрежа и кућица са мрежом, или помоћу других средства за масовно хватање, односно уништавање птица;
- 8) гађањем из моторних возила и гажењем моторним возилима;
- 9) војничким оружјем и војничком муницијом.

Пољопривреда

- Употреба плашилица на радним машинама
- Забрана облагања канала пластичним фолијама
- Забрана паљења стрњишта
- Прекомерна употреба хемијских средстава

Саобраћај

- Не прилагођена брзина возила
- Не поштовање саобраћајних знакова
- Недовољно заштитних ограда
- Недовољно “зелених мостова”

ОБЈЕКТИ У ЛОВИШТУ

Поред смештајних објеката, у ловишту су често, из разлога ловног газдовања, неопходни и други објекти као што су: места за испробавање оружја, излетишта, роштиљ и др. Сви ови објекти знатно доприносе адекватном туристичком уређењу ловног простора.

МЕСТА ЗА ИСПРОБАВАЊЕ ОРУЖЈА

Пре почетка сваког лова (а посебно туристичког лова) неопходно је да сваки ловац изврши контролу, тј. да испроба пушку којом ће ловити, без обзира да ли се ради о његовој властитој или изнајмљеној ловачкој пушци. Упуцанање ловачког оружја неопходно је из више разлога, а пре свега:

- што је, приликом транспорта до ловишта могуће померање или оштећење оптичког нишана, а да ловац то није учинио
- што се, код скидања и стављања оптичког нишана може десити да нишанска справа не налегне добро у лежиште њеног носача, чиме се помера линија нишањења
- што, из различитих разлога, ловац не понесе муницију којом је упуцавао пушку, па је ваља упуцати с другом муницијом тј. оном која ће му бити на располагању у предстојећем лову итд.
-

Многи аутори сматрају да би било неопходно увести обавезу испробавања ловачке пушке и муниције пре сваког лова, и то чак као део неког церемонијала.

Целисходно је да је објекат за пробу оружја лоциран у непосредној близини ловачке куће, а ако то није могуће, онда се такви објекти постављају на више различитих локација у ловишту. За мету, ваља користити силуету оне врсте дивљачи која се тада лови. Стога је у ловишту потребно имати унапред припремљене мете са силуетама свих врста дивљачи која се налази у њему. На мети, поред силуете, треба одштампати и назив ловишта, као и предузећа ловишта, јер многи ловци практикују да са собом носе мету као сувенир, па тако

свака мета представља део маркетинга туристичког лова. Носачи мета се углавном причвршћују на стабла дрвећа, међутим то највише штети локалној вегетацији.

ИЗЛЕТИШТА

Како се у ширим рејонима ловишта окупља често велики број излетника, а и ловци туристи, у ван ловним временским интервалима, често имају потребу прављења излета ради обиласка аутентичне околине ловних простора. Тада корисник ловишта треба да уређењем адекватних простора (излетишта) усмери и регулише боравак излетника на тим одабраним локацијама. За излетишта су најпогоднија места на шумским пропланцима, односно чистинама, поред извора, потока, река и слично, тј. на локацијама где постоји навика окупљања излетника. Ова места треба да су подаље од рејона у којима борави већина дивљачи, а посебно њихових станишта у којима доноси на свет и гаји своје младунце. Ово произилази из тога што велики промет и бука ремете мир и спокој дивљачи. Излетиште не сме да буде ни у зони ватром угрожених подручја.

Да би излетиште у потпуности одговарало својој намени, неопходно је предузети следеће мере за његово адекватно уређење:

- обележавање одабраног места и његово просторно одређивање
- изградња огњишта за ложење ватре, ради смањења опасности од пожара
- одређивање и уређење места за одлагање разних отпадака, тј. смећа, како отпаци хране не би били доступни животињама и како не би привлачили разне грабљивце, па и псе луталице и мачке скитнице
- изградња столова са клупама на слободном простору
- изградња пољских клозета са одговарајућим хигијенским условима
- постављање путоказа, употреба обавештења која се тичу режима коришћења излетишта и понашања у ловишту према дивљачи и ловним објектима и др.

За уређење излетишта ваља користити месни и приручни материјал, као нпр. надстрешнице, клупе и стубове израђивати у рустикалном стилу од дрвета, огњишта правити од камена са свим елементима и детаљима традиционалне народне архитектуре.

РОШТИЉ

При организовању туристичког тј. комерцијалног лова, корисник односно организатор лова настоји да гостима (туристима-ловцима) пружи што више квалитетних и атрактивних услуга, како би истим пружио што бољи угођај, с једне, и остварио што већи приход, с друге стране. То се постиже и тиме што ловцима-туристима у току ловног дана нуди најмање један оброк на терену у ловишту. То је врло погодно и прихватљиво за ловце-туристе из више разлога. У том случају најатрактивнија су јела са роштиља, што пружа прилику да "се у природном амбијенту, уз отворену ватру, ствара пријатна атмосфера и добар угођај". За то је неопходно у ловишту одабрати и уредити прикладан простор за роштиљ, који ће имати леп природни амбијент.

При избору места за роштиљ настоји се да је оно лоцирано поред воде, да је заклоњено и мирно, а приступачно и да је близу њега већа ловна површина. Место за роштиљ уређује се слично као и излетиште, са истим објектима, али се огњишта опремају роштиљем. Међутим, начин и режим коришћења роштиља разликује се од коришћења излетишта. Ово стога што је роштиљ, за разлику од излетишта, намењен само у ловне сврхе, тако да може бити стављен на располагање само ловцима и ловцима-туристима, али не и другим лицима.

СРЕДСТВА ЛОВНО-ТУРИСТИЧКОГ ТРАНСПОРТА

Веома битни елементи, када се ради о уређењу неког туристичког простора, у овом случају ловишта јесу и средства транспорта. Њихово присуство, с једне, или одсуство, с друге стране, одређују на који ће начин бити изграђени путеви по којима се крећу. Све то наравно утиче на општи изглед неког локалитета тј. ловишта.

Када ловци-туристи дођу у ловиште неопходно је, за њихов превоз до најпогоднијих места у датом ловишту, обезбедити одговарајућа превозна средства. То из разлога да би се остварила потребна уштеда на времену, али и да би се избегло непотребно исцрпљивање гостију (и њихових домаћина) непотребним дугим пешачењем, често по тешко приступачном терену и неповољним временским условима. Одговарајућа месна транспортна средства су неопходна за превоз пратеће опреме, муниције, прехрамбених артикала, питке воде и сл. Овим средствима, када се она користе за превоз ловаца-туриста, њихових водича, пратилаца, преводилаца, погонича и др., превозе се и њихови, односно за ту прилику, изнајмљени ловачки пси.

Као средства ловно-туристичког транспорта од објеката смештаја ловаца-туриста, до рејона спровођења туристичког лова, користе се разни теренски аутомобили, камионети, запрежна возила, чамци и други пловни објекти.

Теренска возила су најпогоднија транспортна средства која се могу користити у неком ловишту. И по најгорим временским условима, она се са лакоћом крећу на углавном неприступачним теренима. За изградњу путева не препоручује се асфалтирање већ добро утабани земљани терен, а разлог томе је и што асфалт нарушава јединствени изглед ловишта.

Камионети имају сличну улогу у ловишту као и џипови али су због свог габарита нешто тежи за управљање на оваквој врсти терена. Предност им је у томе што имају већу носивост.

Веома занимљиво транспортно средство представљају запрежна возила. Она су прва коришћена у ловиштима за потребе превоза ловаца и њихове опреме. Посебно интересантан вид лова јесте одстрел дивљачи са запрежних кола, јер је тада доживљај много потпунији него када се она лови из моторног возила. Предност им је и у томе што за свој погон не користе гориво, тако да не загађују околину.

Зими, када је проходност отежана, препоручује се употреба санки и скија. Њих користе радници у ловишту као и ловци-туристи због веома атрактивног лова.

ОБЈЕКТИ ЗА ЛОВНО СТРЕЉАШТВО

Олимпијско гађање глинених голубова организује се на стрелишту које је подељено на три дела. Први део сачињава судијско-лансирна кућица где су смештене судије које прате такмичења, а у доњем делу кућице је “лансирер” који управља машинама и притиском на дугмад пулта за испуштање гоубова управља избацавањем (на модерним стрелиштима све се врши електронски). На седмом метру од кућице налази се бетонска стаза са пет места за стрелце. На стази стоје стрелци и са ње гађају. Испред стазе, на удаљености од 15 метара, налази се ров са 15 машина за лансирање голубова, која су са лансирном кућицом у електро-магнетној вези. У рову је и складиште голубова и два-три послужиоца машина, чији је задатак да их пуне и запињу.

Ловачка такмичења су значајне манифестације у функцији популаризације ловачких знања и вештина, али и у функцији мотивисања и стимулисања ловаца на стално

усавршавање и подизање своје ловно-стручне обучености и оспособљености на што виши ниво. Ловачка такмичења се спроводе ради провере стручних знања и вештина ловаца (појединаца) и њихових одговарајућих колективних састава (парови, екипе, групе и сл.).

За успешно и безбедно спровођење такмичења у ловном стрељаштву неопходно је обезбедити одговарајуће услове, од којих је најважнији поседовање одговарајућих објеката, тј. *стрелишта*. Ови објекти, будући да се такмичења изводе на отвореном простору, морају одговарати прописаним балистичко-безбедносним стандардима, али морају бити опремљени одређеним техничким уређајима, а пре свега, аутоматским покретним и непокретним метама и аутоматским машинама за избацавање глинених голубова. Пошто су ова аутоматска средства скупа, то је код нас још увек недовољно условних стрелишта за одржавање такмичења из ловног стрељаштва, а још увек не постоје адекватни услови за организовање и спровођење такмичења из дисциплине “SKEET”. Нешто је боља ситуација кад је реч о програму “TRAP”, јер је аутоматске машине за такмичење из ове дисциплине могуће изнајмљивати уз одговарајућу накнаду.

Одређен број ловаца, заљубљеника у ловно стрељаштво, опредељује се за бављење стрелачком дисциплином “SKEET” која се сада спроводи у оквиру одговарајућих клубова (дружина) у саставу Стрелачког савеза Србије, односно, Стрелачког савеза Војводине.

За разлику од дисциплина “TRAP” (који се појавио пред крај XIX века), “SKEET” је нешто новијег порекла (настао почетком XX века, такође у САД-у) и сличнији је ловачком гађању дивљачи. Такмичење у овој дисциплини спроводи се на специјалном полукружном стрелишту које се састоји од две кућице (високе и ниске) и ватрене линије, која садржи осам стрелачких места постављених у полукругу с радијусом од 19,20 метара. Основна линија сегмента круга дугачка је тачно 36,80 метара, повучена паралелно са центром круга на одстојању од 5,49 метара од центра круга. Центар круга је место где се укрштају путање мета и означено је једним колцем.

Обе кућице имају машину за избацавање мета – голубова у фиксираним положају. Мета избачена из високе кућице појављује се на 3,05 метара изнад нивоа земљишта. Мета избачена из ниске кућице појављује се на 1,07 метара изнад нивоа земљишта. Исправно избачене мете морају проћи кроз један замишљени круг пречника 91 центиметар, чији се центар налази на висини од 4,57 метара изнад центра круга, тј. тачке укрштања мета. Тачка укрштања мета мора се мерити од нивоа места бр. 8. По мирном времену мета мора да лети најмање 65 метара, а највише 67 метара. Границе гађања од места 1 до места 7 налазе се на 40,23 метара од сваке кућице, на ком размаку од кућица морају бити постављене обележене ознаке, којима су означене границе гађања.

Машине за избацавање мета се покрећу путем једне електричне или даљинске направе – команде, којом руководи оператер или судија који може чути и видети такмичаре. На знак такмичара оператер (судија) притиска дугме на команди (тајмеру), који откачиње машину, након чега се избацује мета (глинени голуб) у периоду од три секунде. Стрелац је, при том, дужан заузети став, напунити пушку и позвати мету у року од 15 секунди од тренутка када судија да знак за почетак гађања.

Врло популарно и у Војводини (а посебно у Срему), традиционално ловно-стрелачко такмичење је и тзв. “*шицара*” која се спроводи у дисциплинама: покретна мета (јаје) и стојећа мета (пивска флаша), које се гађају из пушака неолученим цевима (сачмарицама). Ово такмичење, које се обично спроводи на ловачким саборима и месним (сеоским) славама, изводи се најчешће у дисциплини “обична шицара” и (нешто ређе) у дисциплини “комбинована (проширена) шицара”.

ТАБЕЛЕ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ КАПАЦИТЕТА ЛОВИШТА ЗА НЕКЕ ОД ЛОВНИХ ВРСТА

100 ha ЛПП срнећа дивљач	I	II	III	IV
Пролећно стање	8	7-5	4-3	2
Јесења бројност	12	11-7	6-4	3

100 ha ЛПП фазан	Бонитетни разред			
	I	II	III	IV
Пролећна бројност	60	40-59	20-39	10-19
Коеф. продукције	1,7	1,1-1,7	0,9-1,1	0,3-0,9
Годишњи прираштај	102	44-100	18-43	3-17
Бр. стање пред ловну сезону	162	84-159	38-82	13-36

Дивља свиња (ловишта мања од 3000 ha)	I	II	III	IV
Низијски	30	15-29	3-14	2-1
Брдски	20	10-19	3-9	2-1
Планински	10	6-9	3-5	2-1

100 ha ЛПП Јелен	I	II	III	IV
Матично стање	3,0	2,0	1,5	0,5
Стање пред лов	4,0	2,6	2,1	1,0

100 ha ЛПП пољска јаребица	I	II	III	IV
Пролећна бројност	80	60-79	30-59	10-29
Коеф. продукције	1,3	1,0-1,3	0,6-1,0	0,4-0,6
Годишњи прираштај	104	60-103	18-59	4-17
Бр. стање пред ловнусезону	184	120-182	48-118	14-46

100 ha ЛПП зец	I	II	III	IV
Пролећна бројност	20	12-19	5-11	2-4
Коеф. продукције	1,5	1,0-1,5	0,8-1,0	0,5-0,8
Годишњи прираштај	30	12-29	4-11	1-3
Бр. стање пред ловну сезону	50	24-48	9-22	3-7

ЛИТЕРАТУРА:

- Дренић. М. (2012): Приручник за стручну и ловочуварску службу, Ловачка комора Србије, Београд
- ЗАКОН О ДИВЉАЧИ И ЛОВСТВУ, „Службени гласник РС”, број 18/10
- ЗАКОН О ЗАШТИТИ ПРИРОДЕ, „Службени гласник РС”, број 36/2009 и 88/2010
- ЗАКОН О ДОБРОБИТИ ЖИВОТИЊА, „Службени гласник РС”, број 41/2009
- ЗАКОН О ТУРИЗМУ, „Службени гласник РС”, број 36/09
- Ловачка комора Србије (2012): Приручник за планере
- ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ УСТАНОВЉАВАЊА ЛОВНОГ ПОДРУЧЈА И ЛОВИШТА, УСЛОВИМА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛОВНОГ ГАЗДОВАЊА, ПОСТУПКУ СПРОВОЂЕЊА ЈАВНОГ ОГЛАСА, ПОСТУПКУ ЗА ДАВАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ ПРАВА НА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ, САДРЖИНИ УГОВОРА, УТВРЂИВАЊУ ВИСИНЕ ОДГОВАРАЈУЋИХ ГАРАНЦИЈА КОЈЕ ЈЕ ДУЖНО ДА ОБЕЗБЕДИ ПРАВНО ЛИЦЕ ПРЕ ЗАКЉУЧИВАЊА УГОВОРА, КАО И УСЛОВИМА И НАЧИНУ ЗА ДАВАЊЕ ЛОВНОГ РЕВИРА У ЗАКУП, „Службени гласник РС”, број 80/10
- ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ ОБЕЛЕЖАВАЊА, ОДНОСНО ОЗНАЧАВАЊА ГРАНИЦА И ЛОВНО-ТЕХНИЧКИХ ОБЈЕКТА У ЛОВИШТУ, Службени гласник РС”, број 76/11
- ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ ОРГАНИЗОВАЊА СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ ЗА ГАЗДОВАЊЕ ЛОВИШТЕМ „Службени гласник РС”, број 26/12
- ПРАВИЛНИК О ЛОВОЧУВАРСКОЈ СЛУЖБИ“Службени гласник РС“ број 84/11
- ПРАВИЛНИК О СТРУЧНОМ ИСПИТУ ЗА СТИЦАЊЕ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА У ЛОВСТВУ, „Службени гласник РС”, број 65/11
- ПРАВИЛНИКО САДРЖИНИ И НАЧИНУ ИЗРАДЕ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА У ЛОВСТВУ, „Службени гласник РС”, број 9/12
- ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА И НАЧИНУ ОРГАНИЗОВАЊА ЛОВА, ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ ОБРАСЦА ЛОВНЕ КАРТЕ, ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ ОБРАСЦА ДОЗВОЛЕ ЗА ЛОВ КРУПНЕ ДИВЉАЧИ И ДОЗВОЛЕ ЗА ЛОВ СИТНЕ ДИВЉАЧИ, КАО И ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ ОБРАСЦА ИЗВЕШТАЈА О ИЗВРШЕНОМ ЛОВУ „Службени гласник РС”, број 44/10
- ПРАВИЛНИК О ПРОГЛАШАВАЊУ ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ, ТРАЈАЊУ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ НА ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНЕ ВРСТЕ ДИВЉАЧИ У ОТВОРЕНИМ И ОГРАЂЕНИМ ЛОВИШТИМА, ОГРАЂЕНИМ ДЕЛОВИМА ЛОВИШТА И ПОЛИГОНИМА ЗА ЛОВ ДИВЉАЧИ, КАО И МЕРАМА ЗАШТИТЕ И РЕГУЛИСАЊА БРОЈНОСТИ ПОПУЛАЦИЈА ТРАЈНО ЗАШТИЋЕНИХ И ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ, „Службени гласник РС”, број 75/10
- ПРАВИЛНИК О ИЗМЕНАМА ПРАВИЛНИКА О ПРОГЛАШАВАЊУ ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ, ТРАЈАЊУ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ НА ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНЕ ВРСТЕ ДИВЉАЧИ У ОТВОРЕНИМ И ОГРАЂЕНИМ ЛОВИШТИМА, ОГРАЂЕНИМ ДЕЛОВИМА ЛОВИШТА И ПОЛИГОНИМА ЗА ЛОВ ДИВЉАЧИ, КАО И МЕРАМА ЗАШТИТЕ И РЕГУЛИСАЊА БРОЈНОСТИ ПОПУЛАЦИЈА ТРАЈНО ЗАШТИЋЕНИХ И ЛОВОСТАЈЕМ ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉАЧИ, „Службени гласник РС”, број 91/10
- ПРАВИЛНИК О ИЗГЛЕДУ И САДРЖИНИ СЛУЖБЕНЕ ЛЕГИТИМАЦИЈЕ И СЛУЖБЕНЕ ЗНАЧКЕ ЛОВНОГ ИНСПЕКТОРА, КАО И О НАЧИНУ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИТНЕ ОПРЕМЕ ЛОВНОГ ИНСПЕКТОРА „Службени гласник РС”, број 60/11
- ПРАВИЛНИК О ЛОВАЧКОМ ИСПИТУ, „Службени гласник РС,” број 26/12
- ПРАВИЛНИК О МЕРАМА БЕЗБЕДНОСТИ У ЛОВИШТУ, Службени гласник РС”, број 76/11
- ПРАВИЛНИК О МЕРАМА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ШТЕТЕ ОД ДИВЉАЧИ И ШТЕТЕ НА ДИВЉАЧИ И ПОСТУПКУ И НАЧИНУ УТВРЂИВАЊА ШТЕТЕ, „Службени гласник РС” број 2/12

ПРАВИЛНИК О УСЛОВИМА ЗА СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ И НАЧИНУ ОБЕЛЕЖАВАЊА УЛОВЉЕНЕ ДИВЉАЧИ И ТРОФЕЈА ДИВЉАЧИ, КАО И О НАЧИНУ ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ, „Службени гласник РС”, број 16/12

ПРАВИЛНИК О ИЗМЕНИ ПРАВИЛНИКА О УСЛОВИМА ЗА СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ И НАЧИНУ ОБЕЛЕЖАВАЊА УЛОВЉЕНЕ ДИВЉАЧИ И ТРОФЕЈА ДИВЉАЧИ, КАО И О НАЧИНУ ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ, „Службени гласник РС”, број 31/12

ПРАВИЛНИК О ВЕТЕРИНАРСКО-САНИТАРНИМ УСЛОВИМА, ОДНОСНО ОПШТИМ И ПОСЕБНИМ УСЛОВИМА ЗА ХИГИЈЕНУ ХРАНЕ КОЈЕ МОРАЈУ ДА ИСПУЊАВАЈУ ОБЈЕКТИ ЗА ПРОМЕТ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ, КАО И НАЧИНУ ВРШЕЊА СЛУЖБЕНЕ КОНТРОЛЕ ОДСТРЕЉЕНЕ ДИВЉАЧИ, „Службени гласник РС”, број 68/10

ПРАВИЛНИК О ВРСТАМА ПОШИЉКИ КОЈЕ ПОДЛЕЖУ ВЕТЕРИНАРСКО-САНИТАРНОЈ КОНТРОЛИ И НАЧИНУ ОБАВЉАЊА ВЕТЕРИНАРСКО-САНИТАРНОГ ПРЕГЛЕДА ПОШИЉКИ НА ГРАНИЧНИМ ПРЕЛАЗИМА, „Службени гласник РС”, број 56/

ПРАВИЛНИК О ЛОВАЧКИМ ПСИМА, „Службени гласник РС”, број 80/11

ПРАВИЛНИК О КАТАСТРУ ЛОВИШТА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАЗИ ПОДАТАК, „Службени гласник РС”, број 40/12

УРЕДБА О УСТАНОВЉАВАЊУ ЛОВНИХ ПОДРУЧЈА НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, „Службени гласник РС”, број 5/11